MUNYETU'L-ĠUZĀT

Metin-İndeks

Mustafa Uğurlu

Gazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yönetmeliğinin

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilimdalı için öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

Ankara

Ağustos 1984

SÖZ BAŞI

Yüksek Lisans çalışması olarak metnini ve gramatikal indeksini sunduğumuz Munyetu'l-ġuzāt,Memluk-Kıpçak Türkçesi yâdigârlarındandır.Asıl Kıpçak şivesini temsil eden eserlerden biri olması ve harekeli nesihle yazılması bakımından Türk dili araştırmaları için fevkalâde önemlidir.Ayrıca,harp sanatıyle ilgili Türkçe yazılı kaynakların en eskilerinden biri oluşu dolayısıyle eserin kültür tarihi yönünden de mühim bir yeri vardır.

Giriş bölümünde de belirtileceği gibi,eserin bütünü üzerinde bugüne kadar çalışılmamıştır.Bu bakımdan,bu değerli eser üzerinde çalışmayı arzu ettik.

Askerî tâlim için yazıldığından bir çok nüshasının bulunması akla yatkın olmasına rağmen,eserin bilinen tek nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmed kısmında 3468 numarada kayıtlıdır.Eserin tek nüsha oluşu,eksik veya yanlış yazılmış olabilecek bazı müşkül kelimeler husûsunda kesin bir hükme varmayı engellemektedir.Biz metni tespit ederken,böyle kelimelerde,kanaatimizce olması gerekenleri belirttik,ayrıca dipnotlarda eserde nasıl yazıldığını da gösterdik.

Metni tespit ettikten sonra,her kelimeyi tek tek fişledik ve bu fişleri gramatikal sıraya dizerek madde başlarını mânâlandırdık.

Bibliyografyadan da anlaşılacağı üzere bu sahadaki sözlük ve indeks çalışmalarının bir çoğundan faydalanmaya çalıştık.Bu çalışmanın elimizden geldiği kadar az kusurlu olması için gayret ettik. Buna rağmen,eserde az da olsa bazı kelimelerin mânâları ve okunuşları kesin değildir.

Giriş bölümünde,kısaca Kıpçakların târihi ve Kıpçak Türkçesi üzerinde durduk.Asıl çalışmamız bu olmadığı için bu konuda tefer-

ruata girmedik.Sonra,Munyetu'l-ġuzāt ve bu eser hakkında şimdiye kadar yapılan çalışma ve neşriyattan bahsettik.Daha sonra,eserde dil yönünden dikkati çeken bazı husûsları belirttik.Ayrıca metnin tespitinde ve gramatikal indeksin hazırlanmasında uyduğumuz esasları da girişte açıkladık.Bibliyografya bölümünde ise,bu sahadaki neşriyatın tamamını değil,sadece bizim faydalandığımız ,daha çok sözlük,indeks gibi eserleri zikrettik.

Bu çalışmada hatasız bir metin ve indeks hazırladığımız iddiâsında değiliz.Gözden kaçan husûslar olabileceği gibi yukarıda da belirtildiği üzere halledemediğimiz kelimeler kalmıştır.Bu sahada ve bu eser üzerinde devam edecek çalışmalarımız ve diğer araştırmalar bu müşkülleri belki ilerde halledebilecektir.Eserin başka nüshaları da bulunursa,bu konuda epey mesafe alınacağı söylenebilir.

Sözlerimi bitirirken,karşılaştığım her güçlükte bana yol gösteren,çalışmalarımı titizlikle yöneten kıymetli hocam, Ahmet B. Ercilasun'a hürmet ve teşekkürlerimi sunarım.

Ankara,19.8.1984 Mustafa Uğurlu

G İ R İ Ş

I- KIPÇAKLAR VE KIPÇAK TÜRKÇESİ

1. K ı p ç a k l a r

Orta-Asya bozkırları ile onun tabiî bir devamı olan güney-doğu Avrupa bozkırları,tarihin en eski devirlerinden beri Türklerin yaşadığı bir saha olmuştur.Daha IV. asrın ortalarında Hunlar ve VI. asırda da bunları takip eden Avarlar Hazar Denizi çevresine gelmiş bulunuyorlardı.[1] Bundan sonra da bu bölgeye bir çok Türk kavmi göç etmiş;bazıları da birbirleriyle kaynaşmıştır.Sayılarının çokluğuna rağmen,kuvvetli siyasî birlikler kuramayan bu Türk boyları daha çok kavmî birlikler halinde yaşamışlardır.

Kumanların Irtış-Talas bölgesinden batıya göç etmelerinin sebebi,916 larda Çin'in kuzeyinde kurulan Kıtay devletidir.[2] Kıtaylar kuvvetlendikçe bazı Türk zümreleri gibi Kumanları da batıya doğru itmişlerdir.1017 lerde batıya doğru harekete geçen Kumanlar, artık 1050 lerde doğu Avrupa'ya gelmiş bulunuyorlardı.[3] Rus vekayinâmelerinde,Kumanlar ilk defa 1055 tarihinde zikredilmiştir.[4]

Kumanların,isimlerini renkten aldıkları tahmin edilmektedir. Zira,çeşitli milletlerin onlara verdikleri adlar,"açık sarı","saman renginde olan saç" mânâsındadır.Bu Türk kavmini,Ruslar "Polovt-

---

1 Arat,R.R.,"Kıpçak",İslâm An.,C.VI,İst. 1955,s.713-716.

2 Kurat,Prof.Dr.Akdes N.,IV-XVIII.Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri,Ankara 1972,s.69-102.

3 Arat,R.R., a.g.m.

4 Kurat,Prof.Dr.Akdes N., a.g.e.

sı",Bizanslılar"Kuman",Macarlar "Kun,"Kuman",Almanlar "Falb",Ermeniler "Chardeş" diye adlandırmışlardır.[5]

1060'dan sonra Uzları takip ederek Tuna boyuna doğru sür'atle ilerleyen Kumanlar,artık XI. asrın sonlarında Karadeniz'in kuzeyindeki bozkırlara tamamen hâkim olmuşlardır.Kumanlar,zaman zaman çevrelerindeki Ruslarla,bazen de Bizans'ın kışkırtmaları sonucu bir Türk kavmi olan Peçeneklerle mücadele etmişlerdir.

Ruslar,1103 yılında Kumanları ağır bir yenilgiye uğratarak, bir çok kumandanlarını öldürdüler.Bu yenilgiden sonra dağılan Kumanlar,yerlerini doğudan yeni gelen Kıpçaklara bıraktılar.[6]

Avrupalılarca "Kuman",müslümanlarca "Kıpçak" olarak anılan kavim veya kavimler birliği,sonradan birleşen Kuman ve Kıpçaklardan oluşmuştur."Kumanların adı Şark kaynaklarında en çok Kıpçak(Kıfçak) olarak geçer."[7] diyen Akdes N. Kurat,bu konuda R.R.Arat ile aynı fikirde değildir.Fakat şurası muhakkaktır ki,XII. asırdan itibaren "Kuman" ve "Kıpçak" adları aynı halkı göstermektedir.

Bir Türk kavminin ve bu kavmin rehberliği altında kurulan kavimler birliğinin adı olan "kıpçak" kelimesinin asıl şekli kıvçak (<kıbçak)'tır.Bu kelime çeşitli ses değişiklikleri ile kıfçak,kıpçak,hıfçak ve hıfçah şekillerine de girmiştir.[8] Değişik kaynaklarda az-çok farklı mânâlara gelen bu kelimenin kaynağı ve mânâsı henüz kesin olarak izah edilememiştir.Daha çok,"içi boş ağaç" mânâsına geldiği kanaati yaygındır.

Kıpçak kavmî birliğine dahil diğer kavimlerin durumları ve Kıpçaklarla münasebetleri de henüz iyice aydınlanmış değildir.Fa-

---

5 Kurat,Prof.Dr.Akdes N., a.g.e.

6 Arat,R.R.,a.g.m.

7 Kurat,Prof.Dr.Akdes N., a.g.e.

8 Karamanlıoğlu,Ali F.,"Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi",TDED,C.XII, 1963,s.175-184.

kat,Kıpçak isminin geniş bir sahaya yayıldığı ve bu isim altında büyük bir kavmî birlik oluşturulduğu söylenebilir.

Batıya gelen Kıpçaklar,çok geçmeden hâkimiyetlerini Karpatlara kadar genişletmişlerdir.Bundan dolayı,güney-doğu Avrupa bozkırlarına eskiden "Mafāzatü'l-ğuzzīya" denirken XI. asırdan itibaren artık "Deşt-i Kıpçak" denmeye başlamıştır.[9]

Orta-Asya'dan Tuna bölgesine kadar çok geniş bir sahaya yayılan Kıpçaklar,zaman zaman birleşerek çevredeki milletlere çok müessir akınlar yapmalarına rağmen,kuvvetli bir siyasî birlik kuramamışlardır.Bir Kıpçak devleti kurulamamasında herhalde,çok geniş bir sahaya yayılmalarının tesiri olmuştur.

Kıpçakların Türkistan bölgesindeki hâkimiyetleri 1220 lerde bu bölgenin Cengiz Han tarafından alınmasına kadar devam edebildiği gibi yayıldıkları diğer bölgelerdeki hükümranlıklarına da Moğol akınları son vermiştir.Kalka ırmağı boyunda 1223 tarihinde Moğollar tarafından ağır bir yenilgiye uğratılan Kıpçaklar,1238/39 yılında Moğolların ikinci büyük taarruzu sonucunda tamamen dağılmışlardır.[10] Mühim bir kısmı yeni galipler ile birlikte kalmışlardır. Diğerleri ise,eski düşmanları olan halkların dinini kabul ederek ve onların içinde zamanla eriyerek Türk dünyası için kaybolmuşlardır.Bugün,Özbek ve Kırgızlarda birer büyük kabîle ile Başkırt ve Nogaylarda daha küçük zümreler Kıpçak adını taşırlar.[11] Tatarların, Karayim Türklerinin ve Gagauzların oluşumunda da Kıpçakların rol oynadığı muhakkaktır.

Kıpçakların Moğol imparatorluğunda mühim bir yeri olduğu gibi Mısır Memluk devleti de bunlar tarafından kurulmuştur.

---

9 Arat,R.R.,a.g.m.

10 Kurat,Prof.Dr.Akdes N.,a.g.e.

11 Arat,R.R.,a.g.m.

Abbasiler zamanından itibaren Suriye ve Mısır'daki askerî kuvvetlerin arasında Türklerin mühim bir yeri vardır.Abbasi halifesi el-Me'mun(813-833) ve el-Mu'tasım(833-842) Türklerden meydana gelen hassa kıtaları kurmuşlardır.[12] Türklerden meydana gelen bu askerî birliklerin ekserîsini Kıpçaklar teşkil ediyordu.Bunda,Kıpçakların arasında zaruret zamanlarında çocuklarını satma âdetinin oluşu rol oynamıştır.Aynı zamanda,Moğol istilası önünden kaçanların daha emin bir yer olan Mısır'a sığınmaları da bu bölgedeki Türk nüfusunun artmasını sağlamıştır.

Hassa kıtalarının kumandanlarından bazıları gösterdikleri yararlıklar dolayısıyle hilafetin çeşitli merkezlerine vali olarak gönderilebiliyorlardı.Bu Türk valiler,gittikleri yabancı sahalarda çok kere Türklere dayanan askerî birlikler kurarak bölgenin hâkimi olmuşlardır.Vali olarak Mısır'a ilk gelen Türk,Yezid b.Abdullah et-Türkî'dir (850). Daha sonra Mısır'ı hâkimiyetleri altına alan Eyyubîler(1171-1250) zamanında Türklerin bu bölgedeki durumları daha da güçlenmiştir. 1241'de el-Melikü's-salih ekserîsi Kıpçak olan memluklerden şahsına mahsus bir birlik kurarak,bunları Nil nehri üstündeki Ravza adasındaki kalelere yerleştirdi. İşte,bu "Bahriye memlukleri"nden Aybeg 1250 yılında Eyyubîler sülalesine son vererek Türkiye Devleti'ni kurdu. Bu devlet Arapça kaynaklarda daima ed-Devletü't-türkiyye olarak zikredilmektedir.[13] Baybars'ın Hülagu komutasındaki Moğolları 1260'da Ayn Câlût'ta mağlup etmesi devleti her yönden güçlendirdi.Kısa bir zaman sonra"Mısır'daki bu Türk imparatorluğu dünyanın en büyük siyasî kuvvetlerinden biri mâhiyetini almış,âdeta ortaçağ tarihinin ağırlık merkezi "Doğu Akde-

---

12 Tekindağ,M. Şahabeddin,"Mısır ve Suriye'de Kurulmuş Türk Devletleri",Türk Dünyası El Kitabı,Ankara 1976,s.866-875.

13 Tekindağ,M.Şahabeddin,a.g.m.

niz"e nakledilmiş"tir.[14] Memluk devletinin güçlü devirlerinde ülkenin sınırları,doğuda Barka'ya,güneyde Masavva'ya ve kuzeyde Toros dağlarına kadar uzanıyordu.[15]

İki yüz altmış yedi sene devam eden Memluk Sultanlığı,Mısır'ın Osmanlı hâkimiyetine girmesiyle,1517'de sona ermiştir.

2. Kıpçak Türkçesi

Kıpçak Türkçesi,Türkçenin kuzey grubunu teşkil eder.Değişik tasnif denemelerine göre,başka isimler altında da zikredilmektedir.[16] Tarihin seyri içersinde,değişik Türk kavimlerinin aynı sahalarda birlikte yaşamalarının sonucu şivelerinde de zaman zaman bir karışma söz konusu olmuştur.Kâşgarlı,Oğuz Türkçesi ile Kıpçak Türkçesinin kelimelerini çok defa birlikte zikreder.Herhalde o zaman bu iki şive,birbirinden pek farklı değildi.Zamanla,Oğuzlar ve bunlara dahil olan Türkmenler,güneye gelerek yerleşik bir medeniyet ve kuvvetli siyasî birlikler kurarak çok işlenmiş bir dil meydana getirmişlerdir.Kuzeye giden Kıpçaklar ise,akıncılık ve göçebelikten kurtulamamışlar,zamanla da dağılmışlar ve erimişlerdir.Bunlardan bir kısmı daha sonra,yine Oğuzlarla Mısır'da birleşmişlerdir.

Yerleşik bir devlet ve medeniyet düzeni kuramayan bozkır Kıpçaklarından elimizde eser olarak sadece,Hristiyan bir muhitte yabancılar tarafından meydana getirilmiş bir lûgat ve derleme mahiyetindeki Codex Cumanicus kalmıştır.

Kıpçak Türkçesinin bugün elimizde bulunan ürünlerinin büyük çoğunluğunu,müslüman bir muhit olan Mısır'da meydana getirilenler

---

14 Köprülü,M.Fuad,Türk Edebiyatı Tarihi,2.baskı,İst.1980,s.311.

15 Rásonyı,Prof.Dr.L.,Tarihte Türklük,Ankara 1971,s.172.

16 Daha geniş bilgi için bkz. Arat,R.R.-Temir,A.,"Türk Şivelerinin Tasnifi",Türk Dünyası El Kitabı,Ank.1976,s.305-327.

teşkil etmektedir.Yukarıda da belirtildiği üzere,"memluk" olarak kışlalarda birarada yaşayan,bu yüzden dillerini unutmayan Kıpçak Türklerinin Mısır'a hâkim olması,bu dilin yerli halk tarafından öğrenilmesi gereğini ortaya çıkarmıştır.Çünkü,memluk sultan ve beylerinin birçoğu okumuş değildi ve sadece Türkçe konuşuyorlardı.[17] Hatta,Sultan Berkuk devrinde(1382-1399),hukukî meseleler bile Türkçe konuşulmaktaydı.[18] Bunun için meydana getirilen Kıpçakça eserler olarak ilk akla gelenler,lûgat-gramer kitaplarıdır.Ancak,bunların yanında dinî ve dünyevî konularda da bir çok eser telif ve tercüme edilmiştir.Dünyevî konularda meydana getirilen bu eserler rin başlıcalarını,atçılık,okçuluk gibi askerlikle gilgili olanlar teşkil etmektedir.Zaten,memluklerin çok sıkı bir askerî eğitim gördükleri belirtilmektedir.[19]

Bu bölgede meydana getirilen belli başlı eserler şunlardır: Tercümânü Türkî ve Arabî,Kitabü'l-idrâk li-Lisâni'l-atrâk,et-Tuhfetü'z-zekiyye fi'l-Lûgati't-türkiyye,Kitâbu Bulgati'l-müştak fi Lûgati't-türk ve'l-kıfçak,el-Kavaninü'l-külliyye li-Zabti'l-lûgati't-türkiyye,eş-Şüzurü'z-zehebiyye ve'l-kıtai'l-ahmediyye fi'l-lûgati't-türkiyye,Kitabu Gülistan bi't-türkî,İrşadü'l-mülûk ve's-selatin,Munyetu'l-guzât,Kitabu fi ilmi'n-nuşşab,Kitabu fi Riyazati'l-hayl,Kitabu Baytaratü'l-vazıh...[20]

Kıpçak Türkçesinin üçüncü grup yâdigârları Ermenice-Kıpçakça belgelerdir.[21]

---

17 Eckmann,J.,"Memluk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair" TDAY (Belleten 1964),Ankara 1965,s.35-41.

18 Tekindağ,M.Şahabeddin,a.g.m.

19 Köprülü,M.Fuad, a.g.e.,s. 312.

20 Daha geniş bilgi için bkz.Karamanlıoğlu,Ali F. a.g.m. ve Eckmann. J.,"The Mamluk-Kipchak Literature",CAJ,VIII,1963,s.304-319.

21 Pritsak,O.,"Ermeni Kıpçakçası" Terc.M.Akalın,Tarihî Türk Şiveleri,Ankara 1979,s.131-140.

II- MUNYETU'L-ĠUZĀT

1. Eser ve hakkındaki çalışmalar

Eser,Memluk-Kıpçak Türkçesinin nâdir yâdigârlarındandır.Adından da anlaşılacağı üzere askerlikle ilgilidir.Eserde,binicilik, ok atmak,kılıç kullanmak gibi askerlikle ilgili işleri iyi yapmanın yolları teferruatlı olarak öğretilmektedir.

Eserin şimdilik bilinen tek nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmed kısmında 3468 numarada kayıtlıdır.Yazma 265 mm. boy ve 178 mm. eninde mıklepli,şemseli kahverengi meşin bir cilt içindedir.Metin aharlı kalın abadî kâğıda yazılmış olup 115 yapraktır.Her sayfada 113 mm. uzunluğunda 9 satır vardır.Yalnız,Arapça olan ilk iki sayfa yedişer satırlıktır.Zahriye ve unvan altın nakışlı,cedveller kırmızıdır.[22]

Zahriyedeki kayda göre,elimizdeki nüsha Gazi Altunboġa adına istinsah edilmiştir.İstinsah tarihi H.850(M.1446/7)'dir.

Eserde,mütercim kendi adını belirtmediği gibi asıl eserin adı ve yazarını da kaydetmemiştir.Mütercim,hâsekîler hâsı Timür Big'in emriyle eseri tercüme ettiğini şöyle belirtmektedir:"bilgil kim bu risāle türk tili üzere taḥrīr ḳılınmaḳlıġa dā'ī bu boldı kim teñri fermānı birle mıṣr ilinde bir'azīmü'ş-şān melik ẓuhūrġa kildi... ḫāṣekīler ḫāṣı timür big...taḳı işāret muntig ḳıldı kim bizim ḳatımuzda bir'arabī silāḥ-nāme bar turur anı türk tilinge çevürseñ kim bu ġāzī türkler andın intifā' alsalar sañga taḳı s̱evāb bolsa tidi bu du'āçı ḳul taḳı'alā re'sī ve'aynī tip buyruḳlarınge imtis̱āl ḳılıp...teñri tevfīḳi birle ol kitābnı türk tilinçe tercüme ḳılıp munyetu'l-ġuzāt tiyü ad birdi.(2b-6/5a-8)

---

22 Münyetü'l-guzat (Tıpkıbasım),Önsöz:Dr.M.Cunbur,Ankara 1967 ? ve Karatay,F.E.,Topkapı Sarayı Müzesi Kütp.Katol.I,İst.1961.

Prof.H.Ritter'e göre,eserin aslını teşkil eden Arapça kaynağın adı "Kitabu'l-furusiye ve'l-baytara"dır.[23] Fehmi E.Karatay ise,"el-Furusiye fi Remy el-Cihat" olduğunu söyler.[24] Ortaya koyduğumuz metinle bu iki eserin çok iyi bir şekilde karşılaştırılmasından sonra ancak kesin bir neticeye ulaşılabilir.Mütercimin,eserini altı fen üzere tertip ettiğini belirtmesine rağmen elimizdeki nüshada,kalkan tutmak bölümü olmadığı gibi ok atmak bahsi de başlıksızdır.Bu bölümde de bir eksiklik olabileceği ihtimali kuvvetlidir.Eserin bölümleri şunlardır: 1.Ata binmek 2.süngü tutmak 3.kılıç kullanmak 4.kalkan tutmak 5.ok atmak 6.top vurmak.Hemen belirtelim ki,eserden şimdiye kadar bahseden yazılarda,"top urmak" bölümü,ya "gürz vurmak"[25],ya da "gülle atmak"[26] olarak açıklanmıştır. Oysa,metinden de anlaşılacağı üzere bu bölüm çevgân oyunundan ve bu oyunda kullanılan "top"tan bahsetmektedir.

Eserden ilk defa,bibliyografik bir nitelik taşıyan makalesinde Prof.H.Ritter bahsetmiştir.[27] Bundan daha geniş bir bibliyografik künyesini Prof.T.Halasi Kun vermiştir.[28] Eserin dil yönünden önemi üzerinde ilk duran Abdülkadir İnan'dır.[29] Bu makalede,75b-80a varaklarının tıpkıbasımı ve transkripsiyonu verilmiştir.A. İ-

---

23 Ritter,Prof.H,"La Parure des Cavaliers und die Literatur über die ritterlichen Künste",Der İslam,Berling-Leipzig 1929,s.125.

24 Karatay,F.E, a.g.e.,s.619.

25 Karatay,F.E, a.g.e.

26 Münyetü'l-guzat (Tıpkıbasım),a.g. önsöz.

27 Ritter,Prof. H.,a.g.m.

28 Kun,T.Halasi,"Die Mameluk-Kiptschakischen Sprachstudien und die Hanscriften in Stambul"KCsA.,III,1,Budapest 1940.

29 İnan,A.,"XIII.-XV. Yüzyıllarda Mısır'da Oğuz-Türkmen ve Kıpçak Lehçeleri ve "Halis Türkçe",TDAY (Belleten 1953),Ankara 1954,s. 53-71.

nan'ın okuyuşunda,kanaatimizce az-çok hatalar vardır.Meselâ; gizlegil,ġarimiñgniñg,kesseler,yoġunları şeklinde okunan kelimelerin doğru şekilleri; kizlegil (75b-6),ġarīmni (76a-5),kisseler(75b-8), ve boġunları (79b-6) olması gerekirdi.

Omeljan Pritsak,da eserden bahseder ve A.İnan'ın makalesinden aldığı bir miktar metnin transkripsiyonunu ve Almanca tercümesini verir.[30] Eserin en geniş bibliyografik künyesini Fehmi E. Karatay vermiştir.[31] J.Eckmann,makalesinde,eserin asıl Kıpçak Türkçesini temsil ettiğini söyler ve A.İnan'ın makalesinden aldığı bir kaç satırın transkripsiyonunu ve İngilizce tercümesini verir.[32] Yine,J. Eckmann,TDAY'ndaki yazısında ise,eserden isim olarak bahseder.[33]

Ananiasz Zajaczkowski,makalesinde,F.E. Karatay'dan aldığı malûmatı ve bunun Fransızca tercümesini vererek eserden umûmî olarak bahsetmiştir.Yazısının sonunda 82a-100b arasının tıpkıbasımını ve bazı atlamalarla transkripsiyonunu vermiştir.[34] A. Zajaczkowski'nin bu makalesiyle bizim okuduğumuz metin arasında bazı kelimelerde farklar vardır.Meselâ; nuṣret bolġay,ol künde toġrı yürümes,yaḳın bolur,taᶜbīr ḳılmayalum,uḥşap,tuġurabilmes şeklinde okunan yerlerin,sırasıyle; nuṣret bulġay (82b-6),ol künde oḳ eyesi-niñg oḳı toġrı yürümes(83a-7/8),yakīn bolur (83b-1),taġyīr ḳılmayalum(85a-1), oḫşap(88b-6),toġurabilmes (90a-3) olması gerekirdi.Yine,metinde ى ile yazılan bazı kelimeleri A.Zajaczkowski'nin okuduğu gibi ė ile

---

30 Pritsak,O,"Das Kiptschakische",PhTF I,Wiesbaden 1959.(Terc.M. Akalın,Tarihî Türk Şîveleri,Ankara 1979,s.119-140.)

31 Karatay,F.E. a.g.e.

32 Eckmann,J."The Mamluk-Kipchak Literature",CAJ,VIII,1963.

33 Eckmann,J.,"Memluk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair",TDAY (Belleten 1964),Ankara 1965,s.35-41.

34 Zajaczkowski,A.,"Le traité de l'art chevaleresque(furūsīya) en version mamelouk-kiptchak",R.O.,XXXIII,2,Warszawa 1970.

okumak için bir sebep yoktur.Bėlge,tėdük,yėrde şeklinde okunan kelimelerin,bilge(84a-2),tidük (85a-2),yirde (85a-5) şeklinde olması gerekirdi.

Eserin tıpkıbasımını Dr. Müjgân Cunbur'un önsözüyle birlikte 1967 ? yılında Genel Kurmay Başkanlığı yaptırmıştır.

Bunlardan başka eserin sadece isminin geçtiği bir iki yazı daha vardır.[35] Eser hakkında,yayınlanmamış çalışma olarak üç tane mezuniyet tezi vardır.[36] Tabiî ki bu tezlerde bir çok hata vardır. Meselâ; Y.Oyman'ın çalışmasında, olğay tip,iymegil,telâşğıl şeklinde okunan kelimelerin, ulğaytıp (19a-1),ivmegil (16b-2) ve tolaşğıl (40a-5) şeklinde olması gerekirdi.F.Öztoygan'ın çalışmasında ise,isğâl,kemane "kemençe yayı" şeklinde okunan ve mânâlandırılan kelimelerin işkāl (91b-5) ve kemā huve " onun gibi" olması gerekirdi.

2. E s e r i n d i l h u s û s i y e t l e r i

J. Eckmann'ın "Asıl Kıpçakça"nın husûsiyetleri olarak tespit ettiği esaslar bakımından Munyetu'l-ġuzāt'ı şu şekilde değerlendirebiliriz:[37]

a) Kelime sonundaki ġ/g'nin düşmüş şekillerine rastlanmasına

---

35 Meselâ bkz. İnan,A. "Kayıtbay'ın Türkçe Duaları",Jean Deny Armağanı,Ankara 1958,s.91-94.

36 Oyman,Y.,Münyetü'l-ġuzāt Üzerinde Bir Dil Tedkiki,1959,İst.Ün. Ed.Fak. M. tezi (1a-51a), T. 520.

Öztoygan,F.,Münyetü'l-ġuzāt (82a-100b) Transkripsiyonlu Metin ve İndeks,1973,İst. Ün. Ed.Fak.,M. tezi, T 1579.

Uğurlu,M.,Munyetu'l-ġuzāt (1a-51a) Metin-İndeks,Hacet. Ün. Sos. İ.Bil.Fak. M. tezi, 1982.

37 Eckmann,J.,"Memluk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair",TDAY (Belleten 1964),Ankara 1965,s. 36.

rağmen ġ/g'li şekiller çoğunluktadır.Meselâ; illig (39a-3),ḳatıġ (7b-9 ...),ḳorḳuluġ (83b-9) v.s. Renk mânâsındaki kelimenin her iki şekli de geçmektedir.Sarı (79a-3),sarıġ (80a-5.).

b) Üçüncü kişi iyelik ekinden sonra,J.Eckmann'ın söylediği gibi çoğunlukla -na/-ne olmasına rağmen az da olsa -nga/-nge şekline rastlanmaktadır.Türk tilinge (4b-9) gibi.

c) J. Eckmann'ın belirttiğinin aksine,eserde bir iki münferit -dan/-den dışında ablativ eki daima -dın/-din'dir.

ç) J. Eckmann'ın belirttiği gibi eserde,münferit bir iki "irmes" dışında hep, "dögül" veya "tögül" kullanılır.

d) Eserde soru eki geçmemektedir.

e) J. Eckmann,Asıl Memluk Kıpçakçası metinlerinde -duk/-dük isim-fiil ekinin serbestçe kullanıldığını söylemektedir.Eserde bu ek geçmemektedir.

f) J.Eckmann'ın Oğuzcalaşma husûsunda bir kıstas olarak ileri sürdüğü n͡g yerine ñ yazılma keyfiyeti ise,eserde nâdir bir kaç ñ dışında görülmemektedir.

Eser, e/i meselesinde umûmiyetle i tarafında (il,iyer,bil) ; b/m meselesinde m tarafında(min-,min͡g)'dır. g/v meselesinde ise ikili örneklere rastlanmaktadır. Suġar- (88b-8) ve suvar- (88b-5). Eser, d > ẕ > y gelişmesinde tamamiyle y tarafındadır.Yalnız bir tek örnekte iẕer (6b-7) şekline rastlanmaktadır.

Eser Türkçe kelime yönünden çok zengindir.Yabancı kelime olarak daha çok Arapça kelime vardır.Bununla beraber,Arapça kelimeler çoğu kere Türkçe gibi kullanılmışlardır.Meselâ; imin (78a-7) < A. امين ; ilzem (94a-5) < A. الزم v.s.

Eserde,yabancı kelimelere,hatta Türkçe kelimelere kalın ve ince ünlülü ekler getirilebilmektedir.Meselâ; ten͡gri-ge (19a-6) ve tan͡grı-ġa (6a-5); ġarīm-ge (18a-5),ġarīm-ġa (36a-2).

Metnin tespitinde uyduğumuz esaslar şunlardır:

1. Transkripsiyonlamada Türk İlmî Transkripsiyon Klavuzu(İstanbul 1946)'ndaki sisteme uyulmuştur.

2. Arapça bab başlıkları,meseller,hadisler,çeşitli ibâreler eski harflerle olduğu gibi yazılmıştır,ancak Türkçesi kullanılmadan Arapçası aynen kullanılagelmiş ibâreler transkripsiyon edilmiştir.Meselâ; bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm.Eserin en başındaki kısım,eseri tanıtması açısından Arapça olmasına rağmen transkripsiyon edilmiştir.

3. Kelimelere hem kalın hem ince ünlülü eklerin getirilebilmesi dolayısıyle Türkçe kelimeler ekler dikkate alınarak; yabancı kelimeler ise ekler dikkate alınmadan okunmuştur.

4. Eski harflerle ڭ ve نك şeklinde gösterilen nazal n sesini,eserde daha çok نك şeklinin kullanılması dikkate alınarak n͡g şeklinde gösterilmiştir.

5. Varaklar ve satırlar numaralanmıştır.

İndeksin hazırlanmasında uyduğumuz esaslar da şunlardır:

1. Transkripsiyonu yapılan her kelime indekse alınmıştır.Arapça ve Farsça olan kelimeler belirtilmiştir.

2. Özel adlar dışında her kelime kendi sırasında ayrı ayrı yazılmış,terkipler madde başı olarak değil maddenin altında gösterilmiştir.

3. Kelimelerin sadece eserdeki mânâları verilmiştir. Mânâsından tam emin olunamayan kelimelerin önlerine soru işâreti konulmuştur.

4. Eklerin ve çekim şekillerinin sıralanmasında Kutadgu Bilig İndeks'inin girişinde verilen cetvele uyulmuştur.

M E T İ N

1/a

HĀZĀ KİTĀBU MUNYETİ'L-ĠUZĀTİ

Bİ-RESMİ'L-CENĀBİ'L-
ᶜĀLİYİ'L-EMĪRİYİ'L-KEBĪRİYİ'S-SEYFİYİ'L-
MUCĀHİDİYİ'L-MURĀBIṬİYİ'L-ĠĀZĪ
ALTUN BOĠA edāme mulkehu ve saᶜādetehu
ve aᶜlā mertebetehu

1/b

BİSMİ'LLĀHİ'R-RAḤMĀNİ'R-RAḤĪM
الحمد لله الذي سلط المسلمين على الكفرة والطغاة
وأعلى شأنهم على المتمردين والبغاة بأن رزقهم
أنواع الخيول والمراكب وعلمهم العمل بفنون الأسلحة
والمضارب والصلوة على سيدنا محمد خاتم النبيين
ورسول رب العالمين أرسله داعيا بإذنه ونذيرا
لك عز وإقبال ولك العمر مزيد

2/a

كل يوم لك سعد
ونزل عليه رحمة للعالمين كتابا منيرا ليهلك
من هلك عن بينة ويحيى من حي عن بينة وأمره
مجاهدة من خالفه وحاد عن أمره بخطاب محكم
في محكم كتابه وقال تعالى يا أيها النبي جاهد الكفار
والمنافقين واغلظ عليهم ومأويهم جهنم وبئس المصير
كل يوم لك عيد

2/b

والسلام على آله واصحابه الطيبين الطاهرين آمين
يا رب العالمين اللهم انصر جيوش المسلمين وسراياهم
ومرابطيهم حيث كانوا اين حلّوا في مشارق الارض
ومغاربها وانصرهم نصرا عزيزا وافتح لهم فتحا
يسيرا ولا تجعل اللهم للكافرين على المؤمنين
سبيلا امّا بعد bilgil kim bu risāle türk tili üzere
taḥrīr ḳılınmaḳlıġa dāʿī bu boldı kim ten͡gri
fermānı birle mıṣr ilinde bir ʿazīmü'ş-şān melik
ẓuhūrġa kildi ḥüsn içinde ḳamer tig heybet

3/a

içre ʿömer tig şecāʿat içre ʿalī-ge oḫşayur
saḫāvet içre ḥātim-ġa tefażżul ḳılur fārislıḳ ʿilmi
içinde kāmil körklü ṣıfatlar birle mütekemmil
ʿālimler-ni dost tutġuçı şerʿ-i muḥammedī üçün ḳılıç
urġuçı ten͡gri buyruġı üçün cān baş oyna-
ġuçı maẓlūmlar-nın͡g daẕınġa sebeb bolġuçı müsülmanlıḳ-ġa
kirek bolġan hüner eyelerini ḫoş körgüçi
ḫāṣekīler ḫāṣı timür big bik öküş yıllar devlet
ve saʿādet üzere müstedām bolsun بمحمد وآله uluġ

3/b

kiçik ḳāsī ve dānī anın͡g ḥażret-i ʿāliyesinġa
teveccüh ḳıldılar iy niçe ḳalmış kişiler-nin͡g elin
aldı iy niçe rızḳsız kişiler-nin͡g rızḳına sebeb
boldı bu melik-nin͡g medḥinde şāʿir muntig aytur
şiʿr
eyā ḥüsn ü hüner birle saʿādet milki-nin͡g bayı
küneş-tür özin͡gge müştāḳ uyaltır ḥüsnin͡ggiz ayı

8 bigim her dem kerem birle bu devlet yirgesin tuttun͡g

9 kilür irdi yiter bolsa özin͡ge ḥātem-i ṭāyi

4/a

1 özün͡g alsa sün͡gü il-ge keyip ḳarḳıl minip aṭ-ḳa

2 saġ olmak kitti düşmen-din ḳaçan ḳursa ḳolun͡g yayı

3 sizin͡g birle uruşlarda uruşmak izdegen ḳullar

4 bolur mecrūḥ kitip ᶜaḳlı büriyür[1] cürḥini sayı

5 kim-erse kim size irdi saᶜādet yirgesin taptı

6 mes̱elde salṭanat boldı uş ol kim kördi hümāyı

7 bu devlet sizge iy server hemīşe müstedām bolsun

8 sizin͡g iḥsānın͡gız sizge ḳılur alḳışçı barçayı

9 bigim her kim bu mektūb-nı oḳurda an͡glayu kiçse

4/b

1 an͡ga her kim ġarīm bolsa köge aġa anın͡g vāyı

2 bes vācib boldı bu duᶜāçı ḳulġa taḳı ol dergāh-ı

3 ᶜālī-ġa yüz ursa bu fikrini żamīrindin kiçürüp

4 ol devlet-lıġ melik-nin͡g tapuġın-ḳa teveccüh ḳıldı

5 çün bu żaᶜīf ḳul ol melikler man͡glayı ḫāṣekī-

6 ler ḫāṣının͡g ḫızmatın͡ga yiti irse bu żaᶜīf

7 ḳulnı envāᶜ telaṭṭuf birle ḫōş taptı taḳı işāret

8 muntig ḳıldı kim bizim ḳatımuzda bir ᶜarabī silāḥ-

9 nāme bar turur anı türk tilinge çevürsen͡g kim bu ġāzī

5/a

1 türkler andın intifāᶜ alsalar san͡ga taḳı s̱evāb

2 bolsa tidi bu duᶜāçı ḳul taḳı علی رأسی و عینی tip

---

1 بوريبور şeklinde yazılmıştır.

3 buyruklarınge imtis̱āl ḳılıp ol ʿarabī kitāb-nı
4 alıp mürācaʿat ḳıldı taḳı bir müddet bigler tapu-
5 ġındın ili tigdükçe ol kitāb-ge meşġūl boldı
6 الحمد لله والمنة ten͡gri tevfīḳi birle ol kitābnı
7 türk tilinçe tercüme ḳılıp taḳı munyetu'l-ġuzāt tiyü ad
8 birdi küçi yitgençe körklü tertīb
9 birip altı fen üzere taḥrīr ḳıldı

5/b

1 evvel fenni aṭ-ḳa minmekde
2 ikinçi fenni sün͡gü tutmaḳda
3 üçünçi fenni ḳılıç-ḳa taʿalluḳ ʿamellerde
4 törtinçi fenni ḳalḳan tutmaḳda
5 bişinçi fenni oḳ atmaḳda
6 altınçı fenni ṭop urmaḳda
7 ḳayu kim-erse kim bu fenler-ni yaḫşı bilip
8 ḥācet vaḳtında ʿamelġa kitürse cihān içinde
9 lā-naẓīr bolġay ve's-selām ammā vaṣiyyet ol turur kim

6/a

1 fāris kirek kim niyyetin iḫlās birle ten͡gri
2 yolunġa ḳılġay[2] taḳı mü'min muvaḥḥid müsülmānlar üzere ḳılıç
3 tartıp buʿamellerini anda ṣarf ḳılmaġay meger sened-i
4 şerʿi birle taḳı özini dāyim ʿibādet içinde tutġay
5 taḳı tan͡grı-ġa şükr ḳılġay kim muntig uluġ
6 hünerlerini an͡ga rūzī ḳıldı taḳı müsülmānlar üzere
7 tecebbür tekebbür ḳılmaġay dāyimā tevāzuʿ ve meskenet
8 üzere bolġay nitekim resūl ṣalla'llāhuʿaleyhi ve selleme

---

2 ḳılġa' satırın karşısına yazılarak nereye geleceği belirtilmiş.

buyurur kim

9 مَنْ تَوَاضَعَ لِلّٰهِ رَفَعَهُ اللّٰهُ وَمَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللّٰهُ

6/b

1 evvel fenni aṭ-ḳa minmekde

2 bilgil kim yā mücāhid ve murābıṭ ve ġāzī kim fārislıḳ-nın͡g

3 aṣlı aṭ üzere s̱ābit bolmaḳlıḳ turur aṭ üzere s̱ābit

4 bolmaḳlıḳ-nın͡g aṣlı ʿarabī aṭ üzere s̱ābit bolmaḳlıḳ

5 turur eger ʿarabī aṭ üzere s̱ābit bolmasa anın͡g

6 minmek-ligi taḳı s̱ābit ve ṣaḥīḥ bolmaġay taḳı aṭ-

7 nı süksük-legende dāyim iẕer içinde ḳalaḳda

8 bolġay taḳı aṭ sikrigende yıḳılmaḳdın

9 imin bolmaġay öküş kişiler-ni kördüm kim

7/a

1 fārislıḳ daʿvī ḳılurlar irdi ʿarabī aṭ üze s̱ābit

2 dögül irken sün͡gü oynaġanda aṭ-dın

3 yıḳıldılar bes vācib boldı fāris-ḳa kindü özini

4 ʿarabī aṭ üzere s̱ābit ḳılġay öküş minmek birle hīç

5 taḳṣīr ḳılmaġay ve's-selām taḳı bilgil kim

6 fārislıḳ-dın birisi taḳı yaydak aṭ-ḳa minmeklik

7 turur yaydaḳ aṭ minmek-likni ögrengil

8 hīç uyalmaġıl kim ḥācet vaḳtında kerek bolġay

9 birerde bolur kim düşmen عَلَى غَفْلَة kişi-nin͡g üstüne

7/b

1 kilür taḳı aṭ ʿuryān bulunur eger ʿuryān minmek-

2 ni s̱ābit ḳılmış bolsan͡g ol vaḳt-da minip fārislıḳ

3 ʿamelleri birle tan͡grı-ġa sıġınıp düşmen-ni redd

4 ḳılursın zinhār taḳṣīr ḳılmaġıl bu işi öküş

5 minmek birle s̱ābit ḳılġıl kim yaḫşı ʿameller-din

6 birisi taḳı bu turur kim öküş fārisler bu işni[3]

7 bilmes-ler andın son͡gra bir iyer alġıl kim aġaçı

8 ḳavī bolsun meclisi kin͡g bolsun taḳı iki ḳaşı

9 ḳatıġ büyük bolmasun kim aṭ nā-gāh sekrigende

8/a

1 alın ḳaşı kögsine urup aġrıtmasun taḳı fāris

2 mun-tig iyer içinde körklüg körünmes iyer

3 içine batar taḳı üzen͡gü ḳayışları muḥkem bolsun

4 taḳı üzen͡gü aġır bolsun kim izdegende ayaḳ

5 anı[4] tizik tapsun taḳı üzen͡günin͡g altında tişikler

6 bolsun kim aṭ sekrigende üzen͡gü ayaḳdın tayıp

7 çıḳmasun taḳı üzen͡gü biri birisindin

8 aġır bolmasun tin͡g bolsun taḳı üzen͡gü ḳayışları-

9 nın͡g iki yanı berāber bolsun ayaḳı mıḳdārınça

8/b

1 ni uzun bolsun ni ḳısḳa bolsun ammā uzun

2 bolmaḳlıḳ ḳısḳadın yaḫşı-raḳ turur anın͡g üçün

3 kim eger ḳısḳa bolsa aṭ-nı çapıp tartġanda yıḳılmaḳdan

4 imin bolmas taḳı aṭ sekrigende iyerdin çıḳmaḳdın

5 imin bolmas taḳı tizleri iki büküĺüp ilgerü

6 çıḳar ayaḳları artḳaru müte'aḫḫir bolur taḳı aṭ

7 sekrigende iyer-nin͡g art ḳaşı sınmaḳdın imin

8 bolmas bes maʿlūm boldı kim uzını ḳısḳadın yaḫşı

9 irmiş taḳı bir yaḫşı kizdin murabbaʿ yaġırlıḳ ḳılġıl

---

3 işini şeklinde harekelenmiştir.

4 إني şeklinde yazılmıştır.

9/a

1 kim ḥaşvi yumşaḳ bolġay yāḫūẕ müdevver yaġır-
2 lıḳ ḳılġıl ol ṣıfat üzere taḳı muḥkem ḥızām alġıl
3 ḥızāmın͡gnı iki ḳılġıl kim menim ḳatımda iki
4 ḥızām bir ḥızām-dın yaḫşı-raḳ turur ve eslemü'l-ʿāḳıbe
5 turur ḳaçan muḥkem ḳılsan͡g bu vaṣf ḳılġanlarım-
6 nın͡g cemīʿisin senin͡g āletin͡gdin taḳı aṭ-nın͡g
7 āletindin pes aṭın͡gnı iyerletgil taḳı ḥızām-
8 ın͡gnı öz ilin͡g birle çikgil eger aṭın͡gnı
9 iyerlig tapsan͡g ḥızāmın͡gnı iḥtiyāṭ ḳılup mingil

9/b

1 kim iyer aġmakdın imin bolġay-sen ḳaçan tiler-
2 sen͡g kim aṭġa mingey-sen aṭ-nın͡g sol yanına
3 turup ḳamçın͡gnı sol ilin͡gde tutup üzen͡gü-
4 ge berāber yā azġına artḳaru-raḳ tutup mingil
5 andın son͡gra tonun͡gnı açıp tüzetgil
6 taḳı yügenni sol ilin͡g birle tutup aṭ-nın͡g
7 yalın birge tutġıl eger aṭ-nın͡g yalı bolmasa
8 iyer-ning ilgerü ḳaşın içindin tutġıl
9 andın son͡gra üzen͡güni ilgerü bir ḳatla burġıl

10/a

1 andın son͡gra sol ayaġun͡gnı üzen͡gü-ge
2 ḳoyġıl taḳı saḳlanġıl ayaġın͡g aṭ-nın͡g ḳoltuġına
3 kirmesün andın son͡gra saġ iling birle
4 iyer-nin͡g ilgerü ḳaşın tutup arḳunluḳ
5 birle taḳı ḳuvvet ve libāḳa birle mingil ḳaçan iyerge
6 minsen͡g saġ ayaġın͡g-nı saġ üzen͡gü-ge ḳoyġıl
7 sol ayaġun͡gnı ḳoyġan kibi andın son͡gra

8 tonun͡gnı tüzetgil eger tilesen͡g kim iyerge
9 olturmasdın burun tüzetgil kim fārisler

10/b

1 muntig taḳı ḳılmışlar turur ammā menim ḳatımda ol
2 müstaḥsen tögül müstaḥsen bu turur kim yügenni
3 tutġay-sen iyer birle minip aṭ-ḳa iyerde müstaḳirr
4 bolġınça andın son͡gra tonun͡gnı tüzetgey-
5 sen taḳı kirek kim yügenni miner çaḳda saġ ya-
6 nındın biraz-gine ḳısḳartġay-sen kim üzen͡gü
7 aṭ-dın yıraḳ bolmaġay eger aṭ tizginse üzen͡gü
8 san͡ga yaḳın kilgey eger tilesen͡g kim miner
9 çaḳda iyernin͡g art ḳaşını saġ iling birle

11/a

1 tutup mingey-sen mingil bular-nı barça
2 ṣavāb körüp tururlar illā ançası bar turur kim iyer-
3 nin͡g ilgerü ḳaşın saġ il birle tutup minmek
4 menim ḳatımda yaḫşı-rak turur anın͡g üçün kim eger aṭ
5 miner irken sekrise taḳı saġ ilin͡g ilgerü
6 ḳaşında bolsa minmek sendin ḳurtulmas eger
7 saġ ilin͡g art ḳaşında bolsa ḫavf turur kim aṭ
8 sekrise minebilmegey-sen taḳı tamām mingendin
9 son͡gra yügenni tutup aṭ başın köndergil taḳı

11/b

1 bilgil kim fārislıḳ-nın͡g aṣlı yügenni yaḫşı
2 tutmaḳ turur taḳı s̱ābit olturmaḳlıḳ turur taḳı
3 libāḳa turur ammā libāḳa timek fāris-nin͡g yaḫşı ḥareket-
4 leri turur taḳı boyun tüz tutup iyerde körklüg

5 olturmaḳlıḳ turur taḳı iki ayaġını tin͡g tutup
6 ṭaraflarını tin͡g tutmaḳlıḳ turur ammā iyerde körklüg
7 olturmaḳlıḳ ol turur kim boyun͡gnı tüz tutup
8 tik olturmaḳ hīç igilmegey taḳı kögsin asrı
9 kirmeyin taḳı ayaḳların͡gnı üzen͡güde uçḳaru

12/a

1 basḳay-sen ḳıyıştura andın son͡gra meydān-da
2 seyr-ge çıḳġıl aṭın͡g-ġa ökçen͡g birle işāret
3 ḳılıp igilip ilin͡g tipretmek birle çıḳmaġıl
4 taḳı ol ḥālde iki ayaġın͡g-nı tipretip aṭın͡g-nı
5 ḳarnina tipip çıḳmaġıl anın͡g üçün kim muntig
6 ḳılmaḳ ḳabīḥ turur fārisler bulay ḳılmaslar azġına
7 işāret birle çıḳarlar andın son͡gra arḳunluk birle
8 seyr ḳılġıl aṭın͡g-nın͡g iksük yürüşi birle taḳı
9 anın͡g kibi bolġıl neyçün kim san͡ga vaṣf ḳıldım aṭ

12/b

1 üzere körklüg olturmaḳ içinde taḳı arkan͡g
2 birle iginlerin͡g-ni anın͡g kibi tüz tutġıl
3 kim tan͡grı taʿālā seni yarattı tüp-tüz ni ilgerü
4 igilgil ni artḳaru igilgil taḳı oltur
5 yirin͡g-ni iyerde bik tutġıl taḳı butların͡g-nı
6 iyer-ge yapuştura muḥkem tutġıl taḳı ayaḳların͡g-nı
7 üzen͡güde bik basġıl ökçen͡g-ni aşaġaraḳ tutup
8 taḳı ayaḳların͡g-nı üzen͡güde iḥtiyāṭ itgil kim
9 basġandın son͡gra tiprenmegey ayaḳların͡g-nın͡g

13/a

1 ṣadrı üzen͡güdin ayrılmaġay taḳı ayaġın͡g-nı

2 asrı ilgerü taḳı asrı artḳaru tutmaġıl orta-
3 çaḳlı tutġıl anın͡g üçün kim fārisḳa ayaġın artḳaru
4 ve taḳı ökçesin kötürürek tutmaḳdın ʿayb-rek
5 yoḳ turur ve's-selām ḳaçan kim muḥkem ḳılsan͡g anlar-nı
6 kim san͡ga vaṣf ḳıldım taḳı anlar-nı özin͡ge muʿavved
7 ḳılsan͡g kim ol san͡ga seyr ʿanaḳda taḳı tabīʿat ve
8 ʿādet bolsa taḳı minmek-ni taḳı anın͡g üzere kim vaṣf
9 ḳıldım muḥkem ḳılsan͡g bes hīç ḥarekāt ḳılmas-sın

13/b

1 meger libāḳa birle bes andın son͡gra aṭın͡g-nı
2 süksüklemeklik-ke ḳaytarġıl mehmizin͡g işāreti
3 birle niçük kim vaṣf ḳıldım andın son͡gra süksük-
4 legil taḳı özin͡g-ni saḳlaġıl yaḫşı olturġıl niçük
5 kim san͡ga vaṣiyyet ḳıldım anın͡g üçün kim süksük-
6 lemek-lik ṣaʿb turur yaḳīn bolur kim fāris-ni iyer-
7 din çıḳarġay bes ḳaçan munda taḳı muḥkem bolsan͡g
8 niçük kim san͡ga vaṣf ḳıldım andın son͡gra atın͡g-
9 nı naḳl-ġa çıḳarġıl tos-toġru aḳrın naḳl birle

14/a

1 licāmın͡g-nı ḳoyabirip andın son͡gra sol yanın͡ga
2 ḳayıtġıl devr içinde arḳunluk birle niçük kim vaṣf
3 ḳıldım taḳı devrin͡g-nin͡g kin͡gligi yitmiş birle seksen zirāʿ[5]
4 arasında bolsun ḳaçan devrin͡g kin͡g bolsa aṭ-ḳa
5 taḳı fāris-ḳa tizginmek uçuz bolur taḳı aṭ-nı
6 naḳl-lamaḳ-lıḳ-ḳa yaḫşı bolur ḳaçan devr tar bolsa
7 aṭ niçe kim zīrek bolsa yan͡gılur ḫayr yoḳ ol

---

5 birle seksen yan tarafa yazılmıştır.

8 aṭda kim zīrek bolmaġay ḳaçan muntig bolsa aṭ

9 tuyaġının͡g ḳırıġı birle yürür sürünmekdin yā yan͡gılmaḳdın

14/b

1 imin bolmas devr-ni tar ḳılmaḳ-nı taḳı tiz ḳayıtmaḳ-lıḳ-

2 nı istiᶜmāl ḳılmaslar illā ḥācet vaḳtında ᶜazīm

3 birle devr-nin͡g körklüsi ol turur kim ḥalḳanı

4 kökçek tüz tizgingey-sen ḳaçan ḳayıtġanda

5 ol izçe ḳayıtġay-sen ḳaçan tilesen͡g kim ḳayıtġay-

6 sen devrin͡g izindin azġına çıḳġıl ḳayıtıp izin͡ge

7 kirgen mıḳdārınça arḳunluk birle ḳayıtmaġa ol

8 tizrek bolur mun-tig hav ḳılmaḳ-lıḳ-ḳa kirek

9 kim sen taḳı atın͡g dāyimā muᶜavved bolġay-sız taḳı kirek

15/a

1 kim san͡ga nāverd dāyimā kin͡g bolġay yaᶜnī meydān

2 tizginmek-nin͡g ḥalaḳası bir vech taḳı ol

3 turur kim nāverd tā solın͡ga devr itgey-sen

4 ḳaçan hav ḳılmaḳ tilesen͡g havın͡g-nı ḥalaḳa içindin

5 ḳılġay-sen mun-tig hav ḳılmaḳ tar yirlerde taḳı

6 tar meydānlarda taḳı ḫalāyıḳ siz-nin͡g üzere ḥalaḳa

7 urup turġanda yaḫşı turur andın son͡gra taᶜlīm-

8 ge ḳayıtġıl ḳaçan üç ḳurla solın͡ga devr ḳılsan͡g

9 aṭın͡g-nı saġ ḳolı saru ḳaytarġıl üç ḳurla taḳı

15/b

1 anın͡g üzere devr ḳılġıl taḳı solı üzere ḳaytarġıl

2 bir kiz devr ḳılġıl taḳı saġ üzere ḳaytarġıl bir kiz

3 taḳı anın͡g üzere devr ḳılġıl taḳı hav itgende

4 mehmizin͡g birle işāret ḳılıp aṭın͡g-nı biraz

5 tizlegil andın son͡gra saġ ḳolı üzere bir devr
6 sol ḳolı üzere bir devr ḳılġıl taḳı ol devrdin tos-
7 toġru çıḳar kibi çıḳıp yarım devr ḳılġıl
8 taḳı aṭın͡g-nı ḳaytarıp bir ḳolı üzere taḳı yarım devr
9 ḳılġıl bu devr-ni bir meydān ḳadarınça ḳılġıl kim

16/a

1 ol kirmek-ke taḳı çıḳmaḳ-ḳa taḳı nāfiᶜ turur
2 andın son͡gra aṭın͡g-nı ḥabs itgil taḳı biraz-
3 gine tik turġıl kim aṭın͡g nefesin alsun
4 tin͡glensün her bir çapḳanda ḥabs ḳılıp tur-
5 maḳ-nı istiᶜmāl ḳılġıl kim aṭın͡g nefes alsun
6 taḳı rāḥat ḳılsun andın son͡gra tonun͡g-nı
7 taḳı āletin͡g-ni tüzetgil taḳı aṭın͡g-nı tizle-
8 gil velākin uzun çapmaġıl ol aṭlar kim anın͡g
9 üzere sün͡gü oynarlar uzun çapmaḳ birle ḫarāb

16/b

1 bolurlar andın son͡gra üç kiz arḳunluḳ birle
2 tartġıl törtinçide tutġıl i(v)megil[6] taḳı saḳlanġıl
3 aṭın͡gdın ḳan çıḳarmaġıl anın͡g üçün kim menim
4 ḳatımda andın ḳatıġ-raḳ ᶜayb yoḳ turur kim uruş
5 tartış vaḳtı bolmayın yāhūẕ burundın iski
6 yarası bolmayın fāris aṭını hīç yirde ḳanatsa muntig
7 ḳılmaḳ uluġ ᶜayb turur bilgil kim aṭ-nı ᶜillet-
8 siz ḳanatmas illā ol kişiler kim anlar-nın͡g yügen
9 tutmaḳda maᶜrifeti yoḳ turur ḳaçan ol ne-erseler-ni

---

6 ایماکیل şeklinde yazılmıştır.

17/a

1 kim san͡ga vaṣf ḳıldım cemīᶜsinde ḥāẕıḳ[7]

2 bolsan͡g taḳı san͡ga tabīᶜat ve ᶜādet bolsa bes

3 sen hiç ḥareket ḳılmas-sen minmekde illā ḥikmet

4 birle ḳaçan sehv ḳılsan͡g yāḫūẕ kön͡glün͡g öz-

5 ge nime birle meşġūl bolsa körklüg minmegin͡g

6 taḳı körklüg ḥareketlerin͡g taġyīr bolmas

7 bes mundın son͡gra fārislıḳ-nın͡g işlerine taᶜarruż[8]

8 ḳılġıl taḳı közin͡g açġıl yügen tutmaḳ sanᶜatı

9 birle tā senin͡g kön͡glün͡gde mürekkeb muḥkem

17/b

1 bolsun kim fārisler munın͡g birle ġarīmlerini ḳahr

2 iterler müteᶜallim kişi-nin͡g aṣlı ol turur kim bu işler-

3 de körklü fikr itgey taḳı ol ne-erseler-ni kim

4 san͡ga vaṣf ḳıldım anın͡g içinde baḥs̱ itgey

5 taḳı anın͡g üzere ṣabr itgey tā fehm itip kön͡glinde

6 ol turġınça taḳı kön͡glin tar tutmasun ol

7 kişi kim bizim ᶜilmimiz-ni ögrenmeklik-ke başladı

8 taḳı an͡ga ṣaᶜb kildi evvel ḥālde maᶜnīsin an͡glayı-

9 bilmedi anın͡g içün kim barça ᶜilm evvel ḥālde ṣaᶜb

18/a

1 bolur ḫāṣṣa bu ᶜilm barça ᶜilm-din düşvār-raḳ turur

2 munça türlüg ᶜilm ve sanāᶜat munın͡g içinde müctemiᶜ

3 bolup turur bu ᶜilm-nin͡g ṣāḥibi kön͡glinde öküş

4 ne-erselerini saḳlamaḳ-lıḳ-ḳa muḥtāc turur ḫāṣṣa kim

---

7 ḥāḍıḳ şeklinde yazılmıştır.

8 taᶜarruṣ şeklinde yazılmıştır.

5 ġarīm-ge ḳarşu turġanda aṭ arḳasında özin saḳla-
6 maḳ-lıḳ-ḳa taḳı körklüg miniş taḳı körklüg yügen
7 tutmaḳlıḳ-ḳa ġarīmini saḳlamaḳ-lıḳ-ḳa taḳı sün͡güsi-
8 nin͡g uçın saḳlamaḳ-lıḳ-ḳa taḳı mundın özge
9 öküş ne-erseler-ni saḳlamaḳ-lıḳ-ḳa muḥtāc turur

18/b

1 eger bu fāris ṣahīḥü'z-ẕihn şedīdü'l-ḳalb bolmasa
2 munlar-nı żabṭ ḳılabilmes munın͡g üçün ayıttım
3 kim fāris muḥtāc bolur yaḫşı minip s̱ābit bolmaḳ-lıḳ-ḳa
4 taḳı yügen tutmaḳ-lıḳ-ḳa ḥāẕıḳ bolmaḳ tabīᶜat ve
5 ᶜādet bolsa kirek tip bes mümkin dögül bir kişi-ge
6 iki nimeni kön͡glinde tutmaḳ-lıḳ ḫaṣṣa kim munça
7 ne-erseler-ni ḳaçan bu ayıtġanlarım san͡ga tabīᶜat ve
8 ᶜādet bolsa ol vaḳt-da bular-nı fikr itmeklik-ke
9 muḥtāc bolmas-sen ḳaçan kim bular sinde barçası

19/a

1 cemᶜ bolsa kön͡glün͡g-ni ulġaytıp ġarīmin͡gi
2 yıḳmaḳ artınça bolmaġıl bel-kim özin͡g-ni saḳlamaḳ-
3 lıḳ artınça bolġıl munda şek yok turur kim özin͡gni saḳlamaḳ-
lıḳ[9] yaḫşı-raḳ turur ġarīmni yıḳmaḳ artınça bolmaḳlıḳ-
4 dın ḳaçan ġarīmin͡g-ni yıḳmaḳ birle meşġūl bolsan͡g
5 lā-büd sançılur-sen bu maᶜnīler-ni fehm itgil
6 taḳı ten͡gri-ge şükr ḳılġıl

على ما أعطاك الله سبحانه
وتعالى شكر المنعم واجب
7
8 ikinçi fenni sün͡gü tutmaḳda

باب في التشديد الخراساني القديم
9 teşdīd ḫorāsānī ḳadīm ol turur kim sol ilin͡g birle

---

9 artınça bolġıl (....) saḳlamaḳlıḳ — yan tarafa yazılmıştır.

19/b

1 bir arşūn mıḳdārı süngüdin yügen birle birge
2 tutġay-sen taḳı iling yügen altında bolġay aṭ-nıng
3 yaġrınına yapuştura tutġıl taḳı saġ iling birle
4 süngü-ning tüpindin tutġıl tört barmaḳ mıḳdārı
5 artḳaru ḳoyup tā süngü yingi-ge kirmesün taḳı
6 saġ iling-ni bili baġıng-ġa süngü tüpi birle
7 yapuştura tutġıl taḳı saġ bileging-ni taḳı saġ tir-
8 seging-ni saġ yanınga yapuştura tutġıl taḳı
9 iling-ni katıġ uzatġıl taḳı aṭ üzere ḳıyıṣa olturġıl

20/a

1 süngü-ning uçın aṭ-nıng sol yangaḳına
2 mülṣaḳ ḳılġıl taḳı sol üzengü üzere azġına tekye
3 ḳılġıl iyering-din[10] olturur yiring-ni taḳı
4 ayaklar-nı burungı ḥālindin aynatmayın tā yaġrını-
5 nıng başı taḳı aṭ-nıng ḳulaḳı taḳı süngü-ning
6 uçı barçası bir ḫaṭ üzere bolġay sevā ḳaçan
7 bu vaṣf ḳılġanlarım kibi ḳılmasang yüzing taḳı
8 kögsing açılġay bes bu ḫaleldin ötrü sanga
9 süngü yük[11] bolġay bes bu işlerde ḳatıġ saḳlanġıl

20/b

1 kim aṣl bular turur ḳaçan tileseng kim saġınga
2 teşdīd ḳılġay-sen saġ iling birle süngü birle
3 yügen-ni birge tutġıl niçük kim sol iling birle
4 tuttung irdi solıng-nı saġıng yirinde

---

10 iyer-ningdin şeklinde yazılmıştır.

11 يول şeklinde yazılmıştır.

5 tutġıl niçük kim vaṣf ḳıldım san͡ga solın͡ga
6 teşdīd ḳılġanda ni yirde kim san͡ga teşdīd ḥorā-
7 sānī tip ẕikr ḳılsam bu ṣıfat üzere ḳılġıl ikinçi
8 şerḥ ḳılmaḳ-lıḳ-ḳa muḥtāc dögül bes munı bu yirde
9 fehm itgil yaḥşı ögün͡gde tutġıl unutmaġıl

21/a

1 باب في التَّشْدِيدِ المُحْدَثِ الثَّغْرِي
2 teşdīd-i muḥdis̱-i s̱aġrī ol turur kim sol ilin͡g
3 birle sün͡gü-nin͡g tüpindin tört barmaḳ mıḳdārı
4 ḳoyup yügen birle tutġay-sen kim ilin͡g yügen
5 üstindin bolġay taḳı saġ ilin͡g birle sün͡gü-nin͡g
6 yoḳaru yanındın bir arşūn mıḳdārındın azġına
7 artuḳ-raḳ tutġay-sen taḳı ilin͡g-ni öküş çıḳar-
8 mayın sançġay-sen taḳı tizçe teşdīdge ḳayıtġay-sen
9 aṭın͡g-nın͡g saġ yan͡gaḳı birle bu teşdīd-ni ḳılġanda

21/b

1 azġına kider kirek yatıp ḳılġay-sen yüzin͡gni[12]
2 saḳlar kibi bolup ḳatıġ artḳaru yatmaġıl kim
3 ol uluġ ʿayb turur sol yanġa taḳı teşdīd ḳılmaḳ
4 muntig turur bu kitāb içinde ni yirde san͡ga teşdīd-i
5 muḥdis̱-i s̱aġrī tip ẕikr ḳılsam bu ṣıfat üzere ḳılġıl
6 باب في التَّشْدِيدِ الشَّامِي وَهُوَ الرُّومِي
7 teşdīd-i şāmī ol turur kim saġ ilin͡g birle sün͡gü-nin͡g
8 tüpinden bir arşūn mıḳdārı yoḳaru tutup ḳoltuḳ-
9 ın͡ga[13] ḳısḳay-sen taḳı sün͡güni aṭ yan͡gaḳına mülṣaḳ

---

12 yüznin͡gni şeklinde yazılmıştır.

13 ḳoltuḳ-ġın͡ga şeklinde yazılmıştır.

22/a

1 ḳılġay-sen ḳaçan sol yanın͡ga teşdīd ḳılmaḳ
2 tilesen͡g sün͡güni sol yanın͡ga kiçürgil
3 aṭ-nın͡g başındın aşurup saġ ilin͡g-ni sün͡gü tutġan
4 yirdin tipretmeyin sün͡gü tüpin ḳoltuġın͡g-dın
5 çıḳarmayın eger kindü özin͡ge ınansan͡g saġ
6 ilin͡g birle niçük ʿamel ḳıldun͡g irse sol ilin͡g
7 birle taḳı an-tig ʿamel ḳılġıl ammā bu menim ḳatımda ḳatıġ
8 żaʿīf turur bu teşdīd birle fārisler fārisler-ni
9 aldarlar bu kitābda ni yirde kim san͡ga teşdīd

22/b

1 şāmī tip ẕikr ḳılsam bu ṣıfat üzere ḳılġıl ammā sol
2 il birle teşdīd ḳılġan-nı az kördüm barça ʿālem saġ
3 ḳolı birle ḳılurla(r) niçük kim vaṣf ḳıldım meger
4 kim fāris solġay bolġay
5 باب في التشديد الديلمي و يقال له
6 اليمني teşdīd-i deylemī ol turur kim saġ ilin͡g birle
7 üç arşūn mıḳdārı sün͡gü-nin͡g tüpindin yoḳaru
8 tutġay-sen ayan͡g-nı sün͡gü-nin͡g altında tutġay-sen
9 sün͡gü saġ ḳolun͡g üstünde bilegin͡ge mülṣaḳ

23/a

1 bolġay bu bāb ḳatıġ żaʿīf turur ve's-selām
2 باب في نقل الخراساني القديم في
3 التشديد مع العنان naḳl ḫorāsānī ḳadīm yügen birle
4 teşdīd ḳılġanda ol turur kim solın͡ga müşedded
5 irken tilesen͡g kim naḳl ḳılġay-sen niçük kim
6 san͡ga vaṣf ḳıldım aṭ-nın͡g başı üzerindin
7 saġ ilin͡g-ni sün͡gü tüpindin kitergil

8 taḳı tüpini alnın͡g-dın kiçürgil taḳı sol kolun͡g-

9 nın͡g bilegine tiregil kim ḳavī bolsun uçı yirge

23/b

1 tüşmesün taḳı uçını at-nın͡g yanına kiçürgil

2 taḳı yügenni saġ ilin͡g birle alıp sol ilin͡g

3 tutġan yirler-ni tutġıl taḳı sol ilin͡g-ni aşaġa

4 sıyrıp saġ ilin͡g tutġan yirini tutġıl taḳı sol

5 kolun͡g-nı sün͡gü birle sol yanın͡gda kuşaġın͡ga

6 yapuşturġıl eger sün͡gü-ni solın͡ga ḳaytarmaḳ

7 tilesen͡g niçük kim saġın͡ga ḳaytardın͡g irse

8 an-tig ḳaytarġıl ni yirde kim bu kitāb içinde san͡ga

9 naḳl-i ḫorāsānī-ni teşdīd-i ḫorāsānī içinde ẓikr ḳılsam

24/a

1 bu ṣıfat üzere ḳılġıl

2 باب في نقل المحدث الثغري

3 ḳaçan tilesen͡g kim teşdīd ḫorāsānī-de naḳl-i muḥdis̱-i

4 s̱aġrī ḳılġay-sen saġ ilin͡g birle sün͡gü-ni itebir-

5 gil sol ilin͡g-ni biraz boşatıp tā sün͡gü yaḫşı

6 yügürgey kim tüpi sol ilin͡gde yügen birle

7 birge bolġay taḳı sün͡gining uçını aṭ-nın͡g saġ

8 yanına kiçürgil taḳı yügen-ni ilin͡ge alıp

9 sol ilin͡g tutġan yir-ni tutġıl andın son͡gra

24/b

1 teşdīd ḳılġıl solın͡ga eger naḳl taḳı ḳılmaḳ tilesen͡g

2 munun͡g kibi ḳılġıl ḳaçan kim teşdīd-i muḥdis̱-i s̱aġrī

3 içinde solın͡ga naḳl ḳılmaḳ tilesen͡g saġ ilin͡g-ni

4 aşaġa sıyırġıl tā sol ilin͡ge yitişsün taḳı yügen-

5 ni saġ ilin͡gdin alġıl sol ilin͡g birle sün͡gü-
6 nin͡g aşaġasındın taḳı sün͡gü uçını aṭ-nın͡g
7 solına kiçürgil ḳaçan saġın͡ga naḳl ḳılmaḳ tilesen͡g
8 sol ilin͡g-ni saġ ilin͡g tutġan kibi tutġıl naḳl-i
9 s̱aġrī bu turur bu kitābda ni yirde kim san͡ga ẕikr

25/a

1 ḳılsam naḳl-i muḥdis̱-i s̱aġrī tip bu ṣıfat üzere
2 ḳılġıl ammā bilgil kim bu naḳlı taḳı bu teşdīdi menim
3 ḳatımda ᶜamel-ler-nin͡g yaḫşı-raḳı turur munun͡g birle
4 men żaᶜīf ḳul fārisler birle sançışur-men ten͡gri
5 yarı birmegi birle وَاللهُ الْمُوَفِّقُ وَالْمُعِينُ
6 باب في نقل الشامي
7 şāmīler-nün͡g[14] naḳlı yok turur ammā bular-nın͡g naḳlı
8 ol turur kim sün͡gü-nin͡g uçını aṭ-nın͡g sol
9 yanına ev saġ yanına kiçürmek turur sün͡gü tüpin

25/b

1 ḳoltuḳındın çıḳarmayın ve's-selām وَاللهُ الْمُسْتَعَانُ
2 بَابٌ في النَّقْلِ مِنَ الشَّامِيِّ اِلَى الثَّغْرِيِّ
3 şāmīdin s̱aġrī-ge naḳl ḳılmaḳ ol turur kim sün͡gü-nin͡g
4 tüpini ḳoltuḳın͡g-dın çıḳarġay-sen taḳı sol ilin͡ge
5 alıp saġ ilin͡g birle yügen-ni alġay-sen yirindin
6 tipretmeyin taḳı teşdīd-i muḥdis̱-i s̱aġrīni ḳılġıl kim
7 bu naḳl yaḫşı naḳl turur اَلْعِلْمُ حَسَنٌ وَالْجَهْلُ قَبِيحٌ
8 باب في ابتداء علم عمل الرمح
9 ḳaçan tilesen͡g kim sün͡gü ᶜilmin öġrengey-sen kerek

---

14 şāmīlerinün͡g şeklinde harekelenmiştir.

26/a

1 kim aṭ-nın͡g yaḫşısın alġay-sen kim ayaḳları ḳavī
2 bolġay taḳı özi yogın bolġay taḳı ṭāyiᶜ bolġay ḥarūn
3 bolmaġay taḳı ḥāddü'n-nefes bolmaġay taḳı yaḫşı yügrük
4 bolġay aġzı ḳatıġ bolmaġay anın͡g üçün kim bu ṣıfat-
5 lıġ aṭlar-ġa ögretmek uçuz bolur andın son͡gra
6 ālet in͡g-ni muḥkem ḳılġıl ḫāṣṣa ḥuzāmın͡g-nı hiç kimseye
7 ḥuzāmın͡g-da iᶜtiḳād ḳılmaġıl öz ilin͡g birle bir-
8 kitgil eger özge kişi çikmiş bolsa miner çaḳda[15]
9 iḥtiyāṭ itgil andın son͡gra yügenni ḳısḳartġıl

26/b

1 tā ḳarabūs-ḳa yaḳın kilsün taḳı itegin͡g-ni artḳaru-
2 dın bilin͡ge soḳġıl eger tilesen͡g tonın͡g-nın͡g
3 baṭānesinde ilgik tügme tikgil mingendin son͡gra
4 tügmelegil bular-nı barça fārisler ḳılıp tururlar
5 ammā men itek-ni bilge soḳmaḳ-nı ḳabīḥ körer-men ve's-selām
6 taḳı sün͡gü ortaçaḳlı bolsun anın͡g üçün kim
7 eger yügün bolsa ilde yaḫşı turmas barmaḳlar taḳı anın͡g
8 üzere yaḫşı baġlanmas niçe küçün͡g yitse sün͡gün͡g
9 yin͡gil bolsun kim ᶜayb-lig yin͡gil sün͡gü yaḫşı-raḳ

27/a

1 turur ᶜayb-sız aġır sün͡güdin eger sen küçlüg
2 bolsan͡g ḳādir bolsan͡g aġır-nı kötürmek-ke yin͡gil
3 sinin͡g ilin͡gde andın yaḫşı-raḳ kilür taḳı sen
4 anın͡g birleᶜamel ḳılmaḳ-lıḳ-ḳa tilegen kibi ḳādir bolur-
5 sen niçe küçün͡g yitse silāḥın͡g-nı yin͡gil ḳılġıl

---

15 ḥāḳda şeklinde yazılmıştır.

6 ḫāṣṣa sün͡güng͡-ni ve's-selām taḳı sün͡güng͡-ni uruş
7 vaḳtında on arşūn ḳılġıl mundın taḳı ḳısḳa bolsa
8 buşmas[16] andın son͡gra ḳamçın͡g-nı şol barmaḳla-
9 rın͡g arasına alġıl ḳamçın͡g-nın͡g uzununı tört

27/b

1 ḳarış ḳılġıl taḳı ʿalāḳasın żaʿīf ḳılġıl anın͡g
2 üçün kim birerde bolur yayaġ kişi fāris-nin͡g maḳraʿa-
3 sın tutup aşaġa çiker ḳaçan ʿalāḳa ḳavī bolsa
4 ḫavf turur kim fāris[17] yıḳılġay ḳaçan żaʿīf bolsa üzülür
5 ol kişi anın͡g birle meşġūl bolur fāris tilegenin͡g
6 ḳılur ḳaçan kim ḳaṣd ḳılsan͡g bu ʿamel-lerini ögrenmek-
7 lik-ke anlarnı kim san͡ga ẕikr ḳıldım öküş ʿamel
8 ḳılġıl tā san͡ga tabīʿat ve ʿādet bolsun ḳaçan kim
9 ḳādir bolsan͡g niçük kim san͡ga vaṣf ḳıldım bes

28/a

1 sün͡güni ilin͡ge alġıl taḳı saġ ilin͡g birle saġ
2 yanın͡gda ortasındın tutġıl kim saġ ilin͡g taḳı
3 sün͡gü saġ butun͡g-nın͡g artında iyer ḳaşına berāber
4 bolsun taḳı sün͡gü-nin͡g uçını aṭ-nın͡g saġ ḳulaḳına
5 berāber kötürürek tutġıl taḳı sün͡gü-nin͡g tüpüni saḳla-
6 ġıl yirge tigmesün yir birle anın͡g arası bir
7 arşūn-dın artuḳ-raḳ bolsun andın son͡gra
8 çıḳıp aṭın͡g-nı nāverd-ḳa salġıl sol yanı üzere
9 arḳunluḳ birle taḳı devr-ni kin͡g baġlaġıl niçük kim

---

16 buşmas? بوشماسی şeklinde yazılmıştır.
17 fāris yan tarafa yazılmıştır.

28/b

1 san͡ga ḥadd ayıtduḳ taḳı arḳun süksük birle devr
2 ḳılġıl aşıḳmayın munun͡g kibi iki ḳurla devr ḳılġıl
3 andın son͡gra sün͡gü uçın aṭ-nın͡g sol yanına kiçürgil
4 andın son͡gra sol ilin͡g birle saġ ilin͡g tutġan yirde
5 yügen birle birge arḳurı tutġıl sün͡gü uçı sol
6 üzen͡gü-ge berāber bolsun taḳı sün͡gü-nin͡g iki uçın
7 tin͡g kötürgil andın son͡gra saġ ilin͡g-ni
8 sunġıl saġ butun͡g artında iyer-nin͡g art ḳaşı
9 berāberinde sün͡gü-ni aşaġasındın tutġıl munun͡g üzere

29/a

1 iki devr ḳılġıl andın son͡gra saġ ilin͡g-ni başındın
2 yoḳaru kötürgil körklüg işāret birle naṣb
3 ḳılġıl sol kolun͡g üzere taḳı sün͡gü-ni saġ ilin͡g birle
4 sol kolun͡g tutġan yirini tutġıl yoḳarusındın pes
5 munun͡g kibi taḳı bir devr ḳılġıl andın son͡gra
6 sün͡gü-ni ilin͡g birle birge başın͡g üzere kötürgil
7 taḳı solın͡ga tizgindürgil bir kez tā sün͡gü-nin͡g
8 uçı saġ yanın͡ga kilgey taḳı ilin͡g sün͡gü aşaġa-
9 sında bolġay taḳı sün͡gü-ni arḳurı tutġıl uçın biraz

29/b

1 aşaġa-raḳ ḳılıp taḳı sün͡gü-nin͡g iki uçın iki
2 üzen͡gü-ge berāber ḳılıp bularnı barça aṭ-nın͡g sol
3 yanı üzere devr ḳılur irken ḳılġıl munun͡g üzere
4 bir devr tamām ḳılġıl andın son͡gra sün͡gü-nin͡g tüpüni
5 başın͡g-dın kiçürgil tā sün͡gü saġ ḳolun͡g üzere
6 bolġay taḳı uçı aṭın͡g-nın͡g saġ yan͡gaḳı birle bolġay
7 munun͡g üzere taḳı bir devr tamām ḳılġıl andın son͡gra

8 sün͡gü-ni ilgerü çıḳarġıl taḳı solın͡ga teşdīd
9 ḳılġıl ḫorāsānī taḳı iki ḳurla devr ḳılġıl andın

30/a

1 son͡gra sün͡gü-ni aṭ-nın͡g başı üzere naḳl-i ḫorāsānī
2 ḳılġıl andın son͡gra yügen-ni naḳl ḳılġıl her bir naḳl ve ḳalb
3 ḳılġanın͡g-da aṭın͡gnı ol saru ḳaytarıp ḳılġıl
4 andın son͡gra teşdīd ḳılġıl saġın͡ga taḳı aṭın͡g-nı
5 çevürgil taḳı çıḳarġıl saġ yanın͡ga naḳl ḳılıp munun͡g
6 üzere taḳı iki devr ḳılġıl andın son͡gra sün͡güni imtināᶜ-ḳa
7 ḳaytarġıl aṭın͡g-nı saġ yanġa[18] ḳaytarıp solın͡ga
8 imtināᶜ ḳılġıl taḳı aṭın͡g-nı sol yanın͡ga ḳalb ḳılġıl tizçe
9 tā sün͡gü uçı içkerü baḳġay taḳı aṭın͡g anın͡g üzere

30/b

1 ḳayıtġay munun͡g üzere taḳı iki ḳurla dev(r) ḳılġıl andın
2 son͡gra sün͡gü-ni teşdīd-ge çevürgil taḳı teşdīd ḳılġıl
3 her bir teşdīd-de taḳı imtināᶜ-da kirek kim sün͡gü uçı
4 dāyire içine baḳġay taḳı aṭ ol kol üzere devr ḳılġay
5 kim sün͡gü uçı an͡ga baḳġay andın son͡gra aṭın͡gnı toġru
6 çıḳarġıl sün͡gini solın͡ga tos-toġru teşdīd ḳılıp
7 buçuk meydān ḳadarınça andın son͡gra sün͡güni sol ḳolun͡g
8 içinde boş ḳoyup uçını yoḳaru kötürgil buçuġına
9 tigrü tā ilin͡gde aḳsun su kibi taḳı aṭın͡g-nı taḳı

31/a

1 sün͡gün͡g-ni دَفْعَةً وَاحِدَةً ḥabslegil taḳı sün͡gü-ni
2 arḳurı tutup arḳun arḳun seyr ḳılġıl yirin͡ge

---

18 yanġa-ḳa şeklinde yazılmıştır.

3 kilginçe ḳaçan tileseN͡g kim sün͡gü-ni artḳaru aḳıtġay-sen
4 her bir yirde saġ ilin͡g birle sol ilin͡g içinde
5 çike çike ḳaytarmaġıl ol ḳatıġ ᶜayb turur taḳı
6 fārisler ḳatında ḳabīḥ turur ammā burun ayıtġanım kibi ḳılġıl
7 باب في ابتداء آخر
8 ibtidā'-i āḫar ol turur kim yügenin͡g-ni sol ilin͡g birle
9 tutup sün͡gü-nin͡g uçını saġ ilin͡ge alġay-sen

31/b

1 taḳı saġ butun͡g-nın͡g artında tutup yirge sürgey-sen
2 andın son͡gra aṭın͡g üzere süksük birle buçuk meydān
3 ḳadarınça çıḳġay-sen tā ḫalāyıḳ yüzindin yıraḳ bolġay-
4 sen anın͡g üçün ᶜamel ḳılmaḳ-lıḳ-ḳa yaḫşı turur ᶜayb
5 bolsa mestūr bolur andın son͡gra aṭın͡g-nı arḳun naḳl
6 birle çıḳarġıl taḳı sol yanı üzere iki ḳurla devr ḳılġıl
7 andın son͡gra sün͡gü-ni başıng üzere ḳalb ḳılġıl
8 artḳarudın saġ ilin͡g birle sol yanın͡ga niçük kim
9 imtināᶜda naḳl ḳıldun͡g andın son͡gra sün͡gü-nin͡g uçını

32/a

1 sol ilin͡g birle tutġıl taḳı yügen-ni saġ ilin͡g birle
2 tutġıl andın son͡gra atın͡gnı saġ ḳolı üzere
3 ḳaytarġıl sün͡güni sol yanın͡ga ḳalb ḳılur irken
4 sol ilin͡g-ni sün͡gü uçı birle sol butun͡g-nın͡g
5 artından tutġıl taḳı tüpini süregil niçük kim saġ
6 ḳolun͡g birle süreding munun͡g kibi iki ḳurla devr
7 ḳılġıl andın son͡gra sün͡gü-ni saġ ilin͡g birle başın͡g
8 üstündin saġ yanın͡ga ḳalb ḳılġıl andın son͡gra
9 saġ ilin͡g birle tutġıl niçük kim burun tuttun͡g

32/b

irdi taḳı aṭın̂g-nı ḳalb ḳılġıl sün̂gü-ni ḳalb ḳılur
irken sol yanın̂g üzere iki ḳurla taḳı devr ḳılġıl
andın son̂gra saġ ilin̂g birle sün̂gü-ni ḳalb
ḳılġıl tā sol yanın̂ga kilsün taḳı tüpi birle teşdīd-i
ḫorāsānī ḳılġıl aṭın̂g-nın̂g sol yan̂gaḳı birle birge
tutup bir kiz taḳı devr ḳılġıl andın son̂gra sün̂gü-ni
aḳıtġıl saġ yanın̂ga tā tüpi yügen birle birge sol kolun̂g-
da bolsun uçı artḳaru baḳsın kim anın̂g birle menʿ
ḳılġay-sen bir kiz taḳı munun̂g kibi devr ḳılġıl andın son̂gra

33/a

saġ ilin̂g birle sün̂gü-ni imtināʿ-dın ḳaytarġıl ilgerü
uzatġıl tā aṭın̂g-nın̂g sol ḳulaḳı üstündin kiçsin
tizçe taḳı teşdīd ḫorāsānī ḳılġıl aṭ-nın̂g sol ḳulaḳı
üzere bu işni devr ḳılur irken ḳılġıl bir kez taḳı
munın̂g kibi dev(r) ḳılġıl andın son̂gra naḳl-i ḫorāsānī
ḳılġıl aṭ-nın̂g başı üstündin yügen birle birge
taḳı atın̂g başını çevürgil naḳl ḳılur irken saġın̂ga
andın son̂gra sün̂gü-ni artḳaru aḳıtıp imtināʿ ḳılġıl
saġın̂ga solın̂ga imtināʿ ḳılġan kibi andın son̂gra

33/b

sün̂gü-ni ilgerü ḳaytarġıl taḳı teşdīd ḫorāsānī ḳılġıl
solın̂ga andın son̂gra sün̂gü-ni aḳıtġıl sol ḳolun̂g
içinde buçuḳına tigrü taḳı ḥabslegil aṭın̂g-nı
taḳı sün̂güng-ni دفعةً واحدةً والله اعلم
باب في ابتداءِ اخره

üçünçi ibtidā ḳılmaḳ-lıḳ ol turur kim sol ilin̂g birle
sün̂gü-ni taḳı yügen-ni tutġay-sen taḳı sün̂gü-nin̂g uçını

8 saġ ilin͡g birle tutġay-sen tüpini yirge süreyü andın
9 son͡gra sol yanın͡ga iki ḳurla devr ḳılġıl andın son͡gra

34/a

1 ilin͡g-ni sün͡gü birle kötürüp sol ignin͡g-ge salġıl
2 kim tüpi solġa ilgerü bolsun taḳı iyer içinde biraz-
3 gine burılġıl tā sün͡gü tüpi aṭ başına yaḳın bolsun mu-
4 nun͡g kibi taḳı iki ḳurla devr ḳılġıl andın son͡gra
5 tüpin aṭ başı üzerindin saġ yan͡ga kiçürgil
6 sün͡gü-ni sol ignin͡g üstündin kitermeyin
7 andın son͡gra sün͡gü uçın ilin͡g-din ḳoyġıl boynın͡g
8 üzere tizgünsün taḳı saġ ilin͡g birle tutġıl andın
9 son͡gra ortasındın tutġıl taḳı başın͡g üzere iki

34/b

1 ḳurla tizgindürgil taḳı saġ ḳolun͡g üzere salġıl
2 andın son͡gra sol iginin͡g üzere salġıl taḳı boynun͡g
3 üzere tizgindürgil taḳı saġ ḳolun͡g birle tiz tutġıl
4 taḳı iki ḳurla tizgindürgil andın son͡gra saġ ilin͡g
5 birle aṭın͡g-nın͡g kömüldürüki üzere tizgindürgil
6 taḳı sol ḳolun͡g birle tiz tutġıl taḳı sün͡gü-ni on͡g
7 ilin͡ge alġıl taḳı başın͡g üzere iki ḳurla tizgindürgil
8 tā ḳolun͡g üzere kilsün andın son͡gra bilin͡g üzere
9 tizgindürgil taḳı butın͡g altındın tizgindürgil

35/a

1 andın son͡gra sün͡gü-ni ilgerü çıkarıp saġ-ḳa
2 solġa teşdīd imtināᶜ ḳılġıl الله كافي من توكل عليه
3 قال جماعة من الفرسان ممن تقدم في الفروسية[19]

---

19 Bu satırın altı ve üstü çizilmiştir.

4 yaʿnī burunġı fārisler ayıtmışlar kim fāris-ḳa yıḳılmaḳı yā-
5 ḫūẕ ilindin sün͡güsi yā silāḥı tüşmeki irmes ammā fāris-ḳa[20]
6 ʿayb ol turur kim aṭ üstünde yaman oltursa taḳı aṭ-da
7 yaḫşı s̱ābit bolmasa taḳı libāḳatı az bolsa taḳı öküş ḫaṭā
8 ḳılsa taḳı fārislıḳ-da tedbīri az bolsa taḳı zuʿm buları
9 ḳıldılar kim fāris-nin͡g ʿalāmeti ḥüsn şemāyili taḳı sükūnu

35/b

1 cevāriḥi turur tip yaʿnī aṭ üstünde tüp-tüz tip-
2 tik turup bükülmeyin igilmeyin ḫāric ḥareket
3 ḳılmayın oynamaḳ-lıḳı turur tip menim ḳatımda taḳı bunlar
4 zuʿm ḳılġanları kibi turur illā ançası bar kim menim
5 ḳatımda fāris-nin͡g sançılmaḳı اَعْيَبُ الْعُيُوبْ وَاَفْضَحُ
6 الْفَضَايِحْ turur yaʿnī andın uluġ ʿayb yok turur
7 anın͡g üçün kim ol fārisler kim daʿvī ḳılıp
8 sançılurlar anlar-nın͡g ḳahrı artuḳ-raḳ turur ol
9 kim-irseler-nin͡g ḳahrından kim daʿvī ḳılmayın sançılurlar

36/a

1 بَابٌ فِى اِبْتِدَاءِ الْخُرُوجِ اِلَى الْقِرْنِ فِى الْحُرُوبِ
2 bu bāb uruşda ġarīm-ġa ḳarşu çıḳmaḳlıḳ bābı turur
3 bilgil kim hiç kim-erse-ge ḳarībun͡g-dın ev baʿīdun͡g-
4 dın dostun͡g-dın ev düşmenin͡g-din ġarīm oynaġanda
5 yaḫūẕ uruş vaḳtında ḳarşu çıḳmas-sen illā ol
6 sinün͡g üzere ẓafer bulmaḳın izder bes kirek kim ġāfil
7 bolmaġay-sen boş turmaġay-sen muḥāba ḳılmaġay-sen anın͡g
8 üçün kim eger bulay ḳılur bolsan͡g taḳı ol sinin͡g
9 üzere ẓafer bulsa taḳı sançsa anı ol senin͡g ḳoya-

---

20 ris-ḳa şeklinde yazılmıştır.

36/b
1 birgenin͡g-din saġınmaslar taḳı ol dāyimā fārisler
2 ḳatında mezkūr bolur fülān yin͡gildi tip bes közün͡g
3 açġıl yaḫşı oynaġıl köz açuḳ-luġı yaḫşı-raḳ turur
4 ġarīm-ni sançmaḳdın taḳı san͡ga vaṣiyyetüm ol turur kim
5 uruşda ʿamel ḳılmaġay-sen illā yaḫşı aṭ üzere meger kim żarūret
6 bolġay taḳı öküş aṭlar bar turur kim anları uruşda
7 minmege yaramas birisi başı ḳatıġ aṭ taḳı birisi
8 tişlegen aṭ taḳı birisi ḥarūn aṭ taḳı birisi
9 ḳatıġ ürkegen aṭ taḳı birisi bir közi soḳur aṭ bular

37/a
1 üzere uruşmaḳ yaḫşı dögül tip tururlar ammā meydān-
2 larda taḳı ḥalḳalarda taḳı melik-ler ileyinde oynamaġay-sen
3 illā bir aṭ üzere kim ınamlu taḳı sınanmış bolġay yügrük
4 taḳı sākin yin͡gil aṭ bolġay aġzı ḳatıġ bolmaġay taḳı
5 taḳı sen āletin͡g-ni taḳı tonın͡g-nı taḳı barça ʿudden͡g-ni
6 müstevī ḳılġay-sen eger bular müheyyā bolsa sançışġıl
7 yok irse hiç kim-irse-ge taʿarruż ḳılmaġıl eger ġarīmin͡g-nin͡g
8 sün͡güsi senin͡g sün͡gün͡g-din uzun bolsa kistür-
9 gil hiç uyalmaġıl eger ḳısḳa bolsa ġarīmin͡g-ge bilḍürmegil

37/b
1 taḳı bilgil kim eger sen bu bāb-lardın bilip ġarīmin͡g-
2 ge ḳoyabirsen͡g taḳı sançılursan͡g andın son͡gra
3 aṭın͡g birle yāḫūẕ saġıtın͡g birle sün͡gün͡g birle
4 bahāne ḳılsan͡g ol sindin ḳabūl bolmas taḳı san͡ga
5 ʿayb ve fażīḥat mültezim bolur taḳı fāris ol aṭ üzere kim
6 sançış ḳılur muḥtāc turur kim bir niçe vaḳt anı
7 mingey tā ol aṭ birle ögreniş-gey bulay

8 taḳı ayıtmışlar kim fāris muḥtāc bolur bilmek-lik-ke
9 ol aṭ-nı kim sün͡gü-ge yarar anın͡g üçün kim

38/a

1 bu işde öküş maᶜnī-ler bar kim ol barça aṭda bulunmas
2 bu vaṣiyyet-lerim-ni menim fehm itgil bu bābda öküş
3 kişiler-ni kördüm ḳaçan kim sançıldı-lar munun͡g-
4 tig işler birle bahāne ḳıldı-lar bulardın işitilmedi
5 bes közün͡g açġıl ġāfil bolmaġıl uruş vaḳtında
6 turuşmayın ḳaçtı timek yaḫşı-raḳ turur sançıldı
7 yin͡gildi timekdin bes yaraġın͡g bar irse
8 oynaġıl yok irse oynamaġıl ḳaçan tilesen͡g kim fāris
9 birle sançış-maġa çıḳġay-sen san͡ga vaṣiyyet

38/b

1 ḳılġanım kibi yaḫşı aṭ minip sün͡gü-ni ilin͡ge
2 alġaç anın͡g sün͡güsi birle bir tüz yirde ḳıyās
3 ḳılġıl taḳı tonın͡gnı müşemmer ḳılġıl taḳı mecmūᶜ-ı
4 āletin͡gni muḥkem ḳılġıl taḳı yügenin͡g-ni
5 ḳısḳartıp ġarīmin͡g-din iki yüz arşūn mıḳdārı
6 yir yıraḳ turġıl sün͡gü-ni saġ yanın͡gda arḳurı
7 tutup uçını biraz-gine yoḳaru-raḳ kötürüp
8 iyerin͡gde tik olturġıl igilip olturmaġıl
9 taḳı ġarīmin͡g-ge heybet birle naẓar ḳılġıl taḳı aṭın͡gnı

39/a

1 ḳılındurġıl tā sindin heybet alsun keenne-hu sen anı
2 aṭ üstinde iyerdin ḳapar-sen andın son͡gra
3 meydān-nın͡g arḳurısına illig arşūn mıḳdārı
4 yirdin artuḳ-raḳ seyr ḳılġıl ḳaçan ḳayıtsan͡g

5 yüziñg-ni anıñg sarı ḳılġıl arḳañg-nı ġarīmiñg
6 saru ḳılmaġıl taḳı süñgü-niñg uçını ni ḥāl üzere
7 bolsañg ġarīmiñg-niñg ṣūretindin kitermegil
8 taḳı ol heybet birle kim ġarīmiñg-ge köründüñg
9 naḳl-laġıl ol ḫaṭ üzere kim seyr ḳılduñg bir niçe ḳurla

39/b

1 seyr ḳılġıl andın soñgra turġıl taḳı ġarīmiñge
2 baḳġıl kim ni ḳılur taḳı ayaḳların niçük basar taḳı aṭ[21]
3 taḳı aṭda niçük olturur taḳı yügenni niçük tutar
4 irmiş eger közi açuḳ taḳı bu işlerde ḥāẕıḳ bolsa
5 sañga maᶜlūm bolur eger mütekellif bolsa taḳı maᶜlūm
6 bolur andın soñgra arḳunluḳ birle naḳl-laġıl
7 niçük kim burun naḳl-ladıñg irdi taḳı añga alay
8 körgüz-gül kim keenne-hu añga yaḳın barursın
9 andın soñgra süñgü-ni ilgerü çıḳarġıl taḳı sol

40/a

1 yanıñga teşdīd ḳılġıl taḳı anıñg üzere ḥamle ḳılġıl
2 eger sañga ḳarşu tursa taḳı sen añga yaḳın kilseñg
3 süñgü-ni aṭıñg başı üzere naḳl ḳılġıl ḳatıġ sürüp
4 ḳaçan yaḳın kilseñg tizçe artından saru kiçmek-ni
5 tolaşġıl[22] cehd ḳılıp artına kiçe körgil ḳaçan
6 artına kiçseñg hiç ayrılmaġıl kisilmegil eger imkān
7 tapsañg sançġıl eger ġarīmiñg tos-toġru ḳaçsa çıḳsa
8 arḳası açıḳ ḳalır ol vaḳt-da sançġıl eger saġına kesr
9 ḳılsa taḳı meydān-nı sañga tar ḳılsa seniñg anıñg

---

21 taḳı ve aṭ kelimeleri harekelenmemiştir.
22 تلاشغیل şeklinde yazılmıştır.

40/b

1 artına kiçgenin͡g kibi bes sen saġın͡ga imtināᶜ
2 ḳılġıl kim san͡ga bu iş-din özge iş ḳalmadı bes saġ
3 yanın izdegil eger san͡ga meydān ḳatıġ tar bolsa
4 yüz ḳaytarġıl taḳı meydān-dın çıḳġıl ikinçi ḳurla ḥamle
5 ḳılġıl ḳarşusına taḳı müteḥayyir ḳılġıl taḳı atın͡g-nın͡g
6 te'dībine taḳı tedrībine şurūᶜ ḳılġıl taḳı saḳlanġıl
7 sen ḳılġanın͡g-nı san͡ga ḳılmasun andın son͡gra
8 ḳayıtġıl taḳı ḥamle ḳılġıl her bir ḥamle ḳılġanda anı
9 müteḥayyir ḳılġıl sün͡gü-ni solın͡ga tutup ḳarşu kirgil

41/a

1 ḳaçan an͡ga yaḳın kilseng sün͡gü-ni saġın͡ga
2 naḳl-i s̠aġrī ḳılıp saġın͡ga tapġıl taḳı unutmaġıl
3 sün͡gün͡g-ni anın͡g sün͡güsi üzere ḳılmaḳnı eger
4 ol kişi san͡ga ḥareket birle yürise ikin͡giznin͡g
5 sün͡güsi taḳı bāṭıl bolur eger ol senin͡g bu ḥamle-
6 lerin͡ge ögrense anın͡g üzere bir taḳı ḥamle ḳılġıl
7 ḳaçan an͡ga yaḳın kilsen͡g özin͡g-ni an͡ga burunġı
8 kibi naḳl ḳılur körgüzgil velākin naḳl ḳılmaġıl taḳı
9 atın͡g-nı an͡ga biraz yaḳın ḳılġıl kim ol seni naḳl-lar tip

41/b

1 naḳl-lar bes anı solın͡ga tapġıl kim ol ḥālde sen sün͡gü-
2 ni solın͡ga teşdīd s̠aġrī ḳılmış bolġay-sen bes sen
3 anı saġına burunġı kibi naḳl ḳılmış tapar-sen bes solı
4 açıḳ ḳalur eger ol anı an͡glasa taḳı sün͡güsi-ni
5 solına naḳl ḳılmaḳ tilese ol naḳl-ġa meşġūl bolur sen
6 an͡ga furṣat tapar-sen sançġıl uş bu ᶜamel-ni öküş
7 kişiler ḳılurlar sen taḳı yaḫşı fehm itgil kim dāyimā ᶜamel
ḳılġay-sen

8 باب في المواجهة

9 bu bāb ġarīme ḳarşu turup sançışmaḳ-lıḳ-nı beyān ider

42/a

1 sün͡gü-ni aṭ-nın͡g iki ḳulaḳı arasında tos-toġru şāmī

2 tutup ġarīmin͡g-ge ḥamle ḳılġıl taḳı yaḳın barġıl

3 ḳaçan yaḳın kilsen͡g taḳı körsen͡g kim sün͡gü-si-ni

4 saġına ṭarḥ ḳılur bes sen solın͡ga ṭarḥ ḳılġıl eger

5 ol solına ṭarḥ ḳılsa sen saġın͡ga ṭarḥ ḳılġıl

6 taḳı fi'l-ḥāl şāmī tutup tapġıl teşdīd s̱aġrī ḳılıp

7 tapmaġıl taḳı ġarīmin͡g üzere sün͡gü-ni şāmī tutup sa-

8 ġın͡ga solın͡ga ḥamle ḳılġıl tizçe tizçe kim ġarīmin͡g

9 an͡g man͡g bolsun bilmesün kim sün͡gü-ni ḳayu sarıdın

42/b

1 salır-sen ḳaçan yaḳın kilsen͡g sün͡gü-ni ol

2 sarudın salġıl kim anın͡g sün͡gü-si anda bolmaġay

3 anın͡g üzere anı ḳahr ḳılġıl taḳı saḳlanġıl ol san͡ga

4 sen an͡ga ḳılġanın͡g kibi ḳılmasun bu işler-ni

5 yaḫşı fehm ḳılġıl unutmaġıl inşa'allāhu taʿālā

6 باب ايضاً في المواجهة

7 bu bāb taḳı ġarīm-ḳa ḳarşu turmaḳlıḳ-nı beyān ḳılur

8 kirek kim ġarīmin͡g-ge bir kiz saġına bir kiz solına

9 ḥamle ḳılġay-sen andın son͡gra naḳl-i s̱aġrī ḳılġay-sen

43/a

1 saġın͡ga taḳı ġarīm-ni tapġay-sen ḳarşu taḳı ġarīmin͡g-

2 din yıraḳ turġay-sen sün͡gün͡g birle sün͡güsin ur-

3 ġandın son͡gra tā ol anın͡g birle muʿavved bolġay ḳaçan

4 ol anın͡g birle muʿavved bolsa taḳı alay saġınsa kim sen

5 munun͡g üzere dāyim mun-tig ḥamle ḳılur-sen tip taḳı
6 naḳl-laġıl taḳı an͡ga burunġı-dın yaḳın kilgil
7 taḳı saġ ilin͡g-ni artḳaru sunġıl taḳı sün͡gü-nin͡g
8 tüpindin tutup yaḳın kilgil taḳı ġarīm-nin͡g
9 yüzine yā kögsine sançġıl ol ḥālde kim bilgen

43/b

1 sen kim hiç ḫaṭā kılmas-sen anıng üçün kim sançıl-
2 ġanda sün͡gün͡g ḳatıġ uzanur eger sen tizçe çikip
3 almasan͡g ḫavf turur kim ol sini sançġay bes
4 mun-tig iş ḳılmaġıl tā bilgey-sen kim hiç ḫaṭā
5 ḳılmas-sen taḳı sün͡gün͡g-ni yügen birle birge tizçe
6 tartıp yirine ḳaytarıp teşdīd-i s̱aġrī ḳılabilgey-
7 sen bes bular-nı taḥḳīḳ bilgendin son͡gra bu ᶜamel-ni
8 ḳılġıl kim buᶜamel içinde uluġ ḫaṭar bar turur kim sün͡gü-
9 ni baṭal-laġanda eger ḥāẕıḳ bolmasan͡g ḫavf turur sün͡gün͡g

44/a

1 uçı yir-ge tüşgey taḳı sen açılġay-sen ol seni
2 sançġay bes kirek kim iḥtiyāṭ ḳılġay-sen kim anı
3 sançġanda senin͡g sün͡gün͡g anun͡g sün͡gü-si üzere
4 bolġay ḳaçan yitişip anı sançsan͡g aṭın͡g-nı taḳı ö-
5 zin͡g-ni ḳatıġ saḳlaġıl taḳı solın͡ga kesr ḳılġıl
6 taḳı andın kiçekörgil tā san͡ga anın͡g sün͡gü-si
7 yitişmesün eger sen an͡ga yitiştürüp sança-
8 bilsen͡g sün͡gün͡g-ni tizçe yirine ḳaytarġıl taḳı ḳayta
9 tüşüp anın͡g sün͡gü-si-ni altındın urġıl kim

44/b

1 sün͡gü-si in͡gsesine tüşsün taḳı sen tilegenin͡g

2 ḳılġıl ve's-selām taḳı bilgil kim hiç fāris-ḳa yoluḳup
3 anga yaḳın barmaġıl illā aṭıngnı ġāyet sākin ḳılıp
4 tā tilegening kibi işlegey-sen yaʿnī ol aṭ üze
5 sançışġıl kim ol aṭ sening tilegening kibi
6 ḳılıngay taḳı kirek kim açıḳ yirlering-ni ġarīm-ġa
7 ḳarşu turġanda yaḳın barmasdın burun örtgey-
8 sen sening açıḳ yirlering-ni taḳı aṭıng-nıng
9 açıḳ yirlerini ḳaçan ġarīm-ġa yaḳın barsang bular-nı

45/a

1 yaḫşı saḳlaġıl barça işde aṣl bu turur munı unutmaġıl kim
2 barça muvācehet-de iʿtimād anıng üzere turur وَاللّٰهُ اَعْلَمُ
3 بَابٌ فِي اِبْتِدَاءِ اٰخِرَهِ فِي خُرُوجِ تَغْرِيقٍ
4 bu bāb ġarīm-ġa bir türlüg taḳı ḳarşu ḥamle ḳılmaḳ-lıḳ-nı
5 beyān ḳılur süngü tüpin saġ iling birle tutup
6 uçını yoḳaru kötürüp saġ çigining üzere salıp
7 ġarīming-ge ḥamle ḳılġıl eger tilesing süngü-ni
8 teşdīd ḳılġıl yıraḳ-dın taḳı ġarīming üzere salġıl eger
9 tilesing kim ġarīming-ni mütehayyir ḳılġay-sen kim bilmegey

45/b

1 kim ḳaysı yandın salır-sen bes naẓar ḳılġıl kim ol süngü-
2 sin ḳaysı yandın salır sin anıng boş yanından
3 salġıl eger ol ḥāẓıḳ bolsa süngüsin aṭ başı üzere
4 tizçe naḳl ḳılıp senüng saru ṭarḥ ḳılsa bes ol çaḳda
5 ol ṭavdulmayın[23] bolmas taḳı naḳl birle meşġūl bolur
6 sen anda anı sançaḳörgil taḳı saḳlanġıl kirmegil
7 anung süngüsi sening saru irken anıng üçün kim

---

23 tavdulmayın ? طَاوْدُوْلْمَايِنْ şeklinde yazılmıştır.

8 anın͡g takı senin͡g sün͡gün͡g kibi sün͡güsi bar senin͡g

9 ilin͡g kibi ili bar senin͡g sün͡gün͡g an͡ga yitip

46/a

1 anın͡g sün͡güsi san͡ga yitip biribirin͡giz-ni sançmaḳ

2 fārisler ḳatında ʿayb turur bes munun͡g kibi ʿamel ḳılmaḳ-

3 lıḳ-dın saḳlangıl eger sün͡gün͡g-ni sol ilin͡g üzere

4 alıp çıḳsan͡g niçük kim vaṣf ḳıldım saġ ilin͡g

5 birle ḳılġan kibi ḳılsan͡g bu ʿamel ġarīb ʿamel turur

6 munun͡g birle az ʿamel ḳılurlar takı ġarīmin͡g üzere birʿamel

7 ḳılur-sen kim anı hīç körmeyin turur bes bu işini işlemez

8 meger ol kişi kim özine bezer

9 بابٌ آخَرْ فِي الخُرُوجِ التَّغْرِيّ

46/b

1 bu bāb takı ġarīm-ġa sün͡gü-ni ṣaġrī tutup çıḳmaḳlıḳ-

2 nı beyān ḳılur sün͡gü-nin͡g tüpini saġ ilin͡g birle

3 tutġıl uçını yoḳaru kötürüp takı tüpini ilin͡gdin

4 butun͡g üzere ḳoyġıl takı ġarīm-ġa anın͡g kibi ḥamle ḳılġıl

5 ḳaçan yaḳın bolsan͡g ni yiri açuḳ bolsa sün͡güni an͡ga salġıl temme

6 بابٌ آخَرْ اَيْضًا

7 sün͡gü-nin͡g tüpi-ni saġ ilin͡g birle tutup aṭ-nın͡g

8 saġ yanı-nın͡g kömüldürüki-nin͡g ʿaḳdı üzere ḳoyġıl

9 uçını havā-ġa toġru kötürüp ḥamle ḳılġıl ḳaçan yaḳın

47/a

1 kilsen͡g teşdīd ḳılġıl ḳaysı yanġa tilesen͡g

2 بابٌ فِي الخُرُوجِ فِي الجَرْي

3 bu bāb ol bāb turur kim saġ ilin͡g birle sün͡gü-ni

4 uçındın tutġıl takı naḳl-lap meydān-nın͡g ʿarżına

5 çıḳġıl bu işni toġru çıḳġanda ḳılġıl hav[24] ḳılġanda
6 ḳılmaġıl taḳı ḳayıtġıl ġarīmin͡g-ge yaḳın kilgil
7 naḳl-lap ḳaçan yaḳın kilsen͡g taḳı senin͡g birle
8 anın͡g arasında yüz arşūn mıḳdārı yir ḳalsa sün͡gü-ni
9 ilgerü çıḳarıp saġ ilin͡g birle ortasındın

47/b

1 tutġıl aṭın͡g-nı naḳl-lar irken taḳı ġarīmin͡g-ge
2 ḳarşu kirip sün͡gü-ni teşdīd-ḳa salġıl والله اعلم
3 بابٌ في المواجهة ايضا
4 bu bāb taḳı ġarīm-ġa ḳarşu çıḳmaḳ-lıḳ-nı beyān ḳılur
5 ġarīm-ġa ḳarşu çıḳġıl niçük kim san͡ga vaṣf ḳıldım
6 evvelde anın͡g saru teşdīd ḫorāsānī ḳılıp anın͡g
7 üze iḥtirāz ḳılġıl ḳaçan yaḳın kilsen͡g sün͡gü-
8 nin͡g tüpi birle naḳl ḳılur kibi işāret ḳılġıl naḳl
9 ḳılmaġıl ol saġ yanına naḳl ḳılur sen aṭın͡gnı azġına

48/a

1 on͡gun͡g-ġa kesr ḳılġıl kim anı solı üze tapġay-sen
2 eger ol şāṭır bolsa sün͡güsin solına tizçe ḳaytar-
3 sa lā-büd naḳl birle ḳaytar bes sen an͡ga ol vaḳtda
4 furṣat tapar-sen taḳı saġın͡g birle solın͡g birle
5 sançar-sen eger ġarīmin͡g naḳl ḳılmasa san͡ga hīç ḥīle
6 mümkin bolmas bes aṭın͡gnı arḳın yüritgil ḳaçan
7 senin͡g berāberin͡g-ge kilse artındın saru kesr
8 ḳılġıl taḳı sün͡gün͡g-ni ġarīmin͡g-ge yitişṭürgil
9 kim ol senin͡g alnın͡ga[25] tüşer eger solına baṭal-lasa

---

24 hav ? هاو şeklinde yazılmıştır.

25 alın͡ga şeklinde yazılmıştır.

48/b

1 ḥamle ḳılıp kirip sançġıl kim solına baṭal-la-

2 maḳlıḳ ḳādir bolmas niçe taḳı şāṭır bolsa والله اعلم

3 بابٌ ايضًا في المواجهة

4 bu bāb taḳı ol bir türlüg ġarīm-ġa ḳarşu çıḳmaḳ-lıḳ-nı

5 beyān ḳılur ġarīmin͡g-ge teşdīd ḫorāsānī ḳılıp ḥamle

6 ḳılġıl ḳaçan yaḳın kilsen͡g sün͡gü-nin͡g tüpini

7 saġ koltuġın͡g-ge soḳġıl taḳı saġ ilin͡g birle tamām kötürüp

8 işāret ḳılġıl alay saġınsun kim sen naḳl ḳılur-sen

9 seni naḳl ḳılur tip ol saġına naḳl ḳılur andın

49/a

1 son͡gra ilin͡g-ni tizçe sün͡gü-nin͡g tüpüne ḳaytar-

2 ġıl kim ol saġına naḳl ḳılur sen anı solı üzere tapar-

3 sen bu işler müheyyā bolmas meger kim yügen tutmaḳ birle

4 ḥāẕıḳ bolġay-sen ḳaçan tilesen͡g kim solın͡ga tapġay-

5 sen atın͡gnı ol ṭarīḳ üzere yüritgil kim

6 anın͡g közi senin͡g sün͡gün͡g birle meşġūl

7 bolġay bes sen yir oġurlamaḳ birle meşġūl bolġıl kim

8 ḥācetin͡ge yitgey-sen men bu işler birle ḳahr

9 ḳıldım·öküş kişi-ler-ni kim bu ṣanᶜat içinde ḥāẕıḳ-

49/b

1 lıḳ daᶜvī ḳılur-lar irdi ḳaçan kim fāris işinde

2 şāṭır bolsa sün͡güsin şāmī-din s̱aġrī muḥdis̱-ge

3 tizgimdürsin taḳı s̱aġrī muḥdis̱-din ḫorāsānī-

4 ġa ḫorāsānī-din şāmī-ġa taḳı s̱aġrī muḥdis̱-ge tizgindür-

5 sin kirekmes kim bir vech üzere ᶜamel ḳılġay

6 taḳı ḳalġan vech-ler-ni ḳoyġay velākin vācib an͡ga

7 ol turur kim barça vech-ler-ni bilgey taḳı her vech-

8 ni yirinde istiᶜmāl ḳılġay ve müstaḥaḳḳında işlegey

9 باب في النّاوَرْدِ جَيّدٌ بالِغٌ

50/a

1 bu bāb ġarīm birle tizginmekni beyān ḳılur ḳaçan ġarīmin͡g

2 birle tizginmek-lige çıḳsan͡g ṭālib bolup yā

3 maṭlūb bolup taḳı ġarīmin͡g-ni ḥāẕıḳ körsen͡g ḥadd-i

4 maṭlūb-dın ḥadd-i muvāzın-ġa çıḳġıl ḳaçan ġarīmin͡g-din

5 ḳorḳsan͡g sün͡gü-ni tutġıl taḳı atın͡g-nın͡g art

6 sin͡giri ḳatındın naḳl ḳılġıl ḳaçan ġarīm-ni sen

7 izdesen͡g devrini an͡ga tar ḳılġıl taḳı saġ yanın͡ga

8 kesr ḳılġıl taḳı dāyire-ġa kirgil taḳı solın͡ga kesr

9 ḳılġıl bu iki kesrde ikin͡giz arasında yir kin͡g

50/b

1 ḳalır taḳı ikin͡giz bir kizdin ol muvācehet-ge

2 ḳayıtar-siz kim san͡ga vaṣf ḳıldım eger sançabilsen͡g

3 anda sançġıl yoḳ irse artına azġına kesr ḳılġıl

4 taḳı naḳl birle meşġūl ḳılġıl tā alnın͡gda naḳl ḳılsun

5 taḳı yürişin͡g-ni yumşaḳ ḳılġıl anı ozmaġıl kim

6 ileyine tüşer-sen yāḥūẕ ol senin͡g üze ḥabs ḳılġay

7 taḳı seni sançġay taḳı ġarīmin͡g-ge hīç ḥamle ḳılmaġıl

8 taḳı anın͡g saru kirmegil anın͡g sün͡gü-si senin͡g

9 üzere müşedded irken meger senin͡g sün͡gün͡g uzun

51/a

1 bolġay taḳı ġarīmin͡g üzere kirmegil meger kim açıḳ

2 tapġay-sen taḳı ġarīmin͡g-ni devrde ṭaleb ḳılsan͡g andın

3 yirni azġına azġına oġurlaġıl tā sen an͡ga yitgey-

4 sen eger tilesen͡g inşa'allāhu taᶜālā taḳı andın ḳatıġ saḳlanġıl

5 seniñg üzere saġına kesr ḳılmasun kim sen anıñg
6 saġına tüşer-sen bes bu yirde şāmīni taḳı saġrīni istiᶜmāl ḳılġıl
7 وبعده فايدة جليلة جديدة
8 uş bu işlerde süñgüñg içkerüdin bolsun aṭıñg
9 taḳı anıñg üzere devr ḳılsun ḳaçan kim fāris-ni meydān-ġa

51/b

1 izdeseñg saġıñga solıñga kesr ḳılġıl andın
2 ġarīmni ḳarşu-ġa salġıl şāmī birle ḳaçan yaḳın kilseñg
3 saġıñg-dın süñgü birle sıpḳın kibi tutup yüzine sançġıl[26]
4 taḳı süñgü-niñg ilg-rüsin saġ iliñg birle tutup
5 anıñg süñgüsin yoḳarusındın urġıl taḳı azġına
6 ḳayta tüşgil kim anda yir oġurlaġabilgey-sen[27]
7 taḳı seniñg süñgüñgni anıñg süñgüsi üze tutup
8 sıyıra[28] sançġıl kim lā-büd sançılur temmet
9 فايدة جديدة مثلها

52/a

1 fārislerdin baᶜżıları vaḳtī kim ġarīmiñg ileyine
2 tüşse atındın tüşer taḳı yirde turup ġarīmni
3 süñgü birle tapar niçük kim tileseñg anıñg kibi
4 sançar anıñg üçün kim fāris yir üzere[29] mütemekkin-rek
5 turur sançmaḳ-lıḳ-ḳa aṭ üzerindin bes men şerḥ ḳılayım
6 sañga bu iş-niñg devāsını ḳaçan ġarīmiñg tüşmek
7 tilese sañga ẓāhir bolur ḥareketindin anıñg üçün

---

26 sançġıl yan tarafa yazılmıştır.
27 oġurlaġay bilgey-sen şeklinde yazılmıştır.
28 sıyıra ? سيرا şeklinde yazılmıştır.
29 ييرلاوزار şeklinde yazılmıştır.

8 kim ol muḥtāc bolur bir ayaḳını kötürüp aṭ-nın͡g
9 boynı üzere ḳoyġay eger ġarīmine ḳarşu tüşmek tilese

52/b

1 andın özge türlüg an͡ga çāre yoḳ turur bes sen
2 naẓar ḳılġıl ḳaçan ol saġ ayaḳını kötürüp aṭ-nın͡g
3 boynı üzere ḳoysa sen solın͡ga teşdīd ḳılġıl
4 taḳı anın͡g saġın izdegil kim anun͡g imkānı
5 bolmas seni baṭal-lamaḳlıḳ-ḳa anı sen anda sançar-sen
6 eger ol ayaḳın kiri ḳaytarıp sün͡güsin naḳl
7 ḳılmak tilese ol birle meşġūl bolur ol ḥālde sançġıl
8 eger sen anı sançsan͡g ayaḳı aṭı boynı üzere irken
9 çāresiz yıḳar-sen eger ol san͡ga ol ḥālde mültefit

53/a

1 bolsa öz özi aṭ-dın sançmayın yıḳılur eger sol
2 ayaḳını kötürüp ḳaṣd ḳılsa kim saġına tüşgey
3 bes sen saġın͡ga teşdīd ḳılġıl taḳı solını izde-
4 gil bu işlerni fehm ḳılġıl ġalaṭ ḳılmaġıl eger
5 ol tüşmesdin burun sançabilsen͡g sançdın͡g
6 eger ol seni ozsa yirge tüşse bes naẓar ḳılġıl ol
7 vaḳt-da kim salınur tüşmek-lik-ke eger ol saġ
8 yandın tüşse atın͡gnı ḳatıġ sürgil yitişgil kim
9 ol tüşgeni vaḳtda tizginir ingsesin

53/b

1 senin͡g saru çevürür çāresiz sen anın͡g arḳasın
2 tapar-sen tilesen͡g anı sançġıl tilesen͡g aṭın
3 sançġıl kim ol at birle ḳuvvet-lıġ turur taḳı anın͡g
4 barça tedbīri ḳılġanları anın͡g üzere fāsid bolur ol

5 vaḳt-da sançsan͡g sançdun͡g yoḳ irse yıraḳ turġıl
6 yaḳın kilmegil ḳaçan minmek tilese ḥamle ḳılġıl
7 yā sançar-sen yā minmekdin menᶜ ḳılursın bes sen
8 niçe kim yıraḳ turur-sen an͡ga minmek mümkin bolmas
9 eger ᶜadū irse oḳ birle atġıl وَاللّٰهُ اَعْلَم eger bir fārisni

54/a

1 ṭalep ḳılsan͡g kim anın͡g arḳasında ḳalḳanı bolsa san͡ga
2 mümkin bolmas anı arḳasındın sançmaḳlıḳ bes sen
3 anın͡g aṭını sançġıl kim aṭı sekrise ḳalḳanı zāyil bolur
4 bes ol vaḳtda sançġıl taḳı bilgil kim ḳalḳan yaramas
5 meger oḳ atġanda yā sıpḳın atġanda ġarīm ġarīm-ġa aṭ
6 birle tapuşmasdın burun ḳaçan tapuşsala(r) ḳalḳan
7 eyesine meşġale bolur ḫāṣṣa kim sün͡gü eyesine ḳaçan
8 ġarīmni ḳovsan͡g taḳı tilesen͡g kim aṭı birle birge yıḳġay-
9 sen bes aṭını bir iki kiz sançġıl kim aṭı suçuġay

54/b

1 art ayaḳların yoḳaru kötürgende iyeri-nin͡g
2 art ḳaşını sançġıl kim çāresiz aṭı birle birge
3 yıḳılır eger tilesen͡g kim sançmayın aṭı birle
4 birge yıḳġay-sen bes çapup yürür irken aṭı-nın͡g
5 ḳuyruġındın tutup ḳatıġ tartġıl yoḳaru kötürü-
6 rek kim çāresiz yıḳılır eger seni ġarīm ḳavsa sün͡gün͡gni
7 aṭı-nın͡g iki ili arasında salġıl taḳı birazġine
8 igilgil kim ol çāresiz yıḳılır eger aṭın͡gnı
9 ḥabs-lesen͡g anın͡g aṭı-nın͡g kögsine anın͡g

55/a

1 aṭı yüzi üzere yıḳılur çāresiz وَجْهٌ آخَر

2 ḳaçan meydān-da fāris-niñ alnına tüşseñ devrni
3 ḳoyġıl tos-toġru[30] çıḳġıl arḳañnı aña açġıl
4 taḳı süñgüñni ḳısḳartġıl eger seni ḳavsa taḳı
5 saña yaḳın kilse süñgüñni uzatġıl taḳı sa-
6 ġıña ḳayıtġıl taḳı yiriñde turġıl eger sançabil-
7 señ sançġıl yoḳ irse ḳoyġıl kilsin sindin
8 kiçsin sen taḳı atıñ başın ḳaytarġıl artına
9 tüşgil ol seniñ alnıña tüşer maṭlūb

55/b

1 iken ṭālib bolur-sen çāresiz ḳaçan ġarīm-niñ
2 alnında bolsañ ġāfil bolmaġıl aṭı-nıñ kögsine yā yüzine
3 yā bilegine sançmaḳdın kim ol vaḳt-da ol sürünür
4 taḳı sen aña furṣat tapar-sen inşa'allāhe taᶜālā
5 وَوَجْهٌ آخَرُ ḳaçan fāris alnına tüşseñ devriñni
6 kiñ ḳılġıl her bir devr ḳılġanda ikinçisi burunġısındın
7 kiñ bolsun tā ikiñiz arasında yir kiñ
8 bolsun andın soñra devriñ-niñ ḥalḳasına
9 kirgil ortasın bulup ġarīm-niñ artına tüşgil

56/a

1 ol seniñ alnıña tüşer çāresiz eger ol taḳı
2 ḳay-tıp saña ḳarşu kirse sen taḳı aña ḳarşu
3 ḥamle ḳılġıl ammā az bolur kim bu vāḳiᶜ bolur ḳaçan
4 saña berāber kilse artına kesr ḳılġıl kim ol
5 seniñ alnıña tüşer وَاللّٰهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ
6 وَوَجْهٌ آخَرُ فِي النَّاوَرْدِ ḳaçan maṭlūb bolsañ
7 taḳı ġarīmiñ-niñ alnına tüşseñ solıña imtināᶜ

---

30 تُوغْرُوا şeklinde yazılmıştır.

8 ḳılġıl taḳı sün͡güni sol bilegin͡g üzere ḳoyġıl
9 taḳı saġ ilin͡g birle iyer-nin͡g art ḳaşın tutup

56/b

1 ayaġın͡gnı aṭ-nın͡g boynı üzere ḳoyġıl ḳaçan san͡ga
2 yaḳın kilse atın͡g birle arḳürı turup sün͡gün͡gni
3 ilgerü tutup tizçe tüşgil kim sançmaġa
4 yitişgey-sen ḳaçmasdın burun taḳı sançakörgil
5 eger yaḫşı sançılsa senin͡g birle aṭın͡g arasında
6 yıḳılır eger sançabil-sen͡g sançdın͡g yoḳ irse
7 ḳaçan sindin kilip kiçse sen minmekni tizlegil
8 taḳı artına tüşgil eger ol şāṭır bolsa sindin saḳ-
9 lansa taḳı san͡ga sançmaġa ḳoymasa aṭını sançġıl

57/a

1 ḳaçan kim buʿamelni ḳılur bolsan͡g kirek kim sinde
2 bir uzun yip bolġay bir uçı bilin͡ge baġlı
3 bolġay taḳı bir uçı licām-nın͡g ḥalaḳasına baġlı
4 bolġay tā aṭın͡g tüşgende sindin ḳaçmaġay
5 zīnhār saḳlanġıl bu ṭarīḳa-nı düşmen il-lerinde istiʿmāl
6 ḳılmaġıl kim munın͡g kibi körklüg hüner-ler-ni
7 düşmen körüp ögrenmegey taḳı ol kişi birle kim anın͡g
8 oḳı yası bar taḳı dost birle ġarīm oynaġanda bularnı
9 bu yirlerde istiʿmāl ḳılmaġıl bu bāb birle burunġılar

57/b

1 ʿamel ḳılurlar irdiler taḳı munı uluġ bāb körer irdi-
2 ler bu ṭarīḳa üzere hiç ṭarīḳa-nı taḳdīm ḳılmas irdiler
3 ammā men bu ṭarīḳanı maṭlūbāt bābında kerīh körer-men
4 aṭdın tüşmekni anın͡g üçün kim fāris-nin͡g izde-

5 geni ol turur kim ġarīmin aṭ-dın ayırsa ḳaçan kim ol
6 öz özlügi birle yayaġ bolur bes fāris-nin͡g izdegeni
7 ḥāṣıl boldı men bu bāb-nı istiʿmāl ḳılmas-men iy niçe
8 kişiler menim birle bu bāb-nı ḫalīfeler alnında istiʿmāl
9 ḳıldılar bularġa hīç hīle mümkin bolmadı ḳılġanları

58/a

1 özleri üze vāḳiʿ boldı ammā menim ḳatımda ʿamel-ler-nin͡g
2 yaḫşı-raḳı ol turur kim ḳaçan sen ḥarb yirinde bolsan͡g
3 ġarīmin͡g-ge naẓar ḳılġay-sen ḳaçan kim anı bir ṭarīḳada
4 körsen͡g anı ol ṭarīḳadın özge ṭarīka-ġa
5 çıḳarukörgil taḳı her yirde kim ḳorḳar-sen ġarīmin͡g
6 seni bir iş birle ozġay tip[31] sen anı ol iş birle oza-
7 körgil taḳı fārisler alay buyurup tururlar kim
8 ġarīm-nin͡g ilindin sün͡güsin alakörgil tip
9 ammā men anı öküş vaḳtlarda kerīh körer-men anın͡g birle

58/b

1 meşġūl bolġay üçün ammā ḳaçan ġarīm senin͡g sün͡gün͡gni
2 tutsa ḳoyabirmegil tā buçuḳına kilmeyinçe ḳaçan
3 buçuġına yitse sün͡güni ḳoyabirip solın͡ga ḳayta
4 tüşüp saġın͡gdın ḳılıç birle çapġıl ammā baʿżı ḫalāyıḳ-
5 lar ayıtdılar[32] sün͡güni ġarīmin͡g tutġaç salġıl
6 tidiler ammā ol menim ḳatımda ṣavāb dögül anın͡g
7 üçün kim eger tutġaç oḳ salsan͡g taḳı anın͡g
8 saru kirsen͡g sün͡güni ilindin salıp sen

---

31 ozġay tip/ozġatıp ? اوزغاتيپ şeklinde yazılmıştır.
32 ايتديلار şeklinde yazılmıştır.

9 an͡ga irişmeyin ol san͡ga ḥīle ḳılġay ḳaçan an͡ga

59/a

1 yaḳın kirip salabirsen͡g taġıdılur-sen [33] taḳı
2 ni kim tilesen͡g ḳılur-sen ḳaçan ġarīmin͡g-din sün͡gü-ni
3 alsan͡g taḳı senin͡g ilin͡gde bolsa üzen͡gü ḳayışı
4 birle butun͡g arasına soḳġıl taḳı uçını ḳoltuġın͡g-
5 dın artḳaru toġru yoḳaru çıḳarġıl yoḳ irse
6 sün͡güni saġ butun͡g altına soḳġıl uçını
7 timüri birle buçuġındın az-raḳ ilgerü çıḳar-
8 ġıl eger anın͡g birle sançmaḳ-lıḳ-ḳa muḥtāc bolsan͡g
9 ol san͡ga ḥāzır bolġay eger düşmen-nin͡g sün͡güsin

59/b

1 ilindin alsan͡g bir ilin͡g birle timürindin tutup
2 bir ilin͡g birle taḳı aġaçındın tutup iyer-nin͡g
3 ḳaşına urup sındurġıl yāḫūẕ ḳılıç birle
4 kisgil maḳṣūd saġ ḳoymaġıl ḳaçan tilesen͡g
5 kim ġarīmin͡g-nin͡g sün͡güsin ilindin tartıp küç
6 birle alġay-sen sün͡güsin tutġıl taḳı ḳoltuġun͡g
7 altına soḳġıl taḳı sün͡gün͡g-nün͡g üstünden aṭ
8 yalını muḥkem tutup aṭın͡gnı anın͡g muḫālif
9 yanına işāret birle ḳaytarġıl kim sen ol aṭ yalın

60/a

1 tutmaḳlıḳ birle sün͡güsin ilindin alur-sın yaʿnī
2 igen [34] ṭālib-nin͡g ilindin sün͡güsin almaḳlıḳ

---

33 تاغیدلدرورسن şeklinde yazılmıştır.

34 igen ? ایكان şeklinde yazılmıştır.

3 turur ni vech birle bolsa bolsun bu ṭarīḳa düşmen
4 birle ḳılmağıl kim öküş ḫaṭar-lıġ turur ve's-selām
5 باب خروج الفارس الى الفارسين
6 ḳaçan iki fāris-ḳa ḳarşu çıḳsañ bular-nıñ üzere
7 meydān-nıñ ḳırıġındın oḳ ḥamle ḳılġıl eger bular
8 seniñ üzere ayrılsalar munżamm bolmasalar eger bular
9 ḥāẕıḳ ve şāṭır bolsalar hiç birge ḳarşulmaġaylar [35] taḳı yıraḳ-

60/b

1 dın turabarġaylar bularġa mundın yaḫşı iş yoḳ turur
2 bes sen taḳı bulardın yıraḳ turġıl andın soñra
3 süñgüni igi-niñ üzere ḳoyġıl ṣaġrī tutup
4 tüpi saġ iliñde bolsun uçı yoḳaru taḳı bular-
5 ġa tos-toġru yürügül bular-nıñ arasındın kiçmek-
6 likke taḳı bulardın kiçgil anlar sañga ṭamaʿ
7 ḳılġaylar kim ikimiz iki yarudın kirelim eger ol
8 süñgüsin birimizge salsa birimiz anı sançġay
9 tip sen bularnı cehd itip tizçe kiçekörgil

61/a

1 ḳaçan bulardın biş arşūn mıḳdārı yir ısra kiçseng
2 aṭıñnı ḳatıġ çapmaḳdın ḥabslegil taḳı naḳl-laġıl
3 bes bularġa ḳarşulmaḳdın [36] özge hīç çāre ḳalmas lā-büdd
4 munżam(m) bolurlar bes sen bular üzere ḳayta tüşgil
5 taḳı ḳaysı sañga yaḳın bolsa anıñ üzere ḥamle ḳılġıl
6 kişi muḥtāc bolmas ḥīle-ge illā ḳaçan fāris iki bolsa

---

35 قرشولماغايلار şeklinde yazılmıştır.
36 قرشولماقدين şeklinde yazılmıştır.

7 ḳaçan kim ikisi munżam(m)bolsalar keenne-hu bir fāris

8 birle sançı-şur-sen ammā bu ṭarīḳa ḥīleni ḳılmaġıl meger

9 ol aṭ üzere kim ḳatıġ yügrük bolġay taḳı yaḫşı bilgey-

61/b

1 sen kim bularnın͡g arasındın seni ol aṭ çıḳarur

2 ḳaçan bu ikisi-nin͡g arasındın çıḳsan͡g sün͡gün͡g

3 uçın ol yan͡ga salġıl kim an͡ga ḳayıtmaḳ tiler-sen

4 بابٌ ايضاً في الخروج إلى فارسين او الي جماعة

5 ḳaçan iki fāris-ge ḳarşı çıḳsan͡g yāḫūẕ öküş

6 fārisler-ge ḳarşu çıḳsan͡g saḳlanġıl ġarīmlernin͡g

7 senin͡g üzere iki yandın bolunup kirmesünler ḳaçan

8 san͡ga قطعةً واحدةً yürüseler ḳaysı yaḳın irse sen

9 an͡ga ḥamle ḳılġıl birisine işāret ḳılıp taḳı

62/a

1 birisini sançġıl eger bu ikisi şāṭır bolsalar senin͡g

2 üzere müteferriḳ bolsalar niçük kim san͡ga vaṣf ḳıldım

3 anın͡g kibi ḳılġıl eger bir bölek cemāᶜat-ḳa uçrasan͡g

4 bulardın ḳatıġ ḳaçmaġıl bular birle sançışaraḳ yürügil

5 taḳı bular-nın͡g alınlarınça tos-toġru[37] ḳaçġıl tā bular

6 senin͡g artınça üzülüp san͡ga ṭamaᶜ ḳılıp bir bir

7 kilirler bes ḳayıtġıl ol kişi üzere ḥamle ḳılġıl kim

8 san͡ga yaḳın kilip turur eger atın͡g yaḫşı bolsa

9 taḳı ḳamçı-laġıl kim bular sini alay körseler ṭamaᶜ ḳılıp

---

37 توغروا şeklinde yazılmıştır.

62/b

1 bular taḳı aṭların ḳamçı-lap sürerler taḳı artın͡gça
2 bir bir kilirler bes sen bir kişi birle sançışır-sen
3 taḳı saḳlanġıl bir yirde turmaġıl dāyimā ḥareket üzere
4 bolġıl taḳı kön͡glün͡g ve ḥırṣın͡g ḳaysı-sı yaḫşı
5 silāḥlig irse taḳı ḳaysı-nın͡g aṭı yügrük taḳı
6 özi bahādur irse anın͡g ḳatında bolsun anı alakörgil
7 eger birisi oḳ-lıġ yalıġ bolsa burun sün͡gülüge
8 ḥamle ḳılġıl oḳlusındın taḳı saḳlanġıl ġāfil
9 bolmaġıl eger tar yirge kirsen͡g taḳı san͡ga bir fāris

63/a

1 yitse tizçe yirge tüşüp anı sançġıl saḳlan-
2 ġıl aṭ üzere turup sançmaġıl kim nā-gāh ḫaṭā ḳılġay-
3 sen taḳı ol seni sançġay velākin ḥīlelerin͡gni barça
4 bu fāris birle istiʿmāl ḳılġıl ammā aṭdın tüşüp
5 sançmaḳlıḳ barçadın[38] yaḫşı-raḳ turur eger sen
6 bir tar yirge tüşsen͡g taḳı artın͡gça bir fāris kilse
7 taḳı bir fāris alnın͡gdayın çıḳsa bes munda ḥīle
8 ol turur kim aṭın͡g-dın tizçe tüşgey-sen taḳı
9 ḳaysı san͡ga yaḳın bolsa yügrüp tizçe anı sança-

63/b

1 körgey-sen taḳı birisine aṭın͡gnı ḳalḳan
2 ḳılġay-sen bu tüşmekde licāmın͡ga bir uzun yip
3 baġlamayın bolmaġıl anın͡g üçün kim özge yirge
4 baġlı bolsa nā-gāh aṭ ḳaçsa yā ürkse eyesin sürep

---

38 بارجاردين şeklinde yazılmıştır.

5 yıkġay bu iş düşmen-ġa yaḫşı kilgey eger seni bir

6 fāris tar yirde tapsa taḳı sen[39] anda fārislık körsen͡g kim anın͡g

7 ḳadarınça dögülsen taḳı anın͡g şāṭırlıḳından ve fāris-

8 lıḳından ḳorḳsan͡g taḳı[40] ol kin͡g yirdin kim bu tar yirge

9 kirdin͡g an͡ga yaḳın bolsan͡g munun͡g birle

64/a

1 sançışmayın sün͡gün͡gni imtināᶜ-ḳa salıp anın͡g sa-

2 ru kiri ol yirge ḳayıtġıl aṭın͡gnı ḳatıġ sürüp

3 taḳı iyerin͡gde anın͡g saru ḳıyışaraḳ olturġıl

4 taḳı andan iḫtirāz ḳılġıl an͡ga alay körgüzgil

5 kim sen aṭın͡gnı tartaraḳ yürürsin tip saġınsun

6 ḳaçan ol tar yirdin çıksan͡g anın͡g birle anda sançış-

7 ġıl bu menim ḳatımda ol tar yirde toḳuşmaḳdın yaḫşı-

8 raḳ turur eger ᶜaskerde öküş atlıġlar-ġa

9 ḳarşu yoluḳsan͡g bular-nın͡g orta yirine kirip

64/b

1 sançışmaġıl ḳırġınça yürüp çevre yanında sançış-

2 ġıl eger sen sün͡gülüg bolsan͡g anın͡g üçün kim

3 sün͡gü eyesi ġalabalık-da iş ḳılabilmes tar yirler ḳılıç

4 eyesinin͡g turur وَاللّٰهُ اَعْلَمْ eger aṭlıġ bolsan͡g yayaġ

5 kişidin ḳaçġıl imkān yitken ḳadarınça hīç yaḳın barmaġıl

6 bu işni dāyimā istiᶜmāl ḳılġıl وَالسَّلَامُ الحرب خُدْعَة

7 بَابٌ كَيْفَ يَتَخَلَّصُ الرُّمْحُ اِذَا الطَّعَن

8 bu bāb sün͡güni niçük ḫalāṣ ḳılmaḳ kirek anı ögre-

---

39 taḳı sen satırın karşısına,yan tarafa yazılmıştır.

40 taḳı satırın karşısına,yan tarafa yazılmıştır.

tür ḳaçan sançılsa anı beyān ḳılur ḳaçan kim ġarīmni

65/a

solın͡g üzere sançmış bolsan͡g saġın͡ga ḳayta
tüşgil taḳı ilin͡gni sün͡gü tüpi birle kötürüp
igining͡ üzere ḳoyġıl taḳı muḥkem tutġıl yüzin͡gni
solġa çevürüp aṭın͡gnı ṭipip sün͡gün͡gni tartıp
alġıl eger saġın͡ga sançmış bolsan͡g solın͡ga
ḳayta tüşüp munun͡g kibi ḳılġıl kim sün͡gün͡g
ḫalāṣ bolur eger sen yirni yā hayıtnı yā bir ḳatıġ
nimeni sançsan͡g taḳı sün͡gün͡g timüri anda muḥkem
bolsa ḳalsa eger sen anı burmaḳ birle çıḳarayım

65/b

tisen͡g çāre yoḳ kim timüri burulsa eger sen burulsan͡g
ol muḥkem irken sün͡gün͡g taḳı timüri sınġay
yāḫūẓ timüri aġaçındın oynaġay boşanġay[41] ḫāṣṣa yirni
sançmaḳ ḳatıġ zarb[42] turur ḳaçan mun-tig sançsan͡g
butun͡g birle iyerin͡gni ḳısıp tos-toġru ḳatıġ
çikgil atın͡g başın ḳaytarıp kim uçuzluḳ
birle çıḳar

بابٌ في التّعطيل

bu bāb sün͡güni baṭal-lamaḳlıḳ-nı beyān ḳılur baʿżı ḫalāyıḳ-
lar sün͡güni aşaġadın yoḳaru baṭal-larlar-men anı barça

66/a

yirde ḫoş körmes-men taḳı bilgil kim sün͡güçi-
nin͡g şāṭırlıġı sün͡güçilikde baṭal-lamaḳlıḳ turur

---

41 boşanġay yan tarafa yazılmıştır.

42 ṣarb şeklinde yazılmıştır.

3 bes süngüngni dāyimā ġarīming-ning süngüsi üzere
4 ḳılġıl taḳı saḳlanġıl süngüsin urmaġıl ebeden tā
5 anıng süngüsi üzere mütemekkin bolmayan ol vaḳtda baṭal-
6 laġıl kim bilgey-sen hiç ḫaṭā ḳılmas-sen eger ḫaṭā
7 ḳılsang süngüng yirge tüşgey taḳı sen özing-
8 ni özing baṭal-lamış bolgay-sen taḳı sançılġay-sen[43]
9 taḳı saġınga teşdīd ṣaġrī ḳılmış bolsang baṭal-lamaḳlıḳ-dın[44]

66/b

1 saḳlanġıl kim bu yirde öküş ḫaṭā vāḳiᶜ bolur ammā
2 fetl ol durur kim süngüngni anıng süngüsine çulġap
3 defᶜ ḳılmaḳ turur sançmaḳ üçün ḳaçan ġarīming sening
4 süngüngni baṭal-lasa sen baṭal-lamasdın burun sen
5 süngüngni süngüsi altındın tartıp çıḳarġıl
6 taḳı sançġıl anıng üçün kim anıng süngüsi baṭal-
7 laġanda aġır bolur yirge tüşer eger süngüngni yoḳaru
8 baṭal-lasa sen süngüngni ġayb itgil kiterebirgil
9 anıng süngüsi yoḳaru kötürülür sen taḳı kirgil

67/a

1 sançġıl ammā şāmī baṭal ḳılınmas meger aşaġadın yoḳaru
2 anıng üçün kim süngüsi-ning tüpi ḳoltuġında turur
3 ḳaçan sen yoḳarudın aşaġa baṭal-lasang anıng ḳoltuġı
4 süngüsin aşaġa tüşmege ḳoymas eger ġarīming süngü-
5 sin şāmī tutup kilse baṭal-laġanda saḳlanġıl
6 kim ḫaṭā ḳılmaġay-sen anıng üçün kim süngüni ḫaṭā
7 ḳılġanda yoḳarudın aşaġa ḳaytarmaḳ ṣaᶜb turur

---

43 sançġılġay-sen şeklinde yazılmıştır.

44 طَلْ لَاْمَقْلِقْ دِينْ şeklinde yazılmıştır.

8 yirden yoḳaru kötürmeklikdin ise ḳaçan ġarīmin͡g-
9 din ḳorḳsan͡g sün͡gün͡gni anın͡g sün͡güsi üzere mekīn[45]

67/b

1 ḳılġıl anın͡g sün͡güsin ḳatıġ ozup baṭal-lamaġıl
2 bel-kim aşaġaraḳ ḳaytara işāret itgil kim çāresiz
3 ikin͡giz-nin͡g sün͡güsi taḳı baṭal-lanur taḳı dāyimā saḳla-
4 ngıl sün͡güsin senin͡g sün͡gün͡g altındın çıḳa-
5 rıp sançmaḳlıḳ-dın bes saḳlanġıl bu ḥīlelerni
6 kim san͡ga ayıttım ögret-tim ol anı san͡ga
7 ḳılmasun ḳaçan senin͡g birle sün͡gü bolmasa maḳraʿa birle
8 baṭal-laġıl eger ḳamçın͡g bolmasa çalman͡g birle baṭal-
9 laġıl yumurlap niçe kim seni sançsa[46] anın͡g birle baṭal-laġıl

68/a

1 kim bu temkīn[47] turur taḳı özgelerni mun͡ga ḳıyāṣ ḳılġıl
2 بَابٌ فِي الْمِهْمَازِ وَ غَيْرِهِ
3 bu bāb mihmāznı taḳı andın özge nimelerni beyān
4 ḳılur yaḫşısı ol turur kim mihmāz-nın͡g ikisin
5 iki ayaġın͡ga keygey-sen taḳı atın͡gnı mihmāz-
6 legende ḳatıġ mihmāz-lemegey-sen bil-kim iki yandın
7 ḳısıp sürütgey-sen mun-tig ḳılmaḳ evlā
8 ve efżal turur eger mihmāznı bir ayaġına keysen͡g
9 taḳı cāyiz turur ammā saġ ayaġın͡ga kiymeklik aṣlaḥ

---

45 مَكِنْ şeklinde yazılmıştır.
46 سانچسا şeklinde yazılmıştır.
47 تَمَكِنْ şeklinde yazılmıştır.

68/b

1 turur anın͡g üçün kim ol aṭ-ḳa ʿaḳr ḳılmas ammā ehil
2 ṣaġrī kim çıḳrıḳlıġ mihmāz birle istiʿmāl ḳılurlar ol
3 yaramas atnı fāsid ḳılur timişler eger aṭ-ḳa sün͡gü birle
4 minmek tilesen͡g yügen-ni sol ilin͡gde iyernin͡g
5 ḳarbūsı birle birge tutġıl taḳı sün͡güni saġ ilin͡gde
6 boyun͡g-dın iksük-rek tutup tüpüni saġ yanın͡gda
7 tikgil ayaġın͡g ḳatında taḳı yügen-ni ilin͡gde saġ
8 yanın ḳısḳartġıl tā aṭın͡g başı biraz tışḳaru meyl
9 ḳılsun kim san͡ga minmege ḳolay bolġay eger aṭın͡g miner

69/a

1 irken tizginse san͡ga yaḳın kilür ammā ḳatıġ ḳısḳart-
2 maġıl kim ol yaḫşı dögül ḳaçan minmek-ke kilsen͡g
3 üzen͡güdin azġına artḳaru-raḳ turġıl ilgerü
4 taḳaddüm ḳılmaġıl kim ol ʿayb turur fārisler anı[48] ḳabīḥ
5 körerler andın son͡gra ayaġın͡gnı üzen͡güge
6 ḳoyġıl taḳı sün͡güge tekye ḳılıp mingil ḳaçan
7 yoḳaru çıḳsan͡g tekye-ge iḥtiyācın͡g ḳalmas sün͡gün͡gni
8 miner irken aṭın͡g-nın͡g saġrısı üstündin
9 saġ yanın͡ga aylandurġıl taḳı sol kolun͡ga alıp yügen

69/b

1 birle birge tutġıl andın son͡gra saġ ilin͡g birle
2 tonun͡gnı[49] taḳı āletin͡gni tüzetgil eger bir ṣaḥrāda
3 bolsan͡g kim yaḳının͡gda kişi bolmasa taḳı ḳorḳsan͡g
4 kim aṭın͡g maʿḳūl bolġay tip bes sün͡güni orta-

---

48 فارسلارني şeklinde yazılmıştır.

49 تونونكني şeklinde yazılmıştır.

sındın sol ilin͡g birle taḳı aṭın͡g-nın͡g yalı birle birge tutġıl taḳı biri ilin͡g birle iyer-nin͡g alın ḳaşın yā art ḳaşın tutup mingil ḳaçan tüşmek tilesen͡g sün͡güni sol ilin͡gde yügen birle birge aṭın͡g sol ḳolı yanında tik tutup

70/a

taḳı saġ ḳolun͡g birle iyer-nin͡g ḳaşın tutup tüşgil ḳaçan yirge[50] tüş-sen͡g sün͡günü saġ ilin͡ge alġı- tā aṭın͡g çevrilüp sındurmasun yāhūz kim-irse-ni mecrūḥ ḳılmasun bes bu maʿnīler-ni fehm ḳılġıl ḳaçan sün͡gün͡g yirge tüşse aṭ üstündin almaḳlıḳ-ka taʿarruż ḳılmaġıl kim muhāṭara turur bes munun͡g kibi yirde tüşüp sün͡gün͡gni alıp mingil inşa'allāhu taʿālā

باب في العمل والعلم وفيه فوائد

70/b

bu bāb ʿalem-lig sün͡gü birle ʿamel ḳılmaḳlıḳ-nı beyān ḳılur ʿalem-lig sün͡güni alġıl taḳı buçuḳındın tutup başın͡g üzere çevürgil arḳurı tutġandın son͡gra sün͡gü ʿamel-lerine başlaġıl imkānın͡g yitken ḳadarınça taḳı saḳlanġıl munda ʿalem yüzin͡ge yā aṭ yüzine çulġaşmasun kim yil anı birerde alay ḳılur ol fārisler ḳatında yaman turur anın͡g üçün kim fāris anın͡g kitermekligi birle meşġūl bolur ġarīmi an͡ga zafer bulur

والله اعلم

---

50 birge şeklinde yazılmıştır.

71/a

1 andın son͡gra aṭın͡gnı teşdīdge çıḳarġıl taḳı
2 aṭın͡gnı ṣolġa tizgindürgil ʿalemni saġın͡ga tutup
3 taḳı aṭın͡gnı saġın͡ga tizgindürgil ʿalemni solın͡ga
4 tutup andın son͡gra teşdīd ḳılġıl taḳı imtināʿ ḳılġıl
5 bu işlerde yilni saḳlaġıl eger yil san͡ga ol vaḳtda
6 kim ġālib bolur sün͡güni igining üzere salġıl ḳaçan kim ʿalem
7 birle sançış-san͡g ḥīle ḳılġıl ʿalemni yildin sa-
8 rudın ġarīmin͡g üzere ṭarḥ ḳılġıl ol anı kör ḳılur
9 taḳı anın͡g birle meşġūl bolur yāḫūẕ aṭının͡g yüzi üzere

71/b

1 salġıl kim yil ʿalemni anın͡g yüzine yapuşturur
2 sen ḥācetin͡ge yiter-sen eger ol
3 düşmen bolsa anın͡g yüzine salġıl eger yil
4 anın͡g üzere bolsa andın son͡gra kirgil taḳı
5 ḳılıç birle çapġıl ve's-selām

باب

6 في اخذ البرجاسي من الارض بالرمح
7 bu bāb sün͡gü birle yirdin bürcās almaḳlıḳ-nı
8 beyān ḳılur ḫayzerān aġaçındın bir ḥalaḳa
9 ḳılġıl bürcās kibi ayaḳsız andın son͡gra

72/a

1 an͡ga ton kiydürgil ḫāmdın yā aḳ cild-din
2 taḳı kiltirip meydān ortasında salġıl
3 taḳı aṭ birle çapup kilip anı sün͡gü timüri
4 birle sançıp yoḳaru kötürgil biş yirde ruḳʿa
5 salıp sançmaḳlıḳ taḳı munun͡g kibi turur birin
6 alıp yoḳaru kötürür-sen taḳı birisin andın son͡gra
7 sançar-sen inşa'allāhu taʿālā ve's-selām

بَابٌ فِي الْحَلَقِ

bu bāb sün͡gü birle aġaç üstündin ḥalaḳa

72/b

almaḳlıḳ bābı turur sün͡gü sınıġındın bir uzun
aġaç alġıl bercā̄s-ı ḳāyimesi kibi uçını iki
ayırġıl yāḫūẕ bir tişik tişgil taḳı bir
ḥalaḳa yaraşturġıl timürdin yāḫūẕ kön͡glün͡g
ni-din tilese kin͡gligi tört barmaḳ sıġar
mıḳdārı bolsun yumulup taḳı bu ḥalaḳanı ol
ayru üzere ḳoyġıl yāḫūẕ bu ḥalaḳa-nın͡g
tüpinde uzınça ġınā kılġıl sap kibi
taḳı ol tişik-ke soḳġıl taḳı aṭın͡g-nı meydānda sürüp ḳatıġ çapış

73/a

birle ol ḥalaḳanı sün͡gü uçı birle andın alġıl ammā
bu işni envāᶜ teşdīd birle ḳılurlar mun-tig
turur biş ḥalaḳanı biş ḳāyime üzere tikip almaḳlıḳ
taḳı velākin her bir ḥalaḳada bir kiseg ḥarīrgine
baġlaġıl kim anın͡g birle körklüg körinür ḳaçan
ḥalaḳanı andın alsan͡g sün͡gü uçın yoḳaru-raḳ
kötürgil ol andın tüşmesün taḳı tilesen͡g
bu ḥalaḳalarnı sün͡güdin çıḳarıp ilin͡gde cemᶜ
ḳılġıl tilesen͡g ol ḥarīrginedin tutġıl

73/b

tā bişi sün͡güde cemᶜ bolsun ve's-selām

بَابُ الْحِيَلِ فِي الرِّمَاحِ

bu bāb sün͡güde ḥīlelerni beyān ḳılur bilgil kim
fārisler sün͡güçi-likde vāṣıl bolġandın son͡gra

ḥīlelerni taḳı isti‘māl ḳıldılar ḳaçan tilesen͡g kim ġarīmin͡g birle ḫışmāne oynaġay-sen ġarīmin͡g sün͡gü-sinin͡g mıḳdārını bilgil taḳı bir sün͡gü tüzetgil andın uzun-raḳ taḳı bir kişi birle ıyabirgil kim hiç kimersege körgüzmesün[51] taḳı meydān-nın͡g bir başında

74/a

salsun kim sen ol yirni bilgey ḳaçan sün͡gü-n͡gizni ölçüp uzunın kis-seler sen aṭın͡gnı naḳl-lar kibi bolup ol sün͡güdin saru barġıl taḳı aṭın͡g-dın tüşüp ḥızāmın͡gnı yaraştur-ur[52] kibi bolup yāḫūẕ yaraġ-ḳa baḳar kibi bolup ilin͡gdeki sün͡güni yirge salıp ol sün͡güni alıp mingil taḳı kirek kim bu iki sün͡gü levnde taḳı yoġunluḳda taḳı biri birine oḫşayur bolġay taḳı andın sürüp kilip hīç turmayın

74/b

ġarīmin͡g-ge ḥamle ḳılġıl eger ol kişi anı kiçe birle iltip topraḳ-ḳa kömebilsen͡g köm-sün ol taḳı cāyiz turur ammā bu ḥīlelerni ḳılmaḳlıḳ-ḳa eyesi ḥāẕıḳ ve ḫafīf kirek kim tuymadın tuydurmadın ḳılabilgey

وجه آخر أيضاً في الحيل

taḳı bir ḥīle bu turur kim bir yaḫşı aġaçdın sün͡gü yaraşturġay-sen taḳı içini ḳovuş ḳılġay-sen yāḫūẕ ḳamış sün͡gümin͡g boġunların yitiştürgil taḳı yumşaḳ ḳum[53] birle bularnı tolturġıl taḳı tüpüni

---

51 ...ge kör...yan tarafa yazılarak nereye geleceği gösterilmiş.

52 yaraşturdur şeklinde yazılmıştır.

53 قوم şeklinde yazılmıştır.

75/a

1 balçıḳ birle yāḫūẕ bir nime birle kim tartmayınça[54]
2 tüşmesün tıḳġıl taḳı birkitgil andın son͡gra
3 bir ḳatıġ yoġun sün͡gü alġıl kim asrı aġır bolsun
4 ikisin taḳı meydān-ge salġıl taḳı ġarīmin͡g-
5 ge ikisindin birisini iḫtiyār ḳıldurġıl
6 ol lā-büd sün͡gününg͡ yin͡gilin iḫtiyār ḳılur bes
7 senin͡g ilin͡gde ḳumlusı ḳalur andın son͡gra
8 tüpini yirge urġıl tā balçıḳı tüş-sün ḳumı tölük-
9 sün andın son͡gra niçük kim tilesen͡g anın͡g

75/b

1 kibi ᶜamel ḳılġıl أَيضاً في الحِيَلِ الوَصْلِ في أَسْفَلِ الرُّمْحِ
2 bu taḳı vaṣla ḥīlelerni beyān ḳılur bir arşūn
3 mıḳdārı sün͡gü aġaçın-dın alġıl kim sün͡gün͡g
4 levni kibi bolsun taḳı anı sün͡gün͡ge aşaġa-
5 sın-dın vaṣla ḳıldurġıl kim hīç bilgirmesin
6 taḳı ol vaṣlanı itükin͡gde yā iyerin͡gde kizlegil
7 ḳaçan sün͡gülerin͡gizni ölçseler taḳı uzun(ın) kis-
8 seler bes sen ġarīmin͡gdin biraz-gine yıraḳ-raḳ turup
9 ḳolun͡g içinde ṣanᶜat birle ulaşturġıl kim ġarīmin͡g

76/a

1 taḳı özge kişiler hīç körmesün ḳaçan vaṣlanı
2 muḥkem ḳılsan͡g vaṣla dāyimā iki ilin͡g arasında bolsun
3 kim ġarīmin͡g anı körmegey taḳı kirek kim vaṣlası
4 yaḫşı bolġay kim oynar irken tüşüp rüsvāy
5 bolmaġay-sen taḳı ġarīmni sançsan͡g bu munı ḥīle birle

---

54 taratmayınça şeklinde harekelenmiştir.

6 sançdı timegeyler aṣl bu işlerde çevüklük
7 şāṭırlık turur hīç kimerse-ge bildürmegey tā mestūr
8 ḳalġay ve's-selām bilgil sün͡güniñ͡g ḥīleleri
9 öküş turur velākin biz bu kitābda ẕikr ḳılmaḳlıḳ-nı

76/b

1 kerīh kördük tā kitāb uzanmasun tip kişi
2 irikmesün tip ammā men munun͡g birle ʿamel ḳılmaḳlıḳ-nı
3 ḫoş körmes-men bu ḥīleler menim ḳatımda barçası żaʿīf
4 turur fāris-likde bu işler barçası iksüklük turur
5 anın͡g üçün kim fārislernin͡g sün͡güsi uzanmaġı
6 körklüg oynamaḳlıḳından taḳı aṭnı yaḫşı
7 ḳılındurmaḳ-lıḳından taḳı yaḫşı kirmek çıḳmaḳ
8 birle turur vaṣla birle sün͡gü ni mıḳdār uzanġay
9 ḳaçan fāris işinde ʿālim bolsa taḳı kirgende çıḳġanda

77/a

1 ġarīmindin yir oġurlasa anın͡g sün͡güsi anda uzanur
2 bu iş fārisni tilegenine yitgürür[55] ammā men bu ḥīle-
3 lerni bu kitābda anın͡g üçün ẕikr ḳıldım kim
4 sen bilmiş bolġay eger kim-irse san͡ga mun-tig[56]
5 ḳılsa ġāfil bolmaġay-sen taḳı mun-tig işlerde közün͡g
6 açġay-sen saḳlanġay-sen dāyimā ḳaçan bu işlerdin ḳorḳ-
7 san͡g ġarīmin͡g-nin͡g sün͡güsin tüpindin kis-
8 gil kim eger vaṣla tedbīrin ḳılmış bolsa tedbīri
9 bāṭıl bolġay ammā sün͡gü birle fārislıḳ ol turur kim

---

55 yitügürür şeklinde harekelenmiştir.

56 مونْ تينك şeklinde yazılmıştır.

77/b

san͡ga ẕikr ḳıldım aṭ üzere kör(k)lüg olturmaḳ turur taḳı ġarīmin sançmaḳ turur ve's-selām

باب في حمل الرمح في الاسفار

bu bāb seferde sün͡gü kötürmek-likni beyān ḳılur sün͡günin͡g buçuḳını seferde yügen birle birge tutġıl taḳı baᶜżısın saġ butun͡g üzere ḳoyġıl uçı ilgerü eger tilesen͡g tüpüni saġ ilin͡g birle tutġıl taḳı uçın yoḳaru baḳtırıp ignin͡g üzere salġıl eger tilesen͡g sol ilin͡g birle

78/a

taḳı mun-tig ḳılġıl eger tilesen͡g tüpini butun͡g üzere ḳoyġıl tik tutup yā iyerin͡g üzere ḳoyġıl eger tilesen͡g tüpini üzen͡güge soḳġıl taḳı birkitgil taḳı bilgil kim sün͡gü kötürmekde iḫtiyār yoḳ turur fāris-ḳa niçük kim yin͡gil bolsa taḳı yaḫşı kilse anın͡g kibi kötürsün ḳaçan imin yirde bolsan͡g taḳı tar yirlerge kirmek tilesen͡g sün͡gün͡g uçın ᶜalemi birle artḳaru baḳtırıp kirgil eger düşmen ilinde bolsan͡g

78/b

ilgerü baḳtırıp kirgil taḳı saḳlanġıl uçı ḥāyıṭ-ḳa yā aġaç-ḳa sançılıp sınmasun ve rubbemā fāris sün͡güni kötürgey bu ᶜamel-lerdin müstaġnī bolġay ol turur kim sün͡günin͡g tüpindin tişip birle an͡ga yumru tüp kibi ḳılıp baġlaġay yāḫūz bir aşıḳnı yā bir topuḳnı tişip baġlar taḳı bili baġına soḳar uçın artḳaru yirge sürer yāḫūz

8 ol yip-ni kin͡g ḥalaḳa ḳılıp saġ ḳolına kiçürür

9 bu oḳ atmaḳlıḳ-ḳa yaḫşı kilür ḳaysı ḳolay bolsa

79/a

1 anı ḳılġıl بَابٌ فِي اَلْوَانِ الرِّمَاحِ

2 bu bāb sün͡güning levn-lerin beyān ḳılur levn-ler-

3 de yaḫşı levn süngüde sarı levn bolur taḳı ḳalġan

4 levn-ler biri birisindin yaḫşı-raḳ turur ammā ḳara

5 levnde ḫayr yoḳ turur ve's-selām بَابٌ

6 فِي صِفَةِ النَّادِرِ مِنَ الرِّمَاحِ bu bāb sün͡güning yaḫşısın

7 beyān ḳılur sün͡güning yaḫşısı ol turur kim yo-

8 ġun taḳı itli bolġay taḳı ḳışrāsı leyyin bolġay taḳı

9 nāʿim bolġay anın͡g üçün kim eger ṣulb bolsa taḳı

79/b

1 ḳatıġ yābis bolsa taḳı yamġır tigse taḳı kün ursa

2 tözmegey müfezzez bolġay yaʿnī müşaḳḳaḳ bolġay yarılġay

3 وَاللّٰهُ اَعْلَمْ taḳı kirek kim süngü yumru bolġay taḳı or-

4 tası ḳavī bolġay kim titretgende ḳatıġ titremegey

5 taḳı uçı ḳatıġ inçge bolmaġay vesṭānī bolġay

6 taḳı yaḫşı bitişlig bolġay boġunları[57] müdevver bo-

7 lġay taḳı muḫettem bolġay taḳı butaḳ yirleri çuġur

8 bolmaġay taḳı anda bıçaḳ eseri bolmaġay taḳı bilgil

9 kim menim ḳatımda sün͡güning muḥkemi taḳı yaḫşı(sı) ol

80/a

1 turur kim esmerü'l-levn bolġay anın͡g üçün kim

---

57 yoġunları şeklinde yazılmıştır.

2 bu levn[58] yirnin͡g yoḳarusında taḳı biyik yirde biter[59]

3 taḳı yamġur küneş an͡ga tiger eger ʿaybı bolsa

4 anda oḳ ẓāhir bolur bes bu levn-lig sün͡güde iḥtiyāṭ

5 ḳılmaḳ ḥācet irmes ammā sarıġ levnli sün͡gü taḳı aḳ

6 levn-li sün͡gü ḳovul-larda biter kün an͡ga tigmes kim

7 ʿaybı bar irse ẓāhir bolġay ve's-selām taḳı kirek

8 kim sün͡gü ḳatıġ yoġun bolmaġay kim ilge sıġ-

9 maġay taḳı ḳatıġ inçe bolmaġay kim barmaḳlar ilge

80/b

1 yitişgey ayan͡gnı urur[60] taḳı sün͡günin͡g

2 ḳatıġ uzunı on bir arşūn turur on arşūn-

3 dın yoḳarusı tamām hüffet-de turur وَاللّٰهُ أَعْلَمُ

4 بَابٌ فِي عُيُوبِ الرِّمَاحِ الْقَلِيلَةِ الضَّرَرِ

5 bu bāb sün͡günin͡g ḳatıġ ziyān ḳılmas ʿayb-ların

6 beyān ḳılur ol ol turur kim sün͡günin͡g levnlerinde

7 ol levnler kim yaramas tip ẕikr ḳıldım san͡ga

8 bilgil kim levn ʿaybı ḳatıġ ziyānlıġ ʿayb irmes

9 yoġunluḳ inçgelik taḳı biyik yirde taḳı

81/a

1 ḳovul-larda bitmek-lik taḳı ol çızıḳ[61] ḳaynarlar kim

2 yarıḳ-ḳa oḫşar taḳı anlar yarıḳ dögül turur bel-

3 kim yiri bolġay taḳı sün͡günin͡g iki uçı içke-

4 rüge igri bolmaḳlıḳ bular barçası sün͡güde ziyān

---

58 لَوْنْ şeklinde yazılmıştır.

59 بِتَارْ şeklinde yazılmıştır.

60 ururġay şeklinde yazılmıştır.

61 جزيق şeklinde yazılmıştır.

5 ḳılur ᶜayb irmes وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوَابْ

6 بَابٌ فِي عُيُوبِ الرِّمَاحِ الْكَثِيرَةِ الضَّرَرِ

7 bu bāb süñgüniñ ziyān-lıġ ᶜaybların beyān ḳılur

8 süñgüniñ ziyānlıġ ᶜayblarındın baᶜżısı ol

9 turur kim sınuḳ bolġay taḳı asrı ḳatıġ yoġun

81/b

1 bolġay taḳı ḳatıġ titregen bolġay taḳı ḳurt

2 yigen bolġay taḳı kiçik kiçik öte [62] tişikleri

3 bolġay añga ᶜarab tilinçe ākāl tirler taḳı tigirmi

4 tigirmi tişekleri bolġay velākin öte tişik bolma-

5 ġay boġun-nıñ içinde yimiş bolġay añga ᶜarab

6 tilinçe ḳādıḥ tirler taḳı süñgüniñ ṣadrında yarıḳ-

7 lar bolġay taḳı zaḫmlar bolġay taḳı süñgüniñ uç-

8 ları ḳatıġ inçge bolġay taḳı asrı ḳatıġ aġır

9 bolġay süñgüniñ ziyān ḳılur ᶜaybları bular turur

82/a

1 ḳaçan tileseñ kim süñgü satın alġay-sen bes

2 anı bir niçe kün yaġ birle yaġlap ḳatıġ ısı künge

3 ḳarşu ḳoyġıl bir niçe kün mun-tig ḳılġıl taḳı sürt-

4 gil çöprek birle taḳı yoḳarusın aşaġa aşaġasın yoḳaru

5 ḳılġıl taḳı künge ḳarşu ḳoyġıl eger ol süñgüniñ

6 ᶜaybı bolsa barça ẓāhir bolur üçünçi fenni ḳılıç birle

7 ᶜamel ḳılmaḳda taḳı ḳılıç-nıñ yaḫşısın taḳı [63] yamanın bilmekde

8 taḳı ḳılıç-nıñ mıḳdārın bilmekde uzunı ni mıḳdār

---

62 öte ? اوتا şeklinde yazılmıştır.

63 taḳı yan tarafa,satırın hizasına yazılmıştır.

9 kirek aġırı ni mıḳdār kirek anı beyān ḳılur

82/b

1 bismi'llahi'r-rahmani'r-raḥim
2 اعلم ايدك الله تعالى üçünçi fenn ḳılıç-nın͡g ʿamel-
3 lerin beyān ḳılur bilgil kim silāḥlarda hīç silāḥ
4 yoḳ turur kim germ birle vaṣf ḳılġaylar taḳı
5 ḳatıġ aġır bahālıġ bolġay kim eyesi anın͡g birle faḫr
6 itgey taḳı anın͡g birle nuṣret bulġay meger kim
7 ḳılıç anın͡g üçün kim anın͡g heybeti taḳı faẓlı bar
8 cemīʿi silāḥlar üze taḳı ʿaskerlerni anın͡g atı birle
9 sındururlar ayturlar kim ḳılıç birle alduḳ tirler

83/a

1 taḳı bu bir silāḥ turur kim munun͡g birle mecmūʿ ḫalāyıḳ
2 ʿamel ḳılurlar bilgen taḳı bilmegen taḳı ḳarı
3 taḳı yigit taḳı mecmūʿı yirlerde anın͡g birle arḳa-
4 lanurlar taḳı ol bir yaḫşı ḳarındaş turur kim kin͡g
5 yirde taḳı tar yirde muʿaṭṭal bolmas taḳı berde ve baḥrde
6 ve ziḥāmda kerek bolur taḳı ḳatıġ yilli[64] künde sün͡gü
7 eyesine aġır bolur bu ol künde hīç bāṭıl bolmas
8 taḳı ol künde oḳ eyesi-nin͡g oḳı toġru yürümes
9 hīç kim-irse ḳılıç-dın müstaġnī bolmas ni ḳadar

83/b

1 ḳatında silāḥ öküş bolsa taḳı yaḳīn bolur kim ayıtġay-
2 sen ḫalāyıḳlar-nın͡g her bir ṣınfında ve mecmūʿ illerde
3 hīç silāḥ yoḳ turur kim anın͡g birle uruşḳaylar

---

64 ييلّي şeklinde yazılmıştır.

4 taḳı ol silāḥ anlarga mensūb ḳılınġay ḳılıç-
5 dın özge taḳı bular munça silāḥları bar irken
6 ḳılıç-dın müstaġnī bolmaslar ammā ḳılıç eyesi mecmūᶜı
7 silāḥındın müstaġnī bolur taḳı ol silāḥlar-nın͡g
8 körklü-reki turur taḳı mecmūᶜ bizeklerin͡g körklü-
9 reki turur taḳı imin yirde ve ḳorḳuluġ yirde anın͡g

84/a

1 birle ᶜamel ḳılmaḳlıḳ körklüg kilür taḳı anı
2 kötürmek-lik yaᶜnī bilge asınmaḳlıḳ yaraşır
3 taḳı munun͡g fażlını taḳı munun͡g birle faḫr ḳılmaḳlıḳ-
4 da anın͡g kibi rivāyet ḳılmışlar kim لا يمسّه إلّا
5 طاهر yaᶜnī munı arı-sız kişi arınmayın tutmaġay taḳı
6 ḥāyıż ibçige ḳılıç-nı körgüzmegeyler taḳı
7 bahāsı munça aḳça turur timegeyler taḳı yalan͡g ḳılıç
8 ḳınsız kim-irse kim-irsege sunmaġay yaᶜnī bu işler-
9 ni ḳılmaġaylar ḳılıç-ġa taᶜẓīm ve ᶜizzet üçün taḳı

84/b

1 rivāyet ḳılındı kim إنّ المتقلّد بالسيف في سبيل الله
2 تعالى يصلّي عليه الملائكة ما دام في عنقه taḳı rivayet
3 ḳılındı kim إنّ السيوف مفاتيح الجنّة taḳı rivayet
4 ḳılındı kim إنّ الله تعالى يباهي الملائكة بمتقلّدي
5 من تقلّد taḳı rivayet ḳılındı kim السيوف في سبيله
6 سيفا في سبيل الله قلّده الله له بوشاح الكرامة يوم القيمة
7 ومن سلّ سيفا في الله بايعه الله يوم القيمة bes ḳılıç-nın͡g
8 fażīleti öküş turur ammā biz bu kitābda san͡ga baᶜżı-
9 sın ẕikr ḳılduḳ taḳı ᶜarab tilindin türk tiline kiltürmedük

85/a

anun͡g üçün kim ol uluġ-lar-nın͡g lafẓların taġyīr kılmayalum tidük bel-kim bularnın͡g bu lafẓları birle bizim bu kitābımız müşerref bolsun tidük ve's-selām bes kirek kim ḳılıç-nın͡g türlüglerinde iskisin iḫtiyār ḳılıp kötürgey-sen ammā bu yirde eski-sindin maḳṣūd iski ḳılıç dögül bel-kim kerīm kese-gen ḳılıç turur niçük kim ᶜarab aytur فَرَسٌ عَتِيقٌ tir ḥāl bu turur kim ol aṭ ṭay turur maḳṣūdı kerīm yaḫşı aṭ timek bolur bu yirde taḳı سَيْفٌ

85/b

عَتِيقٌ timeklik yaḫşı hünerlig ḳılıç timek bolur ḳaysı ḳılıç kim kerem has(s)ıyyetleri an͡ga yapuşḳay ol iski turur ḳaysı vaḳtda işlense işlensün yen͡gisin kötürmegil yen͡gisi maᶜnīde iski-nün͡g ᶜaksi turur yaᶜnī ol ḳılıç turur kim[65] iski has(s)ıyyeti anda bolmaġay eger ol ᶜād zamānındın burun taḳı işlenmiş bolsa ve's-selām imdi[66] iskisi üç ḳısm üzere münḳasım turur bu üç türlüg ḳılıç-nın͡g yaḫşısı yemenī ḳılıç turur andın son͡gra ḳalᶜī ḳılıç turur anın͡g artınça üçünçisi[67]

86/a

hindī ḳılıç turur ammā yen͡gi ḳılıç ḳılıç-lar-nın͡g aḫsı turur an͡ga ᶜarab tilinçe muḥdeṡ tirler ammā ol ḳılıç kim ᶜatīḳ dögül muḥdeṡ dögül an͡ga

---

65 kim satırın sonuna yazılmış, ancak nereye geleceği belirtilmiş.

66 imdi yan tarafa yazılmıştır.

67 اوچونچی سی şeklinde yazılmıştır.

4 mutavassıṭ ayturlar ol ḳılıç-nı yemen ilinde selmānī timür-
5 din yā serendībī timürdin işlerler ammā yemenī ḳılıç-nıñg
6 cevheri muᶜarrec turur taḳı ᶜaḳdları mütesāvī turur
7 ᶜaḳdı-nıñg baᶜżısı baᶜżısındın köp dögül
8 ammā baᶜżı ḳılıç aḳ cevherlig bolur ve baᶜżısı-nıñg
9 yirligi ḳızıl bolur ve baᶜżısı-nıñg yaşıl bolur

86/b

1 tutġasına yaḳın ḳurtġa oḫşaraḳ aḳ es̱erler bolur
2 kümüş aḳ-lıġı kibi saġıngay-sen kim biri biri
3 artınça yürür taḳı bilgil kim cāhiliyyet-de işlenmiş
4 iski ḳılıç-nıñg yaᶜnī yaḫşı ḳılıç-nıñg ᶜalāmeti
5 ol turur kim sorġuçında iki tişik bolur iki-
6 si-niñg taḳı tişiki bir yandın turur tip-niñg[68] orta
7 yiri tar turur taḳı baᶜżı ᶜalāmeti ol turur kim
8 tört şaṭbı bolġay taḳı ḳazılmış yirleri[69] bolġay olaḳ kibi
9 müdevver ige birle müdevver ḳazılmış bolġay taḳı baᶜżısı

87/a

1 üç yol ḳazılmış bolġay birisi ortasında ikisi yelmeninde
2 ḳazılmış bolġay bu ḳılıç-lar-nıñg öküş-niñg ᶜarżı iki
3 barmaḳ buçuḳ turur ol yiñgil turur ammā baᶜżısına
4 ḳabūrī tirler ol iki batmandın artuḳraḳ turur ammā ol
5 ḳabūrī kim yiñgil turur ol sādec bolur hiç anda şaṭb
6 yiri ḳazılmış bolmas ammā uzunlıḳda muḫtelif turur üç
7 ḳarış birle tört ḳarış[70] arasında tört ḳarış-ḳa tigrü ammā

68 تيب تينك şeklinde yazılmıştır.
69 yirleri yan tarafa yazılmıştır.
70 birle tört ḳarış yan tarafa yazılmıştır.

inli ḳılıç-nın͡g
8 uzunluġı üç ḳarış buçuḳ turur aġırlıġı iki batman
9 buçuḳdın üç batmanġa tigrü turur ġayr-ü murabbaʿın ammā ol

87/b

1 ḳılıç kim üç batmandın bolġay ġayr-ü murabbaʿın ol ḳılıç ḳatıġ
2 titregen bolur taḳı ḳatıġ igilgen bolur ammā
3 yemenī ḳılıç-nın͡g öküşi ʿurūḳ-dan sālim bolmas taḳı ol
4 ʿurūḳlar üzere ṣūretler yazarlar taḳı öküş duʿālar yazarlar
5 tā ol ʿurūḳlar körünmesün tip her kitābet kim ḳılıçda
6 körer-sin tört barmaḳdın köp-rek tutġasındın aşaġa
7 arḳurısına yazılmış bolġay ol yazu sınuḳdın turur
8 eger ḫaṭṭ-ı ġalīẓ yā ḫaṭṭ-ı daḳīḳ körsen͡g ol ʿurūḳ üzere
9 turur eger kişi ṣūretin kāmil altun birle yazılmış körsen͡g

88/a

1 ol ḳılıç-nın͡g ʿaybı üzere turur an͡ga anlar tilinçe
2 kebākī tirler ḳaçan irse ol ḳılıç ol yirdin sınar
3 ḳaçan yemenī ḳılıçda oġlanlarġa oḫşaşu ṣūret körsen͡g
4 taḳı biraz turġanda ḳızarsa bu iş bolınmas meger kim yemenī
5 iski ḳılıçda yāḫūẓ ḳabūrī ḳılıçda taḳı ol ḳılıç-lar
6 birle sovuḳ vaḳtlarda urmaġıl kim ḳorḳunç turur taḳı
7 bu ʿalāmet ʿırḳ-lıġ ḳılıçda yaʿnī tamır-lıġ ḳılıçda ḫāṣıl
8 bolmas meger ol dārūdın kim işlenür vaḳtda timiri üzere
9 salırlar yaḫşı ḳarışġay ammā ʿurūḳ kim ḳılıçda bolur

88/b

1 yaʿnī tamırlar ol ḫāṣıl bolmas meger kim dārū anın͡g birle sal-
2 ġanda yaḫşı ḳarışmas taḳı ol tamır yirleri yumşaḳ
3 ḳalır ḳaçan bu ʿurūḳ ḳılıç-nın͡g yüzine kilse urġanda

4 kismes ḳaytar ammā baʿżısı kim ʿırḳ kibi körünür taḳı ol
5 ʿırḳ dögül ol suvarġanda sudın bolur ol yirlerge
6 su kirer taḳı ʿırḳ-ḳa oḫşap ḳalır bilgil kim
7 bu ʿırḳlar ḳılıç-ġa ziyān ḳılmas meger kim yüzining kiser
yirine
8 kilgey taḳı suġarġanda su içmeyin ḳalġay ol ḳılıç
9 birle niçe ursañ kismes baʿżı yemenī ḳılıç balçaḳı ḳatında

89/a

1 aşlanmış bolur baʿżısı ṣadrındın aşlanmış bolur
2 bu vaṣlalar bularġa ḥāṣıl bolmas meger yaman żarb-dın
3 taḳı yemende öküş ḳılıçlar işlerler kim anlar-nıñ yanların-
4 da öküş şaṭb-lar bolur kiçigez kiçigez ammā ol
5 ḳılıç kim anıñ şaṭbı yaʿnī ḳazılmış yiri bir turur taḳı
6 ḳalġanı sāẕec turur anıñ uzunı tört ḳarışdın ar-
7 tuḳraḳ yā iksük-rek turur yaʿnī öküş dögül taḳı ʿarżı
8 tört barmaḳ turur lā-ġayr ammā aġırlıġı yemenī ḳılıç-nıñ üç
9 batman tamām bolmas ebeden وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ

89/b

1 بَابٌ فِي سُيُوفِ الْقَلْعِيَّةِ
2 bu bāb ḳılaʿīler-niñ ḳılıçların beyān ḳılur bilgil kim
3 ḳılaʿī ḳılıçda yoḳ turur kim anıñ ʿarżı tört barmaḳ
4 bolġay yāḫūz üç barmaḳ tamām bolġay[71] ammā uzunı tört ḳarış
arasında turur taḳı
5 ḳaddi tüz turur yoḳarı-ġısı aşaġası kibi turur taḳı
6 tutġasındın aşaġa uçına tigrü yemenī ḳılıç-dın inçgerek
7 taḳı itirek turur taḳı timiri kümüş kibi aḳ turur

---

71 yāḫūz üç barmaḳ tamām bolġay yan tarafa yazılmıştır.

8 بَابٌ فِي سُيُوفِ الْهِنْدِيَّةِ

9 bu bāb hindī-ler-niñ ḳılıçın beyān ḳılur hindī ḳılıç-nıñ

90/a

1 cevheri yemenī ḳılıç-nıñ cevherine oḫşar illā ançası bar kim

2 hindī-niñ cevheri ḳara turur taḳı sındursañ sınuġı-

3 nıñ yiri ḳara-ġa urar taḳı oġlan toġurabilmes ḫātun-

4 nıñ boynına as-sañ yaraġay ol ḳılıç kim ḫorāsāndın

5 kilmiş bolġay بَابٌ فِي سُيُوفِ الْفِرَنْجِيَّةِ

6 bu bāb firencī ḳılıçlarnı beyān ḳılur firencī ḳılıç-nıñ

7 tutġası-na yaḳın yassı bolur uçı inçge bolur inçeligi

8 iski yemenī ḳadarınça bolur taḳı ortasında olaḳ kibi

9 ḳazılmış kiñ bir yol bar turur taḳı baʿżısı-nıñ

90/b

1 ṣadrında ay kibi bar turur yāḫūẕ altundın ḫāc bar

2 turur taḳı baʿżısı-nıñ altun mismārı bar turur taḳı

3 baʿżısı-nıñ bir ʿalāmeti bar turur ol ḳazılmış uzun

4 yol-nıñ ḳatında ammā bu ḳılıç-nıñ uçı yemenī ḳılıçdın

5 inçgerek turur ve's-selām السُّلَيْمَانِيَّةُ

6 süleymānī ḳılıç-nıñ yeñgisi firencī ḳılıç-ġa oḫşaşur

7 illā ançası bar kim birazgine andın kiçik-rek taḳı

8 körklürek turur taḳı ṣanʿatı andın ġarīb-raḳ

9 turur taḳı bu ḳılıç-nıñ evveli āḫırı birle berāber turur

91/a

1 yaʿnī uçı inçge dögül taḳı anda hiç ṣūret yoḳ

2 ḥac yoḳ taḳı munuñ seylānı yemenī ḳılıç-nıñ seylānı-

3 na oḫşar ammā firencī-niñ seylānı taḳı mun-tig turur

4 illā ançası bar kim firencī-niñ seylānı biraz artuḳ-

5 raḳ turur velākin maᶜnīsi sevā turur yaᶜnī berāber turur[72]
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ

6 اَلدِّمِشْقِيَّةُ dımmışḳī ḳılıç kisgen turur ve-
7 lākin evvelki suyı üzere bolsa ammā naṣlı uzun turur
8 taḳı cevheri muḫtelif turur taḳı uzunluġı dört
9 ḳarış taḳı ᶜarżı dört barmaḳdın azġına iksük-rek

91/b

1 turur ammā dımmışḳī ḳılıç barça yen͡gi ḳılıçlardın kesegen-rek
2 turur اَلْمِصْرِيَّةُ mıṣrī ḳılıç uzun bolur
3 taḳı yüzi tüz bolur taḳı muḥkem ve ḳavī bolur ammā bilgil
4 kim mecmūᶜı ḳılıç-nın͡g kesegenligi cevheri cihetinden
5 dögül bel-kim işi yaḫşılıḳından taḳı işkāli yaḫşılıḳındın
6 turur ḳaçan ḳılıç-nın͡g arḳası tüz bolsa taḳı yanları
7 müsāvī bolsa ḳalınlıġı berāber bolsa taḳı baᶜżı yiri
8 dāḫil bolup baᶜżı yiri ḫāric bolmasa taḳı baᶜżı yiri
9 ḳalın͡g bolup baᶜżı yiri yuġa bolmasa taḳı şefresi ḳalın͡g

92/a

1 bolsa taḳı yüzi ḳatıġ iti bolsa ammā itiligi yüzinde
2 bir saç mıḳdārı bolġay munun͡g tig ḳılıç ḳatıġ
3 kesegen bolur ammā ol ḳılıç kim yalan͡g kişide ve tonda
4 ve itde kesegen bolġay anın͡g yüzi ḳatıġ yuġa bolsa
5 kerek kim bu ḳılıç ḳılıçlarda maḥmūd dögül anın͡g üçün
6 kim ḳaçan ḳatıġ żarb-ḳa yoluḳsa bükülür iki ḳat bolur
7 ammā ḳılıç-nı muᶜtedil suġarmak kismeklige muᶜīn turur
8 anın͡g üçün kim eger suyı ḳatıġ bolsa urġanda kitilür
9 eger yumşaḳ bolsa ḳaytır ḳılıç-nın͡g çapar yiri

---

72 berāber turur yan tarafa yazılmıştır.

92/b

1 tutḳasındın bir ḳarış yir aşaġa turur ammā baᶜżı ḫalāyıḳ-
2 lar mun-tig ayıtmışlar kim ḳılıç işlenip tükengeç
3 anıñ rāyiḥaları bar turur timişler ammā ol ḳılıç kim
4 anıñ rāyiḥası sıġır sidügine oḫşar yāḫūẕ baġa
5 rāyiḥasına oḫşar yāḫūẕ balçıḳ rāyiḥasına oḫşar
6 yāḫūd it rāyiḥasına oḫşar ol ḳılıçlar barça
7 yaḫşı turur ammā ol ḳılıçlar kim anlar-nıñ rāyiḥası
8 ḳapurçuḳlı baḳla rāyiḥasına oḫşar yāḫūẕ ḳan rāyiḥa-
9 sına oḫşar ol ḳılıçlar-nıñ eşerri turur taḳı

93/a

1 yaman-raḳı turur taḳı baᶜżı ḫalāyıḳlar bulay timişler kim
2 ḳılıç vaḳtlarda bir kez yiñgilder mun-tig işitilür
3 āvāzı timişler anıñ ol iñgildüsi iyeleriniñ
4 ölümi turur timişler taḳı ḳınındın çıḳıp ḥarb vāḳiᶜ bolmaḳlıḳı
tururlar [73] taḳı bilgil kim fāris-niñ ḳısḳa
5 ḳılıç kötürmeginiñ öküş fażlı bar ġarīmi üzere
6 timişler cümlesinden birisi ol turur kim fāris
7 kirek kim silāḥ-nıñ yaḫşısın taḳı yiñgilin kötür-
8 gey kim añga küçi yitgey taḳı anıñ birle ᶜamel
9 ḳılmaḳ-lıḳ-ḳa ḳādir bolġay yoḳ irse hīç bular birle

93/b

1 müntefiᶜunbihi bolmas yaᶜnī bular-nıñ añga hīç nefᶜi yoḳ
2 turur ḳılıç munuñ kibi turur eger eyesi-niñ ilinde
3 ḫafīf bolmasa kim anıñ üzere ḳādir bolġay ḳaçan çapsa
4 ilin titretgey yaġrının silk-gey taḳı ḳabża-

---

73 taḳı ḳınındın çıḳıp ḥarb vāḳiᶜ bolmaḳlıḳı tururlar yan ta-
rafa yazılmıştır.

5 sı ilinde boşanġay ḳaçan fāris bu ḥāl üzere maġlūb
6 bolsa bes ḳılıçı birle hīç ʿamel ḳılaalmas bel-kim ḳılıçı
7 ilindin tüşgey ve's-selām ammā fāris ḳılıçını
8 biline baġlap kötürür yā ḥamāyil ḳılıp boynına salıp
9 kötürür bu iki türlüg kötürmek-lik taḳı cāyiz turur

94/a

1 andın son͡gra eger uzun bolsa ḳısḳartġay eger ḳısḳa
2 bolsa uzatġay taḳı kerek kim ḥamāyil-nin͡g arasında
3 bir ḳayış bolġay muḥkem taḳı anı biline baġlaġay tā ol
4 uruş vaḳtında fāris-nin͡g bilindin ayrılmaġay ammā bilge
5 baġlamak muḥkem-rek turur taḳı ilzem-rek turur ḥamāyil
6 ḳılmaḳdın ammā yayaġ yürigende biraz imgek[74] turur taḳı
7 kerek kim ḳılıç-nın͡g ḳabżası terbiʿge māyil bolġay
8 tā urġanda ilin͡g içinde tirkinmegey taḳı bar-
9 maḳların͡g anın͡g üzere baġlanġay-da biri birine

94/b

1 kerek kim yitişgey taḳı kirek kim ḳabżanın͡g
2 mismārı muḥkem bolġay taḳı kirek kim ḳılıç ḳınında
3 yaz u ḳış[75] boş bolġay kim aḳaturġay taḳı kerek kim evvel
4 ḳılıç-nın͡g ḳınında aḳġanın iʿtiḳād ḳılġay-sen andın
5 son͡gra yine ḳayıra ḳılıçını çaparken ḳınına soḳmaḳnı
6 öġrengey-sen ḳaçan tilesen͡g kim ḳılıçın͡gnı çıḳar-
7 ġay-sen bes sol ilin͡gni ḳabża birle butun͡g orta-
8 sında ḳoyup sol ilin͡g-nin͡g arḳası üstündin
9 çikgil sol ilin͡g birle yügen-ni tutup irken

---

74 Harekelenmemiştir.

75 يَازُ قيشْ şeklinde yazılmıştır.

95/a

bes sen müstaġnī bolur-sen sol ilin͡g birle ḳın-nı
tutmaḳdın sol ilin͡gni ḳayışı üzere ḳoyup çik-
mek-lik taḳı munun͡g kibi turur ḳaçan tilesen͡g
kim yana ḳayıra ḳınına soḳġay-sen sol ilin͡gni çikgende
ḳayda ḳoydun͡g ise kemā-huve[76] anda ḳoyġıl taḳı ḳılıç-nın͡g
arḳası-nın͡g ḳırıġını ḳını-nın͡g aġzı üzere ḳoyġıl
taḳı çikgil tā ḳılıç-nın͡g uçı ḳın-nın͡g içine tüş-
gey taḳı azġına büzüp soḳġıl ḳınına taḳı munun͡g
bir ẓarīf ʿamel-ginesi bar turur anı ḳın-nın͡g aġzında

95/b

istiʿmāl ḳılurlar ol ol turur kim ḳın aġzı-
nın͡g yoḳaruġı yanın kiserler azġına kirterler tā yoḳa-
ruġı yanı aşaġa yanındın bir iki barmaḳ ḳısḳa bolur
ḳaçan kim ḳılıç-nın͡g ḳırıġın anın͡g içine ḳoyup
çikgil kim ol yirge yitgeç ḳılıç-nın͡g uçı
an͡ga tüşer hiç ḫaṭā ḳılmas taḳı bilgil kim
ḳılıç eyesi muḥtāc turur aṭ üstündin çevgān birle
ṭop urmaḳlıḳ-ḳa anın͡g üçün kim ol iş anı ol
işde ḥāẕıḳ ḳılur taḳı mafāṣıl-lar-nı yumşatır taḳı men

96/a

ḫalāyıḳlarda öküş kişi kördüm kim anlar meydān-larda
taḳı imin yirlerde ḳılıç urarlar irdi taḳı ḳılıç birle ʿamel
ḳılabilirler irdi uruş vaḳtında aṭları-nın͡g
tizlerini çapdılar yā ḳulaġını yā ḳolını yāḫūẕ özi-nin͡g
ayaḳlarını çaptılar taḳı kistiler silāḥ-larda hīç silāḥ

---

76 كماهو şeklinde yazılmıştır.

6 yoḳ turur kim eyesi andın saḳlanġay meger kim ḳılıç
7 kirek kim eyesi andın ḳatıġ saḳlanġay ḳaçan tile-
8 señg kim aṭ üstünde ḳılıç çapmaġa ögrengey-sen
9 bes bir yaş ḳamış ḥāṣıl ḳılġıl yāḫūẕ bir yaş inçge

96/b

1 aġaç taḳı uzunı fāris-niñg uzununça bolsun taḳı
2 bir yirde muḥkem tikgil kim hiç tiprenmesün
3 andın soñgra andın yıraḳ kitip anı saġıñga
4 alıp aṭıñgnı ḳatıġ çapġıl oḳ atmaġa çapar[77] kibi
5 ḳaçan añga yaḳın kilseñg taḳı berāber bolsañg ḳılıçıñg-
6 nı körklüg ḥareket birle ḳınındın çıḳarıp saġ
7 igi-niñg berāberinde kötürüp ol ḳamışnı[78] yā ol aġaçnı
8 çapġıl kisgil kirek kim ḳılıç-nı çıḳarġanıñg
9 çapġanıñg birge bolġay libāḳa birle mun-tig öküş

97/a

1 ḳılġıl kim iliñg ögrensün taḳı her bir kilgende
2 mundın bir ḳarış mıḳdārı çapıp aşaġadın kis-
3 gil tā bir arşūn mıḳdārı yirdin yoḳarı ḳalġınça
4 taḳı munuñg birle ᶜamel ḳılġıl kim iliñg tamām idmen
5 alġay çapmaġa ögrengey taḳı ḫafīf bolġay bes
6 andın soñgra biş oḳ tikgil saġ yanıñg
7 üzere tigme oḳ arası on arşūn bolsun taḳı
8 aṭıñg-nı ḳatıġ çapıp kilip bu oḳlar-nı yüñgler
9 aşaġasında barçasın bir kibi çapġıl kisgil

---

77 چاپار şeklinde yazılmıştır.

78 ḳamışını şeklinde harekelenmiştir.

97/b

1 kim bir ok̩ bir ok̩dın hīç artuk̩ iksük bolmasun

2 bu ᶜamelni yoġan yüzliġ tak̩ı yitig k̩ılıç birle k̩ılġıl

3 munung[79] birle ançaġa tigrü ᶜamel k̩ılġıl kim aṭ üzere

4 bularnı kismek sanga ḫafīf bolġay k̩açan bu işde

5 tak̩ı ḥāzık̩ bolsang tak̩ı bularnı ḫafīf-lık̩ birle

6 ki(s)seng bes biş ok̩ tak̩ı sol yanınga tikgil

7 tak̩ı aṭıngnı çapıp kilip orta yirdin bu ok̩-

8 lar-nı saġ-ġa sol-ġa kise çık̩ġıl eger tileseng kim

9 bular üzere arturġay-sen ni k̩adar köng(l)üng tilese

98/a

1 ança artur-ġıl k̩açan tileseng kim k̩ılıç birle ᶜamel

2 k̩ılġay-sen meydān-larda yā uruş künlerinde ayak̩-

3 laringnı üzengüde uçk̩aru basġıl tā barmak̩laringdın

4 hīç nime üzengü timirindin tışk̩aru körinmesün

5 k̩açan k̩ılıç çapġanda bilegingni tışk̩aru-rak̩ bura

6 çapġıl tak̩ı sak̩langıl özingdin tak̩ı aṭıngdın k̩açan

7 żarbıng[80] tos-toġru bolsa yüzünge k̩arşu bes ol

8 vak̩tda ayak̩ıng-dın tak̩ı aṭıngdın tak̩ı aṭıng-nıng

9 başındın sak̩langıl k̩açan kim bu işde tak̩ı ḥāzık̩

98/b[81]

1 bolsang tak̩ı sanga ṭabīᶜat ve ᶜādet bolsa bes

2 andın songra aṭıng-nıng kömüldürügi alnında

3 çapa başlaġıl andın songra solınga tak̩ı çapġıl

---

79 mun-nung şeklinde yazılmıştır.

80 ضربينك şeklinde yazılmıştır.

81 Bu sahifenin 2.3. satırlarının sol yanına تم بعون الله والسلام yazılmış,ancak nereye geleceği belirtilmemiştir.

4 her bir cihet-ge taḳı çapġıl ayaġın͡g alnında taḳı artında çapa başlaġıl[82] anın͡g üçün kim küç-

5 sizin͡g iᶜtimādı zāyil bolur küçlüg-nin͡g iᶜtimādı

6 zāyil bolmas ḳaçan yumşaḳ ya birle öġrense ḳatıġ

7 ya birle taḳı ol mıḳdār çiksün kim ögrengey

8 anın͡g kibi andın son͡gra oḳ birle taḳı taᶜlīm

9 ḳılsun āmācda evvel yumşaḳ birle andın

99/a

1 ḳatıġ birle tā tamām ögrengey andın son͡gra

2 bir ṣaḥrā-ġa çıḳġıl taḳı bir nişān üzere özin͡gni

3 imgetgil öküş atġıl tā umaç-da atġan kibi

4 atġay-sen ammā saḳlanġıl kim atmaġın͡gnı azdırmaġay-

5 sen bu iş-nin͡g āfeti ol turur kim evvel kü urmaġa

6 ṭamaᶜ bolġay-sen ol çaḳda azar-sen bes kirek kim

7 evvel kü[83] urmaġa ṭamaᶜ bolmaġay-sen atmaġın͡g-nı tü-

8 zetmek artınça bolġay-sen taḳı kirek kim rāmī-nin͡g

9 yası ḳuvveti ḳadarınça bolġay tā yası üzere ḳādir ve ḳāhir

99/b

1 bolġay taḳı kirek kim oḳı yasına köre bolġay uzun-

2 luḳda ḳısḳalıḳda ammā ya taḳı kirek kim oḳ mıḳdārınça

3 bolġay ammā oḳ-nın͡g uzun-luḳı yanın͡g başı

4 tüpindin taḳı bir başına tigrü bolġay ḳabżadın

5 başḳa eger oḳ yadın uzun bolsa rāmī imgenür

6 taḳı öküş ᶜayblar ẓāhir bolur eger ya oḳdın

7 uzun bolsa bu ḳıyās üzere kim san͡ga ayıt-tım tamām

---

82 ayaġın͡g (....)başlaġıl sahifenin yan tarafına yazılmıştır.

83 اَوْلَكُو şeklinde yazılmıştır.

8 tartmayın oḳ ḳabżadın aşġay bes yaḫşı çike-

9 bilmegey çikmegi ḳabīḥ körin-gey bes

100/a

1 bilgil kim oḳ-nın͡g uzunı rāmī-nin͡g ḳolı

2 ḳadarınça taḳı tartḳanı ḳadarınça kirek turur taḳı ya

3 oḳ mıḳdārınça kirek turur bes kirek evvel

4 oḳ uzunluġın bilgey andın son͡gra yanı

5 an͡ga köre alġay taḳı kirek kim ya-nın͡g ḳabżası

6 sekiz barmaḳ bolġay bu ḳabża barça ḳabżalardın

7 yaḫşı-raḳ turur ammā ḳabża-nın͡g inçgeligi yoġun-

8 lıġı eyesi-nin͡g ḳabżası ḳadarınça kirek eger inçge

9 bolsa bir nime çulġasın bu ʿamel içinde öküş

100/b

1 nimeler bar kireklüsin ẕikr ḳılduḳ ḳalġanı-nı

2 ẕikr ḳılmadıḳ bu yirde bu mıḳdār yiter tip taḳı

3 kitābımız uzun bolup oḳıġan kişi melūl

4 bolmasun tip baʿżı zāyidini muḫtaṣar ḳılduḳ والله اعلم

5 باب في صفة

6 القوس لرمي البرجاسي المرتفع و القلاع و

7 الرمي الى الحصن العالي و الشرف المشرف

8 bu bāb ol ya-nın͡g ṣıfatın beyān ḳılur kim biyik yir-

9 lerdekiler-ni taḳı ḳalʿa-lardaġı-lar-nı atmaḳlıḳ üçün

101/a

1 bolġay kirek kim mun-tig ya-nın͡g yoḳaruġı baġırı

2 başı birle uzun bolġay mıḳdār-ı vācib-din kim aşaḳa

3 yirdin yoḳaru biyik yirge atġanda tā aşaġa baġrı-nın͡g

4 küçi artuḳ bolsun oḳını defʿ ḳılmaḳ için[84] taḳı ol
5 ya birle kim yoḳarudın aşaġa atarsın kirek kim anın͡g
6 yoḳaruġı baġrı başı birle ḳısḳa bolġay ammā özge
7 ya-lar-nın͡g barça yiri kirek kim bir tüzge bolġay
8 yaʿnī iki baġırı taḳı tin͡g bolġay taḳı dāyimā ʿāde ya-lar-
9 nın͡g yoḳaruġı baġrı başı birle aşaġasındın artuḳ-raḳ

101/b

1 bolġay taḳı kirek kim ḳabżada oḳ-nın͡g yürigen
2 yiri ya-nın͡g buçuġı bolġay sevā'e muḥarrer kirişde taḳı
3 kiz yiri r ın-tig bolġay sevā'e muḥarrer ve's-selām
4 بابٌ في النُّشّاب
5 bu bāb oḳını beyān ḳılur rāmīler iḫtilāf ḳıldılar kim
6 oḳ-lar-nın͡g ṣıfatlarında baʿżıları ayıttılar kim
7 oḳ-nın͡g uzunı yaḫşı turur tidiler baʿżıları
8 oḳ-nın͡g ḳısḳasın iḫtiyār ḳıldılar alay zuʿm
9 ḳıldılar kim uzunı ya-dın sākin-rek çıḳar tip

102/a

1 taḳı ḳısḳası iti-rek çıḳar tip alay turur kim zuʿm
2 ḳıldılar ve's-selām بابٌ في رَمْيِ الحُصُونِ
3 ḳaçan tileseng kim uruşda sen aşaġa turup yoḳaru
4 ḳalʿadaġılarnı atġay-sen ḳalḳanın͡g altında turup
5 ya-nı çikgil ḳaçan tamām toltursan͡g ilin͡gni
6 yoḳaru kötürüp ġarīmin͡gni közlep atġıl ve's-selām
7 بابٌ في الرَّمْيِ مِنْ فَوْقِ الحِصنِ إلى
8 الأسْفَلِ في أصْلِ الحِصْنِ في الحَرْبِ
9 ḳaçan tileseng kim yoḳaruġı ḳalʿa-dın aşaġa ḳalʿa

---

84 içinde   şeklinde yazılmıştır.

102/b

1 tüpindeki kişilerni atġay-sen bes ġarīming-ning üs-
2 tünde turġıl taḳı ya-nıng aşaġa başını saġ yanıngdın
3 saru kiçirgil taḳı ya-nı arḳurı-sına tutup yoḳaru-
4 dın aşaġa çikgil arḳangnı azġına büküp oḳung-nı
5 iki ayaġıng arasındın tutup turġıl taḳı atġıl
6 saḳlanġıl uruşda bir yanġa turup atmaġıl bel-kim
7 bir yirdin [85] bir yirge yürüp ġarīmni izdep atġıl
8 ve's-selām بَابٌ فِي نَزْعِ الْقَوْسِ
9 bu bāb ya-nı çikmekini beyān ḳılur aṣl ya-nı çikmekde

103/a

1 kirek kim ḳaşıng üzere tartġay-sen taḳı şehādet
2 barmaḳıngnı bıyıġıng üstündin kiçirgey-sen
3 anıng üçün kim üstādlar bulay tip turur-
4 lar ammā ḳatıġ ya-nı bıyıġıng üzere çik-gey-sen
5 taḳı anıng üzere turġay-sen taḳı ilingni tartġanda
6 yoḳaru kötürmegey-sen taḳı maᶜlūm bolsun kim
7 çikgenden songra ḥabs-lep turmaḳ-nıng ḥaddi
8 biş san sanmaḳ-lıḳ turur ev biş san mıḳdārınça
9 turġay-sen baᶜżılar ayıtmışlar kim ol mıḳdār ḥabs-

103/b

1 legey kim yüzing taḳı közlering ḳızarmayın
2 atġay-sen ammā ḥabs-lemeklik-ning az ḥaddi üç
3 san sanmaḳ-lıḳ mıḳdārı turur velākin ḥabs-
4 lemek-lik-ning yaḫşısı ol ṭurur kim üç
5 san sanaġınça tik turur atġay-sen ve's-selām

---

85 ييردين şeklinde yazılmıştır.

6 بَابٌ فِي الرَّمْيِ بِالْحُسْبَانِ وَالْمَجْرَى
7 bu bāb ḳavuş nāvek-din oḳ atmaḳ-lıḳ-nı beyān ḳılur
8 bu ṣanᶜat yaḫşı ṣanᶜat turur barçaġa biyik ḳalᶜa-
9 daġılarnı atmaḳ-lıḳ üçün daḳı yıraḳ yirdekilerni

104/a

1 atmaḳ-lıḳ üçün taḳı bularnın͡g ġayrı öküş nime-
2 ler üçün anın͡g üçün kim munın͡g tig oḳı
3 yıraḳ kiter tā ḥaddi min͡g arşūn yir taḳı ar-
4 tuḳ-raḳ yir turur tip tururlar ammā nāvek oḳı
5 ol turur kim uzunı bir ḳarış bolġay taḳı timreni
6 tört barmaḳ bolġay ḫorāsānīde taḳı bu oḳnı atarlar anda
7 an͡ga alar tilinçe ᶜavs tirler anın͡g timreni tır-
8 naḳdın kiçirek turur nāvek-ke nāzil taḳı tirler
9 ammā nāvekni öküş nimedin ḳılurlar inçge sün͡-gü[86]

104/b

1 ḳamışdın ḳılurlar taḳı ḳaṣab fārsī-din ḳılurlar taḳı
2 sögüt aġaçındın ḳılurlar taḳı mun͡ga oḫşar
3 yin͡gil yumşaḳ aġaçdın ḳılurlar kirek kim ḳamçı-
4 dın yoġun-raḳ bolġay uzunı ᶜāde oḳ-nın͡g
5 ḳadarınça bolġay taḳı iki barmaḳ andın uzun-raḳ
6 bolġay taḳı anın͡g bir yanındın açġıl sülüs
7 mıḳdārı taḳı iki ṭarafı içkerü māyil-rek bolsun
8 tā oḳnı tışḳaru çıḳmaġa ḳoymaġay taḳı an͡ga bir tasma
9 taḳġıl taḳı barmaḳın͡ga kiçirgil taḳı oḳını navün͡g

---

86 سُونْكُو şeklinde yazılmıştır.

105/a

1 içine ḳoyup kizlegil oḳ tartar kibi ya içinde
2 tartġıl ḳaçan tartġanda bilegin͡gni taḳı ẕirāʿın͡gnı
3 ʿażdın͡gnı tik turġızġıl keenne-hu barçası bir
4 sün͡gük kibi bolsun evvel oḳnı atġanda
5 ilin͡gni igining͡g üzere biraz-gine tutup atġıl
6 andın son͡gra hīç turmaġıl ammā bu nāvek oḳını
7 müsülmānlar çıḳarıp tururlar munın͡g bir ʿacāyib
8 ḳıṣṣası bar turur ṭaberī atlıġ bir kişi munı hikāyet
9 ḳılmış tirler ve's-selām   بَابٌ فِي الرَّمْيِ

105/b

1 عَلَى الْفَرَسِ رَكْضًا وَفِيهِ أَنْوَاعٌ مِنَ الظَّرَائِفِ
2 bu bāb aṭ üstünde oḳ atmaḳlıḳnı beyān ḳılur taḳı
3 munın͡g içinde envāʿ ẓarāyif bar turur bu işde
4 kirek kim aṭın͡g yaḫşı aṭ bolġay niçük kim
5 san͡ga vaṣf ḳıldım oḳ atmaḳ-lıḳ-ḳa ṣāliḥ bolur
6 aṭ-nı evvel-lerde[87] ḳaçan tilesen͡g kim aṭ üstünde
7 oḳ atmaġa başlaġay-sen çapıp bes bir yumşaḳ
8 ya alġıl taḳı bir oḳ alġıl kim bu fen-ge yarar bolġay
9 andın son͡gra biş bürcās[88] tikgil biri biri artınça

106/a

1 her birisi-nin͡g arası ḳırḳ arşūn yir bolsun
2 andın son͡gra biş oḳ alġıl taḳı aṭın͡gnı ḳatıġ
3 sürüp bularnı biri biri artınça atġıl ḳaçan
4 bularnı yaḫşı atar bolsan͡g her birisi-nin͡g ara-

---

87 اَوَّلْ لَاَرْدَا şeklinde yazılmıştır.

88 Harekelenmemiştir.

5 sını otuz arşūn ḳılġıl tigme ḳurla munun͡g
6 kibi iksitgil tā her birisi-nin͡g arası
7 yiti atlam ḳalsun ḳaçan munda taḳı ḥāẕıḳ bolsan͡g
8 tiz atmaḳ-lıḳ-da şarṭınça bes bu iş-nin͡g ḥaddi
9 ol turur andın son͡gra bir türlüg taḳı tikgil

106/b

1 yaᶜnī sol yanın͡ga üç bürcās[89] taḳı saġ yanın͡ga
2 ḳarşu-raḳ iki tikgil taḳı çapup kilip evvel sol
3 yanın͡g-daġı-nı atġıl andın son͡gra saġ yanın͡g-daġın
4 atġıl eger atabilsen͡g ḳaçan munda taḳı māhir bolsan͡g
5 bes bir ḳatıġ ya alġıl anın͡g birle taḳı ança atġıl kim
6 yumşaḳ birle niçük atar irdin͡g bes bu vaḳtda kāmil
7 ḳıldın͡g yaḫşı atmaḳ-lıḳ-nı barça yirde mundın son͡gra
8 körklüg atar-sen yaᶜnī uruş vaḳt-larında
9 taḳı avda kiyik atġanda taḳı meydān-larda bes bu vaḳt-dın

107/a

1 son͡gra oḳ atmaḳ-lıḳ-dın ḳorḳmas boldın͡g
2 bes mundın son͡gra on bercās tiḳgil bişi-sini
3 saġın͡ga bişi-sini solın͡ga muḫtelifü'n-naṣb
4 taḳı her birisi-nin͡g arası burunġı bürcās-nın͡g
5 kim anda ḥadd ay(t)tuk ol mıḳdār bolsun taḳı on
6 oḳ alġıl kim bu iş-ge yarar bolġay taḳı bişi-
7 sini ḳabża birle tutġıl taḳı bişi-sini saġ ḳolun͡g-
8 nın͡g barmaḳları arasına soḳġıl ḳaçan barmaḳlar-
9 ın͡gdaġı[90] oḳnı atıp tüket-sen͡g ḳabżadaġı

---

89 Harekelenmemiştir.

90 barmaḳlar-nın͡gdaġı şeklinde yazılmıştır.

107/b

1 oḳlarını alıp barmaḳlarıñ-ge soḳıp burunġı kibi
2 atġıl ammā bu oḳlar kirek kim inçge oḳlar bolġay
3 tā barmaḳlarıñga atar vaḳt-da sıġ(ġ)ay وَاللهُ اعلم
4 altınçı fenni ṭop urmaḳda
5 altınçı fenni ṭop urmaḳda niçe kerek anı beyān ḳılur
6 bilgil kim ṭop urmaḳlıḳ fārislıḳ-nıñ uluġ
7 menfaᶜat-lig işlerinden turur fārislıḳ-nıñ ḳayısı
8 fennin-din tileseñ ḫāṣṣa kim ḳılıç birle taḳı süñgü
9 birle taḳı oḳ birle ᶜamel ḳılmaḳlıḳ-da yaᶜnī bu işlerde

108/a

1 bu fenn ḳatıġ kirek bolur anıñ üçün kim munda
2 öküş vākiᶜ bolur ḥamle ḳılmaḳ-lıḳ taḳı ḳapmaḳ-lıḳ taḳı
3 ḳayıtmaḳ-lıḳ taḳı müdāfaᶜa ḳılmaḳlıḳ taḳı cevelān ḳılmaḳ
4 taḳı biri birisine kirişmek taḳı aṭ sürmek taḳı
5 aṭnı ögretmek bel-ḫūd ol menim ḳatımda cārī
6 bolur مُجْرِي الأَضْمَارْ yaᶜnī aṭ taḳı fāris uruş üçün
7 yaraġ bolurlar taḳı idmān ḥāṣıl bolur taḳı köñgül-leri
8 uruş-ḳa muᶜavved bolur anıñ üçün kim körmeklik-ke
9 kökçek oyun turur uruş üçün cidd iş turur

108/b

1 maᶜa hāẕā iyer içinden tonıñgnı çıḳmaḳ-lıḳ-dın
2 tüzütür[91] yaᶜnī çıḳmas bolur taḳı ayaġıñgnı üzeñgü-
3 de tüzütür[92] yaᶜnī ayaġıñgnı körklüg basmaḳ-lıḳ-ḳa

---

91 تُوزْاوتُورْ şeklinde yazılmıştır.
92 تُوزْاتُورْ şeklinde yazılmıştır.

muᶜavved ḳılur taḳı bu oyun bir ṣanᶜat turur kim
sulṭānlarnın͡g taḳı big-lernin͡g lezẕetleri
anın͡g birle ḥāṣıl bolur taḳı fāris-ge fārislikinde
ḳazanç turur taḳı san͡ga vaṣf ḳılayım kim ol
nimeni kim fāris an͡ga muḥtāc turur yaᶜnī aṭ-lar fennin-de
taḳı çevgān oynı-nın͡g ṣanᶜatında taḳı meydān ḥaddinde

109/a

taḳı ol aḥkāmlarda kim anda urmaḳlıḳ cāyiz
dögül meger kim anın͡g birle ḳaçan andın kiçsen͡g żar-
bın͡g bāṭıl bolur taḳı bu oyunda ḳarşu aṭ birle toḳuş-
maḳdın taḳı çevgān közge ev yüzge tigmekdin saḳın͡gıl
kim bu oyunda bu işlerdin ḫavf turur saḳlan͡gıl
بابُ الاربین
bu bāb meydānda ṭop urmaḳ-lıḳ-nı beyān ḳılur çevgān
birle meydānda ṭop urmaḳlıḳ tört nevᶜ üzere turur
evvel-ki-si kim ol maᶜrūf turur barça ḫalāyıḳlar

109/b

anın͡g birle ᶜamel ḳılurlar ol ṭopnı tos-toġrı
urmaḳ-lıḳ turur saġ yanında aṭ-nın͡g saġ yan͡ga-
ḳındın kiçüre taḳı birisi ṭopnı ḳaytara urmaḳ
turur saġ yanındın aṭ-nın͡g saġrı-sındın taḳı
ḳuyruġındın kiçüre taḳı birisi ṭopnı sol
yanındın tos-toġrı urmaḳ-lıḳ turur aṭ-nın͡g
sol yan͡gaḳındın kiçüre taḳı birisi ṭopnı sol
yanındın ḳaytara urmaḳlıḳ turur saġrısındın
taḳı ḳuyruġındın kiçüre bu uruşlardın başḳa nihāyetsiz

110/a

uruşlar taḳı bar turur kim sanasa bolmas kim aṭ-nın͡g
tört ayaġı altındın taḳı ḳarnı altındın taḳı tuyaḳları
altındın taḳı bulardın özge nimeler kim ḥisāb
ḳılsa bolmas ammā biz baʿżısın ẕikr ḳılduḳ baʿżı-
sın taḳı izdegen tapar inşa'allāhu taʿālā ammā evvelki
nevʿde körklüg ṭop urmaḳ-lıḳ ol turur kim
ṭopnı çevgān birle urup tos-toġru taḳı ilini
çevgān birle aṭ başındın aylandırıp sol igini
üzere kiltirgey taḳı ikinçi nevʿde körklük

110/b[93]

ol turur kim çevgān-nı artḳarı salabirmek-
lik turur uzatıp aṭ-nın͡g saġ ḳulaġı ḥaddindin
kiçüre ḳulaġına tigirmeyin taḳı üçünçi nevʿde ol
turur kim çevgān birle ṭopnı sol yanındın ilgerü-
sine ilini uzatıp ḳoyabirgey taḳı ilinin͡g
ḳayıtıp barġan yiri saġ yanı üzere bolġay arḳasın-
dın sarı törtünçi nevʿde ol turur kim sol
yanındın ṭopnı çevgān birle ḳaytara urġay ilini
salabirip aṭ-nın͡g saġrı-sındın taḳı ḳuyruġındın

111/a

kiçire taḳı kirek kim bu tört nevʿde kim tefsīr
ḳılduḳ ṭop urmaḳlıḳ-da ilinin͡g maḫreci çevgān
birle başı-nın͡g üstündin bolġay meger kim tizginür
yiri tar bolġay yaʿnī zaḫm bolġay yāḫūẕ ḳorḳġay ol

---

93 Bu sahifenin 2.3. satırlar hizasına sağ tarafa ḳuyruġındır yazılmış,ancak nereye geleceği belirtilmemiştir.

zaḥm ḳılġanlarġa çevgān tig-gey tip yāḫūẕ aṭ andın tizçe kiçgey yāḫūẕ ṭop bir yirde tüşgey kim ḳatıġ urmaḳ-lıḳ imkān bolmaġay mun-tig yirlerde başın̄g üstündin urmasan̄g ḳayırmas yaᶜnī dāyimā başın̄g üstündin[94] urmaḳ kirek sen eger bu yirlerde

111/b

mun-tig ḳılmasa bes bu ol kişi-nin̄g yaman urmaġındın bolġay yāḫūẕ urmaḳda ḫaṭā ḳılġanındın bolġay taḳı ṭopnı sürüp urġanda dāyimā üzen̄gü-nin̄g yā ḥızām-nın̄g berāberindin urġay eger ṭopnı sürüp yürüp urġanda yazsa taḳı ṭop yanınça ḳatlap yürür bolsa żarbını iki kiz üç kiz ḳılġıl aṭ-nın̄g sağrısındın taḳı ḳuyruġındın ol tört nevᶜde törti-sinde taḳı mun-tig ḳılġıl bu uruşġa müs̱ennā ve müs̱elles̱ tirler eger bu ṭarīḳa urup urabilmese aṭı-nın̄g

112/a

ḳatıġ yügürmekindin bolġay yāḫūẕ ṭopı meydānnın̄g bir yanına tüşmekdin bolġay kim anı bu ṣıfat üzere urmaḳ-lıḳ-ḳa çāre tapmaġay bes ol çaḳda niçük kim imkānı bolsa anın̄g kibi ursun iyerdin çıḳmayın kim iyerdin çıḳmaḳlıḳ fārisler ḳatında uluġ ᶜayb turur بَابٌ فِي صِفَةِ الدَّابَّةِ الَّتِي يُضْرَبُ الصَّوْلَجَةُ عَلَيْهَا bu bāb ol aṭlar kim ṭop urmaḳlıḳ-ḳa yarar anı beyān ḳılur ol aṭ kim anın̄g üzere ṭop oynalır kirek kim yoġun bolġay taḳı tiz nefes bolġay

---

94 اوُسْتُونْدِين şeklinde yazılmıştır.

112/b

taḳı me'mūnü'l-ʿāḳıbe bolġay yaʿnī ayaḳları ṣaḥīḥ bolġay taḳı yügrüşi yumşaḳ bolġay taḳı ḳayıtmaḳ tilegende tizçe ḳayıtġay taḳı başın tartġan yirde turabarġay bu ṣıfat-lıġ aṭlar ṭop urmaḳlıḳ-ḳa yarar وَاللهُ اَعْلَمُ

بَابٌ فِي مَقَادِيرِ الصَّوْلَجَة

bu bāb çevgān mıḳdārını beyān ḳılur çevgān-nın͡g mıḳdārı kim anın͡g üzere üstādlarnın͡g rāyları cemʿ bolup turur kirek kim urġan kişi-nin͡g ḳabżası on toḳuz ḳabża bolġay eger mundın artuḳ bolsa

113/a

ḳolına ḳolay bolmaġay taḳı ḳısḳasının͡g mıḳdārı on yiti ḳabża kirek kim bolġay eyesi-nin͡g ḳabżası birle eger mundın iksük bolsa urġan kişi muḥtāc bolur igilmek-lik-ke ḳaçan igilse lā-büdd iyerdin çıḳ-ġay ol ʿayb turur eger ṭop sindin biraz-gine yıraḳ bolsa ol taḳı mun-tig turur ammā ġayr-ı mevżiʿinde yigilmek taḳı tik olturmaḳnı terk ḳılmaḳ-lıḳ taḳı iyerdin ṭop urġanda çıḳmaḳ-lıḳ bular barça ḳatıġ ʿayb-lar tururlar ammā ilini uzatmaḳ-lıḳ taḳı

113/b

bilini igmek-lik çevgān birle birge iyerdin çıḳarmayın olturur yirini ol ʿayb dėgül eger iyerdin çıḳarsa ʿayb turur ammā çevgān niçe uzun bolsa aḳvā turur eger müfraṭ bolmasa ol mıḳdār kim ṭopdın sini menʿ ḳılġay taḳı çevgān-nın͡g aġırı kirek kim illig biş mis̱ḳāl bolġay eger mundın aġır bolsa aġır kilir ṭop urmaḳlıḳ-ḳa ḳolay

bolmas meger kim eyesi andın küçlüg bolġay ammā yin͡gili kirek kim ḳırḳ misḳāl bolġay eger mundın

114/a

iksik bolsa ilinde titregey urabilmegey meger kim eyesi andın küç-siz bolġay ammā aġır birle ḫafīf ortasında ni mıḳdār kim eyesine muvāfıḳ kilse anın͡g kibi ḳılġay uzun-lıḳda ḳısḳa-lıḳda taḳı aṭ-nın͡g taḳı eyesi-nin͡g uzunluġına taʿalluḳ turur ni mıḳdār kim uzun bolsa ol mıḳdār ḳılsun ammā üstādlar anın͡g kibi ẕikr ḳılıp tururlar biz taḳı san͡ga anı ẕikr ḳıldıḳ ʿilmün͡g bolsun üçün ve's-selām

بَابٌ فِي مَقَادِيرِ الْمَيَادِينِ

114/b

bu bāb meydān-larnın͡g mıḳdārını beyān ḳılur ammā yaḫşısı ol turur kim mıḳdārı muʿtedil bolġay uzunı min͡g arşūn bolġay ini taḳı ol mıḳdār bolġay ol meydān kim ziyādede taḳı noḳṣānda mun͡ga yaḳın bolġay ol yaḫşı meydān turur taḳı kirek kim yiri tüp-tüz bolġay

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوَابِ

بَابٌ فِي تَسْمِيَةِ الْعِدَّةِ الَّتِي يَصْلُحُ بِهِمِ الضَّرْبُ

bu bāb ṭopnı niçe kişi birle oynamaḳ-lıḳ yaḫşı kilir anı beyān ḳılur ṭop oynamaḳlıḳ-nın͡g yaḫşısı

115/a

on kişi turur yaʿnī azı kirek kim on kişi bolġay eger mundın öküş taḳı bolsa cāyiz turur anın͡g üçün kim bu iki bölek-nin͡g her birisi-ne bir başçı kirek taḳı bir kişi kim anın͡g artın saḳlaġay kim eger

5 ol ḫaṭā ḳılsa ol anǵa meded ḳılġay taḳı ḳalġan
6 kişi-ler orta yirde oynaġaylar bes bular biş kişi
7 bolġay ol bölek biş kişi bolġay mundın taḳı
8 artuḳ bolsa ḳayırmas eger mużmer bolmasalar ve's-selām
9 بابٌ في عِلمِ ضَرْبِ المَزارِيق

115/b

1 bu bāb sıpḳun urmaḳlıḳ ᶜilminde beyān ḳılur
2 sıpḳun birle urmaḳ-lıḳ-nıńg ᶜilmi ol turur kim
3 sıpḳunı ortasındın tutġay artḳarı maḳlūb
4 andın sońgra üç ḳurla titretgey üç atlam
5 ilgerü basġay taḳı ol ḳaṣd ḳılġan
6 yirni igri-rek turup mecmūᶜı ḳuvveti birle ġarīmi
7 üzere atġay cehd ḳılıp urakörgey
8 وَالحمدُ لله وَحدَهُ وَصَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمْ
9 وَفِي عَامِ خَمْسِينَ وثمانَ مِائَةٍ من هجرة النبى صلوة الله عليه

İ N D E K S

A

ʿacāyib — A. acayip,şaşılacak (şey)

ʿa. ḳıṣṣa 105a-7.

aç- — açmak

a.ġay-sen 77a-6.

a.ġıl 17a-8,36b-3,38a-5,55a-3,104b-6.

a.ıp 9b-5.

köz aç- 36b-2,38a-5.

açıḳ — açık — krş. açuḳ

a. 40a-8,41a-4,44b-6/8/9,51a-1.

.çıl- — açılmak

a.ġay-sen 44a-1.

a.ġay 20a-8.

açuḳ — açık — krş.açıḳ

a. 39b-4 (közi a.).

a. bol- 46b-5.

a.luġı 36b-3 (köz a.)

ad — ad,isim — krş. at

a. bir- 5a-7.

ʿād — A. âd kavmi

ʿā. zamānı 85b-6.

ʿāde — A. alışılmış,alelâde

ʿā. 101a-8,104b-4.

ʿādet — A. âdet,huy

ʿā. bol- 13a-8,17a-2,18b-5/8,27b-8,98b-1.

ʿadū — A. düşman

ʿa. 53b-9.

āfet — A. âfet,belâ

ā.i 99a-5.

aġ-	yükselmek,çıkmak
	a.a 4a-1.
	a.makdın 9b-1.
aġaç	ağaç
	a. 72a-9,72b-2,96b-1
	a.nı 96b-7.
	a.ḳa 78b-2.
	a.dın 74b-6,104b-3.
	a.ı 7b-7.
	a.ındın 59b-2,65b-3,71b-8,75b-3,104b-2.
aġır	ağır;çok
	a. 27a-1,82b-5,114a-2.
	a. bol- 8a-4/8,66b-7,75a-3,81b-8,83a-7,113b-7.
	a. kil- 113b-7.
	a.ı "ağırlığı" 82a-8,113b-5.
	a.lıġı 87a-8,89a-8.
aġız	ağız
	a.ı(aġzı) 26a-4,37a-4,95a-6.
	a.nıñ(aġzınıñ) 95b-1.
	a.ında(aġzında) 95a-9.
aġrıt-	ağrıtmak,acıtmak
	a.masun 8a-1.
āḫır	A. son,nihâyet
	ā.ı 90b-9.
aḥkām	A. hükümler,usûller
	a.larda 109a-1.
aḫs	A.hafif (bkz.El-Mev.)
	a.ı 86a-2.
aḳ	ak,beyaz
	a. 72a-1.80a-5,86a-8,86b-1,89b-7.

	a.lıġı 86b-2.
aḳ-	akmak
	a.sun 30b-9.
	a.a tur- 94b-3.
	a.ġanın 94b-4.
ākāl	A. yenmiş,aşınmış ? (bkz. Kam.T.)
	ā. 81b-3.
aḳça	para,akçe
	a.84a-7.
ʿaḳd	A. bağ,düğüm ;kılıç demirinde olan benekler
	a.ı 46b-8.
	a.ınıñ 86a-7.
	a.ları 86a-6.
ʿāḳıbe	A.son,nihayet
	eslemü'l-ʿā. 9a-4.
aḳıt-	akıtmak
	a.ġay-sen 31a-3.
	a.ġıl 32b-7,33b-2.
	a.ıp 33a-8.
ʿaḳl	A.akıl
	ʿa.ı 4a-4 (a. kit-)
ʿaḳr	A.yara
	ʿa. kıl- 68b-1.
aḳrın	yavaş krş. arḳın,arḳun
	a. 13b-9.
ʿaḳs	A.zıt,ters
	ʿa.i 85b-5.
aḳvā	A.çok sağlam,çok kuvvetli
	a. 113b-4.

al- 1.almak

a.ur-sın 60a-1.

a.dı 3b-3.

a.duḳ 82b-9.

a.ġay-sen 25b-5,26a-1,31a-9,59b-6,82a-1.

a.ġay 97a-5,100a-5.

a.ġıl 7b-7,9b-2,24b-5,27a-9,28a-1,34b-4,65a-5,
70a-3,70b-2,72b-2,73a-1,75a-3,75b-3,105b-8/8,
106a-2,106b-5,107a-6.

a.sun 16a-3/5,39a-1.

a.sañg 59a-3,59b-1,73a-6.

a.sa 4a-1.

a.salar 5a-1.

a.a kör- 58a-8,62b-6.

a.ıp 5a-4,23b-2,24a-8,25b-5,26a-4,69a-9,70a-8,
72a-6,74a-7,96b-4,107b-1.

a.ġaç 38b-2.

a.masañg 43b-3.

a.maḳlıḳ 60a-2,72b-1,73a-3.

a.maḳlıḳnı 71b-7.

a.maḳlıḳḳa 70a-6.

el al- 3b-3.

idmān al- 97a-5.

intifāʿ al- 5a-1.

satın al- 82a-1.

2.muktedir olmak(iktidarî yardımcı fiili olarak)

a. mas 93b-6.

ʿamel ḳıla al- 93b-6

ʿalāḳa A. ilgi,ilişik

ʿa. 27b-3.

a.sın 27b-1.

ʿalāmet A. işâret,alâmet

ʿa. 88a-7.

a.i 35a-9,86b-4/7,90b-3.

alay öyle,o şekilde

a. 39b-7,43a-4,48b-8,58a-7,62a-9,64a-4,70b-7,
101b-8,102a-1.

alda- aldatmak

a.rlar 22a-9.

ʿalem A. bayrak,alem

ʿa. 70b-6,71a-6.

ʿa.ni 71a-2/3/7,71b-1.

ʿa.i 78-8.

ʿa.lig 70b-1/2.

ʿālem A. halk,âlem

ʿā. 22b-2.

ālet A. âlet,vasıta

â.ingni 16a-7,26a-6,37a-5,38b-4,69b-2.

ā.ingdin 9a-6.

ā.indin 9a-7.

alın ön,karşı krş. iley

a. 8a-1,69b-7.

a.ınga(alnınga) 55a-9,56a-1/5.

a.nıngda(alnıngda) 50b-4.

a.nıngdın(alnıngdın) 23a-8.
a.nıngdayın(alnıngdayın) 63a-7.
a.ına(alnına) 55a-2,55b-5,56a-7.

a.ında(alnında) 55b-2,57b-8,98b-2/4.

a.larınça 62a-5.

ʿalī Hz. Ali

a.ge 3a-1.

ʿālī A. yüce,ulu krş. ʿāliye

dergāh-ı ʿā. 4b-2.

ʿālim A. âlim;bilgili

a. bol- 76b-9.

a.lerni 3a-4.

ʿāliye A. yüce,ulu krş. ʿālī

a.singa(ḥażret-i ʿā.) 3b-1.

alḳış alkış,medh

a.çı (a. ḳıl-) 4a-8.

alt alt

a.ına 59a-6,59b-7.

a.ında 8a-5,19b-2,22b-8,102a-4.

a.ından 34b-9,44a-9,66b-5,67b-4,110a-2/2/3.

altı altı (sayı)

a. 5a-9.

a.ınçı 5b-6,107b-4/5.

altun altın

a. 87b-9,90b-2.

a.dın 90b-1.

altun boġa Altun Boġa

a. 1a-5.

āmāc F. nişan tahtası,hedef krş. umac

ā.da 98b-9.

ʿamel A. iş,hareket

ʿa. 43b-8,46a-5,100a-9.

ʿa. ḳıl- 22a-6/7,27a-4,27b-7,31b-4,36b-5,41b-7,
46a-2/6/6,49b-5,57b-1,70b-1,75b-1,76b-2,82a-7,
83a-2,84a-1,93a-8,93b-6,96a-2,97a-4,97b-3,98a-1,
107b-9,109b-1.

ʿa. turur 46a-5.

a.ni 57a-1,97b-2.

a.ġa 5b-8.

a.lerning̑ 25a-3,58a-1.

a.lerde 5b-3.

a.lerdin 7b-5,78b-3.

a.leri 7b-3.

a.lerin 82b-2,

a.lerini 6a-3,27b-6.

a.lerine 70b-4.

a.ginesi 95a-9.

ammā A.ama

a. 5b-9,8b-1,10b-1,11b-3/6,22a-7,22b-1,25a-2/7, 26b-5,31a-6,35a-5,37a-1,56a-3,57b-3,58a-1/9, 58b-1/4/6,61a-8,63a-4,66b-1,67a-1,68a-9,68b-1, 69a-1,73a-1,74b-3,76b-2,77a-2/9,79a-4,80a-5,83b-6, 84b-8,85a-5,86a-1/2/5/8,87a-3/4/6/7/9,87b-2,88a-9, 88b-4,89a-4/8,89b-4,90b-4,91a-3/7,91b-1/3,92a-1/ 3/7,92b-1/3/7,93b-7,94a-4/6,99a-4,99b-2/3,100a-7, 101a-6,103a-4,103b-2,104a-4/9,105a-6,107b-2,110a-4 5,113a-6/9,113b-3/8,114a-2/6,114b-1.

ʿanaḳ A. yürüyüş,hayvanların yürüyüşü

ʿa.da 13a-7.

an̑gla- anlamak

a.sa 41b-4.

a.yı bil- 17b-8.

a.yu kiç- 4a-9.

an̑g man̑g şaşkın,şaşkınlık ?

a. bol- 42a-9.

ara ara

a.sı 28a-8,97a-7,106a-1/6,107a-4.

a.sını 106a-4.

a.sına 27a-9,59a-4,107a-8.

a.sında 14a-4,42a-1,47a-8,50a-9,54b-7,55b-7,56b-5,
76a-2,87a-7,89b-4,94a-2.

a.sındın 60b-5,61b-1/2,102b-5.

ʿarab A. arap

ʿa. 85a-7.
tili 81b-3/5,84b-9,86a-2.

ʿarabī A. arapça;araba âit

ʿa. 4b-8,5a-3,6b-4/5,7a-1/4.

arı arı,temiz

a.sız 84a-5.

arın- arınmak,temizlenmek

a.mayın 84a-5.

arḳa arka; sırt

a.n̂g 12b-1.

a.n̂gnı 39a-5,55a-3,102b-4.

a.sı 40a-8,91b-6,94b-8.

a.sınıñg 95a-6.

a.sın 53b-1.

a.sında 18a-5,54a-1.

a.sındın 54a-2,110b-6.

arḳalan- dayanmak,güvenmek

a.urlar 83a-3.

arḳın yavaş krş. aḳrın,arḳun

a. 48a-6.

arḳun yavaş krş. aḳrın,arḳın

a. 28b-1,31b-5.

a. arkun 31a-2.

a.luk 10a-4,12a-7,14a-2,14b-7,16b-1,28a-9,39b-6.

arḳurı — çapraz,yanlamasına

a. tur- 56b-2.

a. tut- 28b-5,29a-9,31a-2,38b-6,70b-3.

a.sına 39a-3,87b-7,102b-3.

arşun — arşın (uzunluk ölçüsü)

a. 19b-1,21a-6,21b-8,22b-7,27a-7,38b-5,39a-3,47a-8, 61a-1,75b-2,80b-2,97a-3/7,104a-3,106a-1/5,114b-3.

a.dın 28a-7,80b-2.

art — art,arka

a. 8b-7,10b-9,11a-7,28b-8,50a-5,54b-1/2,56a-9,69b-7.

a.ıñgça 62a-6,62b-1,63a-6

a.ın 115a-4.

a.ına 40a-5/6,40b-1,50b-3,55a-8,55b-9,56a-4,56b-8.

a.ında 28a-3,28b-8,31b-1,98b-4.

a.ından 32a-5.

a.ındın 40a-4,48a-8.

a.ınça 19a-2/3/3,85b-9,86b-3,99a-8,105b-1,106a-3.

a.ḳarı 110b-1,115b-3.

a.ḳaru 8b-6,12b-4,13a-2/3,19b-5,21b-2,31a-3,32b-8, 33a-8,43a-7,59a-5,78a-8,78b-7.

a.ḳarudın 26b-1,31b-8.

a.ḳaru-raḳ 9b-4,69a-3.

artuḳ — fazla

a. bol- 28a-7,97b-1,101a-4,112b-9,115a-8.

a. turur 35b-8.

a.-raḳ 21a-7,39a-4,87a-4,89a-6,91a-4,104a-3.

bol- 101a-9.

artur- — artırmak,arttırmak

a.ġay-sen 97b-9.

a.ġıl 98a-1.

ʿarż	A. en,genişlik	
	ʿa.ı 87a-2,89a-7,89b-3,91a-9.	
	a.ına 47a-4.	
as-	asmak	
	a.saṅg 90a-4.	
asın-	asınmak	
	a.maḳlıḳ 84a-2.	
ʿasker	A. asker,askerlik	
	ʿa.de 64a-8.	
	a.lerni 82b-8.	
aṣl	A. asıl,esas	
	a. 20b-1,45a-1,76a-6,102b-9.	
	a.ı 6b-3/4,11b-1,17b-2.	
aṣlaḥ	A. daha iyi	
	a. turur 68a-9.	
asrı	aşırı,çok,fazla	
	a. 11b-8,13a-2/2,75a-3,81a-9,81b-8.	
aş-	aşmak,geçmek	
	a.ġay 99b-8.	
aşaġa	aşağı	krş. aşaḳa
	a. 23b-3,24b-4,27b-3,67a-3/4/7,82a-4,87b-6,89b-6, 92b-1,95b-3,101a-3/5,102a-3/9,102b-2/4.	
	a.dın 65b-9,67a-1,97a-2.	
	a.sı 89b-5.	
	a.sın 82a-4.	
	a.sında 29a-8,97a-9.	
	a.sındın 24b-6,28b-9,75b-4,101a-9.	
	a.raḳ 12b-7,67b-2.	
	a.raḳ ḳıl- 29b-1.	

aşaḳa aşağı krş. aşaġa

a. 101a-2.

aşıḳ aşık,topuk kemiği

a.nı 78b-6.

aşıḳ- acele etmek

a.mayın 28b-2.

aşlan- eklenmek,ulanmak

a.mış bol- 89a-1/1.

aşur- aşırmak,geçirmek

a.up 22a-3.

at ad,isim krş. ad

a.ı 82b-8,

a.lıġ 105a-8.

aṭ at

a. 6b-3/3/4/5/8,7a-1/4/7,7b-1/9,8a-6,8b-4/6,10b-7, 11a-4/7/9,12a-9,14a-7/8,18a-5,19b-9,21b-9,30b-4, 34a-3/5,35a-6,35b-1,36b-5/7/8/8/9/9,37a-3/4, 37b-5/7,38b-1,39a-2,39b-2,44b-4/5,45b-3,52a-5, 53b-3,54a-5,59b-7/9,61a-9,61b-1,63a-2,63b-4,70a-5, 70b-6,72a-3,77b-1,85a-8/9,95b-7,96a-8,97b-3,105b 105b-2/4/6,108a-4/6,109a-3,110a-8,111a-5,112a-8.

a.nıng 9a-6,9b-2/6/7,10a-2,19b-2,20a-1/5,22a-3, 23a-6,23b-1,24a-7,24b-6,25a-8,26a-1,28a-4,28b-3, 29b-2,30a-1,33a-3/6,42a-1,46b-7,52a-8,52b-2,56b-1, 109b-2/4/6,110a-1,110b-2/9,111b-6,114a-4.

a.nı 6b-6,8b-3,14a-5,16b-7,37b-9,68b-3,105b-6, 108a-5.

a.ġa 9b-2.

a.ḳa 4a-1,5b-1,6b-1,7a-6,10b-3,14a-4,68b-1/3.

a.da 14a-8,35a-6,38a-1,39b-3.

a.dın 7a-2,10b-7,53a-1,57b-4/5,63a-4.

a.ıng 14b-9,16a-3/5,30a-9,31b-2,33a-7,37b-3,40a-3,
51a-8,55a-8,56b-2/5,57a-4,62a-8,65b-6,68b-8/9,
69b-4/9,70a-3,105b-4.

a. ıngnıng 12a-8,21a-9,29b-6,32b-5,33a-2,34b-5,
40b-5,44b-8,50b-5,69a-8,69b-5,98a-8,98b-2.

a.ıngnı 9a-7/8,12a-4,13b-1/8,15a-9,15b-4/8,16a-2/7,
28a-8,30a-3/4/7/8,30b-5/9,31b-5,32a-2,32b-1,
33b-3,38b-9,41a-4,44a-4,44b-3,47b-1/9,48a-6,
53a-8,54b-8,59b-8,61a-2,63b-1,64a-2/5,65a-4,
68a-5,71a-1/2/3,72b-9,74a-2,96b-4,97a-8,97b-7,
106a-2.

a.ıngġa 12a-2.

a.ıngdın 16b-3,63a-8,74a-4,98a-6/8.

a.ı 52b-8,54a-3/8/9,54b-2/3,55a-1,62b-5.

a.ınıng 54b-4/7/9,55b-2,71a-9,111b-9.

a.ın 53b-2.

a.ını 16b-6,54a-3/9,56b-9,76b-6.

a.ındın 52a-2.

a.lar 16b-8,36b-6,108b-8,112a-7,112b-4.
a.larġa 26a-5.
a.ları-nıng 96a-3.

a.ların 62b-1.

a.lıġ 64b-4.

a.lıġlar-ġa 64a-8.

at- atmak

a.ar-sen 106b-8.

a.arsın 101a-5.

a.arlar 104a-6.

a.ġay-sen 99a-4,102a-4,102b-1,103b-2/5.

a.ġay 115b-7.

a.ġıl 53b-9,99a-3,102a-6,102b-5/7,105a-5,106a-3,
106b-3/4/5,107b-2.

a.a bil- 106b-4.

a.ıp 107a-9.

a.ġanda 54a-5/5,101a-3,105a-4,106b-9.

a.ġan 99a-3.

a.ar vaḳtda 107b-3.

a.maġıl 102b-6.

a.ar bolsan̂g 106a-4.

a.ar irdin̂g 106b-6.

a.maġa 96b-4,105b-7.

a.maḳda 5b-5.

a.maġın̂gnı 99a-4/7.

a.maḳlıḳ 100b-9,103b-9,104a-1.

a.maḳlıḳnı 103b-7,105b-2,106b-7.

a.maḳlıḳ-ḳa 78b-9,105b-5.

a.maḳlıḳda 106a-8.

a.maḳlıḳdın 107a-1.

oḳ at- 54a-5,78b-9,96b-4,103b-7,105b-2/5/7,107a-1.

ʿatīḳ A. eski

ʿa. 86a-3.

atlam adım (bkz. Tuh.)

a. 106a-7,115b-4.

av av

a.da 106b-9.

āvāz F. ses,avaz

a.ı 93a-3.

ʿavs A. nâvek okunun bir başka adı

a. 104a-7.

ay — ay,kamer — krş. ḳamer

a. 90b-1.

a.ı 3b-7.

aya — aya,el içi

a.n͡gnı 22b-8,80b-1.

ayaḳ — ayak

a. 8a-4.

a.dın 8a-6.

a.ın͡g(ayaġın͡g) 10a-2,68b-7,98b-4,102b-5.

a.ın͡gnı(ayaġın͡gnı) 10a-6,12a-4,13a-1,56b-1,69a-5, 108b-2/3.

a.un͡gnı(ayaġun͡gnı) 10a-1/7.

a.ın͡ga(ayaġın͡ga) 68a-5/8/9.

a.ın͡g-dın 98a-8.

a.ı 8a-9,52b-3,(ayaġı) 110a-2.

a.ın 52b-6,(ayaġın) 13a-3.

a.ını 52a-8,52b-2,53a-2,(ayaġını) 11b-5.

a.larnı 20a-4.

a.ların͡gnın͡g 12b-9.

a.ların͡gnı 11b-9,12b-6/8,98a-2.

a.ların

a.ları 8b-6,26a-1,112b-1.

a.ların 39b-2,54b-1.

a.larını 96a-5.

a.sız 71b-9.

ʿayb — A. ayıp,kusur

ʿa. 16b-4/7,21b-3,31a-5,35a-6,35b-6,37b-5,46a-2, 69a-4,80b-8,81a-5,112a-6,113a-5,113b-2/3.

ʿa.ı 80a-3/7,80b-8,82a-6,88a-1.

ʿa.lar 99b-6,113a-9.

a.ları 81b-9.

a.ların 80b-5,81a-7.

a.larındın 81a-8.

a.lig 26b-9.

a.siz 27a-1.

a.rek 13a-4.

ayır- ayırmak;uzaklaştırmak

a.ġıl 72b-3.

a.sa 57b-5.

ayıt- söylemek,demek

a.ur (aytur) 3b-4,85a-7.

a.urlar (ayturlar) 82b-9,86a-4.

a.mışlar 35a-4,37b-8,92b-2,103a-9.

a.tım 18b-2,67b-6,99b-7.

a.duḳ 28b-1,(ayttuḳ) 107a-5.

a.dılar 58b-5.

a.tılar 101b-6.

a.ġay-sen 83b-1.

a.ġanım 31a-6.

a.ġanlarım 18b-7.

aylandur- döndürmek,çevirmek krş. aylandır-

a.ġıl 69a-9.

aylandır- döndürmek.çevirmek kkrş.aylandur-

a.ıp 110a-8.

aynat- oynatmak,değistirmek

a.mayın 20a-4.

ayrıl- ayrılmak

a.salar 60a-8.

a.maġay 13a-1,94a-4.

a.maġıl 40a-6.

ayru — iki çatallı olan(şey)

a. 72b-7.

az — az

a. 22b-2,46a-6,103b-2.

a. bol- 35a-7/8,56a-3.

a.ı "en azından" 115a-1.

a.ġına 9b-4,12a-6,14b-6,20a-2,21a-6,47b-9,50b-3, 51b-5,69a-3,91a-9,95a-8,95b-2,102b-4.

a.ġına azġına 51a-3.

a.ġına kid- 21b-1.

a.raḳ 59a-7.

az- — sapmak,şaşırmak

a.ar-sen 99a-6.

ʿażd — A. kolun üst kısmı

ʿa.ıñgnı 105a-3.

azdır- — şaşırttırmak,bozdurmak

a.maġay-sen 99a-4.

ʿazīm — A. büyük

ʿa. 14b-2.

ʿa.ü'ş-şān 2b-8 (ʿa. melik).

B

bāb — A. kısım,fasıl

b. 23a-1,36a-2,41b-9,42b-7,45a-4,46b-1,47a-3/3, 47b-4,48b-4,50a-1,57a-9,57b-1,64b-8,65b-8,68a-3, 70b-1,71b-7,72a-9,73b-3,77b-4,79a-2/6,80b-5, 81a-7,89b-2/9,90a-6,100b-8,101b-5,102b-9,103b-7, 105b-2,109a-7,112a-7,112b-6,114b-1/8,115b-1.

b.nı 57b-7/8.
b.da 38a-2.
b.ı 36a-2,72b-1.
b.ında 57b-3.
b.lardın 37b-1.

b.lardın 37b-1.

bağ — bağ;kuşak

b.ıñg-ġa (bili b.) 19b-6.

b.ına (bili b.) 78b-7.

b.lı bol- 57a-2/3,63b-4.

baġa — kurbağa

b. 92b-4.

baġır — yayın uçları

b.ı 101a-1/8,(baġrı) 101a-6/9.

b.ınıñg(baġrınıñg) 101a-3.

baġla- — bağlamak

b.r 78b-6.

b.ġay 78b-5,94a-3.

b.ġıl 28a-9,73a-5.

b.p 93b-8.

b.mayın 63b-3.

b.maḳ 94a-5.

baġlan- — bağlanmak

b.ġayda 94a-9.

b.mas 28b-8.

bahā — F. değer,paha

b.sı 84a-7.

b.lıġ 82b-5.

bahādur — F. Moğ. cesur,bahadır

b. 62b-6.

bahāne — F. bahane,sebep,vesile

b. 37b-4,38a-4.

baḥr — A. deniz

b.de 83a-5.

baḥs̱ A. bahis, söz

b. it- 17b-4.

baᶜīd A. uzak, ırak

b.uñg-dın 36a-3.

baḳ- b.ar 74a-5.

b.ġay 30a-9,30b-4/5.

b.ġıl 39b-2.

b.sın 32b-8.

baḳla A. bakla

b. 92b-8.

baḳtır- baktırmak

b.ıp 77b-8,78a-9,78b-1.

balçaḳ sap, kılıcın sapı

b.ı 88b-9.

balçıḳ balçık, çamur

b. 75a-1,92b-5.

b.ı 75a-8.

bar var

b. 35b-4,38a-1/7,45b-8/9,57a-8,80a-7,82b-7,83b-5, 90a-1,90b-7,91a-4,93a-5,100b-1.

b. turur 4b-9,11a-2,36b-6,43b-8,90a-9,90b-1/1/2/3, 92b-3,95a-9,105a-8,105b-3,110a-1.

bar- varmak, gitmek

b.ursın 39b-8.

b.ġay 112b-3.

b.ġaylar 60b-1.

b.ġıl 42a-2,74a-3.

b.sañg 44b-9.

b.ġan 110b-6.

b.maġıl 44b-3,64b-5.

b.masdın 44b-7.

tura bar- 60b-1,112b-3.

yakın bar- 39b-8,42a-2,44b-3/9,64b-5.

barça hepsi,bütün

b. 11a-1,17b-9,18a-1,22b-2,26b-4,29b-2,37a-5,38a-1, 45a-1/2,49b-7,53b-4,63a-3,65b-9,82a-6,91b-1,92b-6, 100a-6,101a-7,106b-7,109a-9,113a-8.

b.yı 4a-8.

b.ġa 103b-8.

b.dın 63a-5.

b.sı 18b-9,20a-6,76b-3/4,81a-4,105a-3.

b.sın 97a-9.

barmak parmak

b. 19b-4,21a-3,72b-5,87a-3,89a-8,89b-3/4,95b-3, 100a-6,104a-6,104b-5.

b.dın 87b-6,91a-9.

b.ıngnı 103a-2.

b.ınga 104b-9.

b.lar 26a-7,80a-9.

b.larıng 27a-8.94a-8.

b.larınga 107b-3.

b.larıng-ge 107b-1.

b.larıngdağı 107a-8.

b.larıngdın 98a-3.

b.ları 107a-8.

bas- basmak

b.ar 39b-2.

b.kay-sen 12a-1.

b.ġay 115b-5.

b.ġıl 12b-7,98a-3.

	b.ġandın 12b-9.
	b.maḳlıḳ-ḳa 108b-3.
baş	baş; uç noktası
	b. 3a-5 (can b. oyna-)
	b.ın͡g 29a-6,31b-7,32a-7,34a-9,34b-7,70b-3,111a-8/9.
	b.ın͡g-dın 29a-1,29b-5.
	b.ı 20a-5,23a-6,30a-1,33a-6,34a-5,36b-7,40a-3,45b-3, 68b-8,99b-3,101a-2/6/9.
	b.ının͡g 111a-3.
	b.ın 11a-9,55a-8,65b-6,112b-3.
	b.ını 33a-7,102b-2.
	b.ına 34a-3,99b-4.
	b.ında 73b-9.
	b.ındın 22a-3,98a-9,110a-8.
başçı	yönetici,başkan
	b. 115a-3.
başḳa	başḳa
	b. 99b-5,109b-9.
başla-	başlamaḳ
	b.dı 17b-7.
	b.ġay-sen 105b-7.
	b.ġıl 70b-4,98b-3/4.
bat-	batmak,gömülmek
	b.ar 8a-3.
baṭal	A. hasmın hamlesini savuşturma,boşa çıkarma
	b. ḳıl- 67a-1.
baṭalla-	A. hasmın hamlesini savuşturmak,boşa çıkarmak
	b.rlar 65b-9.
	b.ġıl 66a-5,67b-8/8/9.
	b.san͡g 67a-3.

b.sa 48a-9,66b-4/8.

b.ġanda 43b-9,66b-6,67a-5.

b.mış bol- 66a-8.

b.masdın 66b-4.

b.maġıl 67b-1.

b.maḳlıḳ 48b-1,66a-2.

b.maḳlıḳnı 65b-8.

b.maḳlıḳ-ḳa 52b-5.

b.maḳlıḳdın 66a-9.

baṭallan- A. hamlenin neticeye ulaşamaması

b.ur 67b-3.

baṭāne A. karın

b.sinde 26b-3.

bāṭıl A. yanlış,bâtıl

b. bol- 41a-5,77a-9,83a-7,109a-3.

batman batman (ağırlık ölçüsü)

b. 87a-8,89a-9.

b.ġa 87a-9.

b.dın 87a-4,87b-1.

bay zengin

b.ı 3b-6 (saʿādet milkiniñ b.)

baʿżı A. bazı,bir kısım

b. 58b-4,65b-8,86a-8,86b-7,88b-9,91b-7/8/8/9,92b-1, 93a-1,100b-4.

b.sı 81a-8,86a-7,86b-9,88b-4,89a-1.

b.sınıñ 86a-8/9,90a-9,90b-2/3.

b.sın 77b-6,84b-8,110a-4/4.

b.sına 87a-3.

b.sındın 86a-7.

b.lar 103a-9.

b.ları 52a-1,101b-6/7.

bel-ḫūd

b. 108a-5.

bel-kim F. belki

b. 19a-2,67b-2, 81a-2,85a-2/6,91b-5,93b-6, 102b-6.

ber(r) A. kara,toprak

b.de 83a-5.

berāber F. birlikte,birarada

b. 9b-4,28a-5,90b-9,91a-5.

b. bol- 8a-9,28a-3,28b-6,91b-7,96b-5.

b. ḳıl- 29b-2.

b. kil- 56a-4.

b.ing-ge 48a-7.

b.inde 28b-9,96b-7,11b-4.

b.indin 111b-4.

bercās A. bir çubuk üzerindeki hedef krş. bürcās

b. 105b-9,106b-1,107a-2.

b.-ı ḳāyimesi 72b-2.

b.nıng 107a-4.

bes F. öyleyse,şu hâlde krş. pes

b. 4b-2,7a-3,8b-8,13a-9,13b-1/7,17a-2/7,18b-5, 20a-8/9,20b-8,27b-9,36a-6,36b-2,38a-5/7,40b-1/2, 41b-1/2/3,42a-4,43b-3/7,44a-2,45b-1/4,46a-2/7, 48a-3/6,49a-7,51a-6,52a-5,52b-1,53a-3/6,53b-7, 54a-2/4/9,54b-4,57b-6,60b-2,61a-3/4,62a-7,62b-2, 63a-7,66a-3,67b-5,69b-4,70a-4/7,75a-6,75b-8, 80a-4,82a-1,84b-7,85a-4,93b-6,94b-7,95a-1,96a-9, 97a-5,97b-6,98a-7,98b-1,99a-6,99b-8/9,100a-3, 102b-1,105b-7,106a-8,106b-5/6/9,107a-2,111b-1,

112a-3,115a-6.

beyān A. anlatma,beyân

b. it- 41b-9.

b. ḳıl- 42b-7,45a-5,46b-2,47b-4,48b-5,50a-1,64b-9,65b-8,68a-3,70b-1,71b-8,73b-3,75b-2,77b-2,79a-1/7,80b-6,81a-7,82a-9,82b-3,89b-2/9,90a-6,100b-8,101b-5,102b-9,103b-7,105b-2,107b-5,109a-7,112a-8,112b-6,114b-1/9,115b-1.

bez- bezmek,bıkmak,usanmak

b.er 46a-8.

bıçaḳ bıçak

b. 79b-8.

bıyıḳ bıyık

b.ıñg(bıyıġıñg) 103a-2/4.

big bey

b. 3a-8 (timür b.)

b.im 3b-8,4a-9.

b.ler 5a-4.

b.ler-niñg 108b-5.

bik sıkı,pek,kuvvetli

b. 3a-8.

b. bas- 12b-7.

b. tut- 12b-5.

bil bel

b.ge 26b-5,84a-2,94a-4.

b.iñg 34b-8.

b.iñge 26b-2,57a-2.

b.i (b. bağı) 19b-6,78b-7.

b.ini 113b-1.

b.ine 93b-8,94a-3.

b.indin 94a-4.

bil- 1. bilmek

b.gey-sen 43b-4,51b-6,61a-9,66a-6.

b.gey 49b-7,74a-1,100a-4.

b.gil 2b-6,6b-2,7a-5,11b-1,16b-7,25a-2,36a-3,37b-1, 44b-2,54a-4,66a-1,73b-3/7,76a-8,78a-4,79b-8,80b-8, 82b-3,86b-3,88b-6,89b-2,91b-3,93a-4,95b-6,100a-1, 107b-6.

b.ip 5b-7,37b-1.

b.gen 43a-9,83a-2.

b.gendin 43b-7.

b.miş bol- 77a-4.

b.mesler 7b-7.

b.megey 45a-9.

b.mesün 42a-9.

b.megen 83a-2.

b.mekde 82a-7/8.

b.meklik-ke 37b-8.

yaḫşı bil- 61a-9.

2. muktedir olmak(iktidarî yardımcı fiili olarak)

b.irler 96a-2.

b.gey-sen 43b-6.

b.gey 74b-5.

b.senĝ 44a-7,50b-2,53a-5,55a-6,56b-6,106b-4.

b.medi 17b-9.

b.megey-sen 11a-8.

b.megey 99b-9,114a-1.

b.mese 111b-9.

anĝlayı bil- 17b-9.

ata bil- 106b-4.

çike bil- 99b-8.

ḳıla bil- 74b-5,96a-2.

mine bil- 11a-8.

sança bil- 44a-7,50b-2,53a-5,55a-6,56b-6.

ura bil- 111b-9,114a-1.

bildür- bildirmek krş. bilgir-

b.megey 76a-7.

b.megil 37a-9.

bilek bilek

b.in͡g 56a-8.

b.in͡gni 19b-7,98a-5,105a-2.

b.in͡g-ge 22b-9.

bine 23a-9,55b-3.

bilgir- bildirmek,belli olmak krş. bildür-

b.mesin 75b-5.

bil-kim belki F.belki krş. bel-kim

b. 68a-6.

bir bir

b. 2b-8,4b-8,5a-4,7b-7,8b-9,9a-4,9b-9,15a-2,15b-5/6/8/9,18b-5,19b-1,20a-6,21a-6,21b-8,28a-6,29a-5,29b-4/7,36b-9,37a-3,38b-2,46a-6,49b-5,52a-8,53b-9,57a-2/2/3,58a-3/6,59b-1/2,61a-7,62a-3,62b-2/3/9,63a-6/6/7,63b-2/5,65a-7,68a-8,69b-2,71b-8,72b-1/3/3,73a-4,73b-7/8/9,74b-6/6,75a-1/3,75b-2,78b-6/6,80b-2,83a-1/4,86b-6,89a-5,90a-9,90b-3,92a-2,92b-1,94a-3,95a-9,95b-3,96a-9/9,96b-2,97a-2/3/9,97b-1/1,99a-2/2,99b-4,100a-9,102b-6/7/7,104a-5,104b-6/8,105a-3/7/8,105b-7/8,106b-5,108b-4,111a-6,112a-2,115a-3/4.

her b. 16a-4,30a-2,30b-3,31a-4,40b-8,55b-6,73a-4,

83b-2,97a-1,98b-4.

b. kez 29a-7,33a-4,93a-2.

b. kiz 15b-2/2,32b-6/9,42b-8/8,54a-9.

b. kizdin 50b-1.

b. niçe 37b-6,39a-9,82a-2/3.

b. taḳı 41a-6.

b. türlüg 106a-9.

b. tüzge bol- 101a-7.

b. bir kil- 62a-6,62b-2.

b.az 15b-4,24a-5,29a-9,41a-9,68b-8,88a-4,91a-4, 94a-6.

b.azgine 10b-6,16a-2,34a-2,38b-7,54b-7,75b-8,90b-7, 105a-5,113a-5.

b.i 8a-7,46a-1,74a-8,79a-4,86b-2,94a-9,105b-9, 106a-3,108a-4.

b.in 72a-5.

b.ine 74a-8,94a-9.

b.isi 7a-6,7b-6,36b-7/7/8/8/9,62b-7,87a-1,93a-6, 109b-3/5/7.

b.isining 106a-1/4/6,107a-4.

b.isin 72a-6.

b.isini 62a-1,75a-5.

b.isine 61b-9,63b-1,108a-4,115a-3.

b.isindin 8a-7,79a-4.

b.imiz 60b-8.

b.imizge 60b-8.

bir- 1. vermek

b.di 5a-8.

b.ip 5a-9.

b.megi 25a-5.

ad bir- 5a-7.

tertib bir- 5a-8.

yarı bir- 25a-5.

2.Yardımcı fiil olarak

b.gey 110b-5.

b.gil 24a-4,66b-8,73b-8.

b.seng 37b-2,59a-1.

b.ip 58b-3,110b-9.

b.genindin 36b-1.

b.megil 58b-2.

b.meklik 110b-1.

ıya bir- 73b-8.

kitere bir- 66b-8.

koya bir- 36a-9,37b-2,58b-2/3,110b-5.

sala bir- 59a-1,110b-1/9.

birer ara-sıra

b.de 7a-9,27b-2,70b-7.

birge beraber,birlikte

b. 24a-7,28b-5,29a-6,32b-7,33a-6,43b-5,54a-8,54b-2/4,60a-9,69b-9,96b-9,113b-1.

b. tut- 9b-7,19b-1,20b-3,32b-5,68b-5,69b-1/6,77b-5.

biri beri

b. 69b-6.

birkit- sağlamlaştırmak

b.gil 26a-7,75a-2,78a-4.

birle ile

b. 2b-8,3a-3,3b-6/8,4a-3,4b-7,5a-6,6a-1/4,7a-4,7b-3/5,9a-8,9b-6,10a-3/5/5,10b-3/9,11a-3,12a-2/3/7/7/8,12b-2,13b-1/3/9,14a-2/3/7/9,14b-3,15b-4,16a-9,16b-1,17a-4/5/9,17b-1,19a-4/9,19b-1/3/6,

20b-2/2/3,21a-3/4/5/9,21b-7,22a-6/7/8,22b-2/3/6,
23a-3,23b-2/5,24a-4/6,24b-5,25a-3/4/5/7,25b-5,
27a-4,27b-5,28a-1/6/9,28b-1/4/5,29a-2/3/6,29b-6,
31a-4/8,31b-2/6/8,32a-1/1/4/6/7/9,32b-3/4/5/7/8,
33a-1/6,33b-6/8,34a-1/8,34b-3/5/6,37b-3/3/3/7,
38a-4/9,38b-2/9,39a-8,39b-6,41a-4,43a-2/3/4,43b-5,
45a-5,45b-5,46a-5/6,46b-2/7,47a-3/7/9,47b-8,48a-3/
4/4,48b-7,49a-3/6/7/8,50a-1/2,50b-4,51b-2/3/4,
52a-3,52b-7,53b-3/9,54a-6/8,54b-2/3,56a-9,56b-2/5,
57a-7/8/9,57b-6/8,58a-6/6/9,58b-4,59a-4/7/8,59b-1/
2/3/6/9,60a-1/3/4,61a-8,62a-4,62b-2,63a-4,63b-9,
64a-6,65a-2/9,65b-5/7,67b-7/7/8/9,68b-2/3/5,69b-1/
1/5/6/6/9,70a-1,70b-1/8,71a-7/9,71b-5/7,72a-3/4/9,
73a-1/1/2/5,73b-6/8,74b-1/9,75a-1/1,75b-9,76a-5,
76b-2/8/8,77a-9,77b-5/8/9,78a-8,78b-5,82a-2/4/6,
82b-4/5/6/8/9,83a-1/3,83b-3,84a-1/3,85a-2,86b-9,
87a-7,87b-9,88a-6,88b-1/9,90b-9,93a-8/9,93b-6,
94b-7/9,95a-1,95b-7,96a-2,96b-6/9,97a-4,97b-2/3/5,
98a-1,98b-6/7/8/9,99a-1,101a-2/5/6/9,106b-5/6,
107a-7,107b-8/9/9,108b-6,109a-2/3/8,109b-1,110a-7/
8,110b-4/8,111a-3,113a-3,113b-1,114a-2,114b-8,
115b-2/6.

bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm A. "esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla " mânâsında bir söz.

b. 1b-1,82b-1.

biş beş (sayı)

b. 61a-1,72a-4,73a-3/3,97a-6,97b-6,103a-8/8,105b-9.
106a-2,113b-6,115a-6/7.

b.i 73b-1.

b.isini 107a-2/3/6/7.

b.inçi 5b-5.

bit- bitmek,yetişmek

b.er 80a-2/6.

b.meklik 81a-1.

bitişlig yaradılış,asıl,maya (bkz. Gül.T.)

b. bol- 79b-6.

biyik yüksek (bkz. Kırg.Sözl.)

b. 80a-2,80b-9,100b-8,101a-3,103b-8.

biz biz (şahıs zamiri)

b. 76a-9,84b-8,110a-4,114a-7.

b.im 4b-8,17b-7,85a-3.

bizek bezek,süs

b.lerin͡g 83b-8.

boġun boğum,kamış boğumu

b.nın͡g 81b-5.

b.ları 79b-6.

b.ların 74b-8.

bol- olmak

b.ur-sen 27a-4,55b-1,95a-1.

b.ur 4a-4,7a-9,8b-6,13b-6,14a-5/6,14b-8,18a-1,18b-3, 26a-5,27b-2/5,31b-5,36b-2,37b-5/8,39b-5/6,41a-5, 41b-5,45b-5,52a-7/8,52b-7,53b-4,54a-3/7,56a-3/3, 57b-6,65a-7,66b-1/7,70b-9/9,71a-6/9,79a-3,80a-5, 82a-6,83a-6/7,83b-1/7,85a-9,85b-1,86a-8/9/9,86b-1/ 5,87a-5,87b-1/2,88a-9,88b-5,89a-1/1/4,90a-7/7/8, 91b-2/3/3,92a-3/6,95b-3,98b-5,99b-6,105b-5,108a-1/ 2/6/7/8,108b-2/6,109a-3,113a-4.

b.urlar 16b-1,61a-4,108a-7.

b.dın͡g 107a-1.

b.dı 2b-7,3b-4,4a-6,4b-2,5a-5,7a-3,8b-8,57b-7,58a-1.

b.ġay-sen 9b-1,31b-3,41b-2,49a-4,66a-8,99a-6/8.

b.ġay 5b-9,6a-8,6b-8,7a-8,9a-1,15a-1,19b-2,20a-6/9,21a-5,22b-4,23a-1,24a-7,26a-2/2/2/4,29a-9,29b-6/6,36b-6,37a-3/4,43a-3,44a-4,49a-7,51a-1,57a-2/3/4,58b-1,59a-9,61a-9,68b-9,69b-4,74a-9,76a-4,77a-4/9,78b-4,79a-8/8/9,79b-2/2/3/4/5/6/6/7,80a-1/7,81a-3/9,81b-1/1/2/3/4/5/7/7/8/9,82b-5/6,86b-8/8/9,87a-1/2,87b-1/7,89b-4/4,90a-5,92a-2/4,93a-9,93b-3,94a-3/7,94b-2/3,96b-9,97a-5,97b-4,99a-9,99b-1/1/3/4,100a-6,101a-1/2/6/7/8,101b-1/2/3,104a-5/6,104b-4/5/6,105b-4/8,107a-6,107b-2,110b-6,111a-3/4/4,111b-2/3,112a-1/2/9/9,112b-1/1/2/9,113a-2,113b-6/8/9,114a-2,114b-2/3/4/5/6,115a-1/7/7.

b.ġay-sız 14b-9.

b.ġıl 12a-9,19a-3,49a-7,62b-4.

b.sun 3a-9,4a-7,7b-8/8,8a-3/4/6/8/9,8b-1/1,14a-4,17b-1,23a-9,26b-6/9,27b-8,28a-4/7,28b-6,32b-8,34a-2/3,42a-9,51a-8,55b-7/8,60a-3,60b-4,62b-6,72b-6,73b-1,75a-3,75b-4,76a-2,85a-3,96b-1,97a-7,101a-4,103a-6,104b-7,105a-4,106a-1,107a-5,114a-8.

b.saǹg 7b-2,13b-7,17a-2,19a-4,27a-2/2,27b-9,36a-8,39a-7,40b-5,55b-2,56a-6,57a-1,58a-2,59a-8,63b-9,64b-2/4,65a-1/5,66a-9,69b-3,78a-7/9,96b-5,97b-5,98b-1,106a-4/7,106b-4.

b.sa 3b-9,4b-1,5a-2,8b-3,11a-6/7,13a-8,14a-4/6/7/8,17a-2/5,18b-5/8,19a-1,25a-8,26b-7,27a-7,27b-3/4,31b-5,35a-7/8,36a-9,37a-6/8/9,39b-4/5,40b-3,43a-4,45b-3,46b-5,48a-2,48b-2,49b-2,53a-1,54a-1,56b-8,59a-3,60a-3,61a-5/6,62a-8,62b-7,63a-9,63b-4,65a-9,71b-3/4,76b-9,77a-8,78a -6,78b-9,79a-9,79b-1,

80a-3,82a-6,83b-1,85b-7,91a-7,91b-6/7/7,92a-1/1/4/8/9,93b-6,94a-1/2,98a-7,98b-1,99b-5/7,100a-9,111b-6,112a-4,112b-9,113a-3/6,113b-4/7,114a-1/6,115a-2/8.

b.salar 60a-9,61a-7,62a-1/2.

b.up 18a-3,21b-2,50a-2/3,74a-3/5/5,91b-8/9,100b-3,112b-8.

b.ġınça 10b-4.

b.ġan 3b-7.

b.ġandın 73b-4.

b.ġuçı 3a-6.

b.mayan 66a-5.

b.mas-sen 18b-9.

b.mas 8b-4/5/8,14b-1,17a-6,37b-4,45b-5,48a-7,48b-2,49a-3,52b-5,53b-8,54a-2,61a-6,83a-5/7/9,87a-6,87b-3,88a-8,88b-1,89a-2/9,93b-1,98b-6,110a-1/4,113b-8.

b.maslar 83b-6.

b.madı 57b-9.

b.maġay-sen 36a-7,76a-5,77a-5,99a-7.

b.maġay 6b-6/9,10b-7,14a-8,26a-3/3/4,37a-4,42b-2,79b-5/8/8,80a-8/9,81b-4,85b-6,111a-7,113a-1.

b.maġıl 19a-2,38a-5,55b-2,62b-9,63b-3.

b.masun 7b-9,8a-8,97b-1,100b-4.

b.masanĝ 43b-9.

b.masa 6b-5,9b-7,18b-1,35a-7,67b-7/8,69b-3,91b-8/9,93b-3,113b-4.

b.masalar 60a-8,115a-8.

b.mayın 16b-5/6.

b.maḳ 18b-4.

b.maklık 6b-3/4,8b-2,81a-4.

b.maklık-nıng 6b-4.

b.maklık-ka 8b-3.

b.maklıkdın 19a-3.

b.maklıkı 93a-4.

açuk bol- 46b-5.

ᶜādet bol- 13a-8,17a-2,18b-5/8,27b-8,98b-1.

aġır bol- 8a-4/8,66b-7,75a-3,81b-8,83a-7,113b-7.

ᶜālim bol- 76b-9.

anġ manġ bol- 43a-9.

artınça bol- 19a-2/3/3,99a-8.

artuḳ bol- 97b-1,101a-4,112b-9,115a-8.

artuḳ-raḳ bol- 28a-7,101a-9.

ᶜayb bol- 31b-4.

az bol- 35a-7/8,56a-3.

bahālıġ bol- 82b-5.

bāṭıl bol- 41a-5,77a-9,83a-7,109a-3.

berāber bol- 8a-9,28a-4,28b-6,91b-7,96b-5.

birge bol- 96b-9.

bir tüzge bol- 101a-7.

bitişlig bol- 79b-6.

boş bol- 94b-3.

büyük bol- 7b-9.

cārī bol- 108a-5.

cemᶜ bol- 19a-1,73b-1,112b-7.

çuġur bol- 79b-7.

dāḫil bol- 91b-8.

esmerü'l-levn bol- 80a-1.

fāsid bol- 53b-4.

ġāfil bol- 36a-6,38a-5,55b-2,62b-8,77a-5.

ġālib bol- 71a-6.

ġarīm bol- 4b-1.

ḥāddü'n-nefes bol- 26a-3.

ḫafīf bol- 93b-3,97a-5,97b-4.

ḫalāṣ bol- 65a-7.

ḫarāb bol- 16a-9.

ḥareket üzere bol- 62b-4.

ḫāric bol- 91b-8.

ḥarūn bol- 26a-2.

ḥāṣıl bol- 57b-8,88a-7,88b-1,89a-2,108a-7,108b-6.

ḥāẕıḳ bol- 17a-1,18b-4,39b-4,43b-9,45b-3,49a-4,
60a-9,97b-5,98a-9,106a-7.

ḥāżır bol- 59a-9.

igri bol- 81a-4.

iki ḳat bol- 92a-6.

iksik bol- 114a-1.

iksük bol- 97b-1,113a-3.

ilgerü bol- 34a-2.

imin bol- 6b-9,8b-4/5/7,9b-1,14b-1.

imkān bol- 52b-5,111a-7,112a-4.

inçe bol- 80a-9.

inçge bol- 79b-5,81b-8,90a-7,100a-8.

iti bol- 92a-1.

itli bol- 79a-8.

ḳabūl bol- 37b-4.

ḳādir bol- 27a-2/4,27b-9,48b-2,93a-9,93b-3,99a-9.

ḳāhir bol- 99a-9.

ḳalıñg bol- 91b-9/9.

ḳatıġ bol- 26a-4,37a-4,92a-8.

ḳavī bol- 7b-8,23a-9,26a-1,27b-3,79b-4,91b-3.

kerek bol- 7a-8,83a-6.

kesegen bol- 92a-3/4.

ḳıṣḳa bol- 8b-1/3,27a-7,37a-9,94a-1,95b-3,101a-6.

kiñg bol- 7b-8,14a-4,15a-1,55b-7/8.

kirek bol- 3a-7,108a-1.

ḳolay bol- 68b-9,78b-9,113a-1,113b-7.

ḳorḳmas bol- 107a-1.

közi açuḳ bol- 39b-4.

küçlüg bol- 27a-1,113b-8.

küçsüz bol- 114a-2.

lā-naẓīr bol- 5b-9.

leyyin bol- 79a-8.

maġlūb bol- 93b-5.

māhir bol- 106b-4.

maʿḳūl bol- 69b-4.

maʿlūm bol- 8b-8,39b-5/5,103a-6.

maṭlūb bol- 50a-3,56a-6.

māyil bol- 94a-7.

mecrūḥ bol- 4a-4.

melūl bol- 100b-4.

me'mūnü'l-ʿāḳıbe bol- 112b-1.

mestūr bol- 31b-5.

meşġale bol- 54a-7.

meşġūl bol- 5a-5,17a-5,19a-4,27b-5,41b-5,45b-5,49

49a-6/7,52b-7,58b-1,70b-9,71a-9.

mezkūr bol- 36b-2.

muʿaṭṭal bol- 83a-5.

muʿavved bol- 14b-9,43a-3/4,108a-8.

muhettem bol- 79b-7.

muḥkem bol- 8a-3,13b-7,17a-9,65a-8,91b-3,94b-2.

muḥtāc bol- 18b-3/9,37b-8,52a-8,59a-8,61a-6,113a-3.

munżamm bol- 60a-8,61a-4/7.

muᶜtedil bol- 114b-2.

mużmer bol- 115a-8.

müctemiᶜ bol- 18a-2.

müdevver bol- 79b-6.

müfezzez bol- 79b-2.

müfraṭ bol- 113b-4.

müheyyā bol- 37a-6,49a-3.

mülṣaḳ bol- 22b-9.

mültefit bol- 52b-9.

mültezim bol- 37b-5.

mümkin bol- 48a-6 ,53b-8,54a-2,57b-9.

müntefiᶜun bihi bol- 93b-1.

müsāvī bol- 91b-7.

müstaġnī bol- 78b-3,83a-9,83b-6/7,95a-1.

müstaḳirr bol- 10b-3.

müstedām bol- 3a-9,4a-7.

müşaḳḳaḳ bol- 79b-2.

müşerref bol- 85a-3.

müte'aḫḫir bol- 8b-6.

müteferriḳ bol- 62a-2.

mütekellif bol- 39b-5.

mütemekkin bol- 66a-5.

nāᶜim bol- 79a-9.

ortaçaḳlı bol- 26b-6.

öküş bol- 83b-1.

rüsvāy bol- 76a-4.

ṣaᶜb bol- 17b-9.

s̱ābit bol- 6b-3/3/4/5/6,18b-3,35a-7.

sādec bol- 87a-5.

saḥiḥ bol- 6b-6,112b-1.

ṣaḥiḥü'z-ẕihn bol- 18b-1.

ṣāliḥ bol- 105b-5.

sālim bol- 87b-3.

salṭanat bol- 4a-6.

sebeb bol- 3a-6,3b-3.

sevāb bol- 5a-5.

sınanmış bol- 37a-3.

solġay bol- 22b-4.

ṣulb bol- 79a-9.

şāṭır bol- 48a-2,48b-2,49b-2,56b-8,60a-9,62a-1.

şedīdü'l-ḳalb bol- 18b-1.

tabīʿat bol- 17a-2,18b-4/7,27b-8,98b-1.

taġyīr bol- 17a-6.

ṭālib bol- 50a-2,55b-1.

ṭamaʿ bol- 99a-6/7.

tamām bol- 89a-9,89b-4.

tar bol- 14a-6,40b-3,111a-4.

ṭāyiʿ bol- 26a-2.

tiñg bol- 8a-8,101a-8.

tiz nefes bol- 112a-9.

tiz-rek bol- 14b-8.

tos-toġru bol- 98a-7.

tüz bol- 91b-3/6.

uçuz bol- 14a-5,26a-5.

ʿuryān bol- 7b-1.

uzun bol- 8b-1/1,37a-8,50b-9,91b-2,94a-1,99b-5/7,
100b-3,101a-2,113b-4,114a-6.

vācib bol- 4b-2,7a-3.

vāḳiʿ bol- 56a-3,58a-1,66b-1,93a-4,108a-2.

vāṣıl bol- 73b-4.

vesṭānī bol- 79b-5.

yābis bol- 79b-1.

yaḫşı bol- 14a-6,62a-8,76a-4.

yaḳın bol- 34a-3,46b-5,61a-5,63a-9,63b-9.

yaḳīn bol- 13b-6,83b-1.

yarāġ bol- 108a-7.

yarar bol- 105b-8,107a-6.

yassı bol- 90a-7.

yayaġ bol- 57b-6.

yıraḳ bol- 10b-7,31b-3,113a-6.

yiñgil bol- 26b-9,78a-5.

yiter bol- 3b-9.

yoġın bol- 26a-2.

yoġun bol- 79a-7,80a-8,81a-9,112a-9.

yuġa bol- 91b-9,92a-4.

yumru bol- 79b-3.

yumşaḳ bol- 9a-1,92a-9,112b-2.

yügrük bol- 26a-3,61a-9.

yük bol- 20a-9.

ẓāhir bol- 52a-7,80a-4/7,82a-6,99b-6.

zaḫm bol- 111a-4.

żaʿīf bol- 27b-4.

żarūret bol- 36b-5.

zāyil bol- 54a-3,98b-5/6.

zīrek bol- 14a-7/8.

bolın- olmak krş. bolun-

b.mas 88a-4.

bolun- olmak krş. bolın-

b.up 61b-7.

boş boş

b. bol- 94b-3.

b. ķoy- 45b-2.

b. tur- 30b-8,36a-7.

boşan- ayrılmak,çıkmak

b.ġay 65b-3,93b-5.

boşat- boşaltmak,bırakmak

b.ıp 24a-5.

boy boy,vücud

b.ung-nı 11b-7.

b.ıngdın 68b-6.

b.un 11b-4.

boyun boyun

b.ıng (boynıng) 34a-7.

b.ung(boynung) 34b-2.

b.ı(boynı) 52a-9,52b-3/8,56b-1.

b.ına (boynına) 90a-4,93b-8.

bölek bölük,topluluk

b. 62a-3,115a-7.

b.ning 115a-3.

bu bu

b.(sıfat) 2b-6,3b-4/8,4a-7/9,4b-2/3/5/6/9,5a-2,
5b-7,6a-3,7b-4/6,9a-5,15b-9,17b-2,18a-1/3,18b-1/7,
19a-5,20a-7/8/9,20b-7/8,21a-9,21b-4/5,22a-8/9,
22b-1,23a-1,23b-8,24a-1,24b-9,25a-1/2/2,25b-7,
26a-4,27b-6,33a-4,36a-2,37b-1,38a-1/2/2,39b-4,
40b-2,41a-1,41b-9,42b-4/7,43b-7/8,45a-4,46a-5/7,
46b-1,47a-3/5,47b-4,48b-4,49a-3/8/9,50a-1/9,51a-6,

52a-6,53a-4,57a-1/5/9/9,57b-2/3/7/8,60a-3,61a-8, 61b-2,62a-1,63a-4,63b-2/5/8,64b-6/8,65b-8,66b-1, 67b-5,68a-3,70a-4,70b-1,71a-5,71b-7,72a-9,72b-6/7, 73a-2/8,73b-3,74a-7,74b-3,76a-6/9,76b-3/4,77a-2/2/ 3/6,77b-4,78b-3,79a-2/6,80a-2/4,80b-5,81a-7,84a-8, 84b-8,85a-2/3/5/9,85b-8,87a-2,88a-4/7,88b-3/7, 89a-2,89b-2/9,90a-6,90b-4/9,92a-5,93b-5/9,97a-8, 97b-2/4/7,98a-9,99a-5,99b-7,100a-6/9,100b-2/2/8, 101b-5,102b-9,103b-7/8,104a-6,105a-6,105b-2/3/8, 106a-8,106b-6/9,107a-6,107b-2/9,108a-1,108b-4, 109a-3/5/5/7,109b-9,111a-1/9,111b-8/9,112a-2/7, 112b-4/6,114b-1/8,115a-3,115b-1.

b.(zamir) 2b-7,22a-7,56a-3,64a-7,68a-1/74b-6,75b-2,76a-5, 78b-9,83a-1/7,85a-8,111b-1.

uş b. 41b-6,51a-8.

mun-tig 3b-4,4b-8,6a-5,8a-2,10b-1,12a-5,14a-8,14b-8, 15a-5,16b-6,21b-4,43a-5,43b-4,65b-4,68a-7,73a-2, 77a-4/5,78a-1,82a-3,91a-3,92b-2,93a-2,96b-9, 101a-1,101b-3,111a-7,111b-1/8,113a-6.

munıñg 17b-1,18a-2,18b-2,105a-7,105b-3.

munuñg 24b-2,28b-2/9,29a-5,29b-3/7,30a-5,30b-1, 32a-6,32b-9,34a-3,43a-5,46a-2,84a-3,91a-2,95a-8.

munuñg birle 25a-3,46a-6,63b-9,76b-2,83a-1,84a-3, 97a-4,97b-3.

munıñg kibi 33a-5,57a-6.

munuñg kibi 65a-6,70a-7,72a-5,93b-2,95a-3,106a-5.

munuñg tig 38a-3,92a-2.

munı 20b-8,45a-1,57b-1,76a-5,84a-5,105a-8.

muñga 68a-1,104b-2,114b-4.

munda 13b-7,19a-3,63a-7,70b-5,106a-7,106b-4,108a-1.

mundın 18a-8,27a-7,60b-1,97a-2,112b-9,113a-3, 113b-6/9,115a-2/7.

mundın songra 17a-7,106b-7,107a-2.

munça 18a-2,18b-6,83b-5,84a-7.

b.lar 18b-9,20b-1,36b-9,37a-6,60a-7/8,61a-4,62a-4/5/9,62b-1,81a-4,81b-9,83b-5,93a-9,97b-9,113a-8, 115a-6.

b.nlar 35b-3.

b.lar-nıng 25a-7,60a-6,60b-5,61b-1,62a-5,64a-9, 85a-2,93b-1,104a-1.

b.larnı 11a-1,18b-8,26b-4,29b-2,43b-7,44b-9,57a-8, 60b-9,74b-9,97b-4/5,106a-3/4.

munlarnı 18b-2.

b.larġa 57b-9,60b-1/4,61a-3,89a-2.

b.lardın 38a-4,60b-2/6,61a-1,62a-4,110a-3.

b.ları 35a-8.

buçuḳ buçuk,yarım

b. 30b-7,31b-2,87a-3/8.

b.dın 87a-9.

b.ı(buçuġı) 101b-2.

b.ını 77b-5.

b.ına 33b-3,58b-2,(buçugına) 30b-8,58b-3.

b.ından 70b-2,(buçugından) 59a-7.

bul- bulmak krş. tap-

b.ur 70b-9.

b.gay 82b-6.

b.sa 36a-9.

b.up 55b-9.

b.maḳın 36a-6.

nuṣret bul- 82b-6.

	zafer bul- 36a-6/9,70b-9.
bulay	bu şekilde,bu gibi
	b. 12a-6,36a-8,37b-7,93a-1,103a-3.
bulun-	bulunmak
	b.ur 7b-1.
	b.mas 38a-1.
bur-	burmak,kıvırmak
	b.ġıl 9b-9.
	b.a çap- 98a-5.
	b.mak 65a-9.
burul-	burulmak,kıvrılmak
	b.ġıl 34a-3.
	b.sang 65b-1.
	b.sa 65b-1.
burun	önce,evvel
	b.. 10a-9,31a-6,32a-9,39b-7,44b-7,53a-5,54a-6,56b-4, 62b-7,66b-4,85b-6.
	b.dın 16b-5.
	b.ġı 20a-4,35a-4,41a-7,41b-3,107a-4,107b-1.
	b.ġıdın 43a-6.
	b.ġısından 55b-6.
	b.ġılar 57a-9.
buş-	yetişmek,ulaşmak ?
	b.mas 27a-8.
but	but,vücudun kalça ile diz arasındaki kısmı
	b.ung 28b-8,46b-4,59a-4/5,65b-5,77b-6,78a-1,91b-7.
	b.ıng 34b-9.
	b.ung-nıng 28a-3,31b-1,32a-4.
	b.larıng-nı 12b-5.

butaḳ — budak
b. yiri 79b-7.

buyur- — buyurmak, emretmek
b.ur 6a-8.
b.up 58a-7.

buyruḳ — buyruk, emir
b.ı 3a-5.
b.larınge 5a-3.

bük- — bükmek
b.üp 102b-4.

bükül- — bükülmek
b.ür 92a-6.
b.üp 8b-5.
b.meyin 35b-2.

bürcās — bir çubuk üzerindeki hedef krş. bercās
b. 71b-7/9.

büri- — bürümek, örtmek, kapanak krş. ört-
b.yur 4a-4.

büyük — büyük, iri
b. bol- 7b-9.

büz- — büzmek
b.üp 95a-8.

C

cāhiliyyet — A. İslâmdan önceki devir
c.de 86b-3.

cān — F. can
c. 3a-5 (c. baş oyna-)

cārī — A. geçerli
c. bol- 108a-5.

cāyiz	A.işlenilmesine izin verilen,olabilir
	c. 68a-9,74b-3,93b-9,109a-1,115a-2.
cehd	A. çalışma,gayret
	c. it- 60b-9.
	c. ḳıl- 40a-5,115b-7.
cem^c	A. toplamak,topluluk
	c. bol- 19a-1,73b-1,112b-7.
	c. ḳıl- 73a-8.
	c.i^ci 82b-8.
	c.ī^csi 9a-6.
	c.ī^csinde 17a-1.
cemā^cat	A. cemaat,topluluk
	c. ḳa 62a-3.
cevāriḥ	A. yaralar
	c.i 35b-1.
cevher	A.kılıç demiri;kılıç demirinde olan benekler
	c.i 86a-6,90a -1/2,91a-8,91b-4.
	c.ine 90a-1.
	c.lig 86a-8.
cevlān	A. dolaşma,gezinme
	c. 108a-3.
cidd	A. ciddî
	c. 108a-9.
cihān	F. dünya,âlem
	c. 5b-8.
cihet	A. cihet,taraf
	c.ge 98b-4.
	c.inden 91b-4.
cild	A. deri
	c.din 72a-1

cümle — A. bütün,hepsi

c.sinden 93a-6.

cürḥ — A. yara

c.ini 4a-4.

Ç

çaḳ — zaman,vakit

ç.da 10b-5/8,25a-8,99a-6,112a-3.

çalma — sarık

ç.ng 67b-8.

çap- — (at) koşturmak,sürmek; kılıç vurmak

ç.dılar 96a-4.

ç.tılar 96a-5.

ç.ġıl 58b-4,71b-5,96b-4/8,97a-9,98a-6,98b-3/4.

ç.sa 93b-3.

ç.a başla- 98b-3/4.

ç.ıp 8b-3,97a-2/8,97b-7,105b-7.

ç.up 54b-4,72a-3,106b-2.

ç.ġanıng 96b-9.

ç.ġanda 98a-5.

ç.ḳanda 16a-4.

ç.ar yiri 92a-9.

ç.ar kibi 96b-4.

ç.arken 94b-5.

ç.maġıl 16a-8.

ç.maḳ 16a-9.

ç.maġa 96a-8,97a-5.

ç.maḳdın 61a-2.

ç.ış 72b-9.

ḳılıç çap- 96a-8,98a-5.

çāre F.çare

ç. 52b-1,61a-3,65b-1,112a-3.

ç.siz 52b-9,53b-1,54b-2/6/8,55a-1,55b-1,56a-1, 67b-2.

çevgān F. çevgân oyunu,bu oyunda kullanılan değnek

ç. 95b-7,108b-9,109a-4/7,110a-7/8,110b-4/8,111a-2/5,112b-6,113b-1/3.

ç.nıñg 112b-6,113b-5.

ç.nı 110b-1.

çevre çevre

ç. 64b-1.

çevril- çevrilmek

ç.üp 70a-3.

çevür- çevirmek,döndürmek

ç.ür 53b-1.

ç.gil 30a-5,30b-2,33a-7,70b-3.

ç.señg 4b-9.

ç.üp 65a-4.

çevüklük çeviklik

ç. 76a-6.

çık- çıkmak

ç.ar 8b-6,15b-7,65b-7,101b-9,102a-1.

ç.arlar 12a-7.

ç.ġay-sen 31b-3,38a-9.

ç.ġay 113a-5.

ç.ġıl 12a-2,14b-6,40b-4,47a-5,47b-5,52a-4,55a-3, 97b-8,99a-2.

ç.sañg 46a-4,50a-2,60a-6,61b-2/5/6,64a-6,69a-7.

ç.sa 40a-7,63a-7.

ç.ıp 15b-7,28a-8,93a-4.

ç.mayın 112a-5.

ç.ġanda 47a-5,76b-9.

ç.mas-sen 36a-5.

ç.mas 108b-9.

ç.maġıl 12a-3/5.

ç.masun 8a-7.

ç.maḳ 76b-7.

ç.maḳ-ḳa 16b-1.

ç.maġa 104b-8.

ç.maḳdın 8b-4.

ç.maḳlıḳ 36a-2,112a-5,113a-8.

ç.maḳlıḳnı 46b-1,47b-4,48b-4.

ç.maḳlıḳdın 108b-1.

ḳarşu çıḳ- 36a-2/5,47b-4/5,48b-4,60a-6,61b-5/6.

seyr-ge çıḳ- 12a-2.

tizginmeklige çıḳ- 50a-2.

çıḳar- çıkarmak;uzatmak

ç.ur 61b-1.

ç.ġay-sen 25b-4,94b-6.

ç.ġay 13b-7.

ç.ġıl 13b-9,29b-8,30a-5,30b-6,31b-6,39b-9,59a-5/7,
66b-5,71a-1.

ç.sa 113b-3.

ç.ayım 65a-9.

ç.u kör- 58a-5.

ç.ıp 35a-1,47a-9,67b-4,73a-8,96b-6,105a-7.

ç.mayın 21a-7,22a-5,25b-1,113b-2.

ç.ġanın͡g 96b-8.

ç.maġıl 16b-3.

ḳan çıḳar- 16b-3.

çıḳrıḳ çıḳrıḳ

ç.lıġ mihmāz 68b-2.

çızık	çizik
	ç. 81a-1.
çigin	çiğin,omuz
	ç.ing 45a-6.
çik-	çekmek ;yay kurmak
	ç.er 27b-3.
	ç.gey-sen 103a-4.
	ç.gil 9a-8,65b-6,94b-9,95a-7,95b-5,102a-5,102b-4.
	ç.sün 98b-7.
	ç.e çike 31a-5.
	bil- 99b-8.
	ç.ip 43b-2.
	ç.gende 95a-4.
	ç.genden 103a-7.
	ç.miş bol- 26a-8.
	ç.mekde 102b-9.
	ç.meki 99b-9.
	ç.mekini 102b-9.
	ç.meklik 95a-2.
çöprek	bez,paçavra
	ç. 82a-4.
çuġur	çukur
	ç. bol- 79b-7.
çulġa-	sarmak,dolamak
	ç.sın 100a-9.
	ç. p 66b-2.
çulġaş-	dolaşmak,sarılmak
	ç.masun 70b-6.
çün	F. vaktâ ki, ...ınca
	ç. 4b-5.

D

dāḫil — A. dâhil,içeri girmiş
d. bol- 91b-8.

dāʿī — A. sebep olan
d. 2b-7.

daḳı — dahi;ve — krş. taḳı
d. 103b-9.

daḳīḳ — A. ince
ḫaṭṭ-ı d. 87b-8.

dānī — A. yakın
d. 3b-1.

dārū — F. ilaç
d. 88b-1.
d.dın 88a-8.

daʿvī — A. dâvâ,iddiâ
d. ḳıl- 7a-1,35b-7/9,49b-1.

dāyim — A. dayima,devamlı olarak — krş. dāyimā
d. 6a-4,6b-7,43a-5.

dāyimā — A. dayima,devamlı olarak — krş. dayim
d. 6a-7,14b-9,15a-1,36b-1,41b-7,62b-3,64b-6,66a-3,
67b-3,76a-2,77a-6,101a-8,111a-8,111b-3.

dāyire — A. çember
d. 30b-4.
d.ġa 50a-8.

dāẕ — F. âdalet,hakkın yerine getirilmesi
d.ınġa 3a-6.

defʿ — A.savışturma;oku yaydan bırakma
d. ḳıl- 66b-3,101a-4.

dem — F. zaman,an
her d. 3b-8.

dergāh	A. makam
	d.-ı ʿālī 4b-2 (d.ġa yüz ur-)
devā	A. çâre,tedbir
	d.sını 52a-6.
devlet	A. baht,saâdet
	d. 3a-8,3b-8,4a-7.
	d.lıġ 4b-4.
devr	A.dönüp dolaşma,devir
	d. 14a-2/6,29b-4/7.
	d. it- 15a-3.
	d. ḳıl- 15a-8,15b-1/2/3/5/6/7/8,28b-1/2,29a-1/5, 29b-3/9,30a-6,30b-1/4,31b-6,32a-6,32b-2/6/9,33a-4/ 5,33b-9,34a-4,51a-9,55a-6.
	d.ning 14b-3.
	d.ni 14b-1,15b-9,28a-9,55a-2.
	d.de 51a-2.
	d.din 15b-6.
	d.ing 14a-4,14b-6.
	d.ing-ning 14a-3,55b-8.
	d.ingni 55b-5.
	d.ini 50a-7.
dımmışḳī	bir kılıç çeşidi
	d. ḳılıç 91a-6,91b-1.
dost	F. dost,arkadaş
	d. 57a-8.
	d. tut- 3a-4.
	d.ung-dın 36a-4.
dögül	değil krş. tögül
	d. 18b-5,20b-8,37a-1,58b-6,69a-2,81a-2,85a-6, 86a-3/3/7,86b-5,89a-7,91a-1,91b-5,92a-5,109a-2,

113b-2.

d. sen 63b-7.

d.irken 7a-2.

dört — dört (sayı) — krş. tört

d. 91a-8/9.

duᶜā — A.duâ

d.lar 87b-4.

d.çı 4b-2,5a-2.

dur- — yardımcı fiil — krş. tur-

d.ur 66b-2.

düşmen — F. düşman

d. 7a-9,57a-7,60a-3,71b-3.

d. ili 57a-5,78a-9.

d.niñg 59a-9.

d.ni 7b-3.

d.ġa 63b-5.

d.din 4a-2.

d.iñg-din 36a-4.

düşvār — F. güç,zor

d.rak 18a-1.

E

ebeden — A. aslâ,hiç bir zaman

e. 89a-9.

eger — eğer (şart edatı)

e. 6b-5,7b-1,8b-3,9a-8,9b-7,10a-8,10b-7/8,11a-4/6, 18b-1,22a-5,23b-6,24b-1,25a-8,26b-2,27a-1,36a-8, 37a-6/7/9,37b-1,39b-4/5,40a-2/6/7/8,40b-3,41a-3/ 5,41b-4,42a-4,43b-2/9,44a-7,45a-7/8,45b-3,46a-3, 48a-2/5/9,50b-2,51a-4,52a-9,52b-6/8/9,53a-1/4/6/7,

53b-9/9,54b -3/6/8,55a-4/6,56a-1,56b-5/6/8,58b-7,
59a-8/9,60a-7/8,60b-7,62a-1/3/8,62b-7/9,63a-5,
63b-5,64a-8,64b-2/4,65a-5/7/9,65b-1,66a-6,66b-7,
67a-4,67b-8,68a-8,68b-3/9,69b-2,71a-5,71b-2/3,
74b-1,77a-4/8,77b-7/9,78a-1/3/9,79a-9,80a-3,82a-5,
85b-6,87b-8/9,92a-8/9,93b-2,94a-1/1,97b-8,99b-5/6,
100a-8,106b-4,111a-9,111b-4/9,112b-9,113a-3/5,
113b-3/4/6/9,115a-2/4/8.

efżal   A. iyilikler
e. 68a-8.

emil   A. mahâretli,usta
e. 68b-1.

el   el   krş. il
e.in al- 3b-2.

envā‘   A. çeşitler
e. 4b-7,73a-2,105b-3.

eser   A. eser,iz
e.i 79b-8.
e.ler 86b-1.

eski   eski   krş. iski
e.sindin 85a-5.

eslem   A. en emin
e.ü'l-‘ākıbe 9a-4.

esmer   A. buğday renkli
e.ü'l-levn 80a-1.

eşerr   A. en şerir,en kötü
e.i 92b-9.

ev   A. veyâ
e. 25a-9,36a-3/4,103a-8,109a-4.

evlā   A. daha iyi,evlâ
e. 68a-7.

evvel A. evvel,önce
e. 5b-1,6b-1,17b-8/9,94b-3,98b-9,99a-5/7,100a-3,
105a-4,106b-2.
e.de 47b-6.
e.i 90b-9.
e.lerde 105b-6.
e.ki 91a-7,110a-5.
e.kisi 109a-9.

eyā F. ey !
e. 3b-6.

eye eye,sahip
e.si 64b-3,74b-3,82b-5,83b-6,95b-7,96a-6/7,113b-8,
114a-2.
e.sining 64b-4,83a-8,93b-2,100a-8,113a-2,114a-5.
e.sin 63b-4.
e.sine 54a-7/7,83a-7,114a-3.
e.lerini 3a-7.

F

faḫr A. öğünme,iftihar
f. it- 82b-5.
f. ḳıl- 84a-3.

fāris A. atlı,binici
f. 6a-1,8a-1,16b-6,18b-1/3,22b-4,27b-4/5,37b-5/8,
38a-8,49b-1,55b-5,61a-6/7,62b-9,63a-4/6/7,63b-6,
70b-8,76b-9,78b-3,93a-6,93b-5/7,108a-6,108b-8.
f.ning 11b-3,27b-2,35a-9,35b-5,55a-2,57b-4/6,93a-4,
94a-4,96b-1.
f.ni 13b-6,51a-9,53b-9,77a-2.
f.ge 61b-5,108b-6.

f.ḳa 7a-3,13a-3,14a-5,35a-4/5,44b-2,60a-6,78a-5.

f.ler 7b-6,10a-9,12a-6,17b-1,22a-8,25a-4,26b-4, 31a-6,35a-4,35b-7,36a-1,46a-2,58a-7,69a-4,70b-7, 73b-4,112a-5.

f.lerning͡g 76b-5.

f.lerni 22a-8.

f.lerge 61b-6.

f.lerdin 52a-1.

fārislıḳ A. binicilik krş. fārislik

f. 3a-2,7a-1/2,63b-6,77a-9.

f.nın͡g 6b-2,11b-1,17a-7,107b-6/7.

f.da 35a-8.

f.dın 7a-6.

f.ındın 63b-7.

fārislik A. binicilik krş. fārislıḳ

f.likde 76b-4.

f.likinde 108b-6.

fārsī İran'a âit

kasab f.din 104b-1.

fāsid A. fâsit,yanlış,bozuk

f. bol- 53b-4.

f. ḳıl- 68b-3.

fażīḥat A. edepsizlik,rezillik

f. 37b-5.

fażīlet A. fazilet,erdem

f.i 84b-8.

fażl A.üstünlük,fazilet

f.ı 82b-7,93a-5.

f.ını 84a-3.

fehm A. anlayış,anlama

f. it- 17b-5,19a-5,20b-9,38a-2,41b-7.

f. kıl- 42b-5,53a-4,70a-5.

fenn A. fen,hüner

f. 5a-9,82b-2,108a-1.

f.ge 105b-8.

f.i 5b-1/2/3/4/5/6,6b-1,19a-8,82a-6,107a-4.

f.inde 108b-8.

f.indin 107b-8.

f.lerni 5b-7.

fermān F. ferman,emir

f.ı 2b-8 (tengri f.)

fetl A.hasmın süngüsünü süngüyle uzaklaştırmak

f. 66b-2.

fikr A. fikir,düşünce

f. it- 17b-3,18b-8.

f.ini 4b-3.

fi'l-ḥāl A. bu anda,derhal,şimdi

f. 42a-6.

firencī bir kılıç çeşidi

f. kılıç 90a-6/6,90b-6.

f.ning 91a-3/4

furṣat A. fırsat

f. tap- 41b-6,48a-4,55b-4.

fülān A. filân,biri

f. 36b-2.

G

ġāfil A.gâfil

ġ. bol- 36a-6,38a-5,55b-2,62b-8,77a-5.

ġalabalıḳ A. kalabalık

ġ.da 64b-3.

ġalaṭ A. yanlış,galat

ġ. ḳıl- 53a-4.

ġālib A.gâlip,yenen

ġ. bol- 71a-6.

ġalīz A. kaba,iri

ḥaṭṭ-ı ġ. 87b-8.

ġarīb A. garip,tuhaf

ġ. ᶜamel 46a-5.

ġ.raḳ 90b-8.

ġarīm A. hasım,rakip

ġ. 36a-4,50a-1,54a-5,54b-6,58b-1.

ġ. bol- 4b-1.

ġ. oyna- 57a-8.

ġ.nin̑g 43a-8,55b-1/9,58a-8.

ġ.ni 19a-3,36b-4,43a-1,50a-6,51b-2,52a-2,54a-8,
64b-9,76a-5,102b-7.

ġ.e 41b-9.

ġ.ge 18a-5.

ġ.ġa 36a-2,44b-6/9,45a-4,46b-1/4,47b-4/5,48b-4,
54a-5.

ġ.ḳa 42b-7.

ġ.in̑g 40a-7,42a-7/8,45a-8,46a-6,48a-5,50a-1,51a-1,
52a-1/6,58a-5,58b-5,66b-3,67a-4,71a-8,73b-6/6,
75b-9,76a-3.

ġ.in̑g saru 39a-5.

ġ.in̑g-nin̑g 37a-7,39a-7,56a-7,59b-5,66a-3,77a-7,
102b-1.

ġ.in̑gi 19a-1.

ġ.in͡gni 19a-4,45a-9,50a-3,51a-2,102a-6.

ġ.in͡ge 39b-1.

ġ.in͡g-ge 37a-9,37b-1,38b-9,39a-8,42a-2,42b-8,45a-7, 47a-6,47b-1,48a-8,48b-5,50b-7,58a-3,74b-1,75a-4.

ġ.in͡gdin 38b-5,43a-1,50a-4,59a-2,67a-8,75b-8.

ġ.i 70b-9,93a-5,115b-6.

ġ.in 57b-5,77b-2.

ġ.ini 18a-7.

ġ.ine 52a-9.

ġ.indin 77a-1.

ġ.ler-nin͡g 61b-6.

ġ.lerini 17b-1.

ġayb A. gayb,göze görünmeyen

ġ. it- 66b-8.

ġāyet A. gayet

ġ. 44b-3.

ġayr A.başka,gayri

ġ.ı 104a-1.

ġ.-ı mevżiᶜi 113a-6.

ġāzī A. gazi ,gaza eden

ġ. 6b-2.

ġ. türkler 4b-9.

germ F. sıcak,hararet

g. birle vaṣf ḳıl- 82b-4.

ġınā A. dal,çubuk (bkz. El-Mev. غينا)

ġ. ḳıl- 72b-8.

H

ḥabs — A. habs,tutma
ḥ. it- 16a-2.
ḥ. ḳıl- 16a-4,50b-6.

ḥabsle- — tutmak,bırakmamak
ḥ.gey 103a-9.
ḥ.gil 31a-1,33b-3,61a-2.
ḥ.señg 54b-9.
ḥ.p 103a-7.
ḥ.meklikni 103b-2/3.

ḫāc — F. haç
ḫ. 90b-1,91a-2.

ḥācet — A. ihtiyaç,lüzum
ḥ. 80a-5.
ḥ.vaḳtı 5b-8,7a-8,14b-2.
ḥ.iñge 49a-8,71b-2.
ḥācete yit- 49a-8,71b-2.

ḥadd — A. sınır,derece
ḥ. 28b-1,107a-5.
ḥ.-i maṭlūb 50a-3.
ḥ.-i muvāzın 50a-4.
ḥ.ü'n-nefes 26a-3.
ḥ.i 103a-7,103b-2,104a-3,106a-8.
ḥ.inde 108b-9.
ḥ.indin 110b-2.

ḫafīf — A. hafif,yeğni
ḫ. 74b-4,114a-3.
ḫ. bol- 93b-3,97a-5,97b-4.
ḫ.lıḳ 97b-5.

ḥāl — A. hâl,durum
- ḥ. 39a-6,85a-8,93b-5.
- ḥ.de 12a-2,17b-8/9,41b-1,43a-9,52b-7/9,
- ḥ.indin 20a-4.

ḥalaḳa — A. halka,çember — krş. ḥalḳa
- ḥ. 15a-4/6, 72a-9,72b-4.
- ḥ. ḳıl- 71b-8,78b-8.
- ḥ.nın͡g 72b-7.
- ḥ.nı 72b-6,73a-1/3,73a-6.
- ḥ.da 73a-4.
- ḥ.sı 15a-2.
- ḥ.sına 57a-3.
- ḥ.larnı 73a-8.

ḫalāṣ — A. kurtulma,kurtuluş
- ḫ. bol- 65a-7.
- ḫ. ḳıl- 64b-8.

ḫalāyıḳ — A. insanlar,halk
- ḫ. 15a-6,31b-3,83a-1.
- ḫ.lar 58b-4,65b-8,92b-1,93a-1,109a-9.
- ḫ.larnın͡g 83b-2.
- ḫ.lardå 96a-1.

ḫalel — A. eksiklik,halel
- ḫ.din 20a-8.

ḫalīfe — A. halife,padişah
- ḫ.ler 57b-8.

ḥalḳa — A. halka,çember — krş. ḥalaḳa
- ḥ.nı 14b-3.
- ḥ.sına 55b-8.
- ḥ.larda 37a-2.

ḫām	A. işlenmemiş (deri)
	ḫ.dın 72a-1.
ḥamāyil	A.omuzdan çapraz asılan bağ
	ḥ. ḳıl- 93b-8,94a-5.
	ḥ.niñg 94a-2.
ḥamle	A. hamle,saldırış
	ḥ. ḳıl- 40a-1,40b-4/8/9,41a-6,42a-2/8/9,43a-5, 45a-4/7,46b-4/9,48b-1/5,50b-1,53b-6,56a-3,60a-7, 61a-5,61b-9,62a-7,62b-8,74b-1,108a-2.
	ḥ.leriñge 41a-5.
ḥarb	A. harp,savaş
	ḥ. 93a-4.
	ḥ.yiri 58a-2.
ḫarāb	A. harap,perişan
	ḫ. bol- 16a-9.
ḥareket	A. hareket
	ḥ. 41a-4,62b-3,96b-6.
	ḥ. ḳıl- 13a-9,17a-3,33b-2.
	ḥ.indin 52a-7.
	ḥ.leriñg 17a-6.
	ḥ.leri 11b-3.
ḫāric	A. dış,dışarı
	ḫ. 35b-2.
	ḫ. bol- 91b-8.
ḥarīr	A.ipek (iplik)
	ḥ.gine 73a-4.
	ḥ.ginedin 73a-9.
ḫārūn	A. huysuz hayvan
	ḫ. 36b-8.
	ḫ. bol- 26a-2.

hās	A. has; hükümdara mahsus
	h.ı 3a-8.
	h.ınıng 4b-6 (hāsekiler h.)
hāseki	A. hükümdarın yakın adamı
	h.ler hāsı 3a-8,4b-5.
hāsıl	A. meydana gelen,olan
	h. bol- 57b-7,88a-7,88b-1,89a-2,108a-7,108b-6.
	h. kıl- 96a-9.
hassā	A. bilhassa,hasseten
	h. 18a-1/4,18b-6,25a-6,27a-6,54a-7,65b-3,107b-8.
hassiyyet	A. bir şeye mahsus olan kuvvet,tesir
	h.i 85b-5.
	h.leri 85b-2.
haşv	A. yün
	h.i 9a-1.
hatt	A. çizgi,hat
	h. 20a-6,39a-9.
	h.-ı dakīk 87b-8.
	h.-ı ġalīz 87b-8.
hatā	A. hata,yanlış
	h. 66b-1.
	h. kıl- 35a-7,43b-1/4,63a-2,66a-6/6,67a-6/6,95b-6, 111b-2,115a-5.
hatar	A. tehlike
	h. 43b-8.
	h.lıġ 60a-4.
hātem-i tāyī	İslâmdan önce yaşamış,cömertliği ile meşhur İbnü Abdu'l-lah b.Sa d'ın lâkabı krş. hatim
	h. 3b-9.
hātim	bkz. hatem-i tayi
	h.ga 3a-2.

ḫātun	kadın
	ḫ.nıñg 90a-3.
hav	atın yürüyüş şekillerinden birisi ?
	h. it- 15b-3.
	h. ḳıl- 14b-8,15a-4/5,47a-5.
	h.ıñg-nı 15a-4.
havā	gökyüzü,hava
	h.ġa 46b-9.
ḫavf	A. tehlikeli,korkulu
	ḫ. turur 11a-7,27b-4,43b-3/9,109a-5.
ḥāyıṭ	A. duvar
	ḥ.nı 65a-7.
	h.ḳa 78b-2.
ḥāyıż	A. âdet gören kadın
	ḥ. ibçi 84a-6.
ḫayr	A. hayır,iyilik
	ḫ. 14a-7,79a-5.
ḫayzerān	sıcak memleketlerde yetişen uzun yapraklı kamış
	ḫ.aġaçı 71b-8.
ḥāẕıḳ	A. usta,mâhir
	ḥ. 50a-3,74b-4.
	ḥ. bol- 17a-1,18b-4,39b-4,43b-9,45b-3,49a-4,60a-9, 97b-5,98a-9,106a-7.
	ḥ. ḳıl- 95b-9.
	ḥ.lıḳ 49a-9.
ḥāżır	A. hazır
	ḥ. bol- 59a-9.
ḥażret	A. huzur,kat
	h.-i ʿāliye 3b-1.

her F. her, hep, bütün

h. 3b-8,4a-9,4b-1,16a-4,30a-2,30b-3,31a-4,40a-9,
49b-7,55b-6,58a-5,73a-4,83b-2,87b-5,97a-1,98b-1,
106a-1/4/6,107a-4,115a-3.

hemīşe F. her zaman,dayima

h. 4a-7.

heybet A. heybet

h. 2b-9,38b-9,39a-1/8.

h.i 82b-7.

ḥırṣ A. hırs,istek

ḥ.ıñg 62b-4.

ḫıṣmāne F. düşmanca

ḫ. oyna- 73b-6.

ḥızām A. kolan krş. ḥuzām

ḥ. 9a-2/4.

ḥ.nıñg 111b-4.

ḥ.dın 9a-4.

ḥ.ıñgnı 9a-3/7/9,74a-4.

ḫıẕmat A. hizmet,vazife

ḫ.ıñga 4b-6.

hīç F. hiç

h. 7a-4/8,11b-8,13a-9,16b-6,17a-3,25a-6,36a-3,37a-7/
9,40a-6,43b-1/4,44b-2,46a-7,48a-5,50b-7,57b-2/9,
60a-9,61a-3,64b-5,66a-6,73b-9,74a-9,75b-5,76a-1/
7,82b-3,83a-7/9,83b-3,87a-5,91a-1,93a-9,93b-1/6,
95b-6,96a-5,96b-2,97b-1,98a-4,105a-6.

ḥikāyet A. hikaye,anlatma

ḥ. ḳıl- 105a-8.

ḥikmet A. hikmet

h. 17a-3.

ḥīle	A. hile
	ḥ. 48a-5,57b-9,63a-7,74b-6,76a-5.
	ḥ. ḳıl- 58b-9,71a-7.
	ḥ.ni 61a-8.
	ḥ.ge 61a-6.
	ḥ.ler 76b-3.
	ḥ.leri 76a-8.
	ḥ.lerni 67b-5,73b-3/5,74b-3,75b-2,77a-2.
	ḥ.lerin͡gi 63a-3.
hindī	bir kılıç çeşidi
	h. ḳılıç 86a-1,89b-9.
	h.nin͡g 90a-2.
	h.lernin͡g 89b-9.
ḥisāb	A. hesap
	h. ḳıl- 110a-3.
ḫorāsān	Horasan
	ḫ.dın 90a-4.
ḫorāsānī	bir çeşit süngü tutma şekli
	ḫ. 29b-9.
	ḫ.ġa 49b-3.
	ḫ.de 104a-6.
	ḫ.din 49b-4.
ḫoş	F. hoş,güzel
	ḫ. kör- 3a-7,66a-1,76b-3.
	h. tap- 4b-7.
ḥuzām	A. kolan krş. ḥızām
	ḥ.ıng-nı 26a-6.
	ḥ.ıngda 26a-7.
ḫüffet	A. temkinsizlik (bkz. K. T. خفّت)
	ḫ.de 80b-3.

hümāy	F. devlet kuşu,hümâ
	h.ı 4a-6.
hüner	F. hüner,mârifet
	h. 3a-7,3b-6.
	h.lerni 57a-6.
	h.lerini 6a-6.
	h.lig 85b-1.
ḥüsn	A. güzellik,iyilik
	ḥ. 2b-9,3b-6,35a-9.
	ḥ.üñgiz 3b-7.

I

ınam	güven
	ı.lu 37a-3.
ınan-	inanmak,güvenmek
	ı.sang 22a-5.
ᶜırḳ	A. damar
	ᶜı. 88b-4/5.
	ᶜı.ḳa 88b-6.
	ᶜı.lar 88b-7.
	ᶜı.lıġ 88a-7.
ısı	ısı,sıcak
	ı. 82a-2.
ısra	art,öte;aşağı
	ı. 61a-1.
ıy-	göndermek
	ı.a bir- 73b-8.

İ

i-	imek (cevherî fiil)	krş. ir-
	i.se 67a-8,95a-5.	
	i.ken 55b-1.	
ᶜibādet	A. ibâdet	
	ᶜi. 6a-4.	
ibçi	kadın	
	i.ge 84a-6.	
ibtidā	bir çeşit süngü tutma şekli	krş. ibtidā'-i āḫar
	i. ḳıl- 33b-6.	
ibtidā'-i āḫar	bir çeşit süngü tutma şekli	krş. ibtidā
	i. 31a-8.	
iç	iç	
	i.re 3a-1/1/2.	
	i.kerü 30a-9,104b-7.	
	i.kerüge 81a-3.	
	i.kerüdin 51a-8.	
	i.ini 74b-7.	
	i.ine 8a-3,30b-4,95a-7,95b-4,105a-1.	
	i.inde 2b-9,3a-3,5b-8,6a-4,6b-7,8a-2,12b-1,14a-2, 17b-4,18a-2,21b-4,23b-8/9,24b-3,30b-8,31a-4,33b-3, 34a-2,43b-8,49a-9,75b-9,81b-5,94a-8,100a-9, 105a-1,105b-3,108b-1.	
	i.indin 9b-8,15a-4.	
iç-	içmek	
	i.meyin 88b-8.	
için	için	krş üçün
	i. 101a-4.	
id-	etmek	krş. it-
	i.er 41b-9.	

idmān	A. idmân,alıştırma	krş. idmen
	i. 108a-7.	
idmen	A. idmân,alıştırma	krş. idmān
	i. al- 97a-4.	
ig-	iğmek	
	i.meklik 113b-1.	
ige	eğe	
	i. 86b-9.	
igen	çok,fazla	
	i. 60a-2.	
igil-	eğilmek	
	i.gil 12b-4/4,54b-8. i.se 113a-4. i.ip 12a-3,38b-8.	
	i.meyin 35b-2.	
	i.gen 87b-2.	
	i.megey 11b-8.	
	i.meklik-ke 113a-4.	
igin	omuz	
	i.iñg 34a-6,34b-2,60b-3,65a-3,71a-6,77b-8,96b-7, 105a-5.	
	i.iñg-ge 34a-1.	
	i.i 110a-8.	
	i.lerini 12b-2.	
igri	eğri	
	i. bol- 81a-4.	
	i.rek tur- 115b-6.	
iḫlāṣ	A. doğruluk,temizlik	
	i. 6a-1.	
iḥsan	A. ihsan,bağış	
	i.ıñgız 4a-8.	

iḫtilāf A. ayrılık, iḫtilaf

i. ḳıl- 101b-5.

iḥtirāz A. korkma, sakınma

i. ḳıl- 47b-7,64a-4.

iḥtiyāc A. ihtiyaç

i.ıng 69a-7.

iḫtiyār A. seçme, tercih etme

i. 78a-5.

i. ḳıl- 75a-6,85a-5,101b-8.

i. ḳıldur- 75a-5.

iḥtiyāṭ A. ihtiyat, temkinlilik

i. it- 12b-8,25a-9.

i. ḳıl- 9a-9,44a-2,80a-4.

iki iki

i. 7b-8,8a-9,8b-5,9a-3,11b-5,12a-4,18b-6,28b-2/6, 29a-1,29b-1/1/9,30a-6,30b-1,31b-6,32a-6,32b-2, 33b-9,34a-4/9,34b-4/7,38b-5,42a-1,50a-9,54a-9, 54b-7,60a-6,60b-7,61a-6,61b-5/7,68a-5/6,72b-2, 74a-7,76a-2,81a-3,86b-5,87a-2/4/8,92a-6,93b-9, 95b-3,101a-8,102b-5,104b-5/7,106b-2,111b-6,115a-3.

i. ḳıl- 9a-3.

i.ñgiz 50a-9,50b-1,55b-7.

i.ñgizniñ 41a-4,67b-3.

i.si 61a-7,62a-2,87a-1.

i.siniñ 61b-2,86b-5.

i.sin 68a-4,75a-4.

i.sindin 75a-5.

i.miz 60b-7.

i.nçi 5b-2,19a-8,20b-7,40b-4,110a-9.

i.nçisi 55b-6.

iksik eksik,az krş. iksük

i. bol- 114a-1.

iksit- eksiltmek,azaltmak

i.gil 106a-6.

iksük eksik,az krş. iksik

i. 12a-8.

i. bol- 97b-1,113a-3.

i.rek 68b-6,89a-7,91a-9.

i.lük 76b-4.

il el;atın ön ayakları krş. el

i. 11a-3,22b-2.

i.ge 4a-1,80a-8/9.

i.de 26b-7.

i.ing 9a-8,9b-6,10a-3,10b-9,11a-3/5/7,12a-3,19a-9, 19b-2/3,20b-2/3,21a-2/4/5,21b-7,22a-6/6,22b-6, 23b-2/2/4,24a-4/9,24b-5/8,25a-7,25b-5,28a-1/2, 28b-4/4,29a-3/6/8,31a-4/4/8,31b-8,32a-1/1/7/9, 32b-3,33a-1,33b-6/8,34a-8,34b-4,45a-5,45b-9,46a-3/ 4,46b-2/7,47a-3/9,48b-7,51b-4,56a-9,59b-1/2,69b-1/ 5/6,76a-2,77b-7/9,94a-8,94b-9,95a-1,97a-1/4.

i.ing-ning 94b-8.

i.ingni 19b-6/9,21a-7,22a-3,23a-7,23b-3,24a-5,24b-3/ 8,28b-7,29a-1,32a-4,34a-1,43a-7,49a-1,65a-2,94b-7, 95a-2/4,102a-5,103a-5,105a-5.

i.inge 24a-8,24b-4,25b-4,28a-1,32a-9,34b-7,38b-1, 70a-3.

i.ingde 9b-3,24a-6,27a-3,30b-9,59a-3,60b-4,68b-4/ 5/7,69b-8,73a-8,75a-7.

i.ingdeki 74a-6.

i.ingdin 24b-5,34a-7,46b-3.

i.i 45b-9,54b-7.

tig- 5a-5.

i.ining 110b-5,111a-2.

i.in 93b-4.

i.ini 110a-7,110b-5/8,113a-9.

i.inde 93b-2/5,114a-1.

i.indin 35a-5,58a-6,58b-8,59b-1/5,60a-1/2,93b-7.

il memleket

i.inde 2b-8,78a-9,86a-4.

i.lerde 83b-2.

i.lerinde 57a-5.

iley ön,huzur krş. alın

i.ine 50b-6,52a-1.

i.inde 37a-2.

ilgerü ileri

i. 8b-5,9b-8/9,10a-4,11a-5,12b-3,13a-2,29b-8,33a-1, 33b-1,35a-1,39b-9,47a-9,56b-3,59a-7,69a-3,77b-7, 78b-1,115b-5.

i. bol- 34a-2.

i.sin 51b-4.

i.sine 110b-4.

ilgik ilik

i. tik- 26b-3.

illā A. yalnız,ancak

i. 11a-2,14b-2,16b-8,17a-3,35b-4,36a-5,36b-5,37a-3, 44b-3,61a-6,90a-1,90b-7,91a-4.

ᶜillet A. sebep

ᶜi.siz 16b-7.

illig elli (sayı)

i. 39a-3,113b-6.

ʿilm A. ilim ; bilgi
ʿi. 17b-9,18a-1/2.
ʿi.niñg 18a-3.
ʿi.din 18a-1.
ʿi.üñg 114a-8. (i. bolsun üçün)
ʿi.i 3a-2,115b-2.
ʿi.in 25b-9.
ʿi.inde 115b-1.
ʿi.imizni 17b-7.

ilt- iletmek
i.ip 74b-2.

ilzem daha lâzım < A. الزم
i.rek 94a-5.

imdi şimdi
i. 85b-7.

imgek eziyet,zahmet
i. 94a-6.

imgen- zahmet çekmek
i.ür 99b-5.

imget- zahmete,sıkıntıya sokmak
i.gil 99a-3.

imin emin < A. امين
i. 78a-7,83b-9,96a-2.
i. bol- 6b-9,8b-4/5/7,9b-1,14b-1.

imkān A. imkân
i. bol- 111a-7.
i. tap- 40a-6.
i. yit- 64b-5.
i.ıñg 70b-5.
i.ı 52b-4,112a-4.

imtinā‘ A. süngüyü hamleden sonra geri çekme

i. ḳıl- 30a-8,33a-8/9,35a-2,40b-1,56a-7,71a-4.

i.ḳa 30a-6,64a-1.

i.da 30b-3,31b-9.

i.dın 33a-1.

imtis̱āl A. emre uyma

i. ḳıl- 5a-3.

in en

i.i 114b-3.

i.li 87a-7.

inçe ince krş. inçge

i. bol- 80a-9.

inçge ince krş. inçe

i. 91a-1,96a-9,104a-9,107b-2.

i. bol- 79b-5,81b-8,90a-7,100a-8.

i.rek 89b-6,90b-5.

i.lik 80b-9.

i.ligi 90a-7,100a-7.

in͡gildü inilti,ses

i.si 93a-3.

in͡gse ense

i.sin 53a-9.

i.sine 44b-1.

ihṣā'allāhu A. "Allah isterse"mânâsında bir söz

i. ta‘ālā 42b-5,51a-4,55b-4,70a-8,72a-7,110a-5.

intifā‘ A. faydalanma

i. al- 5a-1.

ir- ermek,yetişmek

i.di 4a-5.

i.se 4b-6.

ir- imek (cevherî fiil) krş. i-,dur-,tur-

bildirme görevinde:

i.miş 8b-9.

i.se 5b-7,37a-7,38a-7/8,50b-3,53b-5/9,55a-7,56b-6, 59a-5,61b-8,62b-5/6,80a-7,88a-2,93a-9.

i.mes 35a-5,80a-5,80b-8,81a-5.

i.ken 7a-2,23a-5,45b-7,50b-9,52b-8,65b-2,83b-5.

birleşik fiil çekimlerinde:

-ar i.miş 39b-4.

-r i.diñg 106b-6.

-ıñg,-uñg i.di 20b-4,32b-1,39b-7.

-arlar,-irler,-urlar i.di 7a-1,49b-1,96a-2/3.

-er i.diler 57b-1.

-urlar i.diler 57b-1.

-mas i.diler 57b-2.

-r,-er,-ur i.ken 11a-5,29b-3,32a-3,32b-2,33a-4/7, 47b-1,54b-4,69a-1/8,76a-4.

-p i.ken 94b-9.

irik- bıkmak,usanmak (bkz. K.B.)

i.mesün 76b-2.

iriş- erişmek,yetişmek

i.meyin 58b-9.

iski eski

i. 16b-5,85a-6,85b-3/5,86b-4,88a-5,90a-8.

i.nüñg 85b-4.

i.si 85b-7.

i.sin 85a-4.

isti'mâl A. kullanma

i. kıl- 14b-2,16a-5,49b-8,51a-6,57a-5/9,57b-7/8, 63a-4,64b-6,68b-2,73b-5,95b-1.

iş — iş

i. 40a-2,58a-6,60b-1,63b-5,77a-2,88a-4,95b-8,108a-9.

i. ḳıl- 43b-4,64b-3.

i.niñg 52a-6,99a-5,106a-8.

i.i 7b-4.

i.ni 33a-4,47a-5,64b-6,73a-2.

i.ge 107a-6.

i.de 38a-1,45a-1,95b-9,97b-4,98a-9,105b-3.

i.din 40a-2.

i.i 91b-5.

i.ini 7b-6,46a-7.

i.inde 49b-1,76b-9.

i.ler 38a-4,49a-3/8,76b-4.

i.lerni 42b-4,53a-4,84a-8.

i.lerde 17b-2,20a-9,39b-4,51a-8,71a-5,76a-6,77a-5, 107b-9.

i.lerdin 77a-6,109a-5.

i.lerine 17a-7.

i.lerinden 107b-7.

işāret — A. işâret

i. 12a-7,29a-2,59b-9,67b-2.

i. ḳıl- 4b-7,12a-2,15b-4,47b-8,48b-8,61b-9.

i.i 13b-2.

işitil- — işitilmek

i.ür 93a-3.

i.medi 38a-4.

işkāl — şekiller,tarzlar < A. اشكال

i.i 91b-5.

işle- — işlemek

i.rler 86a-5,89a-3.

i.gey-sen 44b-4.

i.gey 49b-8.

i.mes 46a-7.

işlen- işlenmek

i.miş 86b-3.

i.sün 85b-3.

i.se 85b-3.

i.ip 92b-2.

i.miş bol- 85b-6.

i.ür vaktda 88a-8.

it köpek

i. 92b-6.

it et

i.de 92a-4.

i.li bol- 79a-8.

it- itmek

i.e bir- 24a-4.

it- etmek

i.erler 17b-1.

i.gey-sen 15a-3.

i.gey 17b-3/4/5,82b-6.

i.gil 12b-8,16a-2,19a-5,20b-9,25a-9,38a-2,41b-7,
66b-8,67b-2.

i.ip 17b-5,60b-9.

i.gende 15b-3.

i.meklige 18b-8.

bahs it- 17b-4.

beyān it- 41b-9.

cehd it- 60b-9.

devr it- 15a-3.

fahr it- 82b-5.

fehm it- 17b-5,19a-5,38a-2,41b-7.

fikr it- 17b-3,18b-8.

ġayb it- 66b-8.

ḥabs it- 16a-2.

hav it- 15b-3.

iḥtiyāṭ it- 12b-8,25a-9.

işāret it- 67b-2.

ḳahr it- 17b-1.

ṣabr it- 17b-5.

itek etek krş. itük

i.ni 26b-5.

i.ñgni 26b-1.

iti keskin

i. bol- 92a-1.

i.rek 89b-7,102a-1.

i.ligi 92a-1.

iʿtiḳād A. inanma,güvenme

i. ḳıl- 26a-7,94b-4.

iʿtimād A. dayanma,güvenme

i. 45a-2.

i.ı 98b-5/5.

itük etek krş. itek

i.iñgde 75b-6.

iv- acele etmek,evmek

i.megil 16b-2.

iy ey !

i. 3b-2/3,4a-7,57b-7.

iye sahip krş. eye

i.leriniñg 93a-3.

iyer eyer krş. iẕer

i. 7b-5,8a-2/2,9b-1,10b-3,28a-3,34a-2,108b-1.

	i.nin͡g 8b-7,9b-8,10a-4,10b-9,11a-2,28b-8,56a-9, 59b-2,68b-4,69b-6,70a-1.	
	i.ge 10a-5/8,12b-6.	
	i.de 10b-3,11b-4/6,12b-5.	
	i.din 8b-4,13b-6,39a-2,112a-4/5,113a-4/8,113b-1/3.	
	i.in͡g 78a-2.	
	i.in͡gni 65b-5.	
	i.in͡gde 38b-8,64a-3,75b-6.	
	i.in͡gdin 20a-3.	
	i.inin͡g 54b-1.	
	i.lig 9a-9.	
iyerlet-	eyerletmek	
	i.gil 9a-7.	
iz	iz	
	i.çe 14b-5.	
	i.inge 14b-6.	
	i.indin 14b-6.	
izde-	istemek;aramak	
	i.r 36a-6.	
	i.gil 40b-3,52b-4,53a-3.	
	i.sen͡g 50a-7,51b-1.	
	i.p 102b-7.	
	i.gen 4a-3,110a-5.	
	i.geni 57b-4/6.	
	i.gende 8a-4.	
iz̠er	eyer	krş. iyer
	i. 6b-7.	
ᶜizzet	A. izzet,hürmet	
	ᶜi. 84a-9.	

K

ḳabīḥ — A. çirkin,kötü

ḳ. kör- 26b-5,69a-4,99b-9.

ḳ. turur 12a-6,31a-6.

ḳabūrī — bir kılıç çeşidi

ḳ. ḳılıç 87a-4/5,88a-5.

ḳabūl — A. kabul

ḳ. bol- 37b-4.

ḳabża — A. sap;avuç

ḳ. 94b-7,100a-6,107a-7,112b-9,113a-2.

ḳ.nıñg 94 -1,100a-7.

ḳ.da 101b-1.

ḳ.daġı 107a-9.

ḳ.dın 99b-4/8.

ḳ.sı 93b-4,94a-7,100a-5/8,112b-8,113a-2.

ḳ.lardın 100a-6.

ḳaç- — kaçmak

ḳ.tı 38a-6.

ḳ.ġıl 62a-5,64b-5.

ḳ.sa 40a-7,63b-4.

ḳ.masdın 56b-4.

ḳ.maġay 57a-4.

ḳ.maġıl 62a-4.

ḳaçan — ne zaman;...dıġı zaman

ḳ. 4a-2,9a-5,9b-1,10a-5,13a-5,13b-7,14a-4/6/8, 14b-4/5,15a-4/8,16b-9,17a-4,18b-7/9,19a-4,20a-6, 20b-1,22a-1,24a-3,24b-2/7,25b-9,27b-3/4/6/8, 31a-3,38a-3/8,39a-4,40a-4/5,41a-1/7,42a-3,42b-1, 43a-3,44a-4,44b-9,46b-5/9,47a-7,47b-7,48a-6,48b-6, 49a-4,49b-1,50a-1/4/6,51a-9,51b-2,52a-6,52b-2,

53b-6,54a-6/7,55a-2,55b-1/5,56a-3/6,56b-1/7,58a-2,
58b-1/2/9,59a-2,59b-4,60a-6,61a-1/6,61b-2/5/7,
64a-6,64b-9,65b-4,66b-3,67a-3/8,67b-7,69a-2/6,
69b-7,70a-2/5,73a-5,73b-5,74a-1,75b-7,76a-1,76b-9,
77a-6,78a-7,82a-1,88a-2/3,88b-3,91b-6,92a-6,93b-3/
5,94b-6,95a-3,96a-7,96b-5,97b-4,98a-1/5/6,98b-6,
102a-3/5/9,105a-2,105b-6,106a-3/7,106b-4,107a-8,
109a-2,113a-4.

ḳ.kim 57a-1.57b-5,58a-3,61a-7,64b-9,71a-6,95b-4,
98a-9.

ḳadar — A. kadar

ḳ. 83a-9,97b-9.

ḳ.ınça 15b-9,30b-7,31b-3,63b-7,64b-5,70b-5,90a-8,
99a-9,100a-2/2/8,104b-5.

ḳadd — A. boy

ḳ.i 89b-5.

ḳādıḥ — A. küçük kurt,ağaç kurdu (bkz. El-Mev.)

ḳ. 81b-6.

ḳādir — A.kudretli,kâdir

ḳ. bol- 27a-2/4,27b-9,48b-2,93a-9,93b-3,99a-9.

ḳāhir — A. gücü yeten,üstün gelen

ḳ. bol- 99a-9.

ḳahr — A. üstün gelerek mahvetme

ḳ. it- 17b-1.

ḳ. ḳıl- 42b-3,49a-8.

ḳ.ı 35b-8.

k.ındın 35b-9.

ḳal- — kalmak

ḳ.ır 40a-8,50b-1,88b-3/6.

ḳ.ur 41b-4,75a-7.

	k.mış 3b-2.
	k.ġay 76a-8,88b-8.
	k.sun 106a-7.
	k.sa 47a-8,65a-9.
	k.ġınça 97a-3.
	k.ġan 49b-6,79a-3,115a-5.
	k.ġanı 89a-6.
	k.ġanını 100b-1.
	k.mas 61a-3,69a-7.
	k.madı 40b-2.
	mestūr kal- 76a-7.
kalᶜa	A. kale
	k. 102a-9.
	k.daġılarnı 102a-4,103b-8.
	k,dın 102a-9.
	k.lardaġılarnı 100b-9.
kalak	A. hareket (bkz. El-Mev.)
	k.da 6b-7.
kalb	A. kalp
	şedīdü'l-k. 18b-1.
kalb	A. döndürmek
	k. kıl- 30a-2/8,31b-7,32a-3/8,32b-1/1/3.
kalıng	kalın
	k. bol- 91b-9/9.
	k.lıġı 91b-7.
kalᶜī	bir kılıç çeşidi
	k. kılıç 85b-9.
kalkan	kalkan
	k. 54a-4/6.
	k. kıl- 63b-1.

	ḳ. tut- 5b-4.	
	ḳ.ın͡g 102a-4.	
	ḳ.ı 54a-1/3.	
ḳamçı	kamçı	
	ḳ.dın 104b-3.	
	ḳ.ın͡g 67b-8.	
	ḳ.ın͡g-nın͡g 27a-9.	
	ḳ.ın͡gnı 9b-3,27a-8.	
ḳamçıla-	kamçılamak	
	ḳ.ġıl 62a-9.	
	ḳ.p 62b-1.	
ḳamer	A. ay	krş. ay
	ḳ. 2b-9	
ḳamış	kamış	
	ḳ. 74b-8,96a-9.	
	ḳ.nı 96b-7.	
	ḳ.dın 104b-1.	
kāmil	A. bütün,tam	
	k. 3a-3,87b-9.	
	k.ḳıl- 106b-6.	
ḳan	kan	
	ḳ. 92b-8.	
	ḳ. çıḳar- 16b-3.	
ḳanat-	kanatmak	
	k.sa 16b-6.	
	k.mas 16b-8.	
ḳap-	kapmak ,almak	
	ḳ.ar-sen 39a-2.	
	ḳ.maḳlıḳ 108a-2.	
ḳapurçuk	kabuk	
	ḳ.lı 92b-8.	

ḳara	ḳara,siyah	
	ḳ. 79a-4,90a-2.	
	ḳ.ġa ur- 90a-3.	
ḳarabūs	A. eyerin ön ve art kaşı	krş. ḳarbūs
	ḳ.ḳa 26b-1.	
ḳarbūs	bkz. ḳarabūs	krş. ḳarabūs
	ḳ.ı 68b-5.	
ḳarı	ihtiyar	
	ḳ. 83a-2.	
ḳarın	karın	
	ḳ.nı(ḳarnı) 110a-2.	
	ḳ.ına(ḳarnına) 12a-5.	
ḳarındaş	kardeş	
	ḳ. 83a-4.	
ḳarış	karış	
	ḳ. 27b-1,87a-7/7/8,89b-4,91a-9,92b-1,97a-2,104a-5.	
	ḳ.ḳa 87a-7.	
	ḳ.dın 89a-6.	
ḳarış-	karışmak	
	ḳ.ġay 88a-9.	
	ḳ.mas 88b-2.	
ḳarīb	A. yakın,yakın olan	
	ḳ.ung-dın 36a-3.	
ḳarḳıl	A. kolsuz savaş elbisesi	
	ḳ. 4a-1.	
ḳarşu	karşı	
	ḳ. 43a-1,52a-9,56a-2,64a-9,82a-3/5,97a-7,109a-3.	
	ḳ. çık- 36a-2/5,47b-4/5,48b-4,60a-6,61b-5/6.	
	ḳ. hamle kıl- 45a-4.	
	ḳ. kir- 40b-9,47b-2,56a-2.	

ḳ. tur- 18a-5,40a-2,41b-9,42b-7,44b-4.

ḳ.ġa 51b-2.

ḳ.sına 40b-5.

ḳ.raḳ 106b-2.

ḳarşul- yan yana,bir arada olmak ?

k.magaylar 60a-9.

k.makdın 61a-3.

ḳasab A. kamış,saz

k. fārsī 104b-1.

ḳaṣd A. kasıt,niyet

ḳ. ḳıl- 27b-6,53a-2,115b-5.

ḳāsī A. uzak,uzak olan

ḳ. 3b-1.

ḳaş kaş

k.ıng 103a-1.

ḳaş eyerin önünde ve ardında olan yükseklikler

ḳ.ı 7b-8,8a-1,8b-7,28b-8.

ḳ.ın 9b-8,10a-4,11a-3,56a-9,69b-7/7,70a-1.

ḳ.ını 10b-9,54b-2.

ḳ.ına 28a-3,59b-3.

ḳ.ında 11a-6/7.

ḳat yan,nezd,huzur

ḳ.ımda 9a-3,10b-1,11a-4,16b-4,22a-7,25a-3,35b-3/3/5,58a-1,58b-6,64a-7,76b-3,79b-9,108a-5.

ḳ.ında 31a-6,36b-2,46a-2,62b-6,68b-7,70b-7,83b-1,88b-9,90b-4,112a-5.

ḳ.ındın 50a-6.

ḳ.ımuzda 4b-8.

ḳat kat

iki ḳ. bol- 92a-6.

ḳatıġ katı,sert; çok

ḳ. 7b-9, ,19b-9,20a-9,21b-2,22a-7,23a-1,26a-4, 31a-5,36b-7/9,37a-4,40a-3,40b-3,43b-2,44a-5,51a-4, 53a-8,54b-5,61a-2/9,62a-4,64a-2,65a-7,65b-4/5, 67b-1,68a-6,69a-1,72b-9,75a-3,79b-1/4/5,80a-8/9, 80b-2/5/8,81a-9,81b-1/8/8,82a-2,82b-5,83a-6,87b-1/2,92a-1/2/4/6/8,96a-7,96b-4,97a-8,98b-6,99a-1, 103a-4,106a-2,106b-5,108a-1,111a-7,112a-1,113a-9.

ḳ. bol- 26a-4,37a-4.

ḳ.raḳ 16b-4.

ḳatla defâ,kere krş. ḳurla,kez,kiz

ḳ. 9b-9.

ḳatla- yanında,yakınında olmak ?

ḳ.p 111b-5.

ḳav- kovmak (bkz. Nev.) krş. ḳov-

ḳ.sa 54b-6,55a-4.

ḳavī A. kavî,kuvvetli

ḳ. bol- 7b-8,23a-9,26a-1,27b-3,79b-4,91b-3.

ḳavuş koğuş,oluk

ḳ. nāvek 103b-7

ḳayı hangi,ne,nere krş. ḳayu

ḳ.da (ḳayda) 95a-5.

ḳ.sı 107b-7,(ḳaysı) 45b-1/2,47a-1,61a-5,61b-8,63a-9, 78b-9,85b-2/3.

ḳ.sınıñ(ḳaysınıñ) 62b-5.

ḳ.sısı(ḳaysısı) 62b-4.

ḳayır- önem vermek,ilgilenmek (bkz. Y.T.S.)

ḳ.mas "beis yok,zararı yok" 111a-8,115a-8.

ḳayıra tekrar

ḳ. 94b-5,95a-4.

ḳayış kayış

ḳ. 94a-3.

	k.ı 59a-3,95a-2.
	k.ları 8a-3.
	k.larınıñg 8a-8.
kayıt-	geri dönmek
	k.ar (kaytar) 8a-3,88b-4.
	k.ır (kaytır) 92a-9.
	k.ar-sız 50b-2.
	k.ġay-sen 14b-5/5,21a-8.
	k.ġay 30b-1,112b-3.
	k.ġıl 14a-2,15a-8,40b-8,47a-6,55a-6,62a-7,64a-2.
	k.sañg 39a-4.
	k.ıp 14b-6,110b-6,(kaytıp) 56a-2.
	k.ġanda 14b-4.
	k.mak 61b-3,112b-2.
	k.maġa 14a-7.
	k.maklık 108a-3.
	k.maklıknı 14b-1.
kāyime	A.bürcâsın yere çakılan ayağı,çubuk
	k. 73a-3.
	k.si 72b-2.
kayna-	kaynamak,bitişmek
	k.rlar 81a-1.
kayta	geri,arka (bkz. T. L.)
	k. tüş- 44a-8,51b-6,58b-3,61a-4,65a-1/6.
kaytar-	çevirmek,geri döndürmek
	k.ġıl 13b-2,15a-9,15b-1/2,23b-8,30a-7,32a-3,33a-1, 33b-1,40a-4,44a-8,49a-1,55a-8,59b-9.
	k.sa 48a-2.
	k.a 67b-2,109b-3/8,110b-8.
	k.ıp 15b-8,30a-3/7,43b-6,52b-6,65b-6.

ḳ.maġıl 31a-5.

ḳ.dıñg irse 23b-7.

ḳ.maḳ 23b-6,67a-7.

yüz ḳaytar- 40b-4.

ḳayu — hangi,ne,nerede — krş. ḳayı

ḳ. 5b-7.

ḳ. sarudin 42a-9.

ḳazanç — kazanç

ḳ. 108b-7.

ḳazıl- — kazılmak,oyulmak

ḳ.mış bol- 86b-9,87a-1/2/6.

yir 86b-8,89a-5.

yol 90a-9,90b-3.

kebākī — A. kılıcın üzerine çizilen şekil,resim ?

k. 88a-2.

keenne-hu — A.güyâ,sanki

k. 39a-1,39b-8,61a-7,105a-3.

kemā-huve — A. onun gibi

k. 95a-5.

kerek — gerek,gerekli — krş. kirek

k. kim 25b-9,92a-5,94a-2/7,94b-1/3.

niçe k. 107b-5.

k. bol- 7a-8,83a-6.

kerem — A. asâlet,soyluluk ;cömertlik

k. 3b-8,85b-2.

kerīh — A. çirkin

k. kör- 57b-3,58a-9,76b-1.

kerīm — A. büyük,çok

k. 85a-6/9.

kesegen — kesegen,keskin

k. ḳılıç 85a-6.

k. bol- 92a-3/4.

k.rek 91b-1.

k.ligi 91b-4.

kesr A. kırmak,çevirmek

k. kıl- 40a-8,44a-5,48a-1/7,50a-8/8,50b-3,51a-5,
51b-1,56a-4.

k.de 50a-9.

key- giymek

k.gey-sen 68a-5.

k.seng 68a-8.

k.ip 4a-1.

kez defâ,kez krş. ḳatla,kiz,ḳurla

k. 29a-7,33a-4,93a-2.

ḳıl- kılmak,yapmak,etmek

ḳ.ursın 7b-3,53b-7.

ḳ.ur-sen 43a-5,46a-7,48b-8,59a-2.

ḳ.ur 3a-2,4a-8,27b-6,36a-8,37b-6,39b-2,41a-8,42a-4,
42b-7,45a-5,46b-2,47b-4/8/9,48b-5/9/9,49a-2,50a-1,
64b-9,65b-8,68a-4,68b-3,70b-2/7,71a-8,71b-8,73b-3,
75b-2,77b-4,79a-1/7,80b-6,81a-5/7,81b-9,82a-9,
82b-3,89b-2/9,90a-6,95b-9,100b-8,101b-5,102b-9,
103b-7,105b-2,107b-5,108b-4,109a-7,112a-8,112b-6,
114b-1/9,115b-1.

ḳ.urlar 22b-3,41b-7,46a-6,57b-1,68b-2,73a-2,83a-2,
95b-1,104a-9,104b-1/1/2/3,109b-1.

ḳ.mış 7b-2,41b-2/3.

ḳ.mışlar 10b-1,84a-4.

ḳ.dım 12a-9,13a-6/9,13b-3/5/8,14a-3,17a-1,17b-4,
20b-5,22b-3,23a-6,27b-7/9,46a-4,47b-5,49a-9,50b-2,
62a-2,77a-3,77b-1,80b-7,105b-5.

ḳ.dın̂g 106b-7.

ḳ.dun̂g 31b-9,39a-9.

ḳ.dı 4b-4/7,5a-4/9,6a-6.

ḳ.dıḳ 114a-8.

ḳ.duḳ 84b-9,100b-1/4,110a-4,111a-2.

ḳ.dılar 3b-2,35a-9,38a-4,57b-9,73b-5,101b-5/8/9, 102a-9.

ḳ.ġay-sen 15a-5,20b-2,21b-1,22a-1,23a-5,24a-4,32b-9, 37a-6,41b-7,42b-9/9,44a-2,45a-9,58a-3,63a-2,63b-2, 74b-7,94b-4,98a-2.

ḳ.ġay 6a-1/5,7a-4,30b-4,49b-5/8,50b-5,58b-9,113b-5, 114a-4,115a-5.

ḳ.ġaylar 60b-7,82b-4.

ḳ.ġıl 7b-5,8b-9,9a-2/3,12a-8,15b-1/2/3/6/7/9/9, 16a-5,17a-8,19a-6,20a-2/2,20b-7,21b-5,22a-7,22b-1, 24a-1,24b-1/2,25a-2/6/6,27a-5/7,27b-1/2/8,28b-2/2, 29a-1/3/5,29b-3/4/7/9/9,30a-2/2/3/4/6/8/8,30b-1/2, 31a-2/6,31b-6/7,32a-7/8,32b-1/2/4/5/6/9,33a-3/4/5/ 6/8,33b-1/9,34a-4,35a-2,38b-3/3/4/9,39a-4/5,39b-1, 40a-1/1/3,40b-2/5/5/6/8/9,41a-6/9,42a-2/4/5/8, 42b-3/5/8,44a-5,44b-2,45a-7/8,45b-1,46b-4/9,47a-1/ 5,47b-7/8,48a-1/8,48b-6/8,50a-6/7/8/9,50b-3/4/5, 51a-6,51b-1,52b-2/3,53a-3/4/6,53b-6,55a-6,56a-3/4/ 8,60a-7,61a-5,61b-9,62a-3/7,62b-8,63a-4,64a-4, 64b-6,65a-6,66a-4,67b-1,68a-1,70a-5,71a-4/4/7/8, 71b-9,72b-8,73a-9,74b-1,75b-1,78a-1,79a-1,82a-3/5, 96a-9,97a-1/4,97b-2/3,106a-5,111b-6/8.

ḳ.sun 16a-6,50b-4,51a-9,68b-9,98b-9,114a-6.

ḳ.sam 20b-7,21b-9,22b-1,23b-9,25a-1.

ḳ.san̂g 9a-5,13a-5/7/9,15a-8,17a-4,27b-6,37b-4,46a-5,

51a-2,54a-1,66a-7,76a-2.

ḳ.sa 35a-8,40a-9/9,42a-5,45b-1,53a-2,77a-5,110a-4, 115a-5.

ḳ.ayım 52a-5,108b-7.
ḳ.a al- 93b-6.
ḳ.a bil- 18b-2,43b-6,64b-3,74b-5,96a-3.

ḳ.ıp 5a-3/7,12a-3,15b-4,16a-4,26b-4,29b-1/2,30a-5, 30b-6,35b-7,40a-5,41a-2,42a-6,44b-3,45b-4,47b-6, 48b-1/5,61b-9,62a-6/9,69a-6,78b-5/8,85a-5,93b-8, 114a-7,115b-7.

ḳ.up 9a-9.

ḳ.ġanda 20b-6,21a-9,23a-4,40b-8,47a-5,55b-6,67a-7.
ḳ.mayın 35b-3/9.
ḳ.ġan 33a-9,46a-5,115b-5.

ḳ.ġan-nı 22b-2.

ḳ.ġanım 38b-1.

ḳ.ġanıñg 42b-4.

ḳ.ġanıñg-nı 40b-7.

ḳ.ġanıñgda 30a-3.

ḳ.ġanındın 111b-2.

ḳ.ġanlarġa 111a-5.

ḳ.ġanlarım 20a-7.

ḳ.ġanlarım-nıñg 9a-5.

ḳ.ġanları 35b-4,53b-4,57b-9.

ḳ.ur bol- 57a-1.

ḳ.mış bol- 66a-9,77a-8.

ḳ.mas-men 57b-7.

ḳ.mas-sın 13a-9.

ḳ.mas-sen 17a-3,43b-1/5,66a-6.

ḳ.mas 57b-2,68b-1,80b-5,88b-7,95b-6.

ḳ.madıḳ 100b-2.

ḳ.maslar 12a-6,14b-2.

ḳ.maġay-sen 36a-7,36b-5,67a-6.

ḳ.maġay 6a-3/7,7a-5.

ḳ.maġaylar 84a-9.

ḳ.maġıl 7b-4,25a-7,37a-7,39a-6,41a-8,43b-4,47a-6,
47b-9,50b-7,53a-4,57a-6/9,60a-4,61a-8,69a-4,70a-6,

ḳ.masun 40b-7,42b-4,51a-5,67b-7,70a-4.

ḳ.masan̂g 20a-7.

ḳ.masa 48a-5,111b-1.

ḳ.mayalum 85a-2.

ḳ.maḳ 12a-6,15a-4/5,16b-7,21b-3,22a-1,24b-1/3/7,
25b-3,41b-5,52b-7,64b-8,66b-3,68a-7,80a-5,101a-4,
108a-3.

ḳ.maḳda 82a-7.

ḳ.maḳdın 94a-6.

ḳ.maḳlıḳ 33b-6,84a-1,108a-2/3,113a-7.

ḳ.maḳlıḳ-nı 14b-1,41a-3,45a-4,70b-1,76a-9,76b-2.

ḳ.maḳlıḳ-ḳa 14b-8,20b-8,27a-4,31b-4,74b-3,93a-9.

ḳ.maḳlıḳda 84a-3,107b-9.

ḳ.maḳlıḳdın 46a-2.

ḳ.ur irken 29b-3,32a-3,32b-1,33a-4/7.

ḳ.urlar irdi 7a-1,49b-1.

ḳ.dun̂g irse 22a-6.

alḳışçı ḳıl- 4a-8.

ʿamel ḳıl- 22a-6/7,27a-4,27b-7,31b-4,36b-5,41b-7,
43b-7,46a-2/6/6,49b-5,57b-1,70b-1,75b-1,76b-2,
82a-7,83a-2,84a-1,93a-8,97a-4,97b-3,98a-1,107b-9,
109b-1.

ʿaḳr ḳıl- 68b-1.

aşaġarak ḳıl- 29b-1.

bahāne ḳıl- 37b-4,38a-4.

berāber ḳıl- 29b-2.

beyān ḳıl- 42b-7,45a-5,46b-2,47b-4,48b-5,50a-1, 64b-9,65b-8,68a-3,70b-1,71b-8,73b-3,75b-2,77a-4, 79a-2/7,80b-6,81a-7,82a-9,82b-3,89b-2/9,90a-6, 100b-8,101b-5,102b-9,103b-7,105b-2,107b-5,109a-7, 112a-8,112b-6,114b-1/9,115b-1.

cehd ḳıl- 40a-5,115b-7.

cemᶜ ḳıl- 73a-8.

cevlān ḳıl- 108a-3.

daᶜvī ḳıl- 7a-1,35b-7/9,49b-1.

defᶜ ḳıl- 66b-3,101a-4.

devr ḳıl- 15a-8,15b-1/2/3/6/7/8,28b-1/2,29a-1/5, 29b-3/9,30a-6,30b-1/4,31b-6,32a-6,32b-2/6/9,33a-4/ 5,33b-9,34a-4,51a-9,55b-6.

faḫr ḳıl- 84a-3.

fāsid ḳıl- 68b-3.

fehm ḳıl- 42b-5,53a-4,70a-5.

ġalaṭ ḳıl- 53a-4.

ḥabs ḳıl- 16a-4,50b-6.

ḫalāṣ ḳıl- 64b-8.

ḥamāyil ḳıl- 93b-8,94a-5.

ḥamle ḳıl- 40a-1,40b-4/8/8,41a-6,42a-2/8,42b-9, 43a-5,45a-4/7,46b-4/9,48b-1/5,50b-7,53b-6,56a-3, 60a-7,61a-5,61b-9,62a-7,62b-8,74b-1,108a-2.

ḥareket ḳıl- 13a-9,17a-3,35b-2.

ḥāṣıl ḳıl- 96a-9.

ḫaṭā ḳıl- 35a-7,43b-1/4,63a-2,66a-6/6,67a-6/6,95b-6, 111b-2,115a-5.

hav ḳıl- 14b-8,15a-4/5,47a-5.

ḥāẕıḳ ḳıl- 95b-9.

hikāyet ḳıl- 105a-8.

ḥīle ḳıl- 58b-9,61a-8,71a-7.

ḥisāb ḳıl- 110a-3.

ibtidā kıl- 33b-6.

iḫtilāf ḳıl- 101b-5.

iḥtirāz ḳıl- 47b-7,64a-4.

iḫtiyār ḳıl- 75a-6,85a-5,101b-8.

iḥtiyāṭ ḳıl- 9a-9,44a-2,80a-4.

iki ḳıl- 9a-3.

imtināᶜ ḳıl- 30a-8,33a-8/9,35a-2,40b-1,56a-7,71a-4.

imtis̱āl ḳıl- 5a-3.

istiᶜmāl kıl- 14b-2,16b-5,49b-8,51a-6,57a-5/9,57b-7/9,63a-4,64b-6,68b-2,73b-5,95b-1.

iş ḳıl- 43b-4,64b-3.

işāret kıl- 4b-7,12a-2,15b-4,47b-8,48b-8,61b-9.

iᶜtiḳād ḳıl- 25a-7,94b-4.

ḳahr ḳıl- 42b-3,49a-8.

ḳalb ḳıl- 30a-2/8,31b-7,32a-3/8,32b-1/1/3.

ḳalḳan ḳıl- 63b-1.

ḳaṣd ḳıl- 27b-6,53a-2,115b-5.

kesr ḳıl- 40a-8,44a-5,48a-1/7,50a-8/8,50b-3,51a-5,51b-1,56a-4.

ḳıyās ḳıl- 38b-2,68a-1.

ḳovuş ḳıl- 74b-7.

kör ḳıl- 71a-8.

mecrūḥ ḳıl- 70a-4.

meded ḳıl- 115a-5.

mekīn ḳıl- 67a-9.

menᶜ ḳıl- 32b-8,53b-7,113b-5.

meşġūl ḳıl- 50b-4.

17b-4,20a-7,20b-5,22b-3,23a-6,27b-6,46a-4,47b-5,
50b-2,62a-2,82b-4,105b-5,108b-7.

vaṣiyyet ḳıl- 13b-5,38a-9.

yaḳın ḳıl- 41a-9.

yiñgil ḳıl- 27a-5.

yumşaḳ ḳıl- 50b-5.

żabṭ ḳıl- 18b22.

zaḥm ḳıl- 111a-5.

żaᶜīf ḳıl- 27b-1.

ẕikr ḳıl- 20b-7,21b-5,22b-1,23b-9,24b-9,27b-7,76a-9,
77a-3,77b-1,80b-7,84b-9,100b-1/2,110a-4,114a-7/8.

ziyān-ḳıl- 80b-5,81a-4,81b-9,88b-7.

zuᶜm ḳıl- 35b-4,101b-8,102a-1.

ḳılaᶜī bir kılıç çeşidi

ḳ. ḳılıç 89b-3.

k.ler-ning 89b-2.

ḳıldur- kıldırmak,yaptırmak

ḳ.ġıl 75a-5,75b-5.

iḫtiyār ḳıldur- 75a-5.

vaṣla ḳıldur- 75b-5.

ḳılıç kılıç

ḳ. 58b-4,59b-3,64b-3,71b-5,82b-7/9,83b-6,84a-7,
85a-6/7,85b-1/2/5/8/9,86a-1/1/3/8,87b-1/1,88a-2,
88b-8/9,89a-5,90a-4,91a-6,91b-1/2,92a-2/3/5,92b-2/
3,93a-2/5,93b-2,94b-2,95b-7,96a-2/6,97b-2,98a-1,
107b-8.

ḳ. çap- 96a-8,98a-5.

ḳ. tart- 6a-2.

ḳ. ur- 3a-3,96a-2.

ḳ.nıñg 82a-7/8,82b-2,84b-7,85a-4,85b-8,86a-5,86b-4/

4,87a-7,87b-3,88a-1,88b-3,89a-8,89b-9,90a-1/6,
90b-4/6/9,91a-2,91b-4/6,92a-9,94a-7,94b-4,95a-5/
7,95b-4/5.

k.nı 84a-6,86a-4,92a-7,96b-8.

k.ġa 84a-9,88b-7,90b-6.

k.ka 5a-3.

k.da 87b-5,88a-3/5/5/7/7/9,89b-3.

k.dın 83a-9,83b-4/6,89b-6,90b-4.

k.ıñnı 94b-6,96b-5.

k.ı 93b-6/6.

k.ın 89b-9.

k.ını 93b-7,94b-5/5.

k.lar 88a-5,89a-3,92b-6/7.

k.larnıñ 86a-1,87a-2,92b-9.

k.larnı 90a-6.

k.larda 92a-5.

k.lardın 91b-1.

k.ların 89b-2.

kılın- kılınmak,edilmek

k.dı 84b-1/3/4/5.

k.ġay 44b-6,83b-4.

k.mas 67a-1.

k.maklıġa 2b-7.

batal kılın- 67a-1.

mensūb kılın- 83b-4.

rivāyet kılın- 84b-1/2/3/5.

tahrīr kılın- 2b-7.

kılındur- ata istenilen tavrı takındırmak(bkz.Y.T.S.kılın-)

k.ġıl 39a-1.

k.maklıkdın 76b-7.

ḳın — kın

ḳ. 95b-1.

ḳ.ning 95a-7/9.

ḳ.nı 95a-1.

ḳ.ınıng 95a-6.

ḳ.ına 94b-5,95a-4/8.

ḳ.ında 94b-2,4.

ḳ.ındın 93a-4,96b-6.

ḳ.sız 84a-8.

ḳıriġ — yan,kenar

ḳ.ı 14a-9.

ḳ.ın 95b-4.

ḳ.ını 95a-6.

ḳ.ındın 60a-7.

ḳ.ınça 64b-1.

ḳırḳ — kırk (sayı)

ḳ. 106a-1,113b-9.

ḳıs- — kısmak,sıkmak

ḳ.ḳay-sen 21b-9.

ḳ.ıp 65b-5,68a-7.

ḳısḳa — kısa

ḳ. 93a-4.

ḳ. bol- 8b-1/3,27a-7,37a-9,94a-1,95b-3,101a-6,

ḳ.dın 8b-2/8.

ḳ.sı 102a-1.

ḳ.sıning 113a-1.

ḳ.sın 101b-8.

ḳ.lıḳda 99b-2,114a-4.

ḳısḳart- — kısaltmak

ḳ.ġay-sen 10b-6.

k.gay 94a-1.

k.gıl 25a-9,55a-4,68b-8.

k.ıp 38b-5.

k.magıl 68a-1.

kısm — A. kısım,bölüm

k. 85b-7.

kıssa — A. kıssa,hikâye

k.sı 105a-8.

kış — kış

k. 94b-8.

kışra — A. kabuk

k.sı 79a-8.

kıyās — A. karşılaştırarak hüküm verme

k. 99b-7.

k. kıl- 38b-2,68a-1.

kıyış- — meyletmek,çevrilmek (bkz.Asl.U. qīş)

k.a oltur- 19b-9,64a-3.

kıyıştur- — meylettirmek (bkz. Asl.U. qīş)

k.a bas- 12a-1.

kızar- — kızarmak,kızıl renkli olmak

k.sa 88a-4.

k.mayın 103b-1.

kızıl — kızıl,kırmızı

k. 86a-9.

kibi — gibi krş. tig

k. 10a-7,15b-7,20a-7,21b-2,24b-8,27a-4,30b-9,31a-6,33a-9,35b-4,38b-1,40b-1,41a-8,41b-3,42b-4,44b-4/5,45b-8/9,46a-5,47b-8,51b-3,71b-9,72b-2/8,74a-3/5/5,75b-4,78b-5,86b-2/8,88b-4,89b-5/7,90a-8,90b-1/4,97a-9,99a-3,105a-1/4,107b-1.

anıng k. 12a-9,12b-2,46b-4,52a-3,62a-3,75b-1,78a-6,
84a-4,98b-8,112a-4,114a-4/7.
munung k. 24b-2,28b-2,29a-5,32a-6,32b-9,33a-5,34a-4,
46a-2,57a-6,65a-6,70a-7,72a-5,93b-2,95a-3,106a-6.

kiç- geçmek
k.gey 111a-6.
k.gil 60b-6.
k.sin 33a-2,55a-8.
k.seng 40a-6,61a-1,109a-2.
k.se 4a-9,56b-7.
k.e kör- 40a-5,44a-6,60b-9.
k.gening 40b-1.
k.mekni 40a-4.
k.meklikge 60b-5.
anglayu kiç- 4a-9.

kiçe gece,geceleyin
k. 74b-1.

kiçi küçük krş. kiçik
k.gez kiçigez 89a-4.
k.rek 104a-8.

kiçik küçük krş. kiçi
k. kiçik 81b-2.
k.rek 90b-7.

kiçir- geçirmek krş. kiçür-
k.gey-sen 103a-2.
k.gil 102b-3,104b-9.
k.e 111a-1.

kiçür- geçirmek krş. kiçir-
k.ür 78b-8.
k.gil 22a-2,23a-8,23b-1,24a-8,24b-7,28b-3,29b-5,

34a-5.

k.e 109b-3/5/7/9,110b-3.

k.üp 4b-3.

k.mek 25a-9.

kid- gitmek krş. kit-

k.er 21b-1.

azġına kid- 21b-1.

kil- gelmek

k.ir 113b-7,114b-8.

k.ür 7b-1,27a-3,69a-1,78b-9,84a-1.

k.irler 62a-7,62b-7.

k.di 2b-9,17b-8.

k.gey 10b-8,29a-8,63b-5,88b-8.

k.gil 43a-6/8,47a-6.

k.sin 55a-7.

k.sün 26b-1,32b-4,34b-8.

k.seng 40a-2/4,41a-1/7,42a-3,42b-1,47a-1/7,47b-7,
48b-6,51b-2,69a-2,96b-5.

k.se 48a-7,55a-5,56a-4,56b-2,63a-6,67a-5,78a-6,
88b-3,114a-3.

k.ip 56b-7,62a-8,72a-3,74a-9,97a-8,97b-7,106b-2.

k.gince 31a-3.

k.gende 97a-1.

k.miş bol- 90a-5.

k.megil 53b-6.

k.meyince 58b-2.

k.ür irdi 3b-9

aġır kil- 113b-7.

berāber kil- 56a-4.

berābering-ge kil- 48a-7.

bir bir kil- 62a-6,62b-2.

körklüg kil- 84a-1.

muvāfık kil- 114a-3.

saᶜb kil- 17b-8.

yahşı kil- 63b-5,78a-6,78b-9 114b-8.

yakın kil- 40a-2/4,41a-7,42a-3,42b-1,43a-6/8,46b-9, 47a-6/7,47b-7,48b-6,51b-2,53b-6,55a-5,56b-2,62a-8, 69a-1,96b-5.

zuhurġa kil- 2b-9.

kiltir- getirmek krş. kiltür-,kitür-

k.gey 110a-9.

k.ip 72a-2.

kiltür- getirmek,çevirmek,tercüme etmek krş. kiltir-,kitür-

k.medük 84b-9.

...tilindin...tiline kiltür- 84b-9.

kim kim (zamir)

her k. 4a-9,4b-1.

kim ki (edat)

k. 2b-6/7,4a-5/6,4b-8/9,5b-7/9,6a-1/5/8,6b-2/2/9, 7a-5/8/9,7b-5/6/7/9,8a-4/6,8b-8,9a-1/3,9b-1/2, 10a-8/9,10b-2/6/8,11a-2/7,11b-1/7,12a-9,12b-3/8, 13a-6/7/8,13b-6,14a-8,14b-3/5,15a-3,15b-9,16a-3/5/ 8,16b-4/7/8,17a-1,17b-1/2/3/7,18a-4,18b-3/6,19a-3/ 9,20b-1/1/6,21a-2/4,21b-2/7,22a-9,22b-6,23a-4/5/9, 27b-4/7,28a-2,30b-5,31a-3/8,32b-8,33b-6,34a-2, 35a-4/6/9,35b-4/7/9,36a-3,36b-4/6,37a-3,37b-1/5/6/ 8/9,38a-1/8,39a-8/9,39a-2/8,40b-2,41a-9,41b-1/7, 42a-3/8/9,42b-2,43a-4/9,43b-1/3/4/8/8,44a-2/9, 44b-2/5,45a-1/9/9,45b-1/1,46a-7/8,47a-3,48a-1/9, 48b-1/8,49a-2/4/5/7/9,49b-7,50b-2/5,51a-5,51b-6/8,

52a-1,52b-4,53a-2/7/8,53b-3,54a-1/3/4/7/8/9,54b-2/3/6/8,55b-3,56a-3/4,56b-3,57a-6/7,57b-5,58a-2/5/7,59b-5/9,60a-4,60b-7,61a-7/9,61b-1/3,62a-7/9,63a-2/8,63b-6/8,64a-5,65a-6,65b-1/6,66a-1/6,66b-1/2,67a-6,67b-2/6,68a-1/4,68b-2/9,69a-2/4,69b-3/4,70a-6,70b-6,71a-6,71b-1,73a-5,73b-3/5/8,74a-1,74b-6,75a-1/3,75b-3/5/9,76a-3/4,77a-3/8/9,78a-4,78b-4,79a-7,79b-4/9,80a-1/6/8/9,80b-6/7/8,81a-1/9,82a-1,82b-3/4/5/9,83a-1/4,83b-1/3,84a-4,84b-1/3/4/5,85a-8,85b-2/5,86a-3,86b-2/3/5/7,87a-5,87b-1/5,88a-4/6/8/9,88b-1/4/6,89a-3/5,89b-2/3,90a-1/4,90b-7,91a-4,91b-4,92a-3,92b-2/3/7,93a-1/4/6/8,93b-3,94b-3/6,95a-4,95b-1/5/6,96a-1/6/8,96b-2,97a-1/4,97b-1/3/8,98a-1,98b-7,99a-4/5,99b-7,100a-1,100b-8,101a-2/5,101b-5/6/9,102a-1/3/9,103a-6/9,103b-1/4,104a-5,105b-6/8,106b-5,107a-5/6,107b-6/8,108b-4/7/8,109a-1/5/9,110a-1/1/3/6,110b-1/4/7,111a-1/7,112a-2/5/7/8,112b-7,113b-5,114a-3/6,114b-2/4,115a-4/4,115b-2.

anıñg üçün k. 8b-3,11a-4,12a-5,13a-3,13b-5,16b-3,17b-9,26a-4,26b-6,27b-2,35b-7,36a-8,37b-9,43b-1,45b-7,52a-4/8,57b-4,58b-7,63b-3,64b-2,66b-6,67a-2/6,68b-1,70b-8,76b-5,79a-9,80a-1,82b-7,92a-6/8,95b-8,98b-4,103a-3,104a-2,108a-1/8,115a-3.

anuñg üçün k. 85a-1.

ḳaçan k. 13a-5,18b-9,24b-2,27b-6/8,38a-3,49b-1,51a-9,57a-1,57b-5,58a-3,64b-9,71a-6,95b-4,98a-9.

kerek k. 26a-1,92a-5,94a-2/7,94b-1/3.

kirek k. 6a-1,10b-5,14b-8/9,30b-3,36a-6,42b-8,44a-2,44b-6,57a-1,74a-7,74b-4,76a-3,79b-3,80a-8,

85a-4,93a-7,94b-1/2,96a-7,98b-8,99a-6/8,99b-1/2,
100a-5,101a-1/5/7,101b-1,103a-1,104b-3,105b-4,107b-2,
111a-1,112a-9,112b-8,113a-2,113b-6/9,114b-5,115a-1.

kirekmes k. 49b-5.

meger k. 22b-4,36b-5,49a-3,51a-1,82b-6,96a-6,109a-2,
111a-3,113b-8,114a-2.

ni k. 59a-2.

niçe k. 14a-7,53b-8,67b-9.

niçük k. 13b-3/4/8,14a-2,20b-3/5,22b-3,23a-5,23b-7,
27b-9,28a-9,31b-8,32a-5/9,39b-7,46a-4,47b-5,52a-3,
62a-2,75a-9,78a-5,85a-7,105b-4,112a-4.

kim-erse   kimse   krş. kim-irse,kimse

k. 4a-5.

k.ge 73b-9,76a-7.

kim-irse   kimse   krş. kim-erse,kimse

k. 5b-7.77a-4,83a-9,84a-8.

k.ni 70a-4.

k.ge 36a-3,37a-7,84a-8.

k.ler-nin͡g 35b-9.

kimse   kimse   krş. kim-erse,kim-irse

k. 26a-6.

kin͡g   geniş,bol

k. 28a-9,50a-9,63b-8,78b-8,83a-4,90a-9.

k. bol- 7b-8,14a-4,15a-1,55b-7/7.

k. ḳıl- 55b-6.

k.ligi 14a-3,72b-5.

kindü   kendi

k. 7a-3,22a-5.

kir-   girmek

k.er 88b-6.

k.diñg 63b-9.

k.gil 40b-9,50a-8,55b-9,66b-9,71b-4,78a-9,78b-1.

k.señg 58b-8,62b-9.

k.se 56a-2.

k.elîm 60b-7.

k.ip 47b-2,48b-1,59a-1,64a-9.

k.gende 76b-9.
k.meyin 11b-9.
k.gen 14b-7.

k.megil 45b-6,50b-8,51a-1.

k.mesün 10a-3,19b-5.
k.mesünler 61b-7.
k.mek 75b-7,78a-7.

k.mek-ke 16a-1.

ḳarşu kir- 40b-9,47b-2.

yaḳın kir- 59a-1.

kirek gerek,gerekli krş. kerek

k. 18b-5,21b-1,64b-8,82a-9/9,100a-3/8,111a-9,115a-3.

k. bol- 3a-7,108a-1.

k. kim 6a-1,10b-5,14b-8/9,30b-3,36a-6,42b-8,44a-2,
44b-8,57a-1,74a-7,74b-4,76a-3,79b-3,80a-7,85a-4,
93a-7,94b-1/2,96a-7,97b-8,99a-6/8,99b-1/2,100a-5,
101a-1/5/7,101b-1,103a-1,104b-3,105b-4,107b-2,
111a-1,112a-9,112b-8,113a-2,113b-6/9,114b-5,115a-1.

k. turur 100a-2/3.

k.lüsin 100b-1.

kirek- gerekmek,icâb etmek

k.mes 49b-5.

kiri geri

k.ḳayıt- 64a-2.

k. ḳaytar- 52b-6.

kiriş	kiriş,yay kirişi	
	k.de 101b-2.	
kiriş-	girişmek	
	k.mek 108a-4.	
kirt-	kertmek	
	k.erler 95b-2.	
kis-	kesmek	
	k.erler 95b-2.	
	k.tiler 96a-5.	
	k.gil 59b-4,77a-7,96b-8,97a-2/9.	
	k.seng̑ 97b-6.	
	k.seler 74a-2,75b-7.	
	k.e çıḳ- 97b-8.	
	k.er yiri 88b-7.	
	k.mes 88b-4/9.	
	k.mek 97b-4.	
	k.meklige 92a-7.	
kiseg	kese,torba	
	k. 73a-4.	
kisgen	kesegen,keskin	krş. kesegen
	k. 91a-6.	
kisil-	ayrılmak,kopmak	
	k.megil 40a-6.	
kistür-	kestirmek	
	k.gil 37a-8.	
kişi	kişi	
	k. 17b-7,25a-8,27b-2/5,41a-4,46a-8,57a-7,61a-6, 62a-7,62b-2,69b-3,73b-8,74b-1,76b-1,84a-5,87b-9, 96a-1,100b-3,105a-8,113a-5,114b-8,115a-1/1/4/6/7.	
	k.ning̑ 7a-9,17b-2,111b-1,112b-8.	

k.ge 18b-5.

k.de 92a-3.

k.din 64b-5.

k.ler 16b-8,41b-7,57b-8,76a-1,115a-6.

k.lerniñg 3b-2/3.

k.lerni 6b-9,38a-3,49a-9,102b-1.

kit- gitmek

k.er 104a-3.

k.ti 4a-2.

k.ip 4a-4,96b-3.

ʿaḳlı kit- 4a-4.

yıraḳ kit- 96b-3.

kitāb A.kitap

k. 21b-4,23b-8,76b-1.

k.nı 5a-3/6.

k.ge 5a-5.

k.da 22a-9,24b-9,76a-9,77a-3,84b-8.

k.imız 85a-3,100b-3.

kitābet A. yazılmış yazı

k. 87b-5.

kiter- gidermek,uzaklaştırmak

k.gil 23a-7.

k.e bir- 66b-8.

k.meyin 34a-6.

k.megil 39a-7.

k.mekligi 70b-8.

kitil- gedilmek,gedik açılmak

k.ür 92a-8.

kitür- getirmek krş. kiltir-,kiltür-

k.se 5b-8.

ᶜamel-ġa kitür- 5b-8.

kiy- giymek krş. key-

k.meklik 68a-9.

kiydür- giydirmek

k.gil 72a-1.

kiyik geyik

k. 106b-9.

kiẕ keçe

k.din 8b-9.

kiz defâ,kere krş. kez,ḳurla,ḳatla

k. 15b-2/2,16b-1,32b-6/9,42b-8/8,54a-9,111b-6/6.

k.din 50b-1.

kiz gez

k. yiri 101b-3.

kizle- gizlemek,saklamak

k.gil 75b-6,105a-1.

ḳol kol,taraf

ḳ. 30b-4.

ḳ.ı 15b-5/6/8,32a-2,69b-9.

ḳ.ı saru 15a-9.

ḳol kol,el

ḳ.unĝ 4a-2,22b-9,29a-3/4,29b-5,30b-7,32a-6,33b-2,
34b-1/3/6/8,70a-1,75b-9.

ḳ.unĝ-nınĝ 23a-8,107a-7.

ḳ.unĝ-nı 23b-5.

ḳ.unĝa 69a-9.

ḳ.unĝda 32b-7.

ḳ.ı 22b-3,100a-1.

ḳ.ını 96a-4.

ḳ.ına 78b-8,113a-1.

ḳolay   ḳolay

k. bol- 68b-9,78b-9,113a-1,113b-7.

ḳoltuk   koltuk

ḳ.ıñga (ḳoltuġıñga) 21b-8.

ḳ.ıñg-ge (ḳoltuġıñg-ge) 48b-7.

ḳ.ıñg-dın 25b-4,(ḳoltuġıñgdın) 22a-4,59a-4.

ḳ.uñg(ḳoltuġuñg) 59b-6.

ḳ.ı(ḳoltuġı) 67a-3.

ḳ.ına(koltuġına) 10a-2.

ḳ.ında(ḳoltuġında) 67a-2.

ḳ.ındın 25b-1.

ḳorḳ-   korkmak

ḳ.ar-sen 58a-5.

ḳ.ġay 111a-4.

ḳ.sañg 50a-5,63b-8,67a-9,69b-3,77a-6,

ḳ.mas bol- 107a-1.

ḳorḳu   korku

k.luġ yir 83b-9.

ḳorḳunç   korkunç

ḳ. 88a-6.

ḳov-   kovmak   krş. ḳav-

ḳ.sañg 54a-8.

ḳovul   güneş almayan çukur yer (bkz. L.Atr. ḳoġuz)

k.larda 80a-6,81a-1.

ḳovuş   kovuk,boş

ḳ. ḳıl- 74b-7.

ḳoy-   koymak,bırakmak

ḳ.ġay 49b-6,52a-9.

ḳ.ġıl 10a-2/6,34a-7,46b-4/8,55a-3/7,56a-8,56b-1,
60b-3,65a-3,69a-6,72b-7,77b-6,78a-2/3,82a-3/5,

	95a-5/6.
	k.sa 52b-3.
	k.a bir- 14a-1,35a-9,37b-2,58b-2/3,110b-5.
	k.up 19b-5,21a-4,30b-8,94b-8,95a-2,95b-4,105a-1.
	k.gan 10a-7.
	k.mas 67a-4.
	k.magay 104b-8.
	k.magıl 59b-4.
	k.masa 56b-9.
	k.dung ise 95a-5.
	sag koy- 59b-4.
kögüs	göğüs
	k.ing(kögsing) 20a-8.
	k.in(kögsin) 11b-8.
	k.ine(kögsine) 8a-1,43a-9,54b-9,55b-2.
kök	gök,gökyüzü
	k.e 4b-1.
kökçek	iyi,güzel
	k. 14b-4,108a-9.
köm-	gömmek
	k.sün 74b-2.
	k.e bil- 74b-2.
kömüldürük	at göğüslüğü
	k.i 34b-5,98b-2.
	k.ining 46b-8.
könder-	koymak,bırakmak
	k.gil 11a-9.
köngül	gönül,kalp
	k.üng(könglüng) 17a-4,62b-4,72b-4,97b-9.
	k.üngni(könglüngni) 19a-1.

k.üñgde(köñglüñgde) 17a-9,17b-5.

k.in(köñglin) 17b-6.

k.inde(köñglinde) 18a-3,18b-6.

k.leri 108a-7.

köp çok

k. 86a-7.

k.rek 87b-6.

kör kör

k. ḳıl- 71a-8.

kör- 1.görmek .

k.er-men 26b-5,57b-3,58a-9.

k.er-sin 87b-6.

k.erler 69a-5.

k.düm 6b-9,22b-2,38a-3,96a-1.

k.di 4a-6.

k.dük 76b-1.

k.señ 42a-3,50a-3,58a-4,63b-6,87b-8/9,88a-3.

k.seler 62a-9.

k.üp 11a-2,57a-7.

k.meyin 46a-7.

k.güçi 3a-7.

k.mes-men 66a-1,76b-3.

k.megey 76a-3.

k.mesün 76a-1.

k.er irdiler 57b-1.

k.meklik-ke 108a-8.

ḫoş kör- 3a-7,66a-1,76b-3.

ḳabīḥ kör- 26b-5,69a-4.

kerīh kör- 57b-3,58a-9,76b-1.

2. (iktidarî yardımcı fiil olarak)

k.gey-sen 63b-1.

k.gey 115b-7.

k.gil 44a-6,45b-6,56b-4,58a-5/6/8,60b-9.

k.gül 62b-6.

ala kör- 58a-8,62b-6.

çıḳaru kör- 58a-5.

kiçe kör- 44a-6,60b-9.

oza kör- 58a-6.

sançа kör- 45b-6,56b-4,63a-9,

ura kör- 115b-7.

köre göre(edat)

k. 99b-1,100a-5.

körgüz- göstermek

k.gil 41a-8,64a-4.

k.gül 39b-8.

k.megeyler 84a-6.

k.mesün 73b-9.

körin- görünmek krş. körün-

k.ür 73a-5.

k.gey 99b-9.

k.mesün 98a-4.

ḳabīḥ körin- 99b-9.

körklüg körin- 73a-5.

körk güzellik,iyilik

k.lük 110a-9.

körklü güzel,iyi krş. körklüg

k. 3a-3,5a-8,17b-3.

k.si 14b-3.

k.rek 90b-8.

k.reki 83b-8/8.

körklüg güzel,iyi krş. körklü

k. 8a-2,11b-4/6,12b-1,17a-5/6,18a-6/6,29a-2,57a-6,
73a-5,76b-6,77b-1,84a-1,96b-6,106b-8,108b-3,110a-6.

körün- görünmek krş. körin-

k.ür 88b-4.

k.düng 39a-8.

k.mes 8a-2.

k.mesün 87b-5.

kötür- götürmek,taşımak;kaldırmak

k.ür-sen 72a-6.

k.ürsün 78a-6.

k.ür 93b-8/9.

k.gey-sen 85a-5.

k.gey 78b-3,93a-7.

k.gil 28b-7,29a-2/6,30b-8,72a-4,73a-7.

k.üp 34a-1,38b-7,45a-6,46b-3/9,48b-7,52a-8,52b-2,
53a-2,65a-2,96b-7,102a-6.

k.ürek 13a-4,28a-5,54b-5.

k.gende 54b-1.

k.megey-sen 103a-6.

k.megil 85b-4.

k.mek-ke 27a-2.

k.mekde 78a-4.

k.megining 93a-5.

k.meklik 84a-2,93b-9.

k.meklikni 77b-4.

k.meklikdin 67a-8.

kötürül- kaldırılmak

k.ür 66b-9.

köz göz

k. 36b-3.

k.ge 109a-4.

k.ing 17a-8.

k.üng 36b-2,39b-4,49a-6,77a-5.

k.i 36b-9,39b-4,49a-6.

k.lering 103b-1.

k. aç- 36b-2,38a-5,77a-5.

k. açuklugı 36b-3.

közle- gözlemek

k.p 102a-6.

ḳul kul,köle

ḳ. 4b-5,5a-2,25a-4.

ḳ.nı 4b-7.

ḳ.ġa 4b-2,

ḳ.lar 4a-3.

ḳulaḳ kulak

ḳ.ı 20a-5,33a-2/3,42a-1,(kulagı) 110b-2.

ḳ.ını(ḳulaġını) 96a-4.

ḳ.ına 28a-4,(ḳulaġına) 110b-3.

ḳum kum

ḳ. 74b-9.

ḳ.ı 75a-8.

ḳ.lusı 75a-7.

ḳur- (yay) kurmak

ḳ.sa 4a-2.

ḳurla defâ,kere krş. ḳatla,kez,kiz

k. 15a-8/9,28b-2,29b-9,30b-1,31b-6,32a-6,32b-2,
33b-9,34a-4,34b-1/4/7,39a-9,40b-4,106a-5,115b-4.

ḳurt	böcek,kurt	
	ḳ. 81b-1.	
	ḳ.ġa 86b-1.	
ḳurtul-	kurtulmak	
	ḳ.mas 11a-6.	
ḳuşaḳ	kuşak,kemer	
	ḳ.ıñga(kuşaġıñga) 23b-5.	
ḳuvvet	A. kuvvet,güç	
	ḳ. 10a-5.	
	ḳ.i 99a-9,115b-6.	
	ḳ.lıġ 53[illegible]-3.	
ḳuyruḳ	kuyruk	
	ḳ.ındın(kuyruġındın) 54b-5,109b-5/9,110b-9,111b-7.	
kü	ün,san	
	k. ur- 99a-5/7.	
küç	güç,kuvvet	
	k. 59b-5.	
	k.i 5a-8,93a-8,101a-4.	
	k.lüg bol- 27a-1,113b-8.	
	k.lüg-niñ 98b-5.	
	k.siz 114a-2.	
	k.siz-niñ 98b-4.	
kümüş	gümüş	
	k. 86b-2,89b-7.	
kün	gün	
	k. (bir niçe k.) 82a-2/3.	
	k.de 83a-6/7/8.	
	k.lerinde 98a-2.	
kün	güneş	krş. küneş
	k.tig- 80a-6.	

	k.ur- 79b-1.	
	k.ge 82a-2/5.	
küneş	güneş	krş. kün
	k. tig- 80a-3.	
	k.tür 3b-7.	

L

lā-büdd	A. gerekli,muhakkak	
	l. 19a-5,48a-3,51b-8,61a-3,75a-6,113a-4.	
lafẓ	A. söz	
	l.ları 85a-2.	
	l.ların 85a-1.	
lā-ġayr	A. (bundan) başkası değil	
	l. 89a-8.	
lā-naẓīr	A. eşsiz,benzersiz	
	l. bol- 5b-9.	
levn	A. renk	
	l. 79a-3/3,80a-2,80b-8.	
	l.de 74a-8,79a-5.	
	l.ni 75b-4.	
	l.ler 79a-4,80b-7.	
	l.lerde 79a-2.	
	l.lerin 79a-2.	
	l.lerinde 80b-6.	
	l.li 80a-5/6.	
	l.lig 80a-4.	
leyyin	A. yumuşak	
	l. bol- 79a-8.	
leẕẕet	A. tat,lezzet	
	l.leri 108b-5.	

libāḳa A.binicinin iyi hareketleri,ustalık krş. libāḳat
l. 10a-5,11b-3/3,13b-1,96b-9.

libāḳat bkz. libaka
l.i 35a-7.

licām A. gem
l.nıñg 57a-3.
l.ıñgnı 14a-1.
l.ıñga 63b-2.

M

maᶜa hāẕā A. bununla beraber
m. 108b-1.

mafāṣıl A. eklemler
m.larnı 95b-9.

maġlūb A.mağlup
m. bol- 93b-5.

māhir A. mâhir,becerikli
m. bol- 106b-4.

maḥmūd A. övülmeye değer
m. 92a-5.

maḫrec A.çıkış yeri,(met. pençe)
m.i 111a-2.

maḳlūb A. ters döndürülmüş
m. 115b-3.

maḳraᶜa A. kamçının ağaç kısmı
m. 67b-7.
m.sın 27b-2.

maḳṣūd A. istenilen şey,kasdolunan
m. 59b-4,85a-6.
m.ı 85a-8.

maᶜḳūl   A. mâkul,akla uygun

m. bol- 69b-4.

maᶜlūm   A. bilinen,mâlum

m. bol- 8b-8,39b-5/5,103a-6.

maᶜnī   A. mânâ

m.de 85b-4.

m.si 91a-5.

m.sin an͡gla- 17b-8.

m.ler 38a-1.

m.lerni 19a-5.70a-4.

man͡glay   öncü,önde gelen (asıl mânâsı: alın)

m.ı (melikler m.) 4b-5.

maᶜrifet   A.mârifet,hüner

m.i 16b-9.

maᶜrūf   A. bilinen

m. 109a-9.

maṭlūb   A. istenilen (şey),istek

m. 55a-9.

m. bol- 50a-3,56a-6.

ḥadd-i m.dın 50a-3.

maṭlūbāt   A. istenilen şeyler

m. 57b-3.

māyil   A. benzer,andırır

m. bol- 94a-7.

m.rek 104b-7.

maẓlūm   A. zulûm görmüş

m.larnıng 3a-6.

meclis   A. eyerin oturulacak yeri

m.i 7b-8.

mecmūᶜ A. bütün,tamamı
m. 38b-3,83a-1/3,83b-2/8.
m.ı 83b-6,91b-4,115b-6.

mecrūḥ A. yaralanmış
m. bol- 4a-4.
m. ḳıl- 70a-4.

meded A. yardım,meded
m. ḳıl- 115a-5.

medḥ A.övgü,medih
m.inde 3b-4.

meger F. yoksa,meğer
m. 6a-3,13b-1,22b-3,36b-5,46a-8,49a-3,50b-9,51a-1,
54a-5,61a-8,67a-1,82b-4,88a-4/8,88b-1/7,89a-2,
96a-6,109a-2,111a-3,113b-8,114a-2.

mehmīz A.mehmuz krş. mihmāz
m.ing 13b-2,15b-4.

mekīn A. yerleşen
m. 67a-9.

mektūb A. yazılmış şey
m.nı 4a-9.

melik A. hükümdar,melik
m. 2b-8.
m.niñ 3b-4,4b-4.
m.ler 4b-5,37a-2.

melūl A.usanmış,bezmiş
m. bol- 100b-3.

me'mūn A. emin,korkusuz
m.ü'l-ᶜāḳıbe 112b-1.

men ben (şahıs zamiri)
m. 25a-4,26b-5,49a-8,52a-5,57b-3/7,58a-9,65b-9,

76b-2,77a-2,95b-9.

m.im 9a-3,10b-1,11a-4,16b-3,22a-7,25a-2,35b-3/4, 38a-2,57b-8,58a-1,58b-6,64a-7,76b-3,79b-9,108a-5.

menᶜ — A. yasak etme

m. ḳıl- 32b-8,53b-7,113b-5.

menfaᶜat — A. menfaât

m.lig 107b-7.

mensūb — A.(bir şey ile) ilgili,mensup

m. ḳılın- 83b-4.

meṡel — A. örnek,mesel

m.de 4a-6.

meskenet — A. gururlu olmamak

m. üzere bol- 6a-7.

mestūr — A. örtülü,gizli

m. bol- 31b-5.

m. ḳal- 76a-8.

meşġale — A. uğraşılan iş

m. bol- 54a-7.

meşġūl — A. meşgûl

m. bol- 5a-5,17a-5,19a-4,27a-5,41b-5,45b-5,49a-6/7, 52b-7,58b-1,70b-9,71a-9.

m. ḳıl- 50b-4.

mevżiᶜ — A. yer

m.inde 113a-6.

meydān — A. meydan

m. 15a-1,15b-9,30b-7,31b-2,40b-3,72a-2,108b-9, 114b-4/5.

m.nıñ 39a-3,47a-4,60a-7,73b-9,112a-1.

m.nı 40a-9.

m.ge 75a-4.

m.ġa 51a-9.

m.da 12a-1,55a-2,72b-9,109a-7/8.

m.dın 40a-4.

m.larnıñg 114b-1.

m.larda 15a-6,37a-1,96a-1,98a-2,106b-9.

meyl — A. meyil

m. kıl- 68b-8.

meẕkūr — A. zikredilmiş,anılmış

m. bol- 36b-2.

mıḳdār — A. miktar,derece

m. 76b-8,82a-8/9,98b-7,100b-2,103a-9,107a-5,113b-4, 114a-3/6/6,114b-3.

m.-ı vācib 101a-2.

m.ı 19b-1/4,21a-3,21b-8,22b-7,38b-5,39a-3,61a-1, 72b-6,75b-3,92a-2,97a-2/3,103b-3,104b-7,112b-7, 113a-1,114b-2.

m.ın 82a-8.

m.ını 73b-7,112b-6,114b-1.
m.ındın 21a-6.
m.ınça 8a-9,14b-7,99b-2,100a-3,103a-8.

mıṣr — Mısır

m.ili 2b-8.

mıṣrī — bir kılıç çeşidi

m. ḳılıç 91b-2.

mihmāz — A. mahmuz krş. mehmīz

m. 68b-2.

m.nıñg 68a-4.

m.nı 68a-3/8.

mihmāzle- — mahmuzla ata vurmak,dokunmak

m.gende 68a-5.

m.megey -sen 68a-6.

milk A. mülk,ülke

m.ining 3b-6.

min- binmek

m.gey-sen 9b-2,11a-1.

m.gey 37b-7.

m.gil 9a-9,9b-4,10a-5,11a-1,69a-6,69b-7,70a-8,74a-7.

m.seng 10a-6.

m.ip 4a-1,7b-2,10b-3,18b-3,38b-1.

m.gendin 11a-8,26b-3.

m.e bil- 11a-8.

m.er irken 11a-5,68b-9,69a-8.

m.mege 36b-7,68b-9.

m.mek 7a-4,7b-5,11a-3/6,53b-6/8,68b-4.

m.mekni 7b-1,13a-8,56b-7.

m.mek-ke 69a-2.

m.mekde 5b-1.6b-1,17a-3.

m.mekdin 53b-7.

m.meking 17a-5.

m.iş 18a-6.

m.meklik 7a-6.

m.meklikni 7a-7.

m.mekligi 6b-6.

m.er çakda 10b-5/8,25a-8.

ming bin (sayı)

m. 104a-3,114b-3.

miskal A. miskâl (ağırlık ölçüsü)

m. 113b-6/9

mismār A. kılıç mismarı (asıl mânâsı: çivi)

m.ı 90b-2,94b-2.

muʿarrec A. esnek

m. 86a-6.

muʿaṭṭal A. kullanılmaz

m. bol- 83a-5.

muʿavved A. hazırlıklı,idmanlı

m. bol- 14b-9,43a-3/4,108a-8.

m. ḳıl- 13a-6,108b-4.

muḥābā A. korku,çekingenlik

m. ḳıl- 36a-7.

muḫālif A. aykırı,diğer

m. yan 59b-8.

muḥarrer A. yazılmış

m. 101b-2/3.

muḫāṭara A. tehlikeli

m. 70a-6.

muḥdes̱ A. sonradan meydana gelmiş

m. 86a-2/3.

muḫettem A.

m. bol- 79b-7.

muḥkem A. muhkem,sağlam

m. 9a-2,12b-9,65b-2,94a-3,96b-2.

m. bol- 8a-3,13b-7,17a-9,65a-8,91b-3,94b-2.

m. ḳıl- 9a-5,13a-5/9,26a-6,38b-4,76a-2.

m. tut- 59b-8,65a-3.

m.i 79b-9.

m.rek 94a-5.

muḥtāc A. ihtiyacı olan,muhtaç

m. 18a-4/9,37b-6,95b-7,108b-8.

m. bol- 18b-3/9,37b-8,52a-8,59a-8,61a-6,113a-3.

m. dögül 20b-8.

muḥtaṣar	A. kısa
	m. kıl- 100b-4.
muḫtelif	A. çeşitli,muhtelif
	m. 87a-6,91a-8.
	m.ü'n-nasb 107a-3.
muᶜīn	A. yardımcı
	m. 92a-7.
munyetü'l-ġuzāt	Munyetü'l-guzat
	m. 5a-7.
munżamm	A. yan yana olma,bir arada bulunma
	m. bol- 60a-8,61a-4/7.
murabbaᶜ	A. dört köşeli
	m. 8b-9.
murābıṭ	A. ibadete bağlı kişi
	m. 6b-2.
mutavassıṭ	A. orta
	m. 86a-4.
muᶜtedil	A. ne az ne çok,orta
	m. 92a-7,114b-2.
muvācehet	A. karşı karşıya gelme
	m.ge 50b-1.
	m.de 45a-2.
muvaḥḥid	A. Allah'ın birliğine inanan
	m. 6a-2.
muvāfık	A. uygun
	m. kil- 114a-3.
muvāzin	A. denk,beraber
	ḥadd-i m.ġa 50a-4.
mużmer	A. gizli,örtülü ?
	m. bol- 115a-8.

mücāhid A. cihad eden,savaşçı

m. 6b-2.

müctemi^c A. toplanmış,birikmiş

m. bol- 18a-2.

müdāfa^ca A. müdâfaa

m. ḳıl- 108a-3.

müddet A. müddet,zaman

m. 5a-4.

müdevver A. yuvarlak

m. 9a-1,86b-9/9.

m. bol- 79b-6.

müfezzez A. zahmete katlanamama

m. bol- 79b-2.

müfraṭ A. terk olunmuş,unutulmuş

m. bol- 113b-4.

müheyyā A. hazır,hazırlanmış

m. bol- 37a-6,49a-3.

mülṣaḳ A. bitistirilmiş,dokundurulmuş

m. bol- 22b-9.

m. kıl- 20a-2,21b-9.

mültefit A. yüzünü çevirip bakan

m. bol- 52b-9.

mültezim A. lüzûmlu

m. bol- 37b-5.

mü'min A. iman etmiş,müslüman

m. 6a-2.

mümkin A. mümkün,olabilen

m. bol- 48a-6,53b-8,54a-2,57b-9.

m. dögül 18b-5.

münḳasım A. bölünmüş

m. 85b-7.

müntefiᶜun bih A.kendisinden faydalanılan

m.i 93b-1.

mürācaᶜat A. mürâcat,başvurma

m. ḳıl- 5a-4.

mürekkeb A.terkip edilmiş

m. bol- 17a-9.

müsāvī A.eşit,denk

m. bol- 91b-7.

müs̱elles̱ A. üçlü

m. 111b-8.

müs̱ennā A. ikili

m. 111b-8.

müstaġnī A. lüzûmlu,gerekli bulmayan

m. bol- 78b-3,83a-9,83b-6/7,95a-1.

müstaḥaḳḳ A. hak etmiş (met. lüzûmunda)

m.ında 49b-8.

müstaḥsen A. güzel sayılmış,beğenilmiş

m. 10b-2.

m. tögül 10b-2.

müstaḳirr A. durulmuş,karar kılmış

m. bol- 10b-3.

müstedām A. devamlı,sürekli

m. bol- 3a-9,4a-7.

müstevī A. düz,her tarafı bir

m. ḳıl- 37a-6.

müsülmān A. müslüman

m.lar 6a-2/6,105a-7.

müsülmānlık	A. müslümanlık
	m.ġa 3a-6.
müşaḳḳaḳ	A. yarık,yarılmış
	m. bol- 79b-2.
müşedded	A.süngünün hamle için doğrultulmuş olması
	m. 23a-4,50b-9.
müşemmer	A. sağlam,sıkı
	m. ḳıl- 38b-3.
müşerref	A. şereflendirilmiş
	m. bol- 85a-3.
müştāḳ	A. özleyen,can atan
	m. 3b-7.
müte'ahhir	A. sonraya kalan
	m. bol- 8b-6.
müteᶜallim	A. bilgi edinen,öğrenen
	m. 17b-2.
müteferriḳ	A. ayrı ayrı
	m. bol- 62a-2.
müteḥayyir	A. hayrette kalan,şaşkın
	m. kıl- 40b-5/9,45a-9.
mütekellif	A. usta olmayan
	m. bol- 39b-5.
mütekellim	A. olgunlaşan,olgun
	m. 3a-3.
mütemekkin	A. yerleşen,yerleşmiş
	m. bol- 66a-5.
	m.rek 52a-4.
mütesāvī	A.birbirine denk olan
	m. 86a-6.

N

nāfiᶜ — A. faydalı

n. 16a-1.

nā-gāh — F.vakitsiz,ansızın

n. 7b-9,63a-2,63b-4.

nāᶜim — A. yumuşak

n. bol- 79a-9.

nakl — A.(süngünün)tutuluş usûlünü değiştirme ;atı yürütme,harekete geçirme.

n. 13b-9,25b-7/7,31b-5,45b-5,48a-3,50b-4.

n. kıl- 23a-5,24b-1/3/7,25b-3,30a-2/2/5,31b-9,33a-7, 40a-3,41a-8/8,41b-3/5,45b-4,47b-8/8/9,48a-5,48b-8/9/9,49a-2,50a-6,50b-4,52b-6.

n.ga 13b-9,41b-5.

n.ı 25a-2/7/7.

nakl-i horāsānī — bir çeşit süngü tutma şekli

n. kıl- 30a-1,33a-5.

n.ni 23b-9.

nakl horāsānī kadīm — bir çeşit süngü tutma şekli

n. 23a-3.

nakl-i muhdis-i sagrī — bir çeşit süngü tutma şekli

n. 25a-1.

n. kıl- 24a-3.

nakl-i sagrī — bir çeşit süngü tutma şekli

n. 24b-8.

n. kıl- 41a-2,42b-9.

nakl-la- — bir şeyin,süngünün) tutuluş usûlünü değiştirmek; tı yürütmek,harekete geçirmek.

41a-9,41b-1.

.ğıl 39a-9,39b-6,43a-6,61a-2.

p 47a-4/7.

r kibi 74a-3.

n.r irken 47b-1.

n.r irdi 39b-7.

n.maḳlıḳ-ḳa 14a-6.

naṣb — A. dikme,saplama

n. kıl- 29a-2.

muhtelifü'n-n. 107a-3.

naṣl — A.kılıcın boyu

n.ı 91a-7.

nāv — F. oluk,içi oyuk şey

n.üng 104b-9.

nāvek — bir ok çeşidi

n. oḳı 104a-4,105a-6.

n.ni 104a-9.

n.ge 104a-8.

n.din 103b-7.

nāverd — F. meydan (asıl mânâsı: savaş,döğüş)

n. 15a-1/3.

n.ḳa 28a-8.

naẓar — A. bakış,nazar

n. ḳıl- 38b-9,45b-1,52b-2,53a-6,58a-3.

nāzil — A. navek okunun bir başka adı

n. 104a-8.

ne-erse — nesne,şey

n.lerni 16b-9,17b-3,18a-9,18b-7.

nefes — A. soluk,nefes

n. al- 16a-5.

ḥaddü'n-n. bol- 26a-3.

tiz n. bol- 112a-9.

n.in 16a-3.

nef' A. fayda

n.i 93b-1.

nev' A. cins,tür

n. 109a-8.

n.de 110a-6/9,110b-3/7,111a-1,111b-7.

neyçün niçin

n. 12a-9.

ni ne,hangi

n. 8b-1/1,12b-3/4,20b-6,21b-4,22a-9,23b-8,24b-9,
39a-6,39b-2,46b-5,59a-2,60a-3,76b-8,82a-8/9,83a-9,
97b-9,114a-3/5.

n.din 72b-5.

niçe nice,ne kadar ;bir çok

n. 3b-2/3,14a-7,26b-8,27a-5,37b-6,38a-9,48b-2,53b-8,
57b-7,67b-9,82a-2/3,88b-9,107b-5,113b-3,114b-8.

niçük nasıl,nice

n.13b-3/4/8,14a-2,20b-3/5,22a-6,22b-3,23a-5,23b-7,
27b-9,28a-9,31b-8,32a-5/9,39b-2/3/3/7,46a-4,47b-5,
52a-3,62a-2,64b-8,75a-9,78a-5,85a-7,105b-4,106b-6,
112a-4.

nihāyet A. son

n.siz 109b-6.

nime (bir) şey

n. 17a-5,75a-1,98a-4,100a-9.

n.ni 18b-6,65a-8,108b-8.

n.din 104a-9.

n.ler 100b-1,104a-1,110a-3.

n.lerni 68a-3.

nişān F. hedef

n. 99a-2.

nitekim	nasıl ki
	n. 6a-8.
niyyet	A. niyet
	n.in 6a-1.
noḳsān	A. azlık
	n.da 114b-4.
nuṣret	A.başarı,üstünlük
	n. bul- 82b-6.

O

oġlan	çocuk;erkek çocuk
	o. 90a-3.
	o.larġa 88a-3.
oġurla-	birisiyle aradaki mesafeyi azaltmak (asıl m.:çalmak)
	o.ġay 51b-6.
	o.ġıl 51a-3.
	o.sa 77a-1.
	o.maḳ 49a-7.
	yir oġurla-4 49a-7,51a-3,51b-6,77a-1.
oḫşa-	benzemek
	o.r 81a-2,90a-1,91a-3,92b-4/5/5/6/8/9,104b-2.
	o.p 88b-6.
	o.yur 3a-1,74a-8.
	o.rak 86b-1.
oḫşaş-	benzeşmek,benzemek
	o.ur 90b-6.
	o.u ṣūret 88a-3.
oḳ	ok
	o. 53b-9,83a-8,97a-6/7,97b-1/6,98b-8,99b-2/5/8, 100a-3/4,105b-8,106a-2,107a-6,107b-9.

o. at- 5b-5,54a-5,78b-9,96b-4,103b-7,105b-2,5/7, 107a-1.

o. tart- 105a-1.

o.nıñg 99b-3,100a-1,101a-1/7/8,104b-4.

o.nı 101b-5,104a-6,104b-8,105a-4,107a-9.

o.dın 97b-1,99b-6.

o.uñgnı 102b-4.

o.ı 57a-8,83a-8,99b-1,104a-2/4.

o.ını 101a-4,104b-9,105a-6.

o.lar 107b-2/2.

o.larnıñg 101b-6.

o.larnı 97a-8,97b-7,107b-1.

o.lıġ 62b-7.

o.lusındın 62b-8.

oḳ hemen (kuvvetlendirme edatı)

o. 58b-7,60a-7,80a-4.

oḳı- okumak krş. oku-

o.ġan 100b-3.

oḳu- okumak krş. okı-

o.urda 4a-9.

ol o

o. 4a-6,4b-2/4/5,5a-3/5/6,7b-2,9a-2,10b-1,12a-4, 14a-7,14b-5,15b-6,16a-1/8,16b-8/9,17b-3/6/6,18b-8. 21b-3,27b-5,30b-4,31a-5,35b-7/8,36a-8,36b-1,37b-4/ 5/7/9,38a-1,39a-8/9,40a-8,41a-4/9,41b-1/4/5,42a-5, 43a-3/4/9,44b-4/5,45b-4/5,46a-8,47a-3,48a-3,48b-4, 49a-5,50b-1,52b-7/9,53a-6,53b-4,54a-4,55b-3,3, 58a-4/6,61a-9,61b-1/3,62a-7,63b-8,64a-2,6/7,65b-2, 66a-5,68b-1,71a-5,72b-6/9,73a-1/9,74a-1/3/6,74b-1, 75b-6,78b-8,80b-7,82a-5,83a-7/8,85b-4,7,85a-1/8,

85b-5,86a-3/4,87a-9,87b-1/3/5/7/8,88a-1/2/2/5/8,
88b-2/5/8,89a-4,90a-4,92a-3,92b-3/6/7/9,93a-3,
95b-8/8,96b-7/7,98a-7,98b-7,99a-6,100b-8,101a-4,
103a-9,107a-5,108b-7,109a-1,109b-1,111b-1/7,
112a-3/7/8,113b-4,114a-6,114b-3/4/5,115a-7,115b-5.

o.(işaret zamiri) 13a-7,36a-5/9,41a-5,42b-3,43b-3,
44a-1,45b-1/3,47b-9,48a-2/9,48b-9,49a-2,50b-6,
52a-8,52b-2/6/7/9,53a-5/6/7/9,53b-3,54b-8,55a-9,
56a-1/1/4,57a-7,57b-5,58b-6/9,59a-9,59b-9,60b-7,
63a-3,67b-6,68b-2,69a-2/4,70b-7,71a-8,71b-2,73a-7,
74b-2,75a-6,80b-6,81a-1,83a-4,85b-3/6,87a-3/4/4/5,
88b-1/4/5,90b-3,94a-3,95b-1/5,108a-5,109a-9,111a-4,
113a-5/6,113b-2,115a-5/5.

o. saru 30a-3,42b-1.

o. durur 66b-2.

o. turur 5b-9,11b-7,14b-3,15a-3,17b-2,19a-9,21a-2,
21b-7,22b-6,23a-4,25a-8,25b-3,31a-8,33b-9,35a-6,
36b-4,49b-7,57b-5,58a-2,63a-8,68a-4,77a-9,78b-4,
79a-7,79b-9,80b-6,81a-8,86b-5/7,93a-6,95b-1,
99a-5,103b-4,104a-5,106a-9,110a-6,110b-1/3/7,
114b-2,115b-2.

anıñg 3b-1,4b-1,6b-5,13a-8,15b-1,16a-8,17b-4/5,
26b-7,27a-4,27b-5,28a-6,30a-9,32b-8,38b-2,40a-1/
9,41a-3/6,42b-2/3,44a-6/9,45a-2,45b-2/7/8,46a-1,
47a-8,47b-6,49a-6,50b-8,51a-5/9,51b-5/7,52b-4,
53b-1/3/4,54a-1/3,54b-9/9,57a-7,59b-8,61a-5,62b-6,
63b-6/7,66a-5,66b-2/6/9,67a-3/9,67b-1,71b-1/3/4,
77a-1,82b-8,85b-9,89a-5/6,89b-3,92a-4,92b-3/4,
93a-3,93b-3,94a-9,95b-4,101a-5,103a-5,104a-7,
104b-6,112a-8,112b-7,115a-4.

95a-5,104a-6,107a-5,109a-1.

andan 64a-4.

andın 5a-1,16b-4,27a-3,35b-6,44a-6,51a-2/4,51b-1, 73a-1/6/7,73b-8,74a-9,90b-7/8,96a-6/7,96b-3,98b-9, 104b-5,109a-2,111a-5,113b-8,114a-2.

andın songra 7b-7,9b-5/9,10a-1/3/7,10b-4,12a-1/7, 13b-1/3/8,14a-1,15a-7,15b-5,16a-2/6,16b-1,24a-9, 26a-5,27a-8,28a-7,28b-3/4/7,29a-1/5,29b-4/7/9, 30a-2/4/6,30b-1/5/7,31b-2/5/7/9,32a-2/7/8,32b-3/ 6/9,33a-5/8/9,33b-2/8/9,34a-4/7/8,34b-2/4/8,35a-1, 37b-2,39a-2,39b-1/6/9,40b-7,42b-9,48b-9,55b-8, 60b-2,69a-5,69b-1,71a-1/4,71b-4/9,72a-6,75a-2/7/ 9,85b-9,94a-1,94b-4,96b-3,97a-6,98b-2/3/8,99a-1, 100a-4,105a-6,105b-9,106a-2,/9,106b-3,115b-4.

andın özge 52b-1,68a-3.

ança 97a-4,98a-1,106b-5.

ançaġa 97b-3.

ançası 11a-2,35b-4,90a-1,90b-7,91a-4.

alar 104a-7.

anlar 60b-6,81a-2,88a-1,96a-1.

anlar-nıng 16b-8,35b-8,92b-7.

anlarnı 13a-5/6,27b-7.

anlarġa 83b-4.

anları 36b-6.

an-tig 22a-7,23b-8.

ol- olmak

o.maḳ 4a-2.

saġ ol- 4a-2.

olaḳ oluk

o. 86b-8,90a-8.

oltur- oturmak

o.ur 12b-4,20a-3,39b-3.

o.ġıl 13b-4,19b-9,39b-8,64a-3.

o.sa 35a-6.

o.masdın 10a-9.

o.ur yiri 113b-2.

o.maġıl 38b-8.

o.maḳ 11b-8,12b-1,77b-1.

o.maḳnı 113a-7.

o.maḳlık 11b-2/5/7.

igilip oltur- 38b-8.

tik oltur- 38b-8,113a-7.

on on (sayı)

o. 27a-7,80b-2/2,97a-7,107a-2/5,112b-9,113a-1,
115a-1/1.

oñg sağ,sağ taraf

o. 34b-6.

o.uñg-ġa 48a-1.

orta orta

o. 64a-9,86b-6,97b-7,115a-6.

o.sı 79b-3.

o.sın 55b-9.

o.sında 72a-2,87a-1,90a-8,94b-7,114a-3.

o.sındın 28a-2,34a-9,47a-9,69b-4,115b-3.

ortaçaḳlı ne uzun ne kısa,orta

o. bol- 26b-6.

o. tut- 13b-2.

otuz otuz (sayı)

o. 106a-5.

oyna- oynamak

o.rlar 16a-9.

o.ġay-sen 73b-6.

o.ġaylar 115a-6.

o.ġıl 36b-3,38a-8.

o.ġanda 7a-2,36a-4,57a-8.

o.ġuçı 3a-5.

o.maġay-sen 37a-2.

o.maġıl 38a-8.

o.r irken 76a-4.

o.maḳlıḳ 114b-8.

o.maḳlıḳnıng 114b-9.

o.maḳlıḳı 35b-3.

o.maḳlıḳındın 76b-6.

cān baş oyna- 3a-5.

ġarīm oyna- 36a-4,57a-8.

ḫuṣmāne oyna- 73b-6.

süngü oyna- 7a-2,16a-9.

ṭop oyna- 114b-8/9.

oyna- oynaṃak,bosanmak

o.ġay 65b-3.

oynal- oynanmak

o.ır 112a-9.

oyun oyun

o. 108a-9,108b-4,109a-3/5.

o.ınıng(oyınıng) 108b-9.

oz- geçmek ;üstün olmak

o.ġay 58a-6.

o.sa 53a-6.

o.a kör- 58a-1.

o.up 67b-1.

o.mağıl 50b-5.

Ö

ög	akıl
	ö.üngde tut- 20b-9.
ögren-	öğrenmek
	ö.gey-sen 25b-9,94b-6,96a-8.
	ö.gey 97a-5,98b-7,99a-1.
	ö.gil 7a-7.
	ö.sün 97a-1.
	ö.se 41a-6,98b-6.
	ö.megey 57a-7.
	ö.meklik-ke 17b-7,27b-6.
ögreniş-	öğrenişmek,öğrenmek
	ö.gey 37b-7.
ögret-	öğretmek
	ö.ür 64b-8.
	ö.tim 67b-6.
	ö.mek 26a-5,108a-5.
ökçe	ökçe
	ö.n̂g 12a-2.
	ö.n̂g-ni 12b-7.
	ö.sin 13a-4.
öküş	çok
	ö. 3a-8,6b-9,7a-4,7b-4/6,18a-3/9,21a-7,27b-7,35a-7,36b-6,38a-1/2,41b-6,49a-9,58a-9,60a-4,61b-5,64a-8,66b-1,76a-9,83b-1,84b-8,87b-4,89a-3/4/7,93a-5,96a-5,96b-9,99a-3,99b-6,100a-9,104a-1/9,108a-2,115a-2.

ö.nin͡g 87a-2.

ö.i 87b-3.

ölç- ölçmek

ö.seler 75b-7.

ö.üp 74a-2.

ölüm ölüm

ö.i 93a-4.

ᶜömer Hz. Ömer

ᶜö. 3a-1.

ört- örtmek,kapamak

ö.gey-sen 44b-7.

öte bir yandan bir yana geçen (delik) ?

ö. tişik 81b-2/4.

ötrü ötürü,dolayı

ö. 20a-8.

öz kendi,öz

ö. 9a-8,25a-7,53a-1,57b-6.

ö.in͡g 66a-8.

ö.in͡gni 13b-4,19a-2/3,41a-7,44a-4,66a-7,99a-2.

ö.in͡ge 3b-7/9,13a-6,22a-5.

ö.in͡gdin 98a-6.

ö.ün͡g 4a-1.

ö.i 26a-2,53a-1,62b-6.

ö.inin͡g 96a-4.
ö.in 18a-5.
ö.ini 6a-4,7a-3,8b-8.

ö.ine 46a-8.

ö.inçe 72b-8.

ö.leri 58a-1.

özge başka

ö. 17a-4,26a-8,40b-2,58a-4,61a-3,63b-3,76a-1,83b-5,

101a-6.

andın ö. 52b-1,68a-3.

bulardın ö. 110a-3.

mundın ö. 18a-8.

ö.lerni 68a-1.

özlük (kendi) kendisi,kendi başına(asıl mânâsı: şahsiyet. bkz. T.L. ve Cl.)
ö.i 57b-6.

P

pes F. öyleyse,şu hâlde krs. bes

p. 9a-7,29a-4.

R

rāḥat A. rahat

r. ḳıl- 16a-6.

rāy A. rey,fikir

r.ları 112b-7.

rāyiḥa A. koku

r.sı 92b-4/7.

r.sına 92b-5/5/6/8/8.

r.ları 92b-3.

rāmī A.(ok) atan

r. 99b-5.

r.niñ 99a-8,100a-1.

r.ler 101b-5.

redd A. red,geri çevirme

r. ḳıl- 7b-3.

resūl A. Hz. Muhammed

r.salla'llahu aleyhi ve selleme 6a-8.

rızḳ	A. maîşet,rızk
	r.ına 3b-3.
	r.sız 3b-3.
risāle	A. küçük kitap
	r. 2b-7.
rivāyet	A.rivâyet
	r. ḳıl- 84a-4,84b-1/2/3/5.
rubbemā	A. belki,muhtemel
	r. 78b-2.
ruḳᶜa	A. deri parçası
	r. 72a-4.
rūzī	F. rızk,nasip
	r. ḳıl- 6a-6.
rüsvāy	F. rezil,itibarsız
	r. bol- 76a-4.

S

saᶜādet	A. mutluluk
	s. 3a-9,3b-6.
	s.ir- 4a-5.
ṣaᶜb	A. çetin,zorlu
	ṣ. 13b-6,67a-7.
	ṣ. bol- 17b-9.
	ṣ. ḳıl- 17b-8.
s̱ābit	A. sabit
	s̱. 7a-1,11b-2.
	s̱. bol- 6a-3/3/4/5/6,18b-3,35a-7.
	s̱. ḳıl- 7a-4,7b-2/5.
ṣabr	A. sabır
	ṣ. it- 17b-5.

saç saç

s. 92a-2.

sādec A. sâde,süssüz

s. bol- 87a-5.

ṣadr A. (bir şeyin) önü; yan tarafı

ṣ.ı 13a-1.

ṣ.ında 81b-6,90b-1.

ṣ.ındın 89a-1.

saġ sağ (solun zıddı)

s. 10a-3/6/6.10b-5/9,11a-3/5/7,15a-9,15b-2/5,19b-3/6/7/7/8,20b-2,21a-5/9,21b-7,22a-3/5,22b-2/6/9,23a-7,23b-2/4,24a-4/7,24b-3/5/8,25a-9,25b-5,28a-1/1/2/3/4,28b-4/7/8,29a-1/3/8,29b-5/6,30a-5/7,31a-4/9,31b-1/8,32a-1/2/5/7/8/9,32b-3/7,33a-1,33b-8,34a-5/8,34b-1/3/4/5,38b-6,40b-2,43a-7,45a-5/6,46a-4,46b-2/7/8,47a-3/9,47b-9,48b-7/7,50a-7,51b-4,52b-2,53a-7,56a-9,59a-6,60b-4,68a-9,68b-5/6/7,69a-9,69b-1,70a-1/2,77b-6/7,78b-8,96b-6,97a-6,102b-2,106b-1/3,107a-7,109b-2/2/4,110b-2/6.

s.ġa 97b-8.

s.ḳa 35a-1.

s.ıñ̑g 20b-4,48a-4.

s.ıñ̑ga 20b-1,23b-7,24b-7,30a-4,33a-7/9,40b-1,41a-1/2,42a-5/7,43a-1,51b-1,53a-3,55a-5,65a-1/5,66a-9,71a-2/3,96b-3,107a-3.

s.ıñ̑gdın 51b-3,58b-4.

s.ın 52b-4.

s.ına 40a-8,41b-3,42a-4,42b-8,48b-9,49a-2,51a-5/6,53a-2.

saġ	sıhhatli,sağlam
	s.ḳoy- 59b-4.
	s. ol- 4a-2.
saġın-	düşünmek
	s.ġay-sen 86b-2.
	s.sun 48b-8,64a-5.
	s.sa 43a-4.
	s.maslar 36b-1.
saġıt	zırh (bkz. Nev. savut)
	s.ıñg 37b-3.
saġrı	atın arka ayağının üstü
	s.sı 69a-8.
	s.sındın 109b-4/8,110b-9,111b-6.
saġrī	bir çeşit süngü tutma şekli
	s. 68b-2.
	s. tut- 46b-1,60b-3.
	s.ni 51a-6.
	s.yi 49b-2/3/4.
	s.ge 25b-3.
saḫāvet	A. cömertlik
	s. 3a-2.
ṣāḥib	A. sahip
	ṣ.i 18a-3.
ṣaḥīḥ	A.gerçek,doğru
	ṣ. bol- 6b-6,112b-1.
	ṣ.ü'z̄-z̄ihn 18b-1.
ṣahrā	A. kır,sahra
	ṣ.ġa 99a-2.
	ṣ.da bol- 69b-2.

sakın- sakınmak,korunmak

s.gıl 109a-4.

sākin A. sâkin

s. 37a-4.

s. kıl- 44b-3.

s.rek 101b-9.

sakla- saklamak,korumak

s.r 21b-2.

s.gay 115a-4.

s.gıl 13b-4,44a-5,45a-1,71a-5.

s.maklık 19a-2/3.

s.maklık-ka 18a-4/5/7/8/9.

saklan- saklanmak,korunmak

s.gay-sen 77a-6.

s.gay 96a-6/7.

s.gıl 10a-2,16b-2,20a-9,28a-5,40b-6,42b-3,45b-6, 46a-3,51a-4,57a-5,61b-6,62b-2/8,63a-1,66a-4,66b-1, 67a-5,67b-3/5,70b-5,78b-1,98a-6/9,99a-4,102b-6, 109a-5.

s.sa 56b-8.

sal- salmak,uzatmak;koymak

s.ır-sen 42b-1,45b-1.

s.ır 45b-2.

s.ırlar 88a-9.

s.gıl 28a-8,34a-1,34b-1/2/2,45a-8,45b-3,46b-5,47b-2, 54b-7,58b-5,61b-3,71a-6,71b-1/3,72a-2,75a-4,77b-9.

s.sun 74a-1.

s.sañg 58b-7.

s.sa 60b-8.

s.a bir- 59a-1,110b-1/9.

s.ıp 45a-6,58b-8,64a-1,72a-5,74a-6,93b-8.
s.ġanda 88b-1.

salın- bırakılmak
s.ur 53a-7.

ṣāliḥ A. yarar,elverişli
ṣ. bol- 105b-5.

sālim A. emin,sâlim
s. bol- 87b-3.

ṣalla'llāhuᶜaleyhi ve selleme A. Hz. Peygamber zikredilince söylenen hürmet ibâresi
resul ṣ. 6a-8.

salṭanat A.hükümdarlık,saltanat
s. bol- 4a-6.

san sayı
s. 103a-8/8,103b-3/5.

san- saymak krş. sana-
s.maḳlıḳ 103a-8,103b-3.

sana- saymak krş. san-
s.sa 110a-1.
s.ġınça 103b-5.

ṣanᶜat A. hüner krş. ṣanāᶜat
ṣ. 49a-9,75b-9,103b-8/8,108b-4.
ṣ.ı 17a-8,90b-8.
ṣ.ında 108b-9.

ṣanāᶜat A. hüner krş. ṣanᶜat
ṣ. 18a-2.

sanç- batırmak,saplamak
s.ar-sen 48a-5,52b-5,53b-7,72a-7.
s.ar 52a-4.
s.dıñ 53a-5,56b-6.

s.dun̂g 53b-5.

s.dı 76a-6.

s.ġay-sen 21a-8.

s.ġay 43b-3,44a-2,50b-7,60b-8,63a-3.

s.ġıl 40a-7/8,41b-6,43a-9,48b-1,50b-3,51b-3/8,52b-7,
53b-2/3,54a-3/4/9,54b-2,55a-7,56b-9,62a-1,63a-1,
66b-6,67a-1.

s.san̂g 44a-4,52b-8,53b-5,65a-8,65b-4,76a-5.

s.sa 36a-9,67b-9.

s.a bil- 44a-7,[illegible],50b-2,53a-5,55a-6,56b-6,

s.a kör- 45b-6,56b-4,63a-9.

s.ıp 72a-4.

s.mayın 53a-1,54b-3.

s.ġanda 44a-3.

s.mış bol- 65a-1/5.

s.maġıl 63a-2.

s.maḳ 46a-1,65b-4,66b-3,77b-2.

s.maġa 56b-3/9.

s.maḳdın 36b-4,55b-3.

s.maḳlıḳ 54a-2,63a-5,72a-5.

s.maḳlıḳ-ḳa 52a-5,59a-8.

s.maḳlıḳdın 67b-5.

sançıl- sançılmak,vurulmak

s.ur-sen 19a-5.

s.ur 51b-8.

s.urlar 35b-8/9.

s.dı 38a-6.

s.dılar 38a-3.

s.ġay-sen 66a-8.

s.sa 56b-5,64b-9.

s.ıp 78b-2.

s.ġanda 43b-1.

s.ursan̂g 37b-2.

s.maḳı 35b-5.

sançış — sançış,vuruş

s. ḳıl- 37b-6.

sançış- — vuruşmak,sançışmak

s.ur-men 25a-4.

s.ır-sen 62b-2.

s.ur-sen 61a-8.

s.ġıl 37a-6,44b-5,64a-6,64b-1.

s.san̂g 71a-7.

s.araḳ 62a-4.

s.mayın 64a-1.

s.maġıl 64b-1.

s.maḳlıḳnı 41b-9.

s.maġa 38a-9.

sap — sap

s. 72b-8.

ṣarf — A.kullanma,sarf etme

ṣ. ḳıl- 6a-3.

sarı — yön,taraf — krş. saru

s. 39a-5,110b-7.

s.dın 42a-9.

sarı — sarı (renk) — krş. sarıg

s. 79a-3.

sarıġ — sarı (renk) — krş. sarı

s. 80a-5.

saru — yön,taraf — krş. sarı

s. 15a-9,30a-3,39a-5,40a-4,45b-4/7,47b-6,48a-7,

	50b-8,53b-1,58b-8,64a-1/3,74a-3,102b-3.
	s.dın 42b-2,71a-7.
satın	satın(alma)
	s. al- 82a-1.
ṣavāb	A. doğru
	ṣ. kör- 11a-2.
	ṣ. dögül 58b-6.
say	zırh (bkz. D.L.T.)
	s.ı 4a-4.
sāzec	A. sâde
	s. 89a-6.
sebeb	A. sebep
	s. bol- 3a-6,3b-3.
sefer	A. savaşa gitme
	s.de 77b-4/5.
sehv	A. yanlış,hata
	s. ḳıl- 17a-4.
sekiz	sekiz (sayı)
	s. 100a-6.
sekri-	sıçramak krş. sikri-
	s.se 11a-5/8,54a-3.
	s.gende 7b-9,8a-6,8b-4/7.
seksen	seksen (sayı)
	s. 14a-3.
selmānī	bir demir çeşidi
	s. timür 36a-4.
sen	sen (şahıs zamiri) krş. sin
	s. 14b-9,17b-3,27a-1/3,37a-5,37b-1,39a-1,40a-2, 40b-1/7,41b-1/2/5/7,42a-4/5,42b-4,43a-4/9,43b-2, 44a-1/7,44b-1,45b-6,47b-9,48a-3,48b-8,49a-2/7,

50a-6,51a-3/5,52b-1/3/5/8,53a-3,53b-1/7,54a-2,
55a-8,55b-4,56a-2,56b-7,58a-2/6,58b-8,59b-9,60b-2/
9,61a-4,61b-8,62b-2,63a-5,63b-6,64a-5,64b-2,65a-7/
9,65b-1,66a-7,66b-4/4/8/9,67a-3,71b-2,74a-1/2,
75b-8,77a-4,95a-5,102a-3,111a-9.

s.i 12b-3,41a-9,44a-1,48b-9,50b-7,52b-5,53a-6,54b-6,
55a-4,58a-6,61b-1,63a-3,63b-5,67b-9.

sanga 5a-1,10b-8,12a-9,13a-6/7,13b-5/8,15a-1,17a-1/
2,17b-4,18b-7,20a-8,20b-5/6,21b-4,22a-9,23a-6,
23b-8,24b-9,27b-7/8/9,28b-1,36b-4,37b-4,38a-9,
39b-5,40a-2/9,40b-2/3/7,41a-4,42b-3,44a-6,46a-1,
47b-5,48a-5,50b-2,52a-6/7,52b-9,54a-1,55a-5,56a-2/
4,56b-1/9,58b-9,59a-9,60b-6,61a-5,61b-8,62a-2/6/
8,62b-9,63a-9,67b-6/6,68b-9,69a-1,71a-5,77a-4,
77b-1,80b-7,84b-8,97b-4,98b-1,99b-7,105b-5,108b-7,
114a-8.

s.din 11a-6.

s.ing 9a-6,17a-9,36a-9,37a-8,40a-9,41a-5,44a-3,
44b-5/8,45b-7/8/8/9,47a-7,48a-7/9,49a-6,50b-6/8/9,
51a-5,51b-7,53b-1,55a-9,56a-1/5,56b-5,58b-1,59a-3,
60a-8,61b-7,62a-1/6,67b-4/7,75a-7.

s.üng 45b-4.

sened A. dayanılacak şey,delil

s.-i şer i 6a-3.

serendībī bir demir çeşidi

s. timür 86a-5.

sevā A. denk,müsâvi

s. 20a-6,91a-5,101b-2/3.

s̱evāb A.Allah tarafından mükâfatlandırılan hareket

s̱. bol- 5a-1.

seylān A. kılıcın sapa giren yeri (bkz. Aht.)

s.ı 91a-2/3/4.

s.ına 91a-2.

seyr A. yürüme,gezme

s. 13a-7.

s. ḳıl- 12a-8,31a-2,39a-4/9,39b-1.

s.ge 12a-2.

ṣıfat A. vasıf,hâl

ṣ. 9a-2,20b-7,21b-5,22b-1,24a-1,25a-1,112a-2.

ṣ.ın 100b-8.

ṣ.lar 3a-3.

ṣ.larında 101b-6.

ṣ.lıġ 26a-4,112b-4.

sıġ- sığmak

s.ar 72b-5.

s.ġay 107b-3.

s.maġay 80a-8.

sıġın- sığınmak

s.ıp 7b-3.

taṅgrı-ġa sıġın- 7b-3.

sıġır sığır

s. 92b-4.

sın- kırılmak

s.ar 88a-2.

s.ġay 65b-2.

s.masun 78b-2.

s.maḳdın 8b-7.

sınan- sınanmak,tecrübe edilmek

s.mış bol- 37a-3.

sındur-   kırmak,kırdırmak
    s.urlar 82b-9.
    s.ġıl 59b-3.
    s.sa͡ng 90a-2.
    s.masun 70a-3.

ṣınf   A. sınıf,kısım
    ṣ.ında 83b-2.

sınıḳ   kırık   krş. sınuḳ
    s.ındın(sınıġındın) 72b-1.

sınuḳ   kırık   krş. sınıḳ
    s. bol- 81a-9.
    s.dın 87b-7.
    s.ı-nı͡ng(sınıġını͡ng) 90a-2.

sıpḳın   zıpkın   krş. sıpḳun
    s. 51b-3.
    s. at- 54a-5.

sıpḳun   zıpkın   krş. sıpḳın
    s. 115b-2.
    s. ur- 115b-1.
    s.ı 115b-3.

sıyır-   sıyırmak
    s.gıl 24b-4.
    s.a sanç- 51b-8.
    s.ıp(sıyırıp) 23b-4.

sidük   idrar,sidik
    s.ine 92b-4.

sikri-   sıçramak   krş. sekri-
    s.gende 6b-8.

silāḥ   A. silâh
    s. 82b-3,83a-1,83b-1/3/4,96a-5.

s.nın͡g 93a-7.

s.ın͡gnı 27a-5.

s.ı 35a-5.

s.ındın 83b-7.

s.lar 82b-8.

s.larnın͡g 83b-7.

s.larda 82b-3,96a-5.

s.ları 83b-5.

s.lig 62b-5.

silāh-nāme silahla ilgili kitap,silah-nâme

s. 4b-8.

silk- silkmek

s.gey 93b-4.

sin sen (şahıs zamiri) krş. sen

s. 3b-8,4a-5,45b-2.

s.in͡g 27a-3,36a-8.

s.ün͡g 36a-6.

s.i 43b-3,62a-9,113b-5.

s.de 18b-9,57a-1.

s.din 37b-4,39a-1,55a-7,56b-7/8,57a-4,113a-5.

sin͡gir sinir

s.i 50a-6.

siz siz (şahıs zamiri)

s.nin͡g 4a-3/8,15a-6.

s.e 4a-5.

s.ge 4a-7/8.

sok- sokmak

s.ar 78b-7.

s.ġay-sen 95a-4.

s.ġıl 26b-2,48b-7,59a-4/6,59b-7,72b-9,78a-3,95a-8,

107a-8.

s.ıp 107b-1.

s.maḳnı 26b-5,94b-5.

soḳur — kör (bkz. Kırg. Sözl.)

s. 36b-9.

sol — sol (sağın zıddı)

s. 9b-2/3/6,10a-1/7,14a-1,15b-6,19a-9,20a-1/2,20b-3, 21a-2,21b-3,22a-1/2/6,22b-1,23a-8,23b-2/3/4/5, 24a-5/6/9,24b-4/5/8,25a-8,25b-4,28a-8,28b-3/4/5, 29a-3/4,29b-2,30a-8,30b-7,31a-4/8,31b-6/8,32a-1/ 3/4/4 32b-2/4/5/7,33a-2/3,33b-2/6/9,34a-1/6,34b-2/ 6,39b-9,46a-3,53a-1,56a-8,68b-4,69a-9,69b-5/8/9, 77b-9,94b-7/8/9,95a-1/2/4,97b-6,106b-1/2,109b-5/ 7/7,110a-8,110b-4/7.

s.ġa 34a-2,35a-2,65a-4,71a-2,97b-8.

s.ın͡g 48a-4,65a-1.

s.ın͡g-nı 20b-4.

s.ın͡ga 15a-3/8,20b-5,23a-4,23b-6,24b-1/3,29a-7, 29b-8,30a-7,30b-6,33a-9,33b-2 ,40b-9,41b-1/2,42a-4/ 8,44a-5,49a-4,50a-8,51b-1,52b-3,56a-7,58b-3,65a-5, 71a-3,98b-3,107a-3.

s.ı 15b-1,41b-3,48a-1,49a-2.

s.ını 53a-3.

s.ına 24b-7,41b-5,42a-5,42b-8,48a-2/9,48b-1.

solġay — solak

s. bol- 22b-4.

son͡gra — sonra

s. 7b-7,9b-5/9,10a-1/3/7,10b-4,11a-9,12a-1/7,12b-9, 13b-1/3/8,14a-1,15a-7,15b-5,16a-2/6,16b-1,17a-7, 24a-9,26a-5/9,26b-3,27a-8,28a -7,28b-3/4/7,29a-1/

5,29b-4/7,30a-1/2/4/6,30b-2/5/7,31b-2/5/7/9,32a-2/7/8,32b-3/6/9,33a-5/8/9,33b-2/9/9,34a-4/7/9,34b-2/4/8,35a-1,37b-2,39a-2,39b-1/6/9,40b-7,42b-9,43a-3,43b-7,49a-1,55b-8,60b-2,69a-5,69b-1,70b-4,71a-1/4,71b-4/9,72a-6,73b-4,75a-2/7/9,85b-9,94a-1,94b-5,96b-3,97a-6,98b-2/3/8,99a-1,100a-4,103a-7,105a-6,105b-9,106a-2/9,106b-3/7,107a-1/2,115b-4.

sorġuç — kılıcın sapının uç kısmı
s.ında 86b-5.

sovuḳ — soğuk
s.vaḳt 88a-6.

sögüt — söğüt (ağacı)
s. aġaçı 104b-2.

su — su
s. 88b-6/8.
s. kibi aḳ- 30b-9.
s.dın 88b-5.
s.yı 91a-7,92a-8.

suçu- — sıçramak
s.ġay 54a-9.

suġar- — kılıca su vermek — krş. suvar-
s.ġanda 88b-8.
s.maḳ 92a-7.

ṣulb — A. sert,katı
ṣ. bol- 79a-9.

sulṭān — A. sultan,hükümdar
s.larnıñ 108b-5.

sun- — sunmak,uzatmak
s.ġıl 28b-8,43a-7.
s.maġay 84a-8.

ṣūret	A. yüz,çehre;resim
	ṣ. 88a-3,91a-1.
	ṣ.in 87b-9.
	ṣ.indin 39a-7.
	ṣ.ler 87b-4.
suvar-	kılıca su vermek krş. suġar-
	s.ġanda 88b-5.
süksük	atı yürütmek,atın bir yürüyüş şekli (bkz. T.L.)
	s. 28b-1,31b-2.
süksükle-	atı yürütmek
	s.gil 13b-3.
	.legende 6b-7.
	s.meklik 13b-5.
	s.meklik-ke 13b-2.
sükūn	A. olgunluk
	s.u 35a-9.
süleymānī	bir kılıç çeşidi
	s. ḳılıç 90b-6.
s̱ülüs̱	A. üçte bir
	s. 104b-6.
süñgü	süngü
	s. 4a-1,19b-5/6,20a-9,20b-2,22a-3/4,22b-9,23a-7,23b-5,24a-5,24b-6,25a-9,26b-6/9,28a-3,28b-3/5,29a-8,29b-5,30a-9,30b-3/5,32a-4,34a-1/3/7,45a-5,51b-3,52a-3,54a-7,64b-3,65a-2,67b-7,68b-3,70b-1/4,71b-7,72a-3/9,72b-1,73a-1/6,73b-7,74a-7,74b-6,75a-3,75b-3,76b-8,77a-9,77b-4,78a-4,79b-3,80a-5/6/8,82a-1,83a-6,104a-9,107b-8.
	s.ᶜilmi 25b-9.
	s. oyna- 7a-2,16a-9.

s. tut- 5b-2,19a-8.

s.ning 19b-4,20a-1,21a-3/5,21b-7,22b-7/8,24a-7,
24b-5,25a-8,25b-3,28a-4/5,28b-6,29a-7,29b-1/4,
31a-9,31b-9,33b-7,39a-6,43a-7,46b-2/7,47b-7,48b-6,
49a-1,51b-4,74b-8,75a-6,76a-8,77b-5,78b-4,79a-1/
6/7,79b-9,80b-1/5/6,81a-3/7/8,81b-6/7/9,82a-5.

s.ni 21b-9,22a-2,23b-6,24a-4,28a-1,28b-9,29a-3/6/
9,29b-8,30a-1,30b-2/6/7,31a-1/3,31b-7,32a-3/7,
32b-1/3/6,33a-1/8,33b-1/2/7,34a-6,34b-6,35a-1,
38b-1/6,39b-9,40a-3,40b-9,41a-1,41b-1,42a-1/7/9,
42b-1,43b-8,45a-7,46b-1/5,47a-3/8,47b-2,50a-5,
56a-8,58b-3/5/8,59a-2/6,60b-3,64b-8,65b-8/9,67a-6,
68b-5,69b-4/8,70b-2,71a-6,74a-6/6,78b-3.

s.nü 70a-2.

s.ge 37b-9,69a-6.

s.de 73b-1/3,79a-3,80a-4,81a-4.

s.din 19b-1,27a-1,73a-8,74a-3.

s.üng 26b-8,37b-3,43a-2,43b-2/9,44a-3,45b-8/9,49a-6,
50b-9,51a-8,61b-2,65a-6/8,65b-2,66a-7,67b-4,70a-5,
75b-3,78a-8.

s.üng-ning 20a-5.

s.üng-nüng 59b-7.

s.üng-ni 27a-6/6,31a-1,33b-4,41a-3,43b-5,44a-8,
46a-3,48a-8,51b-7,54b-6,55a-4/5,56b-2,58b-1,64a-1,
65a-4,66a-3,66b-2/4/5/7/8,67a-9,69a-7,70a-7.

s.ünge 75b-4.

s.üngdin 37a-8.

s.si 35a-5,37a-8,38b-2,41a-3/5,42b-2,44a-3/6,44b-1,
45b-7/8,46a-1,50b-8,51b-7,66a-3/5,66b-5/6/9,67a-9,
67b-2,76b-5,77a-1.

s.si-ning 18a-7,67a-2,73b-6.
s.sin 43a-2,45b-1/3,48a-2,49b-2,51b-5,52b-6,58a-8, 59a-9,59b-5/6,60a-1/2,60b-8,66a-4,67a-4/4,67b-1/ 4,77a-7.
s.sini 41b-4,42a-3,44a-9.
s.sine 66b-2.
s.ngizni 74a-1.
s.leringizni 75b-7.
s.lüg 64b-2.
s.lüge 62b-7.

süngüçi — süngü kullanan
s.ning 66a-1.

süngüçilik — süngü kullanma işi,sanatı
s.de 66a-2,73b-4.

süngük — kemik
s. 105a-4.

sür- — değdirmek; (at) sürmek
s.er 78b-7.
s.erler 62b-1.
s.gey-sen 31b-1.
s.gil 53a-8.
s.üp 40a-3,64a-2,72b-9,74a-9,106a-3,111b-3/4,
s.mek 108a-4.

süre- — sürümek
s.ding 32a-6.
s.gil 32a-5.
s.p 63b-4.
s.yü 33b-8.

sürt- — sürtmek — krş. sürüt-
s.gil 82a-3.

sürün- (yerde) sürünmek ; (atı) sürmek

s.ür 55b-3.

s.mekdin 14a-9.

sürüt- sürtmek krş. sürt-

s.gey-sen 68a-7.

Ş

şāᶜir A. şâir

ş. 3b-4.

şāmī bir çeşit süngü tutma şekli

ş. 51b-2,67a-1.

ş. tut- 42a-1/6/7,67a-5.

ş.ni 51a-6.

ş.ga 49b-4.

ş.din 25b-3,49b-2.

ş.ler-nüng 25a-7.

şān A. şan

azimü'ş-ş. 2b-8.

şarṭ A. şart

ş.ınça 106a-8.

şaṭb A. kılıcın yüzündeki yol

ş. 87a-5.

ş.ı 86b-8,89a-5.

ş.lar 89a-4.

şāṭır A.çevik

ş. bol- 48a-2,48b-2,49b-2,56b-8,60a-9,62a-1.

şāṭırlıḳ A. Çeviklik

ş. 76a-7.

ş.ı(şāṭırlıġı) 66a-2.

ş.ındın 63b-7.

şecāᶜat A. yiğitlik

ş. 3a-1.

şedīd A. katı,sıkı

ş.ü'l-ḳalb 18b-1.

şefre A. kılıcın ağzı

ş.si 91b-9.

şehādet A.işâret

ş. barmakı 103a-1.

şek A. şüphe

ş. yoḳ turur 19a-3.

şemāyil A. huylar,tabiâtler

ş.i 35a-9.

şerḥ A. açıklama

ş. kıl- 20b-8,52a-5.

şerᶜ A. şeriât

ş.-i muhammedi 3a-4.

sened-i ş. 6a-3.

şiᶜr A. şiir

ş. 3b-5.

şol şu

ş. 27a-8.

şurūᶜ A. başlama

ş. ḳıl- 40b-8.

şükr A. şükür

ş. ḳıl- 6a-5,19a-6.

T

tā F. tâ, ...e kadar

t. 15a-3,17a-9,17b-5,19b-5,20a-4,24a-5,24b-4,26b-1,
27b-8,29a-7,29b-5,30a-9,30b-9,31a-3,32a-4/7,

33a-2/3,34b-8,37b-7,39a-1,43a-3,43b-4,44a-6,44b-4,
50b-4,51a-3,55b-7,57a-4,58b-2,62a-5,66a-4,68b-8,
70a-3,73b-1,75a-8,76a-7,76b-1,87b-5,94a-3/8,
95a-7,95b-2,97a-3,98a-3,99a-1/3/9,101a-3,104a-3,
104b-8,106a-6,107b-3.

taᶜālā — A. Tanrı adından sonra zikredilen saygı sözü
tañgrı t. 12b-3.
inşa'allahu t. 42b-5,51a-4,70a-8,72a-7,110a-5.

taᶜalluḳ — A. âit olma
t. 5b-3,114a-5.

taᶜarruż — A. saldırma
t. kıl- 17a-7,37a-7,70a-6.

ṭaberī — Taberi (kişi adı)
ṭ. 105a-8.

ṭabīᶜat — A. huy,tabîat
t. bol- 13a-7,17a-2,18b-4/7,27b-8,98b-1.

taġıdıl- — dağıtılmak,vurulmak ?
t.ur-sen 59a-1.

taġyīr — A. değiştirme,bozma
t. bol- 17a-6.
t. ḳıl- 85a-1.

taḥḳīḳ — A. doğru olup olmadığını meydana çıkarma
t. 43b-7.

taḥrīr — A. yazma,yazılma
t. ḳıl- 5a-9.
t. ḳılın- 2b-7.

taḳ- — takmak,bağlamak
t.ġıl 104b-9.

taḳaddüm — A. ileri geçme
t. ḳıl- 69a-4.

akdîm A. sunmak,tavsiye etmek

t. kıl- 57b-2.

akı dahî; ve;da,de

t. 4b-2/7,5a-1/2/4/7,6a-2/4/5/6,6b-6/6/8,7a-5/6, 7b-1/6/8,8a-1/3/4/5/7/8,8b-4/5/6/9,9a-2/6/7,9b-6, 10a-2/5,10b-1/5,11a-5/8/9,11b-2/2/4/5/8/9,12a-4/ 8,12b-1/4/5/6/8,13a-1/2/4/6/7/8/8,13b-4/7,14a-3/ 5/5,14b-1/9/9,15a-2/5/6/9,15b-1/2/3/3/6/8/8,16a-1/ 1/2/6/7/7,16b-2,17a-2/6/8,17b-3/5/6/8,18a-6/6/7/ 8,18b-4,19a-6,19b-2/3/5/7/7/8/9,20a-2/3/5/5/7, 21a-5/7/8,21b-3/8,22a-7,23a-8/8,23b-1/2/3/4,24a-7/ 8,24b-1/4/6,25a-2,25b-4/6,26a-2/2/3/3,26b-1/6/7, 27a-3/6/7,27b-1,28a-1/2/4/5/9,28b-1/6,29a-3/5/7/ 8/9,29b-1/6/7/8/9,30a-4/5/6/8/9,30b-1/2/3/4/9/9, 31a-1/5,31b-1/6,32a-1/5,32b-1/2/4/6/9,33a-3/4/7, 33b-1/3/4/7/7,34a-2/4/8/9,34b-1/2/3/4/6/6/7/9, 35a-6/7/7/8/8/9,35b-3,36a-9,36b-1/4/6/7/8/8/9, 37a-2/2/3/4/4/5/5/5,37b-1/2/4/5/8,38b-3/3/4/9/9, 39a-6/8,39b-1/2/2/3/3/4/5/7/9,40a-1/2/9,40b-4/5/ 5/6/6/8,41a-2/5/6/8,41b-4/7,42a-2/3/6/7,42b-3/7, 43a-1/1/4/5/6/7/7/8,43b-5,44a-1/4/5/6/8,44b-1/2/ 6/8,45a-4/8,45b-5/6/8,46a-6,46b-1/3/4,47a-4/6/7, 47b-1/4,48a-4/8,48b-2/4/8,49b-3/4/6/7,50a-3/5/7/ 8/8,50b-1/4/5/7/7/8,51a-1/2/4/6/9,51b-4/5/7,52b-4, 53a-3,53b-3,54a-4/8,54b-7,55a-4/4/5/6/8,55b-4, 56a-1/2/7/8/9,56b-4/8/9,57a-3/7/8,57b-1,58a-5/7, 58b-7,59a-1/3/4,59b-2/6/7,60a-9,60b-2/4/6,61a-2/ 5/9,61b-9,62a-5/9,62b-1/1/3/4/5/5/8/9,63a-3/6/7/ 8,63b-1/6/7/8,64a-3/4,65a-2/3/8,65b-2,66a-1/4/7/ 8/9,66b-6/9,67b-3/3,68a-1/3/5/9,68b-5/7,69a-6/9,

69b-2/3/5/6,70a-1,70b-2/5,71a-1/3/4/9,71b-4,72a-2/3/5/6,72b-3/6/9/9,73a-4/7,73b-5/7/8/9,74a-4/7/8/8/9,74b-3/6/7/9/9,75a-2/4/4,75b-2/4/6/7,76a-1/3/5,76b-6/7/9,77a-5,77b-2/6/8,78a-1/4/4/6/7,78b-1/6,79a-3/8/8/8/9,79b-1/1/3/3/5/6/7/7/8/8/9,80a-2/3/5/7/9,80b-1/9/9,81a-1/2/3/9,81b-1/1/2/3/6/7/7/8,82a-3/4/5/7/7/8,82b-4/6/7/8,83a-1/2/2/3/3/4/5/5/6/8,83b-1/4/5/7/8/9,84a-1/3/3/5/6/7/9,84b-2/3/5/9,85a-9,85b-6 ,86a-6,86b-3/6/7/8/9,87b-2/3/4,88a-4/5/6,88b-2/4/6/8,89a-3/5/7,89b-4/5/7/7,90a-2/3/8/9,90b-2/2/7/8/9,91a-1/2/3/8/8/9,91b-3/3/5/6/7/8/9,92a-1,92b-9,93a-1/4/4/7/8,93b-4/9,94a-2/3/5/6/8,94b-1/2/3,95a-3/5/7/8/8,95b-6/9/9,96a-2/2/5,96b-1/1/5,97a-1/4/5/7,97b-2/5/5/6/7,98a-6/6/8/8/9,98b-1/3/4/4/7/8,99a-2/8,99b-1/2/4/6,100a-2/2/5,100b-2/9,101a-4/8/8,101b-1/2,102a-1,102b-2/3/5,103a-1/5/5/6,103b-1,104a-1/3/5/6/8,104b-1/1/2/5/6/7/8/9/9,105a-2,105b-2/8,106a-2/7,106b-1/2/4/5/9/9,107a-4/5/6/7,107b-8/9,108a-2/2/3/4/4/4/6/7/7,108b-2/4/5/6/7/9/9,109a-1/3/4,109b-3/4/5/7/9,110a-1/2/2/3/5/7/9,110b-3/5/9,111a-1,111b-3/5/7/8,112a-9,112b-1/2/2/3,113a-1/6/7/7/9,113b-5,114a-4/5/7,114b-3/4/5,115a-2/4/5/7,115b-5.

taḳṣīr — A. eksik,kusur

t. ḳıl- 7a-5,7b-4.

ṭaleb — A. isteme,talep

t. ḳıl- 51a-2,54a-1.

ṭālib — A. isteyen

t. bol- 50a-2,55b-1.

t.niñ 60a-2.

taᶜlīm	A. idman
	t. kıl- 98b-8.
	t.ge 15a-7.
ṭamaᶜ	A.çok isteme
	t. bol- 99a-6/7.
	t. ḳıl- 60b-6,62a-6/9.
tamām	A. tam,eksiksiz
	t. 11a-8,48b-7,80b-3,97a-4,99a-1,99b-7,102a-5.
	t. bol- 89a-9,89b-4.
	t. kıl- 29b-4/7.
tamır	damar
	t. 88b-2.
	t.lar 88b-1.
	t.lıġ 88a-7.
tañrı	Tanrı,Allah krş. teñri
	t. taᶜālā 12b-3.
	t.ġa 6a-5,7b-3.
tap-	bulmak
	t.ar-sen 41b-3/6.48a-4,49a-2.53b-2.55b-4.
	t.ar 52a-3,110a-5.
	t.tı 4a-5,4b-7.
	t.ġay-sen 43a-1.47a-1,49a-4.51a-2.
	t.ġıl 41a-2,41b-1,42a-6.
	t.sun 8a-5.
	t.sañ 9a-9,40a-7.
	t.sa 63b-6.
	t.maġay 112a-3.
	t.maġıl 42a-7.
	çāre tap- 112a-3.
	furṣat tap- 41b-6,48a-4,55b-4.
	ḫoş tap- 4b-7.

imkān tap- 40a-6.

tapuġ hizmet;huzur

t.ınḳa 4b-4.

t.ındın 5a-4.

tapuş- buluşmak,karşılaşmak

t.salar 54a-6.

t.masdın 54a-6.

tar dar,sıkışık

t. 15a-5/6,17b-6,62b-9,63a-6,63b-6/8,64a-6/7,64b-3, 78a-7,83a-5,86b-7.

t. bol- 14a-6,40b-3,111a-4.

t. ḳıl- 14b-1,40a-9,50a-7.

ṭaraf A. taraf,yön

t.ı 104b-7.

t.larını 11b-6.

ṭarḥ A. (bir şeyi) yöneltmek,doğrultmak

ṭ. ḳıl- 42a-4/4/5/5,45b-4,71a-8.

ṭarīḳ A. yol krş. ṭarīḳa

ṭ. 49a-5.

ṭarīḳa A. yol krş. ṭarīḳ

ṭ. 57b-2,60a-3,111b-9.

ṭ.nı 57a-5,57b-2/3.

ṭ.ġa 58a-4.

ṭ.da 58a-3.

ṭ.dın 58a-4.

tart- çekmek

t.ġay-sen 103a-1.

t.ġıl 16b-2,54b-5,105a-2.

t.ıp 6a-3,43b-6,59b-5,65a-4,66b-5.

t.araḳ 64a-5.

	t.mayın 99b-8.
	t.ġanda 8b-3,103a-5,105a-2.
	t.mayınça 75a-1.
	t.ġan 112b-3.
	t.ḳanı 100a-2.
	t.ar kibi 105a-1.
	t.ış 16b-5.
	ḳılıç tarṭ 6a-2.
tasma	tasma,halka
	t. 104b-8.
tavdul-	dikkati dağılmak,ilgilenememek ?
	t.mayın 45b-5.
tay	tay
	t. 85a-8.
tay-	kaymak
	t.ıp 8a-6.
ṭāyiᶜ	A. bir işi istekle yapan
	ṭ. bol- 26a-2.
taᶜẓīm	A. tâzim,hürmet
	t. 84a-9.
tecebbür	A. kibirlenme,büyüklenme
	t. ḳıl- 6a-7.
tedbīr	A. tedbir,çare
	t.i 35a-8,53b-4,77a-8.
	t.in 77a-8.
te'dīb	A. terbiye etme
	t.ine 40b-6.
tedrīb	A.yetiştirme
	t.ine 40b-6.

tefażżul	A. fazilet,üstünlük	
	t. ḳıl- 3a-2.	
tefsīr	A. tefsir,yorum	
	t. ḳıl- 111a-1.	
tekebbür	A. kibirlenme,büyüklenme	
	t. ḳıl- 6a-7.	
tekye	A. dayanmak	
	t. ḳıl- 20a-2,69a-6.	
	t.ge 69a-7.	
telaṭṭuf	A.nâzikâne muâmelede bulunma	
	t. 4b-7.	
temkīn	A. ihtiyat,tedbir	
	t. 68a-1.	
temme	A. "bitti" mânâsında bir söz	krş. temmet
	t. 46b-5.	
temmet	bkz. temme	
	t. 151b-8.	
teñgri	Tanrı,Allah	krş. tañgrı
	t. 2b-7,3a-5,5a-6,25a-4.	
	t. yolı 6a-1.	
	t.ge 19a-6.	
terbiᶜ	A. dört köşeli	
	t.ge 94a-7.	
tercüme	A. tercüme	
	t. ḳıl- 5a-7.	
terk	A. terk,bırakma	
	t. ḳıl- 113a-7.	
tertīb	A. düzenleme,tertip	
	t. bir- 5a-8.	

teşdīd A. süngünün hamle için doğrultulması

t. 22a-8,35a-2,73a-2.

t. ḳıl- 20b-2/6,21b-3,22a-1,22b-2,23a-4,24b-1,29b-8,
30a-4,30b-2/6,40a-1,45a-8,47a-1,52b-3,53a-3,71a-4.

t.ni 21a-9.

t.ge 21a-8,30b-2,71a-1.

t.ḳa 47b-2.

t.de 30b-3.

t.i 25a-2.

teşdīd-i deylemī bir çeşit süngü tutma şekli

t. 22b-6.

teşdīd ḫorāsānī bir çeşit süngü tutma şekli

t. 20b-6.

t. kıl- 33a-3,33b-1,47b-6,48b-5.

t.de 24a-3.

t.-i ḫorāsānī 23b-9.

t.-i ḫ. ḳıl- 32b-4.

teşdīd ḫorāsānī ḳadīm bir çeşit süngü tutma şekli

t. 19a-9.

teşdīd-i muḥdis-i ṣaġrī bir çeşit süngü tutma şekli

t. 21a-2,21b-4,24b-2.

t.ni 25b-6.

teşdīd ṣaġrī bir çeşit süngü tutma şekli

t. kıl- 41b-2,42a-6,66a-9.

t.-i sagri kıl- 43b-6,

teşdīd şāmī bir çeşit süngü tutma şekli

t. 22a-9.

t.-i şāmī 21b-7.

tevāżuᶜ A. alçak gönüllülük

t. 6a-7.

teveccüh A. yönelme

t. ḳıl- 3b-2,4b-4.

tevfīḳ A. Allah'ın yardımı

t.i 5a-6.

tıḳ- tıkmak,kapamak

k.ġıl 75a-2.

tırnaḳ tırnak

t.dın 104a-7.

tışḳaru dışarı,dışarıya doğru

t. 68b-8,98a-4,104b-8.

t.raḳ 98a-5.

ti- demek,söylemek

t.r 85a-8.

t.rler 81b-3/6,82b-9,86a-2,87a-4,88a-2,104a-7/9, 105a-9,111b-9.

t.di 5a-2.

t.dük 85a-2/3.

t.diler 58b-6,101b-7.

t.mişler 68b-3,92b-3,93a-1/3/4/6.

t.seng̑ 65b-1.

t.yü 5a-7.

t.p "diye" 5a-2,18b-5,20b-7,21b-5,22b-1,25a-1,35b-1/3,36b-2,37a-1,41a-9,43a-5,48b-9,58a-6/8,60b-9,64a-5,69b-4,76b-1/2,80b-7,87b-5,100b-2/4,101b-9,102a-1,103a-3,104a-4,111a-5.

t.megeyler 76a-6,84a-7.

t.mek 11b-3,38a-6,85a-9,85b-1.

t.mekdin 38a-7.

t.meklik 85b-1.

tig gibi

t. 2b-9,3a-1.

an-t. 22a-7,23b-8.

mun-t. 4b-8,6a-5,8a-2,10b-1,12a-5,14b-8,15a-5,16b-6,
21b-4,43a-5,43b-4,65b-4,68a-7,73a-2,77a-5/5,78a-1,
82a-3,91a-3,92b-2,93a-2,96b-9,101a-1,101b-3,
111b- 1/8,113a-6.

munıñg t. 104a-2.

munuñg t. 38a-4,92a-2.

tig- değmek

t.er 80a-3.

t.gey 111a-5.

t.se 79b-1.

t.dükçe 5a-5.

t.mes 80a-5.

t.mesün 28a-6.

t.mekdin 109a-4.

ili tig- 5a-5.

kün tig- 80a-6.

küneş tig- 80a-3.

yamġır tig- 79b-1.

yamġur tig- 80a-3.

tigir- değirmek

t.meyin 110b-3.

tigirmi değirmi

t. tigirmi 81b-3.

tigme her,değme

t. 97a-7,106a-5.

tigrü (e) kadar

t. 30b-9,33b-3,87a-7/9,89b-6,97b-3,99b-4.

tik dik,doğru

t. oltur- 11b-8,38b-8,113a-7.

t. tur- 16a-3,105a-3.

t. tut- 69b-9,78a-2.

tip-t. tur- 35b-1.

tik dek,(e) kadar

t. 103b-5.

tik- dikmek

t.gil 26b-3,68b-7,96b-2,97a-6,97b-6,105b-9,106a-9, 106b-2,107a-2.

t.ip 73a-3.

til dil,lisan

t.i 2b-6.

t.inge 4b-9.

t.ine 84b-9.

t.indin 84b-9.

t.inçe 5a-7,81b-3/6,86a-2,88a-1,104a-7.

ʿarab tili 81b-3/6,84b-9,86a-2.

türk tili 2b-6,4b-9,5a-7,84b-9.

tile- dilemek,arzu etmek

t.r-sen 61b-3.

t.seng 10a-8,10b-8,14b-5,15a-4,20b-1,22a-2,23a-5, 23b-7,24a-3,24b-1/3/7,25b-9,26b-2,31a-3,38a-8, 45a-7/9,47a-1,49a-4,51a-4,52a-3,53b-2/2,54a-8, 54b-3,59a-2,59b-4,68b-4,69b-8,73a-7/9,73b-5,75a-9, 77b-7/9,78a-1/3/8,82a-1,94b-6,95a-3,96a-7,97b-8, 98a-1,102a-3/9,105b-6,107b-8.

t.se 41b-5,52a-7/9,52b-7,53b-6,72b-5,97b-9.

	t.gende 112b-2.	
	t.gen 27a-4.	
	t.geniñg 44b-1/4/5.	
	t.genin 27b-5.	
	t.genine 77a-2.	
	t.rseñg 9b-1.	
timir	demir	krş. timür
	t.i 88a-8,89b-7.	
	t.indin 96a-4.	
timür	demir	krş. timir
	t.din 72b-4,86a-4/5.	
	t.i 59a-7,65a-8,65b-1/2/3,72a-3.	
	t.indin 59b-1.	
timür	Timür (kişi adı)	
	t. big 3a-8.	
timren	temren	
	t.i 104a-5/7.	
tiñg	denk,müsâvî	
	t. bol- 8a-8,101a-8.	
	t.kötür- 28b-7.	
	t. tut- 11b-5/6.	
tiñglen-	dinlenmek	
	t.sün 16a-4.	
tip	dip	krş. tüp
	t.niñg 86b-6.	
tip-	tepmek	
	t.ip 12a-5,65a-4.	
tipren-	deprenmek,sallanmak	
	t.megey 12b-9.	
	t.mesün 96b-2.	

tipret- depretmek,kımıldatmak
t.ip 12a-4.
t.meyin 22a-4,25b-6.
t.mek 12a-3.

tire- diremek,dayamak
t.gil 23a-9.

tirkin- kılıç sapının elin içinde iyi durmaması,sallanması
t.megey 94a-8.

tirsek dirsek
t.in͡gni 19b-7.

tiş- delmek,deşmek
t.gil 72b-3.
t.ip 78b-4/6.

tişek delik,deşik krş. tişik
t.leri 81b-4.

tişik delik,deşik krş. tişek
t. 81b-4,86b-5.
t. tiş- 72b-3.
t.ge 72b-9.
t.i 86b-6.
t.ler 8a-5.
t.leri 81b-2.

tişlegen dişlegen,ısırgan
t. aṭ 36b-8.

titre- titremek
t.gey 114a-1.
t.gen 81b-1,87b-2.
t.megey 79b-4.

titret- titretmek
t.gey 93b-4,115b-4.

t.gende 79b-4.

tiz — diz

t.leri 8b-3.

t.lerini 96a-4.

tiz — tez,çabuk < F. تیز

t. at- 106a-8.

t. kayıt- 14b-1.

t. nefes bol- 112a-9.

t. tut- 34b-3/6.

t.çe 21a-8,30a-8,33a-3,40a-4,42a-8/8,43b-2/5,44a-8, 45b-4,48a-2,49a-1,56b-3,60b-9,63a-1/5/9,111a-6, 112b-3.

t.rek 14b-8.

t.ik 8a-5.

tizgin- — dönmek,dolaşmak(bkz. Y.T.S.çizgin-)krş. tizgün-

t.ir 53a-9.

t.gey-sen 14b-4.

t.se 10b-7,69a-1.

t.ür yiri 111a-3.

t.mek 14a-5.

t.mekniñg 15a-2.

t.mekni 50a-1.

t.meklige 50a-2.

t.meklige çık- 50a-2.

tizgindür- — döndürmek,çevirmek

t.gil 29a-7,34b-1/3/4/5/7/9/9,71a-2/3.

t.sin 49b-3/4.

tizgün- — dönmek,dolaşmak krş.tizgin-

t.sün 34a-8.

tizle- çabuklaştırmak

t.gil 15b-5,16a-7,56b-7.

toġrı doğru krş. toġru

t. 109b-1/6.

tos-t. 109b-1/6.

toġru doğru krş. toġrı

t. 13b-9,15b-6,30b-5,40a-7,42a-1,46b-9,47a-5,55a-3,
59a-5,60b-5,62a-5,65b-5,83a-8,98a-7,110a-7.

tos-t. 13b-9,15b-6,40a-7,42a-1,55a-3,60b-5,62a-5,
65b-5,98a-7,110a-7.

t. çıḳ- 47a-5.

t. çıḳar- 30b-5.

toġur- doğurmak

t.a bil- 90a-3.

toḳuş- vuruşmak,çarpışmak

t.maḳdın 64a-7,109a-3.

toḳuz dokuz(sayı)

t. 112b-9.

toltur- doldurmak

t.ġıl 74b-9,

t.saŋ 102a-5.

ton elbise

t. kiydür- 72a-1.

t.da 92a-3.

t.ıŋ-nıŋ 26b-2.

t.ıŋnı 108b-1.

t.uŋnı 9b-5,10a-8,10b-4,16a-6,37a-5,38b-3,69b-2.

ṭop top (çevgân oyununda kullanılan)

ṭ. 111a-6,111b-5,113a-5.

ṭ. oyna- 112a-8,114b-9.

ṭ. ur- 5b-6,95b-8,107b-4/5/6,109a-7/8,110a-6, 111a-2,112a-7,112b-4,113a-8,113b-7.

ṭ.nı 109b-1/3/5/7,110a-7,110b-4/8,111b-3/4,114b-8.

ṭ.dın 113b-5.

ṭ.ı 112a-1.

topraḳ — toprak

t.ḳa 74b-2.

topuḳ — topuk(kemiği)

t.nı 78b-6.

tögül — değil — krş. dögül

t. 10b-2.

tölük- — dökülmek

t.sün 75a-8.

tört — dört (sayı)

t. 19b-4,21a-3,27a-9,72b-5,86b-8,87a-7/7,87b-6, 89a-6/8,89b-3/4,104a-6,109a-8,110a-2,111a-1,111b-7.

t.isinde 111b-8.

t.inçi 5b-4,110b-7.

t.inçide 16b-2.

töz- — dayanmak,katlanmak

t.megey 79b-2.

tur- — 1. durmak,bulunmak

t.ur-sen 53b-8.

t.ġay-sen 43a-2,103a-5/9.

t.ġay 94b-3.

t.ġıl 16a-3,38b-6,39b-1,53b-5,55a-6,60b-2,69a-3, 102b-2/5.

t.sa 40a-2.

t.a bar- 60b-1,112b-3.

t.up 9b-3,35b-2,41b-9,52a-2,56b-2,63a-2,75b-8,

102a-3/4,102b-6,115b-6.

t.ġınça 17b-6.

t.ġanda 15a-7,18a-5,44b-7,88a-4.

t.mayın 74a-9.

t.mas 26b-7.

t.maġay-sen 36a-7.

t.maġıl 62b-3,105a-6.

t.maḳ-nı͡ng 103a-7.

t.maḳnı 16a-4.

t.maḳlıḳnı 42b-7.

aḳa tur- 94b-3.

bir yirde turma- 62b-3.

boş tur- 36a-7.

ḳarşu tur- 18a-5,40a-2,41b-9,42b-7,44b-4.

yıraḳ tur- 38b-6,43a-2,53b-5/8,60b-2.

2. bildirme görevinde :

t.ur 4b-9,5b-9,6b-3/5,7a-7,7b-6,8b-2,9a-4/5,10b-1/2,11a-2/4/7,11b-2/2/3/4/5/6/7,12a-6,13a-5,13b-6,14b-3,15a-3/7,16a-1,16b-4/7/9,17b-2,18a-1/3/4/9,19a-3/3/9,20b-1,21a-2,21b-3/4/7,22a-8,22b-6,23a-1/4,24b-9,25a-3/7/8/9,25b-3/7,27a-1,27b-4,31a-5/6/8,31b-4,33b-6,35a-6,35b-1/3/4/6/6/8,36a-2,36b-3/4/6,37b-6,38a-6,43b-3/8/9,45a-1/2,46a-2/5/7,49a-3,49b-7,52a-1,52b-1,53b-3,57b-5,58a-2,60a-3/4,60b-1,63a-5/8,64a-8,64b-4,65b-4,66a-2,66b-3,67a-2/7,68a-1/4/8/9,68b-1,69a-4,70a-7,70b-7,72a-5,72b-1,73a-3,74b-3/6,76a-7/9,76b-4/4/8,77a-9,77b-2/2,78a-5,78b-4,79a-4/5/7,80a-1,80b-2/3/6,81a-2/9,81b-9,82b-4,83a-1/4,83b-3/8/9,84a-7,84b-8,85a-7/8/8,85b-3/5/5/7/8/9,86a-1/2/6/6,86b-5/6/7/7,87a-3/

3/4/5/6/8/9,87b-7/9,88a-1/6,89a-5/6/7/8,89b-3/4/5/5/7/7,90a-2/9,90b-1/2/2/3/5/8/9/9,91a-3/5/5/5/6/7/8,91b-1/2/6,92a-7,92b-1/3/7/9,93a-1/4/6,93b-2/2/9,94a-5/5/6,95a-3/9,95b-1/7,96a-6,99a-5,100a-2/3/7,101b-7,102a-1,103a-8,103b-3/4/5/8,104a-4/5/8,105a-8,105b-3,106a-9,107b-7,108a-9/9,108b-4/7/8,109a-5/8/9,109b-2/4/6/8,110a-1/6,110b-1/2/4/7,112a-6,113a-5/6,113b-3/4,114a-5,114b-2/5,115a-1/2,115b-2.

t.urlar 11a-2,26b-6,37a-1,93a-4,113a-9.

(birleşik fiil çekiminde)

-p turur 62a-8,112b-8.

-p tururlar 11a-2,26b-4,37a-1,58a-7,103a-3,104a-4,105a-7,114a-7.

-p turġanda 15a-7.

-p turmaḳnı 16a-4.

turġuz- durdurmak

t.ġıl 105a-3.

turuş- durmak

t.mayın 38a-6.

tut- tutmak

t.tuṅg 3b-8.

t.ġay-sen 10b-3,19b-2,21a-4/7,22b-6/8,33b-7/8,

t.ġay 6a-4,115b-3.

t.ġıl 9b-7/8,12b-2/5/6,13a-3,16b-2,19b-3/4/7/8,20b-3/5/9,23b-3/4,24a-9,24b-8,28a-2/5,28b-5/9,29a-4/9,32a-1/2/5/9,34a-8/9,34b-3/6,46b-3,47a-4,47b-1,50a-5,59b-6,65a-3,68b-5,69b-1/6,73a-9,77b-6/8,107a-7.

t.sa 58b-2.

t.up 9b-3/4/6,10a-4,11a-1/3/9,11b-4/5/7,12b-7,
21b-8,27b-3,31a-2/9,31b-1,32b-6,38b-7,40b-9,42a-2/
6/7,43a-8,45a-5,46b-1/7,51b-3/4/7,54b-5,56a-9,
56b-3,59b-1/2/8,60b-3,67a-5,68b-6,69b-7/9,70a-1,
70b-3,71a-2/4,78a-2,94b-9,102b-3/5,105a-5.

t.ġaç 58b-5/7.

t.ġan 22a-3,23b-3/4,24a-9,24b-8,28b-4,29a-4.

t.ġandın 70b-3.

t.ġuçı 3a-4.

t.maġay 84a-5.

t.masun 17b-6.

t.ar irmiş 38b-3.

t.tung̑ irdi 20b-4,32a-9.

t.maḳ 11b-2,17a-8,49a-3.

t.maḳda 5b-2/4,16b-9,19a-8.

t.maḳdın 13a-4,95a-2.

t.maḳlıḳ 11b-6,18b-6,60a-1.

t.maḳlıḳ-ḳa 18a-7,18b-4.

dost tut- 3a-4.

muḥkem tut- 59b-8,65a-3.

tiz tut- 34b-3/6.

tutġa — kılıcın sapı — krş. tutḳa

t.sına 86b-1,90a-7.

t.sındın 87b-6,89b-6.

tutḳa — kılıcın sapı — krş. tutġa

t.sındın 92b-1.

tuy- — duymak

t.madın 74b-4.

tuyaḳ — (at) tırnak

t.ınıng̑ 14a-9.

	t.ları 110a-2.	
tuydur-	duyurmak	
	t.madın 74b-4.	
tügme	düğme	
	t. 26b-3.	
tügmele-	düğmelemek	
	t.gil 26b-4.	
tüken-	tükenmek	
	t.geç 92b-2.	
tüket-	tüketmek,bitirmek	
	t.seng 107a-9.	
tüp	dip	krş. tip
	t. 78b-5.	
	t.i 19b-6,24a-6,32b-4/7,34a-2/3,47b-8,60b-4,65a-2, 67a-2.	
	t.in 22a-4,25a-9,34a-5,45a-5.	
	t.ini 23a-8,25b-4,32a-5,33b-8,46b-7,68b-6,75a-8, 78a-1/3.	
	t.üni 28a-5,29b-4,46b-2/3,48b-6,74b-9,77b-7.	
	t.üne 49a-1.	
	t.inde 72b-8.	
	t.indeki 102b-1.	
	t.indin 19b-4,21a-3,21b-8,22b-7,23a-7,43a-8,77a-7, 78b-4,99b-4.	
türk	Türk	
	t. tili 2b-6,4b-9,5a-7,84b-9.	
	t.ler (ġāzī t.) 5a-1.	
türlüg	türlü,çeşitli	
	t. 18a-2,45a-4,48b-4,52b-1,85b-8,93b-9,106a-9.	
	t.lerinde 85a-4.	

tüş- düşmek;inmek

t.er-sen 50b-6,51a-6.

t.er 48a-9,52a-2,55a-9,56a-1/5,66b-7,95b-6.

t.gey-sen 63a-8.

t.gey 44a-1,53a-2,66a-7,93b-7,95a-7,111a-6.

t.gil 51b-6,55a-9,55b-9,56b-3/8,61a-4,65a-2,70a-2.

t.sün 44b-1,75a-8.

t.seng̑ 55a-2,55b-5,56a-7,63a-6,70a-2.

t.se 52a-2,53a-6/8,70a-5.

t.üp 44a-9,58b-4,63a-1/4,65a-6,70a-7,74a-4,76a-6.

t.gende 57a-4.

t.geni 53a-9.

t.mesdin 53a-5.

t.mesün 23b-1,73a-7,75a-2.

t.mek 52a-6/9,69b-8.

t.mekni 57b-4.

t.mege 67a-4.

t.mekde 63b-2.

t.mekdin 112a-2.

t.meki 35a-5.

t.meklik-ke 53a-7.

ḳayta tüş- 44a-8,51b-6,58b-4,61a-4,65a-2/6.

tar yirge tüş- 63a-6.

tüz düz

t. 12b-3,14b-4,35b-1,38b-2,89b-5.

t. bol- 91b-3/6,114b-6.

t.tut- 12b-2.

tüp-t. 12b-3,35b-1,114b-6.

tüzet- düzeltmek ; (süngü) düzmek,yapmak krş. tüzüt-

t.gey-sen 10b-4.

t.gil 9b-5,10a-8/9,16a-7,69b-2,73b-7.

t.mek 99a-7.

süngü tüzet- 73b-7.

tüzge — seviye,hizâ

bir t. bol- 101a-7.

tüzüt- — düzeltmek(bkz. Radl. ve Kırg. Sözl.) krş. tüzet-

t.ür 108b-2/3.

U

u — A. ve (bağlama edatı) krş. ve,ü

u. 94b-3.

uç — uç

u.karu 11b-9,98a-3.

u.ı 20a-6,23a-9,28b-5,29a-8,29b-6,30a-9,30b-3/5, 32a-4,32b-8,44a-1,57a-2/3,60b-4,73a-1,77b-7,78b-1, 79b-5,81a-3,90a-7,90b-4,91a-1,95a-7,95b-5.

u.ın 18a-8,20a-1,28b-3/6,29a-9,29b-1,34a-7,61b-3, 73a-6,77b-8,78a-8,78b-7.

u.ını 23b-1,24a-7,24b-6,25a-8,28a-4,30b-8,31a-9, 31b-9,33b-7,38b-7,39a-6,45a-6,46b-3/9,59a-4/6, 72b-2.

u.ına 89b-6.

u.ındın 47a-4.

u.ları 81b-7.

uçra- — rastlamak,karşılaşmak (bkz. Radl.)

u.sang 62a-3.

uçuz — kolay

u. bol- 14a-5,26a-5.

uçuzluk — kolaylık

u. 65b-6.

ʿudde A. hazırlık

u.n̂gni 37a-5.

ulaştur- ulamak,birleştirmek

u.ġıl 75b-9.

ulġayt- (gönlünü)geniş tutmak,kendine güvenmek

u.ıp 19a-1.

uluġ ulu,büyük

u. 6a-5,16b-7,21b-3,35b-6,43b-8,57b-1,107b-6,112a-6.

u. kiçik 3a-9.

u.lar-nın̂g 85a-1.

umaç hedef,nişan (bkz. H.Ş."Giriş") krş. āmāc

u.da 99a-3.

unut- unutmak

u.maġıl 20a-9,41a-2,42b-5,45a-1.

ur- vurmak,

u.ar 90a-3.

u.arlar 96a-2.

u.ġay 80b-1,110b-8,111b-4.

u.ġıl 44a-9,51b-5,75a-8.

u.sun 88b-9.

u.san̂g 88b-9.

u.sa 4b-3,79b-1.

u.a bil- 111b-9,114a-1.

u.a kör- 115b-7.

u.up 8a-1,15a-7,59b-3,110a-7,111b-9.

u.ġanda 88b-3,92a-8,94a-8,111b-3/5,113a-8.

u.ġandın 43a-2.

u.ġan 112b-8,113a-3.

u.ġuçı 3a-5.

u.maġıl 66a-4,88a-6.

u.masañg 111a-8.

u.maḳ 109b-3,111a-9.

u.maġa 99a-5/7.

u.maḳda 5b-6,107b-4/5,111b-2.

u.maġındın 111b-1.

u.maḳlıḳ 107b-6,109a-1/8,109b-2/6/8,110a-6,111a-7, 115b-1.

u.maḳlıḳnıñg 115b-2.

u.maḳlıḳnı 109a-7.

u.maḳlıḳ-ḳa 95b-8,112a-3/7,112b-4,113b-7.

u.maḳlıḳda 111a-2.

u.uşġa 111b-8.

u.uşlar 110a-1.

u.uşlardın 109b-9.

ḳara-ġa ur-"çalmak,benzemek" 90a-3.

ḳılıç ur- 3a-4.

kü ur- 99a-5/7.

kün ur- 79b-1.

ṭop ur- 95b-8.

yüz ur- 4b-3.

ᶜurūḳ A. damarlar

ᶜu. 87b-8,88a-9,88b-3.

ᶜu.dan 87b-3.

ᶜu.lar 87b-4/5.

uruş savaş

u. 27a-6,36a-5,38a-5,94a-4,96a-3,98a-2,106b-8, 108a-6/9.

u. tartış vaḳtı 16b-4.

u.ḳa 108a-8.

u.da 36a-2,36b-5/6,102a-3,102b-6.

	u.larda 4a-3.
uruş-	vuruşmak,savaşmak
	u.ḳaylar 83b-3.
	u.maḳ 4a-3,37a-1.
ʿuryān	A. atın eyersiz olması (asıl mânâsı: çıplak)
	ʿu. 7b-1.
	ʿu. bulun- 7b-1.
uş	işte
	u. bu 41b-6,51a-8.
	u. ol 4a-6.
uyal-	utanmak,çekinmek (bkz. Kırg. Sözl. ve L.Atr.)
	u.maġıl 7a-8,37a-9.
uyalt-	utandırmak
	u.ır 3b-7.
uzan-	uzamak
	u.ur 43b-2,77a-1.
	u.ġay 76b-8.
	u.masun 76b-1.
	u.maġı 76b-5.
uzat-	uzatmak
	u.ġay 94a-2.
	u.ġıl 19b-9,33a-2,
	u.ıp 110b-2/5.
	u.maḳlıḳ 113a-9.
uzun	uzun
	u. 57a-2,63b-2,72b-1,90b-3,91a-7.
	u. bol- 91b-2,94a-1,99b-5/7,100b-3,101a-2,113b-4, 114a-6.
	u. çap- 16a-8/9.
	u.ı 8b-8,80b-2,101b-7/9.

u.ı "uzunluğu" 82a-8,89a-6,89b-4,96b-1,100a-1,, 104a-5,104b-4,114b-3.

u.unı "uzunluğunu" 27a-9.

u.ın 74a-2,75b-7.

u.unça 96b-1.

u.rak 73b-8,104b-5.

u.lıkda 87a-6,114a-4.

u.lukda 99b-1.

u.lugı 87a-8,91a-8.

u.lukı 99b-3.

u.lugın 100a-4.

u.lugına 114a-5.

Ü

ü A. ve (bağlama edatı) krş. ve,u

ü. 3b-6.

üç üç (sayı)

ü. 15a-8/9,16b-1,22b-7,85b-7/8,87a-1/6/8/9,87b-1, 89a-8,89b-4,103b-2/4,106b-1,111b-6,115b-4/4.

ü.ünçi 5b-3,33b-6,82a-6,82b-2,110b-3.

ü.ünçisi 85b-9.

üçün için

ü. 3a-4/5,58b-1,66b-3,84a-9,100b-9,103b-9,104a-1/ 2,108a-6/9,114a-8.

anıng ü. 8b-2,11a-4,12a-5,13a-3,13b-5,16b-3,17b-9, 26a-4,26b-6,27b-2,31b-4,35b-7,36a-8,37b-9,43b-1, 45b-7,52a-4/7,57b-4,58b-7,63b-3,64b-2,66b-6,67a-2/ 6,68b-1,70b-8,76b-5,77a-3,79a-9,80a-1,82b-7,92a-5/ 8,95b-8,98b-4,103a-3,104a-2,108a-1/8,115a-2.

anung ü. 85a-1.

munıng ü. 18b-2.

ürk- ürkmek

ü.se 63b-4.

ürkegen ürkegen,ürkek (at)

ü. aṭ 36b-9.

üst üst

ü.üne 7a-9.

ü.inde 39a-2.

ü.ünde 22b-9,35a-6,35b-1,96a-8,102b-1,105b-2/6.

ü.ünden 59b-7.

ü.ündin 21a-5,32a-8,33a-2/6,34a-6,69a-8,70a-6,72a-9,
94b-8,95b-7,103a-2,111a-3/8/9.

üstād F.usta, bilgili kimse

ü.lar 103a-3,114a-7.

ü.lar-nıñg 112b-7.

üze üstüne,üzerine

ü. 7a-1,44b-4,47b-7,48a-1,50b-6,51b-7,58a-1,82b-8.

üzeñgü üzengü

ü. 8a-3/4/6/7/8,10b-6/7,20a-2,59a-3,98a-4.

ü.niñg 8a-5,111b-3.
ü.ni 9b-9.
ü.ge 9b-3,10a-1/6,28b-6,29b-2,69a-5,78a-3.

ü.de 11b-9,12b-7/8,98a-3,108b-2.

ü.din 13a-1,69a-3.

üzere üstüne,üzerine

ü. 2b-6,3a-9,5a-9,6a-2/6/8,6b-3/3/4,7a-4,9a-2,12b-1,
13a-8,15a-6,15b-1/2/3/5/6/8,16a-9,17b-5,19b-9,
20a-2/6,20b-7,21b-5,22b-1,24a-1,25a-1,26b-8,28a-8,
28b-9,29a-3/6,29b-3/3/5/7,30a-1/6/9,30b-1/4,31b-2/
6/7,32a-2,32b-2,33a-4,34a-8/9,34b-1/2/3/5/7/8/8,
36a-6/9,36b-5,37a-1/3,37b-5,39a-6/9,40a-1/3,41a-3/

6,42a-7,42b-3,43a-5,44a-3,45a-2/6/8,45b-3,46a-3/6, 46b-4/8,49a-2/5,49b-5,50b-9,51a-1/5/9,52a-9,52b-3/ 8,53b-4,55a-1,56a-8,56b-1,57b-2,60a-6/8,60b-3, 61a-4/5/9,61b-7,62a-2/7,62b-3,63a-2,65a-1/3,66a-3/ 5,67a-9,70b-3,71a-6/8/9,71b-4,72b-7,73a-3,77b-1/ 6/9,78a-2/2,85b-7,87b-4/8,88a-1/8,91a-7,93a-5, 93b-3/5,94a-9,95a-2/6,97a-7,97b-3/9,99a-2/9,99b-7, 103a-1/4/5,105a-5,109a-8,110a-9,110b-6,112a-3/8, 112b-7,115b-7.

üzeri — üstü,üzeri

ü.ndin 23a-6,34a-5,52a-5.

üzül- — üzülmek,kopmak

ü.ür 27b-4.

ü.üp 62a-6.

V

vācib — A. yapılması gerekli,vâcip

v. 49b-6.

v. bol- 4b-2,7a-3.

v.din 101a-2.

vāḳiᶜ — A. vâki,vuku bulan

v. bol- 56a-3,58a-1,66b-1,93a-4,108a-2.

vaḳt — A. vakit,zaman

v. 37b-5.

v.i 52a-1.

v.da 7b-2,18b-8,40a-8,48a-3,53a-7/9,53b-5,54a-4, 55b-3,66a-5,71a-5,85b-3,88a-8,98a-8,106b-6,107b-3.

v.dın 106b-9.

v.ı 16b-5.

v.ında 5b-8,7a-8,14b-2,27a-7,36a-5,38a-5,94a-4,

96a-3.

v.larda 58a-9,88a-6,93a-2.

v.larında 106b-8.

vaṣf A. vasıf,târif etme

v. ḳıl- 9a-5,12a-9,13a-6/8,13b-3/8,14a-2,17a-1,
17b-4,20a-7,20b-5,22b-3,23a-6,27b-9,46a-4,47b-5,
50b-2,62a-2,82b-4,105b-5,108b-7.

vāṣıl A. yetişmek

v. bol- 73b-4.

vaṣiyyet A.öğüt,nasihat

v. 5b-9.

v. ḳıl- 13b-5,38a-9.

v.üm 36b-4.

v.lerimni 38a-2.

vaṣla A. ekleme,birleştirme

v. 75b-2,76a-2,76b-8,77a-8.

v. ḳıldur- 75b-5.

v.nı 75b-6,76a-1.

v.sı 76a-3.

v.lalar 89a-2.

vāy vay,ah

v.ı 4b-1.

v.ı köge aġ- 4b-1.

ve A. ve (bağlama edatı) krs. u,ü

v. 3a-9,3b-1,6a-7,6b-2/2/6,9a-4,10a-5,13a-4/7,17a-2.
18a-2,18b-4/7,27b-8,30a-2,37b-5,49b-8,60a-9,62b-4,
63b-4,68a-3,74b-4,78b-2,83a-5/6,83b-2/9,84a-9,
86a-8/9,91b-3,92a-3/4,98b-1,99a-9,111b-8.

vech A. vesîle,vâsıta

v. 15a-2,49b-5,60a-3.

v.ni 49b-7.

v.lerni 49b-6/7.

velākin A. ama,velâkin

v. 16a-8,41a-8,49b-6,63a-3,73a-4,76a-9,81b-4,91a-5/6,103b-3.

ve's-selām A.işte bu kadar

v. 5b-9,7a-5,13a-5,23a-1,25b-1/2,26b-5,27a-6,44b-2,60a-4,71b-5,72a-7,73b-1,76a-8,77b-2,79a-5,80a-7,85a-3,85b-7,90b-5,93b-7,101b-3,102a-2/6,102b-8,103b-5,105a-9,114a-8,115a-8.

vesṭānī A.orta,ne az ne çok

v. bol- 79b-5.

Y

yā A. ey !

y. 6b-2.

yā F. veyâ,ya da

y. 9b-4,14a-9,35a-5,43a-9,50a-2,53b-7/7,54a-5,55b-2/3,63b-4,65a-7/7,69b-7,70b-6,72a-1,75b-6,78a-2,78b-2/6,86a-5,89a-7,93b-8,96a-4/4,96b-7,98a-2,114b-4.

ya yay krş. yay

y. 98b-6/7,99b-2/6,100a-2,101a-5,105a-1,105b-8,106b-5.

y.nıñg 99b-3,100a-5,100b-8,101a-1,10b-2,102b-2.

y.nı 100a-4,102a-5,102b-3/9/9,103a-4.

y.dın 99b-5,101b-9.

y.sı 57a-8,99a-9/9.

y.sına 99b-1.

y.lar-nıñg 101a-7/8.

y.lıġ 62b-7.

yābis A. kuru

y. bol- 79b-1.

yaġ yağ

y. 82a-2.

yaġla- yağ sürmek

y.p 82a-2.

yaġrın sırt,kürek kemiği

y.ınıñg 20a-4.

y.ın 93b-4.

y.ına 19b-3.

yaġırlık atın sırtına konulan bir çeşit keçe

y. 8b-9,9a-1.

yaḫşı iyi,güzel

y. 5b-7,7b-5,8b-8/9,9a-1,11b-1/3,13b-4,18b-3,20b-9, 24a-5,25b-7,26a-3,26b-8,35a-7,36b-3/5,37a-1,38b-1, 41b-7,42b-5,45a-1,56b-5,60b-1,62b-4,69a-2,74b-6, 76b-6/7,79a-3,79b-6,83a-4,85a-9,85b-1,86b-4,88a-9, 88b-2,99b-8,103b-8,105b-4,106a-4,106b-7,114b-5.

y. bil- 61a-9.

y. bol- 14a-6,62a-8,76a-4.

y. kil- 63b-5,78a-6,78b-9,114b-8.
y. tur- 26b-7.
y. turur 15a-7,31b-4,92b-7,101b-7.

y.sı 68a-4,79a-7,79b-9,85b-5,103b-4,114b-2/9.

y.sın 26a-1,79a-6,93a-7.

y.raḳ 8b-2,9a-4,11a-4,19a-3,26b-9,36b-3,38a-6,63a-5, 64a-7,79a-4,100a-7.

y.raḳ kil- 27a-3.

y.raḳı 25a-3,58a-2.

y.lıḳından 91b-5.

y.lıḳındın 91b-5.

yāhūd F. yahut,yoksa krş. yāhūz

y. 92b-6.

yāhūz F. yahut,yoksa krş. yāhūd

y.9a-1,16b-5,17a-4,35a-4,36a-5,37b-3,50a-6,59b-3,61b-5,65b-3,70a-4,71a-9,72b-3/4/7,74a-5,74b-8,75a-1,78b-5/7,89b-4,90b-1,92b-4/5/8,96a-4/9,111a-4/5/6,111b-2,112a-1.

yaḳın yakın

y. 10b-8,26b-1,39b-8,40a-2/4,41a-1/7,42a-2/3,42b-1,43a-6/8,44b-3/7/9,46b-9,47a-6/7,47b-7,48a-6,59a-1,61b-8,86b-1,90a-7.

y. bar- 39b-8,42a-2,44b-3/9,64b-5.

y. bol- 13a-6,34a-3,46b-5,61a-5,63a-9,63b-9,114b-5.

y. kil- 40a-2/4,41a-7,42a-3,42b-1,43a-6/8,46b-9,47a-6/7,48b-6,51b-2,53b-6,55a-5,56b-2,62a-8,69a-1,96b-5.

y. ḳıl- 41a-9.

y.ıñgda 69b-3.

yaḳīn A. doğru kat'î

y. bol- 13b-6,83b-1.

yal (atın) yelesi

y.ı 9b-7,69b-5.

y.ın 9b-7,59b-9.

y.ını 59b-8.

yalañ çıplak;kınsız kılıç

y. 84a-7,92a-3.

yaman kötü,fena

y. 35a-6,70b-7,89a-2,111b-1.

y.ın 82a-7.

y.rakı 93a-1.

yamġır — yağmur — krş. yamġur

y. tig- 79b-1.

yamġur — yağmur — krş. yamġır

y. tig- 80a-3.

yan — yan,kenar,taraf

y.ġa 21b-3,30a-7,34a-5,47a-1,61b-3,102b-6.

y.dın 45b-1/2,53a-8,61b-7,68a-6,86b-6.

y.ın͡g 32b-2,97a-6.

y.ın͡ga 14a-1,19b-8,22a-1/2,29a-8,30a-5/8,31b-8, 32a-3/8,32b-4/7,33b-9,40a-1,50a-7,69a-9,97b-6, 106a-1,106b-1.

y.ın͡gda 23b-5,28a-2,38b-6,68b-6.

y.ın͡gdaġın 106b-3.

y.ın͡gdaġını 106b-3.

y.ın͡gdın 102b-2.

y.ı 8a-9,28a-8,29b-3,31b-6,95b-3,110b-6.

y.ının͡g 46b-8.

y.ın 40b-3,68b-8,95b-2.

y.ına 9b-2,23b-1,24a-8,25a-9/9,28b-3,47b-9,59b-9, 112a-2.

y.ında 64b-1.69b-9,109b-2.

y.ındın 10b-5,21a-6,45b-2,95b-3,104b-6,109b-4/6/8, 110b-4/8.

y.ınça 111b-5.

y.ları 91b-6.

y.larında 89a-3.

yana — yine — krş. yine

y. 95a-4.

yan͡gak	yanak	
	y.ı 21a-9,29b-6,32b-5.	
	y.ına 20a-1,21b-9.	
	y.ındın 109b-2/7.	
yan͡gıl-	yanılmak,hata etmek	
	y.ur 14a-7.	
	y.maḳdın 14a-9.	
yaᶜnī	A. yâni,şu demek ki	
	y. 15a-1,35a-4,35b-1/6,44b-4,60a-1,79b-2,84a-2/5/8,85b-5,86b-4,88a-7,88b-1,89a-5/7,91a-1/5,93b-1,101a-8,106b-1/8,107b-9,108a-6,108b-2/3/8,111a-4/8,112b-1,115a-1.	
yapuş-	yapışmak,bitişmek	
	y.ḳay 85b-2.	
yapuştur-	yapıştırmak	
	y.ur 71b-1.	
	y.ġıl 23b-6.	
	y.a tut- 12b-6,19b-3/7/8.	
yara	yara	
	y.sı 16b-6.	
yara-	yaramak,faydalı olmak	
	y.r 37b-9,112a-8,112b-4.	
	y.ġay 90a-4.	
	y.r bol- 105b-8,107a-6.	
	y.mas 36b-4,54a-4,68b-3.80b-7.	
yaraġ	hazırlık	krş. yaraḳ
	y. bol- 108a-7.	
	y.ḳa 74a-5.	
yaraḳ	hazırlık	krş. yaraġ
	y.ın͡g 38a-7.	

yaraş-	yaraşmak,yakışmak
	y.ır 84a-2.
yaraştur-	düzeltmek;yapmak
	y.ur 74a-4.
	y.ġay-sen 74b-7.
	y.ġıl 72b-4.
yarat-	yaratmak
	y.dı 12b-3.
yarı	yardım
	y. bir- 25a-5.
yarıḳ	yarı'-
	y. 81a-2.
	y.ḳa 81a-2.
	y.lar 81b-6.
yarıl-	yarılmak
	y.ġay 79b-2.
yarım	yarım,buçuk
	y. 15b-7/8.
yaru	taraf
	y.dın 60b-7.
yassı	yassı
	y. bol- 90a-7.
yaş	yaş,kuru olmayan
	y. 96a-9/9.
yaşıl	yeşil
	y. 86a-9.
yat-	eğilmek,yatmak
	y.maġıl 21b-2.
	y.ıp 21b-1.

yay | yay | krş. ya
y.ı 4a-2.

yayaġ | yaya ,piyâde
y. kişi 27b-2,64b-4.
y. bol- 57b-6.
y. yüri- 94a-6.

yaydaḳ | eversiz ata binmek (bkz. Radl.)
y. min- 7a-6/7.

yaz | yaz (mevsim)
y. 94b-3.

yaz- | şaşırmak
y.sa 111b-5.

yaz- | yazmak,çizmek
y.arlar 87b-4/4.
y.mış bol- 87b-7.
y.mış kör- 87b-9.
sūret yaz- 87b-4/9.

yazu | yazı
y. 87b-7.

yelmen | kılıcın üst kısmı,kenarı (bkz. Radl.)
y.inde 87a-1.

yemen | Yemen
y. ili 86a-4.
y.de 89a-3.

yemenī | bir kılıç çeşidi
y.ḳılıç 85b-8,86a-5,87b-3,88a-3/4,88b-9,89a-8,89b-6,
90a-1/8,90b-4,91a-2.

yeñgi | yeni
y. 86a-1,91b-1.
y.si 85b-4,90b-6.

y.sin 85b-4.

yıḳ- yıkmak

y.ar-sen 52b-9.

y.ġay-sen 54a-8,54b-4.

y.ġay 63b-5.

y.maḳ 19a-2/3/4.

yıḳıl- yıkılmak

y.ır 54b-3/6/8,56b-6.

y.ur 53a-1,55a-1.

y.dılar 7a-3.

y.ġay 27b-4.
y.maḳdan 8b-3.
y.maḳdın 6a-8.

y.maḳı 35a-4.

yıl yıl,sene

y.lar 3a-8.

yıraḳ ırak,uzak

y. 38b-6,43a-2,103b-9.

y. bol- 10b-7,31b-3,113a-6.

y. kit- 96b-3,104a-3.

y.tur- 38b-6,43a-2,53b-5/8,60b-2.

y.dıṇ 45a-8,60a-9.

y.raḳ 75b-8.

yi- yemek

y.gen bol- 81b-2.

y.miş bol- 81b-5.

yigil- eğilmek krş. igil-

y.mek 113a-7.

yigit genç

y. 83a-3.

yil — yel,rüzgâr
y. 70b-6,71a-5,71b-1/3.
y.ni 71a-5.
y.din 71a-7.
y.li 83a-6.

yine — yine — krş. yana
y. 94b-5.

yin̂g — yen,elbise yeni
y.ige 19b-5.

yin̂gil — hafif,yeğni
y. 26b-9,27a-2,37a-4,87a-3/5,104b-3.
y. bol- 26b-9,78a-5.
y. kıl- 27a-5.
y.i 113b-9.
y.in 75a-6,93a-7.

yin̂gil- — yenilmek
y.di 36b-2,38a-2.

yin̂gilde- — inildemek — krş. in̂gilde-
y.r 93a-2.

yip — ip
y. 57a-2,63b-2.
y.ni 78b-8.

yir — yer
y. 28a-6,38b-6,47a-8,50a-9,55b-7,61a-1,92b-1,104a-3,
4,106a-1.
y. oġurla- 49a-7,51b-6,77a-1.
y.nin̂g 80a-2 .
y.ni 24a-9,51a-3,65a-7,65b-3,74a-1,115b-6.
y.ge 23a-9,28a-6,31b-1,33b-8,44a-1,53a-6,62b-9,
63a-1/6,63b-3/8,64a-2,66a-7,66b-7,70a-2/5/7,74a-6,

75a-8,78b-7,95b-5,101a-3,102b-7.

y.de 16b-6,20b-6/8,21b-4,22a-9,23b-8,24b-9,28b-4,
31a-4,38b-2,51a-6,52a-2,58a-5,62b-3/6,d64a-7,66a-1,
66b-1,72a-4,78a-7,80a-2,80b-9,83a-5/5,83b-9/9,
85a-5/9,96b-2,100b-2,106b-7,111a-6,112b-3,115a-6.

y.dekilerni 103b-9.

y.den 67a-8.

y.din 22a-4,39a-4,63b-8,64a-6,71b-7,88a-2,97a-3,
97b-7,101a-3,102b-7.

y.in͡gni 12b-5,20a-3.

y.in͡ge 31a-2.

y.in͡gde 55a-6.

y.i 46b-5,81a-3,86b-7,87a-6,89a-5,90a-3,91b-7/8/8/
9,92a-9,101a-7,101b-2/3,110b-6,111a-4,114b-6.

y.ini 23b-4,29a-4,113b-2.

y.ine 43b-6,44a-8,64a-9,88b-7.

y.inde 20b-4,49b-8,58a-2.

y.indin 25b-5.

y.ler 64b-3.

y.lerni 23b-3.

y.lerge 78a-7,88b-5.

y.lerde 15a-5,57a-9,83a-3,96a-2,111a-7/9.

y.lerdekilerni 100b-8.

y.lerin͡gni 44b-6/8.

y.leri 79b-7,86b-8,88b-2.

y.lerini 44b-9.

yirge yer,ülke ?

y.sin 3b-8,4a-5.

yirlig kılıcın cevheri,demiri ?

y.i 86a-9.

yit- yetmek,ulaşmak;kâdir olmak

y.er-sen 71b-2.

y.er 100b-2.

y.gey-sen 49a-8,51a-3.

y.gey 93a-8.

y.se 26b-8,27a-5,58b-3,63a-1.

y.i ir- 4b-6.

y.ip 45b-9,46a-1.

y.gençe 5a-8.

y.geç 95b-5.

y.ken 64b-5,70b-5.

y.er bol- 3b-9.

ḥācetinge yit- 49a-8.

imkān yit- 64b-5,70b-5.

küç yit- 5a-8,93a- 8.

yiti yedi (sayı)

y. 106a-6,113a-2.

yitig keskin krş. iti

y. ḳılıç 97b-2.

yitiş- yetişmek,ulaşmak

y.gey-sen 56b-4.

y.gey 80b-1,94b-1.

y.gil 53a-8.

y.sün 24b-4.

y.ip 44a-4.

y.mesün 44a-7.

yitiştür- yetiştirmek,ulaştırmak

y.gil 48a-8,74b-8.

y.üp 44a-7.

yitgür- yetirmek,ulaştırmak

y.ür 77a-2.

yoġan kalın krş. yoġın,yoġun,yügün

y. 97b-2.

yoġın kalın krş. yoġan,yoġun,yügün

y. bol- 26a-2.

yoġun kalın krş. yoġan,yoġın,yügün

y. 75a-3.

y. bol- 79a-7,80a-8,81a-9,112a-9.

y.raḳ 104b-4.

y.luḳ 80b-9.

y.luḳda 74a-8.

y.lıġı 100a-7.

yoḳ yok

y. 13a-5,14a-7,16b-4/9,19a-3,25a-7,35b-6,52b-1, 60b-1,65b-1,78a-5,79a-5,82b-4,83b-3,89b-3,91a-1/2,93b-1,96a-6.

y. irse 37a-7,38a-8,50b-3,53b-5,55a-7,56b-6,59a-5, 93a-9.

yoḳarı yukarı krş. yoḳaru

y. 97a-3.

y. kötür- 103a-6.

y.ġısı 89b-5.

yoḳaru yukarı krş. yoḳarı

y. 21a-6,59a-5,62b-4,65b-9,66b-7,67a-1,69a-7,77b-8, 82a-4,101a-3,102a-3.

y.kötür- 29a-2,30b-8,45a-6,46b-3,54b-1/5,66b-9, 67a-8,72a-4/6,102a-6.

y. tut- 21b-8,22b-7.

y.dın 67a-3/7,101a-5,102b-3.

y.sı 80b-3.

y.sın 82a-4.

y.sında 80a-2.

y.sındın 29a-4,51b-5.

y.rak 38b-7,73a-6.

y.ġı 95b-2/2,101a-1/6/9,102a-9.

yol yol;çizgi

y. 87a-1,90a-9.
y.nıñg 90b-4.
y.uñga kıl- 6a-1.

yoluk- rastlamak

y.sañg 64a-9.

y.sa 92a-6.

y.up 44b-2.

yuġa yuka,ince

y. bol- 91b-9,92a-4.

yumru yuvarlak

y. 78b-5.

y. bol- 79b-3.

yumşak yumuşak

y. 74b-9,88b-2,98b-6/9,104b-3,105b-7,106b-6.

y. bol- 9a-1,92a-9,112b-2.

y. kıl- 50b-5.

yumşat- yumusatmak

y.ır 95b-9.

yumul- yumulmak

y.up 72b-6.

yumurla- yuvarlaklaştırmak

y.p 67b-9.

yügen yular kayışı,dizgin

y. 19b-1/2,21a-4/4,23a-3,24a-6,28b-5,32b-7,33a-6,

43b-5,69a-9,69b-8,77b-5.

y.tut- 16b-8,17a-8,18a-6,18b-4,49a-3.

y.ni 9b-6,10b-2/5,11a-9,11b-1,20b-3,23b-2,24a-8, 24b-4,25a-9,25b-5,30a-2,32a-1,33b-7,39b-3,68b-4/7,94b-9.

y.ingni 31a-8,38b-4.

yügün kalın krş. yoğan,yoğın,yoğun

y. bol- 26b-7.

yügür- koşmak

y.gey 24a-6.

y.üp(yügrüp) 63a-9.

y.mekinden 112a-1.

y.üşi(yügrüşi) 112b-2.

yügrük koşucu,iyi koşan (at)

y. 62b-5.

y. bol- 26a-3,37a-3,61a-9.

yük yük,ağırlık

y. bol- 20a-9.

yüng okun tüyleri,yelek

y.ler 97a-8.

yüri- yürümek krş. yürü-

y.gil 62a-4.

y.se 41a-4.

y.gende 94a-6.

y.gen yiri 101b-1.

y.singni 50b-5.

yürit- yürütmek

y.gil 48a-6,49a-5.

yürü- yürümek

y.ür-sin 64a-5.

y.ür 14a-9,86b-3.

y.gül 60b-5.

y.seler 61b-8,

y.üp 64b-1,102b-7,111b-5.

y.ür irken 54b-4.

y.ür bol- 111b-5.

y.mes 83a-8.

y.şi 12a-8.

yüz yüz (sayı)

y. 38b-5,47a-8.

yüz yüz,çehre;kılıcın yüzü

y. ḳaytar- 40b-4.

y.ur- 4b-3.

y.ge 109a-4.

y.in͡g 20a-7,103b-1.

y.in͡gni 21b-1,65a-3.

y.ün͡gni 39a-5.

y.in͡ge 70b-6.

y.ün͡ge 98a-7.

y.i 55a-1,71a-9,91b-3,92a-1/4.

y.inin͡g 88b-7.

y.ine 43a-9,51b-3,55b-2,70b-6,71b-1/3,88b-3.

y.inde 92a-1.

y.indin 31b-3.

y.lig 97b-2.

Z

żabṭ A. anlama,kavrama

z. ḳıl- 18b-2.

ẓafer A. zafer

z. bul- 36a-6/9,70b-9.

ẓāhir	A.belli,âşikâr
	ẓ. bol- 52a-7,80a-4/7,82a-6,99b-6.
zaḥm	A. sıkıştırma,sıkışıklık
	z. bol- 111a-4.
	z. kıl- 111a-5.
zaḫm	A. yara
	z.lar 81b-7.
żaᶜīf	A. zayıf,güçsüz
	ż. 4b-5/6,22a-8,23a-1,25a-4,76b-3.
	ż. bol- 27b-4.
	ż. ḳıl- 27b-1.
zamān	A. zaman,devir
	z.ındın 85b-6.
żamīr	A. iç,kalp
	ż.indin 4b-3.
ẓarāyif	A. incelikler
	ẓ. 105b-3.
żarb	A.vuruş,darbe
	ż. 65b-4.
	ż.ḳa 92a-6.
	ż.dın 89a-2.
	ż.ıñ 98a-7,109a-2.
	ż.ını 111b-6.
ẓarīf	A. zarif,küçük
	ẓ.ᶜamel 95a-9.
żarūret	A. mecburiyet
	ż. bol- 36b-5.
zāyid	A.fazlalık
	z.ini 100b-4.

zāyil A.sona eren,ortadan kalkan
z. bol- 54a-3,98b-5/6.

ziḥām A. kalabalık,sıkışıklık
z.da 83a-6.

z̲ihn A. zihin,akıl
ṣaḥiḥü'z̲-z̲. 18b-1.

z̲ikr A. anma,zikir
z̲. ḳıl- 20b-7,21b-5,22b-1,23b-9,24b-9,27b-7,76a-9, 77a-3,77b-1,80b-7,84b-9,100b-1/2,110a-4,114a-7/8.

zinhār F. sakın,asla !
z. 7b-4,57a-5.

z̲irāʿ A. dirsekten orta parmak ucuna kadar olan yer,bir uzunluk ölçüsü
z̲. 14a-3.
z̲.ıñgnı 105a-2.

zīrek F. anlayışlı,uyanık
z. bol- 14a-7/8.

ziyāde A. fazla,fazlalık
z.de 114b-4.

ziyān A. zarar,ziyân
z. ḳıl- 80b-5,81a-4,81b-9,88b-7.
z.lıġ 80b-8,81a-7/8.

ẓuhūr A. meydana çıkma
ẓ.ġa kil- 2b-9.

zuʿm A. kesin olmayan düşünce,fikir
z. kıl- 35a-8,35b-4,101b-8,102a-1.

BİBLİYOGRAFYA

Ahter-i Kebîr,İstanbul,1310. (Aht.)

Akalın,Mehmet,Târîhî Türk Şîveleri,Ankara 1979.

Arat,R.R.,Kutadgu Bilig III-İndeks-, İstanbul 1979. (K.B.)

_____, Atabetü'l-hakayık, İstanbul 1951.

_____,"Kıpçak",İslâm Ans.C.VI.,İstanbul 1955,s.713-716.

_____- Temir,A.,"Türk Şivelerinin Tasnifi",Türk Dünyası El Kitabı, Ankara 1976,s. 305-327.

Asım Efendi,Kamus Tercümesi I-IV,İstanbul 1304-1305.(Kam.T.)

Atalay,Besim,Divanu Lûgat-it-Türk Dizini "Endeks",Ank.1943.(DLT)

_____,Ettuhfet-üz-Zekiyye fil-Lûgat-it-Türkiyye,İst.1945.(Tuh.)

_____, Molla Salih,Eş-Şüzur-üz-Zehebiyye vel-Kıtai'l-Ahmediyye fil-Lûgat-it-Türkiyye,İstanbul 1949.

Ayan,Dr.Hüseyin,Şeyhoğlu Mustafa,Hurşîd-nâme,Erzurum 1979.

Brockelmann,C.,Mitteltürkischer Wortschatz nach Maḥmūd al-Kāşġarīs, Dīvān Luġāt at-Turk,Leipzig 1928.

Caferoğlu,Ahmet,Abu Hayyân,Kitâb al-İdrak li-Lisan al-Atrâk, İstanbul 1931. (L.Atr.)

_____,Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü,(2. baskı),Ankara 1968.

Canpolat,Doç.Dr.M.,Ömer b.Mezid,Mecmuᶜatü'n-neza'ir,Ankara 1982.

_____, Behcetü'l-hada'ik fi Mev'izeti'l-hala'ik,Ankara 1965,(Doktora tezi) DTCF Kütüph. Nu: 9.

Clauson,G.,An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish,Oxford 1972. (Cl.)

Devellioğlu,Ferit,Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,Ankara 1970.

Drevnetyurkskiy Slovar,Leningrad 1969.

Eckmann,J.,"The Mamluk-Kipchak Literature",CAJ,VIII,1963,s. 304-319.

_____,"Memluk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair",TDAY (Belleten 1964),Ankara 1965,s. 35-41.

Ergin,Doç.Dr.M.,Dede Korkut Kitabı II-İndeks,Gramer-,Ank. 1963.

_____, Türk Dil Bilgisi,İstanbul 1972.

Grønbech,K.,Komanisches Wörterbuch,Türkischer Wortindex zu Codex Cumanicus,Kopenhagen 1942.

Hacıeminoğlu,N.,Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i ve Dil Husûsiyetleri,İstanbul 1968. (H.Ş.)

_____,Türk Dilinde Edatlar,İstanbul 1974.

Houstma,M.Th.,Ein-Türkisch-Arabisches Glossar,Leiden 1894.

Hüseyin,Kâzım K.,Türk Lûgati, I-IV,İstanbul 1927/1945.(T.L.)

İnan,A.,"XIII-XV. Yüzyıllarda Mısır'da Oğuz-Türkmen ve Kıpçak Lehçeleri ve "Halis Türkçe"",TDAY (Belleten 1953),Ankara 1954.

_____,"Kayıtbay'ın Türkçe Duaları",Jean Deny Armağanı,Ank. 1958.

İzbudak,Veled,El-İdrak Haşiyesi,İstanbul 1936.

Karamanlıoğlu,Doç.Dr.Ali F.,Seyf-i Sarayî,Gülistan Tercümesi,İstanbul 1978. (Gül.T.)

_____,"Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi",TDED XII,1963,s. 175-184.

Karatay,Fehmi E.,Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Kataloğu I, İstanbul 1961.

Korkmaz,Prof.Dr.Z.,Sadru'd-din Şeyhoğlu,Marzuban-nâme Tercümesi, Ankara 1973.

Köprülü,M. Fuad,Türk Edebiyatı Tarihi,(2. baskı),İstanbul 1980.

Kun,T. Halasi,"Die Mameluk-Kiptschakischen Sprachstudien und die Hanscriften in Stambul",K.Cs.A. III,1,Budapest 1940.

_____,"Philologia I",DTCF Der.,C.V,S.1,Ocak-Şubat 1947,s.1-37.

_____,"Philologia II",DTCF Der.,C.VII,S.1,Haziran 1949,s.415-465.

Kurat,Prof.Dr.Akdes N.,IV-XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri,Ankara 1972.

Lane,Edward W.,Arabic-English Lexion,New York 1955.

Levend,Agâh S., Ali Şir Nevaî IV,Ankara 1968. (Nev.)

Mansuroğlu,M.,Sultan Veled'in Türkçe Manzumeleri,İstanbul 1958.

Münyetü'l-ġuzāt (Tıpkıbasım),Önsöz:Dr.Müjgân Cunbur,Ankara 1967 ?

Oyman,Yurdagül,Münyetü'l-ġuzāt Üzerinde Bir Dil Tedkiki,1959, İst. Ün.Ed.Fak. mezuniyet tezi, T. 520.

Öztoygan,Ferda,Münyetü'l-ġuzāt (82a-100b) Transkripsiyonlu Metin ve İndeks,1973,İst.Un.Ed.Fak. mezuniyet tezi, T. 1579.

Poppe,N.,"Die Mongolischen Lehnwörter im Komanischen" Németh Armağanı,Ankara 1962,s. 331-340.

Pritsak,O.,"Das Kiptschakische",Ph.T.F. 1,Wiesbaden 1959,s.74-87.

Radloff,W.,Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte I-IV, Petersbourg 1893-1911.(2.baskı Wiesbaden 1960). (Radl.)

Rásony,Prof.Dr.L.,Tarihte Türklük,Ankara 1971.

Ritter,Prof.Dr. H.,"La Parure des Cavaliers und die Literatur über die ritterlichen Künste",Der İslam,Berling-Leipzig 1929.

Sarı,Mevlut,El-Mevârid,Arapça-Türkçe Lûgat,İstanbul 1980. (El-Mev.)

Steingass,F., A Comprehensive Persian-English Dictionary,(third impression),London 1947.

Sümer,Prof.Dr.Faruk, "Türklerde Atçılık ve Binicilik",Türk Dünyası Araşt.,S.24,Haziran 1983,s. 1-120.

Şemseddin Sâmi,Kâmûs-ı Türkî,(Tıpkıçekimle 2. baskı) İst.1978.(K.T.)

Taymas,A. Battal,İbn Mühenna Lûgati,İstanbul 1934.

Tekin,Şinasi, Uygurca Metinler-Maytrısimit-,Ankara 1966.

Tekin,Doç.Dr.Talat, Ana Türkçede Aslî Uzun Ünlüler,Ank.1975.(Asl.U.)

______,A Grammar of Orkhon Turkic,İndiana Universty Publications Bloomington 1968.

Tekindağ,M.Ş.,"Mısır ve Suriye'de Kurulmuş Türk Devletleri",Türk Dünyası El Kitabı,Ankara 1976,s. 866-875.

Telegedi,S.,"Eine Türkische Grammatik in Arabischer Sprache aus dem XV. Jhdt." K.Cs.A. 1,3,Budapest 1937,s. 282-326.

Temir,Ahmet," Kıpçak Edebiyatı",Türk Dünyası El Kitabı,Ankara 1976, s. 502-504.

Timurtaş,Prof.Dr.F., Eski Türkiye Türkçesi,İstanbul 1977.

Topaloğlu,Dr. Ahmet,Muhammed b. Hamza,Kur'an Tercümesi II-Sözlük-, İstanbul 1978.

Toparlı,R.,"Kıpçaklar" ,Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. 5,s. 305-309.

Tryjarski,Edward,Dictionnaire Arméno-Kiptchak - d'après trois manuscrits des collections viennoises - I (A-H),Warszawa 1968.

Uğurlu,M.,Munyetu'l-ġuzāt (1a-51a) Metin-İndeks,1982,Hacettepe Ün. Sos. İd.Bil.Fak. mezuniyet tezi.

Yeni Tarama Sözlüğü(Düzenl. C. Dilçin), Ankara 1983. (Y.T.S.)

Yudahin,Prof.K.K.,Kırgız Sözlüğü I-II (Terc. Abdullah Taymas), Ankara 1945/1948. (Kırg. Sözl.)

Yüksel,Sedit,Mehmed, ışk-nâme, Ankara 1965.

Zajaczkowski,Ananiasz,"Le traité de l'art chevaleresque (furūsīya) en version mamelouk-kiptchak " R.O. XXXIII,2,Warszawa 1970.

_____,Najstarsza Wersja Turecka Ḫusrev u Şīrīn Quṭba III - Slownik- Warszawa 1961.

_____,Slownik Arabsko-Kipczacki -Bulġat al-Muştāq fī Luġat at-Turk wa-l-Qıfcāq, Warszawa 1954.

_____,"Chapitres choisis du Vocabulaire arabe-kiptchak "ad-Durrat al-mudī'a fī-l-luġat at turkīya I",R.O, XXIX,1,Warszawa 1965.

_____,_____ II,R.O.,XXIX,2,Warszawa 1965.

_____,_____ III,R.O, XXXII,2, Warszawa 1969.

Zengin,İdris, Kılıçlar ve Çeşitleri,1972,Ank.Un.DTCF mezuniyet tezi.

Zenker,J. Th.,Dictionnaire Turc-Arabe-Persian,Leipzig 1866.

Zülfikar,H.,Çağatayca Kuran Tefsiri,Ankara 1970,(Doktora tezi) DTCF Kütüph.,Nu: 128.